THOMAS HARRIS

RAUDONASIS DRAKONAS

„Metų detektyvas“.
– Newsday

Žudikas vardu Fransis Dolarhaidas dirba filmų ryškinimo laboratorijoje ir čia renkasi aukas gerai išstudijavęs jų namų filmukus. Jis tiesiog apsėstas Viljamo Bleiko makabriško paveikslo *Didysis Raudonasis Drakonas ir moteris, apsisiautusi saule*: Dolarhaidas šventai tiki, kad jo viduje tūno drakonas – visų jo demoniškų poelgių įsikūnijimas...

Vilas Greihamas gali pasigirti bauginančia Dievo dovana: gebėjimu persekioti pabaisas. Per savo karjerą FTB jis sugavo du žudikus maniakus. Dabar jis vėl priverstas leistis į medžioklę. Ritualinis žudikas smogė du kartus – išžudytos dvi šeimos. Greihamas turi sučiupti jį iki kitos pilnaties...

Vienintelio dalyko nenumano Vilas Greihamas – kad Francis Dolarhaidas žino, kas jam mina ant kulnų, ir jau pradėjo jo paties medžioklę...

Thomas Harris

RAUDONASIS DRAKONAS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
GIEDRĖ TARTĖNIENĖ

UDK 820(73)-3
Ha331

Versta iš: Thomas Harris
Red Dragon
G. P. Putnam's Sons, New York, 1982

ISBN 978-9955-700-23-4

Kiekvienas gali matyti tik tai, ką pastebi, o pastebi *kiekvienas* tik tai, kas kadaise jau įsikūrė jo mintyse.

ALFONSAS BERTILJONAS

...Gailestingumui sutverta širdis,
Užuojautai sutvertas veidas.
Ir meilė Dievo mums duota,
Taika – tai žmogiškasis apdaras.

VILJAMAS BLEIKAS,
„Nekaltumo dainos“
(Dieviškasis atvaizdas)

Žiaurumo kupina žmogaus širdis,
Pavydas kraipo bruožus veido,
Mums siaubas siųstas iš dangaus,
Dar pridengtas slaptumo apdaru.

Tie apdarai – kieti šarvai,
Baimės kalvėj ilgai brandinti.
Veide žioruoja žaizdro atšvaitai.
Sunku besotę širdį nuraminti.

VILJAMAS BLEIKAS,
„Patyrimo dainos“
(Dieviškasis atvaizdas)*

---

* Po Bleiko mirties šios eilės buvo rastos kartu su „Patyrimo dainų“ graviūrų atspaudais. Buvo paskelbtos tik po autoriaus mirties.

1 SKYRIUS

Tarp namo ir vandenyno stovėjo lauko staliukas, kelios kėdės. Vilas Greihamas pasodino Krofordą. Padavė stiklinę šaltos arbatos. Džekas Krofordas žiūrėjo į dailų, nuo druskos papilkėjusį seną medinį namą. Ryškioje šviesoje sienos spindėjo sidabru.

– Galėjau pasičiupti tave Maratone, beeinantį iš darbo, – pasakė. – Atrodo, čia apie tai nenori kalbėtis.

– Niekur nenoriu apie tai kalbėtis, Džekai. Tau reikia, todėl negaiškim. Tik, prašau, jokių nuotraukų. Jei jau atsinešei, palik lagaminėlyje – netrukus sugrįš Molė su Viliu.

– Ką žinai?

– Tai, ką rašo Majamio *Herald* ir *Times*, – atsakė Greihamas. – Prieš mėnesį savo namuose nužudytos dvi šeimos. Birmingeme ir Atlantoje. Panašiomis aplinkybėmis.

– Ne panašiomis. Tokiomis pačiomis.

– Kiek iki šiol prisipažino?

– Kai skambinau šią popietę – aštuoniasdešimt šeši, – atsakė Krofordas. – Visi pamišėliai. Nė vienas nežino detalių. Žmogžudys daužė veidrodžius ir pjaustė šukėmis. Nė vienas to nežino.

– Ką dar slepi nuo laikraštininkų?

– Jis stiprus dešiniarankis blondinas, dėvi vienuolikto dydžio batus. Moka surišti jūreivišką mazgą. Visą laiką mūvėjo gumines pirštines.

– Jau minėjai tai viešai.

– Jam nesiseka su užraktais, – tęsė Krofordas, – todėl paskutinį kartą pateko į namą naudodamas stiklo rėžtuką ir siurbtuką. Tiesa, kraujas – AB teigiamas.

– Susižeidė?

– Iš kur ištraukei? Nustatėme iš sėklos ir seilių. Jo išskyrų. – Krofordas pažvelgė į ramią jūrą. – Vilai, noriu paklausti. Skaitei laikraščius. Matei viską per televiziją. Ar bent ketinai man paskambinti?

– Ne.

– Kodėl gi?

– Apie Birmingemą žinojau mažai. Galėjo būti bet kas – kerštas, šeimos rietenos.

– Bet po antrosios juk turėjai suprasti, ką tai reiškia.

– Taip. Psichopato darbas. Neskambinau, nes nenorėjau. Be to, žinojau, kaip tu dirbi. Juk turi geriausią laboratoriją. Turi Heimličą Harvarde, Blumą – Čikagos universitete...

– Ir tave, nors tu knisiesi čia su prakeiktais valčių varikliais.

– Nežinau, ar dar galiu būti tau naudingas, Džekai. Nebegalvoju apie tai.

– Nejaugi? Juk tu sučiupai abu. Du paskutinius mūsiškius sučiupai tu.

– Kodėl aš? Juk dariau tą patį, ką tu ir kiti vaikinai.

– Ne visai taip. Tu kitaip galvoji.

– Man atrodo, gerokai perdedi mano mąstymo svarbą.

– Bet kai kurių savo veiksmų taip ir nepaaiškinai.

– Buvo įrodymų, – atšovė Greihamas.

– Žinoma. Žinoma, buvo. Daugybė – po visko. Kai juos sulaikėme, atsirado daugybė įrodymų. Iš pradžių neturėjome už ko užsikabinti.

– Turi pakankamai tau reikalingų žmonių, Džekai. Nemanau, jog būčiau nepamainomas. Labai noriu nuo visko pailsėti.

– Žinau. Praeitą kartą tave sužeidė. Dabar atrodai puikiai.

– Ir jaučiuosi puikiai. Viskas ne tik dėl praeito karto. Juk tau irgi kliuvo.

– Kliuvo, bet ne tiek, kiek tau.

– Nesvarbu. Tiesiog nutariau užrišti. Nemanau, jog sugebėsiu paaiškinti.

– Jei nebegali to matyti, dėl Dievo, suprasiu.

– Ne. Pats žinai – reikia žiūrėti, ir žiūri. Negera, bet žinai, jog tebesi gyvas, o jie visi – lavonai. Daug blogiau – ligoninės, apklausos. Turi liautis galvojęs apie tuos žmones ir toliau dirbti savo darbą. Nemanau, jog dar sugebėsiu. Galiu pažvelgti, bet nebesigilinsiu, suprask.

– Tai ir pažvelk. Šį kartą tik lavonai, – kiek galėdamas atsargiau ištarė Krofordas.

Greihamo balse Džekas Krofordas atpažino savo paties žodžius ir intonacijas. Jau buvo su tuo susidūręs. Dažnai įtemptai bendraujant Greihamas perimdavo pašnekovų kalbos manierą. Iš pradžių Krofordas galvojo, jog Greihamas sąmoningai taip elgiasi,

jog tai tarsi kokia gudrybė, užtikrinanti tarpusavio ryšį. Vėliau suprato, jog taip nutinka savaime, jis net mėgina liautis, bet negali.

Krofordas kyštelėjo ranką į švarko kišenę, ištraukė dvi nuotraukas ir užverstas nusviedė ant stalo.

– Gyvų neliko, – sausai pratarė.

Greihamas akimirką stebeilijo į jį, po to atvertė nuotraukas.

Tai buvo mėgėjiškos fotografijos. Vienoje – moteris, pakrante tempianti iškylų krepšį. Ją vorele seka trys vaikai. Kitoje – šeima, apspitusi šventinį tortą.

Po pusės minutės Greihamas padėjo nuotraukas. Uždėjo vieną ant kitos, rūpestingai sulygino kraštus. Pažvelgė į pakrantę. Berniukas tupėdamas kažką tyrinėjo smėlyje. Moteris, leisdama menkutėms bangelėms laižyti jos nuogas kulkšnis, įsispendusi stovėjo prie pat vandens ir stebėjo vaiką. Nukratydama nuo pečių drėgnus plaukus šiek tiek pasilenkė.

Nekreipdamas dėmesio į svečią, Greihamas ilgokai stebėjo Molę ir berniuką.

Krofordas buvo patenkintas. Suprato, jog pokalbiui pasirinko tinkamą vietą. Stengėsi neparodyti džiaugsmo, nenorėjo skubinti įvykių, bet manė, jog Greihamą jau turi.

Atkėblino trys neįtikėtinai bjaurūs šunys ir sugulė ant žemės aplink stalą.

– Dieve mano, kas gi čia? – pasibaisėjo Krofordas.

– Ko gera, šunys, – atsakė Greihamas ir paaiškino: – žmonės čia nuolat atsikrato šunyčių. Kai kuriuos, dailesnius, pavyksta išdalinti. Kiti lieka slankioti aplink ir užauga.

– Šie pernelyg riebūs.

– Molė negali ramiai žiūrėti į valkataujančius šunis.

– Gražiai gyveni, Vilai. Su Mole ir berniuku. Kiek jam metų?

– Vienuolika.

– Gražus vaikas. Užaugs aukštesnis už tave.

Greihamas linktelėjo.

– Jo tėvas buvo aukštas. Čia esu laimingas. Žinau.

– Norėjau atsivežti Filisę. Į Floridą. Atsistatydinęs įsikurčiau čia ir daugiau nebegyvenčiau kaip urvinis žmogus, bet ji atšovė, jog visi jos draugai – Arlingtone.

– Vis ketinau padėkoti jai už knygas, atneštas man į ligoninę. Pasakyk tai.

– Perduosiu.

Ant stalo, tikėdamiesi rasti lesalo, nutūpė du margi paukšteliai. Krofordas smalsiai stebėjo, kaip jie striksi ir nuskrenda.

– Vilai, šį keistuolį, ko gera, veikia mėnulis. Džeikobius Birmingeme jis nužudė birželio dvidešimt aštuntosios naktį, per pilnatį. Lidsų šeimą Atlantoje – kitos pilnaties išvakarėse, liepos dvidešimt šeštąją. Jei iš tiesų taip ir mums pasiseks, turime truputį daugiau negu tris savaites, kol jis smogs vėl. Nemanau, jog ketini toliau tūnoti palei rifus ir apie kitą žmogžudystę perskaityti Majamio *Herald*. Po galais, aš ne kunigas ir negaliu pasakyti, ką privalai daryti, tik noriu paklausti, ar tau rūpi mano nuomonė, Vilai?

– Taip.

– Manau, greičiau jį sučiuptume, jei mums padėtum. Po galais, apsispręsk, pajudink sėdimąją ir padėk. Nuvyk į Atlantą, į Birmingemą, apsižvalgyk. Tada atskrisk į Vašingtoną. Tiesiog laikinai padirbėk.

Greihamas nieko neatsakė.

Krofordas palaukė, kol į krantą atsirito penkios bangelės. Tuomet atsistojo ir užsimetė švarką.

– Pasikalbėsime po pietų.

– Pasilik. Pavalgysime.

Krofordas papurtė galvą.

– Grįšiu vėliau. Viešbutyje turėtų būti žinučių, be to, reikia kai kam paskambinti. Vis tiek, padėkok Molei už kvietimą.

Krofordas, sukeldamas debesį dulkių, nuvažiavo išsinuomotu automobiliu. Dulkės nusėdo ant krūmų abipus žvyrkelio.

Greihamas sugrįžo prie stalo. Bijojo, jog šis vaizdas – ledo kubeliai dviejose arbatos stiklinėse, nuo raudonmedžio stalelio brizo nupūsta servetėlė ir Molė su Viliu pakrantėje – bus paskutinis Cukraus galvos įlankos prisiminimas.

Saulėlydis Cukraus galvoje. Nejudrūs, tarsi suakmenėję garniai. Raudona saulė – didžiulė, išbrinkusi.

Vilas Greihamas ir Molė Foster Greiham saulėlydžio nuauksintais veidais, pamažu grimzdami į melsvas sutemas, sėdėjo ant išbalinto, matyt, ilgai plūduriavusio rąsto. Molė suspaudė vyro ranką.

– Iš pradžių Krofordas užsuko pas mane į parduotuvę, – pratarė. – Klausė, kaip nuvažiuoti. Mėginau prisiskambinti. Tikrai tu-

rėtum bent retkarčiais kelti ragelį. Grįžę pamatėme mašiną ir nuėjome tiesiai į paplūdimį.

– Ko dar klausė?

– Kaip tu laikaisi.

– Ką atsakei?

– Pasakiau, jog viskas gerai, o jis, po galais, turėtų palikti tave ramybėje. Ko norėjo?

– Kad apžiūrėčiau įkalčius. Aš juk teismo ekspertas, Mole. Matei mano diplomą.

– Mačiau, kaip savo diplomu užtaisei tapetų skylę, – moteris apsižergė rąstą, kad geriau jį matytų. – Jei būtum pasiilgęs savo ankstesniojo gyvenimo, būtum apie jį kalbėjęs. Niekuomet to nedarei. Dabar esi toks atviras, ramus, nesuvaržytas... Toks man labai patinki.

– Mums gera, tiesa?

Išvydęs trumpą stingdantį žvilgsnį, Vilas suprato, jog derėjo pasakyti ką nors protingesnio. Kol susigaudė, Molė tęsė:

– Tai, ko reikia Krofordui, netinka tau. Juk jis turi daugybę kitų žmonių, ko gera, visą prakeiktą valdžią. Kodėl negali mūsų palikti ramybėje?

– Ar Krofordas nepasakojo? Tuos du kartus, kai iš FTB akademijos buvau išėjęs padirbėti praktiškai, jis man vadovavo. Nieko panašaus nebuvo matęs per visą savo praktiką, o Džekas – tikrai ne naujokas. Dabar vėl turi panašų atvejį. Tokie psichopatai reti. Jis žino, jog aš turiu... patirties.

– Turi, – sukuždėjo Molė.

Pro atsagstytus marškinius ji gerai regėjo Vilo pilvą vagojantį randą – piršto storio niekuomet neįdegantį rumbą, kylantį nuo kairiojo šlaunikaulio iki krūtinės ląstos dešinėje. Randą paliko daktaro Hanibalo Lekterio linoleumo pjaustymo peilis. Prieš metus iki jiems su Mole susipažįstant Vilo vos nenužudė. Daktaras Lekteris, bulvariniuose laikraščiuose žinomas kaip Hanibalas Kanibalas, buvo antrasis Greihamo sučiuptas psichopatas.

Pasveikęs Greihamas atsistatydino iš Federalinio tyrimų biuro, išvyko iš Vašingtono ir tapo dyzelinių variklių mechaniku. Darbavosi Maratono laivų remonto dirbtuvėse Floridos įlankoje. Besidarbuodamas sutvirtėjo. Miegodavo pakrantėje, namuke ant ratų. Pagaliau sutiko Molę ir atsidūrė jos gerokai apgriuvusiame namelyje Cukraus galvos įlankoje.

Greihamas irgi apžergė rąstą, suspaudė Molės delnus. Moteris kojomis rausė smėlį po jo padais.

– Klausyk, Mole. Krofordas įsitikinęs, jog turiu uoslę monstrams. Šitai jį tiesiog apsėdo.

– O pats tuo tiki?

Greihamas sekė tris palei krantą skrendančius pelikanus.

– Mole, yra keletas priežasčių, kodėl sumanų psichopatą, ypač sadistą, taip sunku pagauti. Pirmiausia, jis neturi pagrįsto motyvo. Antra, dažniausiai nelieka liudininkų. Supranti, apklausiant liudininkus ir informatorius, reikia daug pastangų, bet šiuo atveju *jokio* informatoriaus net *negali* būti. Net pats nusikaltėlis gali nesuvokti, *ką daro*. Todėl tenka remtis tik tuo, ką matai. Bandai suprasti, kaip jis mąstė, mėgini susidaryti vaizdą.

– Seki jį ir sučiumpi, – pratęsė Molė. – Bijau, jog medžiojant šį maniaką, ar kas jis bebūtų, tau nutiks tas pats, kas praeitą kartą. Štai kas mane gąsdina.

– Mole, jis niekuomet manęs nepamatys, net nesužinos mano vardo. Kai pavyks surasti, suiminės policija, ne aš. Krofordui tik reikia dar vienos nuomonės.

Molė žiūrėjo į pakibusią ties horizontu raudoną saulę. Virš jos danguje švytėjo lengvučiai plunksniniai debesys.

Greihamas mėgo stebėti, kaip Molė pasuka galvą, nesąmoningai atsukdama jam ne itin tobulą savo profilį. Staiga, stebėdamas ant kaklo pulsuojančią gyslelę, prisiminė jos odos sūrumą. Susivaldė ir pratarė:

– Ką, po galais, man daryti?

– Tai, ką jau nusprendei. Jei pasilikus čia įvyks daugiau žmogžudysčių, ši vieta tau apkars. *Vidudienis* ir visas šitas šlamštas. Manau, jog mano atsakymo visai nereikia.

– O jei *reikia*, ką pasakysi?

– Pasilik čia su manimi. Manimi. Manimi. Manimi. Ir Viliu, jei šis vardas tau ką nors reiškia. Bet jeigu man teks nusišluostyti akis ir pamojuoti nosinaite, iki pat galo guosiuosi mintimi, jog pasielgei teisingai. Tada sugrįšiu į namą ir vieniša atsigulsiu į patalą.

– Aš neužtruksiu.

– Meluoji. Ar esu savanaudė?

– Man nesvarbu.

– Man irgi. Taip gera ir jauku čia būti. Tik palyginęs su praeitimi gali įvertinti dabartį.

Greihamas linktelėjo.

– Jokiu būdu nenoriu šito prarasti, – ištarė Molė.

– Nesijaudink. Mums niekas negresia.

Staigiai sutemo. Žemai pietryčiuose suspindo Jupiteris.

Jiems beeinant namo, danguje iš lėto kilo milžiniškas mėnulio diskas. Seklumoje blaškėsi masalui palikta gyva žuvis.

Krofordas sugrįžo po pietų. Nusivilkęs švarką nusirišo kaklaraištį, atsiraitojo rankoves – stengėsi atrodyti kasdieniškai. Molei šmėstelėjo, jog stori blyškūs Krofordo dilbiai atrodo atstumiantys. Kažkodėl vyriškis priminė beždžionę – velniškai protingą beždžionę. Molė, pateikusi verandoje po ventiliatorium kavą, prisėdo greta. Greihamas su Viliu nuėjo pašerti šunų. Moteris tylėjo. Į tinklelį plakėsi drugiai.

– Jis puikiai atrodo, Mole, – pasakė Krofordas. – Jūs abu sportiški ir įdegę.

– Ką besakyčiau, vis tiek jį pasigrobsit, tiesa?

– Taip. Tikiuosi. Tiesą sakant, privalau. Bet, prisiekiu Dievu, Mole, rūpinsiuosi juo, kiek tik galėsiu. Jis taip pasikeitė. Nuostabu, jog susituokėte.

– Jam vis geriau. Nebesapnuoja taip dažnai. Iš pradžių tarsi apsėstas rūpinosi šunimis. Šiuo metu tik pašeria, paglosto, nebekalba apie juos visą laiką. Juk esate jo draugas, Džekai. Kodėl nepaliekat ramybėje?

– Todėl, kad jam lemta būti geriausiu. Todėl, kad jis galvoja kitaip, negu dauguma, neina pramintu taku.

– Vilas mano, jog prašysite tik atlikti ekspertizę.

– Žinoma, noriu, kad jis atliktų ekspertizę. Nėra geresnio eksperto. Tačiau jis, be abejo, turės atlikti dar šį tą – įsivaizduoti, numatyti. Žinau, jog toji darbo dalis jam itin ne prie širdies.

– Jums tai taip pat nepatiktų. Pažadėkite, Džekai, jog neleisite jam pernelyg įsitraukti. Jei teks kovoti, jis pražus.

– Vilui kovoti neteks. Pažadu.

Greihamui pasirūpinus šunimis Molė padėjo susikrauti daiktus.

2 SKYRIUS

Vilas Greihamas lėtai pravažiavo pro namą, kuriame gyveno ir buvo išžudyta Čarlio Lidso šeima. Langai tamsūs. Kieme degė vienišas žibintas. Mašiną paliko už dviejų namų. Lėtai, kvėpdamas šiltą nakties orą, kartoniniu aplanku su Atlantos policijos valdybos ataskaita nešinas patraukė atgal.

Greihamas užsispyrė eiti vienas. Dar kas nors name jį blaškytų – būtent taip paaiškino Krofordui. Tačiau buvo dar viena, asmeninė, priežastis: nežinojo, kaip elgsis. Nenorėjo, kad į jį nuolat stebeilytų.

Morge viskas praėjo gerai.

Dviejų aukštų plytų statinys kūpsojo atokiau nuo gatvės medžiais apsodintame sklype. Sustojęs šešėlyje Greihamas ilgokai žvelgė į namą. Stengėsi išlikti ramus. Mintyse matė besisūpuojančią sidabrinę švytuoklę ir laukė, kol ši sustos.

Pro šalį pravažiavo keletas kaimynų. Jie žvilgtelėdavo ir greit nusisukdavo. Sunku pakęsti kaimynystėje stovintį namą, neseniai suteptą žiauria žmogžudyste. Tarsi regėtum ką nors, kas nepateisino tavo vilčių. Stebeilijo tik pašaliečiai ir vaikai.

Užuolaidos buvo atitrauktos. Greihamą tai džiugino. Vadinasi, viduje nebuvo giminaičių. Giminaičiai visuomet užtraukia užuolaidas.

Atsargiai, nejungdamas žibintuvėlio, apėjo apie namą. Du kartus sustojo pasiklausyti. Atlantos policija žinojo, jog jis čia, tačiau kaimynai – ne. Jie buvo sunerimę. Galėjo šauti.

Žiūrėdamas pro užpakalinius langus gatvės žibintų šviesoje jis matė kiaurai ten, kur neužstojo baldai. Ore tvyrojo slogus jazminų aromatas. Iš kiemo pusės beveik visą namą juosė pinučių veranda. Atlantos policijos departamentas buvo užantspaudavęs verandos duris. Greihamas nulupo juostą ir įžengė vidun.

Policininkai išėmė stiklą, todėl durys iš verandos į virtuvę buvo užkaltos fanera. Nedegdamas žibintuvėlio pareigūnų duotu raktu jas atrakino. Norėjo uždegti šviesas. Norėjo įsisegti blizgantį ženklelį. Norėjo sukelti triukšmą ir kaip nors oficialiai pateisinti savo

buvimą šiame tyliame penkių žmonių žūtį liudijančiame name. Nieko tokio nepadarė. Įėjo į tamsią virtuvę, atsisėdo ant taburetės.

Tamsoje švytėjo dvi kontrolinės viryklės lemputės. Jis uodė baldų ir obuolių kvapą.

Trakštelėjo termostatas: įsijungė kondicionierius. Garsai Greihamą išgąsdino, gerklėje sukilo gumulas. Tačiau gerai pažinodamas savo baimes jas suvaldė. Tiesiog išsigando, dabar toliau tęs darbą.

Išgąstis tik sustiprindavo regą ir klausą, bet aiškiai sudėlioti žodžius tapdavo sunku, todėl dažnai prisidengdavo grubumu. Tačiau čia nebuvo su kuo kalbėtis, kas galėtų įsižeisti.

Beprotybė, avėdama vienuolikto dydžio batus, įsibrovė į šiuos namus pro virtuvės duris. Sėdėdamas tamsoje Greihamas jautė beprotybę, tarsi pėdsekys uostų marškinius.

Greihamas visą dieną nagrinėjo Atlantos žmogžudysčių skyriaus pareigūnų ataskaitą. Prisiminė, jog policininkams atvykus virš viryklės degė garų surinktuvo lemputė. Įjungė.

Ant sienos, už viryklės, kabėjo du įrėminti išsiuvinėti šūkiai. Vienas skelbė: „Bučinys trumpas, virimas amžinas“. Kitas – „Draugai pirmiausiai virtuvėn skubės. Pasiklausęs namų širdies, gali čia jaukiai pailsėt“.

Greihamas dirstelėjo į laikrodį. Pusė dvyliktos. Patologo nuomone, mirtis užklupo tarp vienuoliktos vakaro ir pirmos nakties.

Pirmiausia – įėjimas. Mąstė apie tai...

Beprotis atkabino išorinių durų kabliuką. Stovėdamas tamsioje verandoje, kažką išsitraukė iš kišenės. Siurbtukas, tikriausiai tokiais pačiais prie stalų tvirtinami drožtukai.

Susigūžęs prie medinės virtuvės durų apačios, beprotis ištiesė kaklą ir įsispitrijo pro stiklą. Iškišo liežuvį, palaižė siurbtuką, prispaudė jį prie stiklo ir atlenkė svirtelę. Prie siurbtuko taip, kad galėtų išpjauti skritulį, buvo pritvirtintas mažas stiklo rėžtukas.

Plonytis rėžtuko pjūvis ir tikslus taukštelėjimas – stiklas išpjautas. Viena ranka stukteli, kita laiko siurbtuką. Stiklas neturi nukristi. Išpjautas gabalas šiek tiek ovalus, nes rėžtuką prilaikanti juostelė apsivyniojo aplink siurbtuko rankenėlę. Šiek tiek džeržgesio ištumiant stiklo gabalėlį. Jis nė kiek nesijaudina, jog ant stiklo liko seilių.

Gumine pirštine aptemptą ranką įkiša pro skylę, suranda užraktą. Durys tyliai atsiveria. Jis viduje. Kontrolinių lempučių šviesoje mato save svetimoje virtuvėje. Name maloniai vėsu.

Vilas Greihamas nurijo dvi tabletes nuo galvos skausmo. Grūdamo į kišenę celofano traškesys suerzino. Kaip įpratęs, ištiestoje rankoje laikydamas žibintuvėlį, patraukė per svetainę. Nors pastato planą buvo detaliai išnagrinėjęs, laiptus surado ne iš karto. Jie negirgždėjo.

Dabar stovėjo šeimininko miegamojo tarpduryje. Be žibintuvėlio matė silpnai. Lubose atsispindėjo ant naktinio stalelio stovinčio laikrodžio skaičiai. Prie vonios durų žibėjo oranžinė naktinė lempelė. Vis dar tebetvyrojo aštrus, varį primenantis kraujo kvapas.

Akys priprato prie tamsos, matė pakankamai gerai. Beprotis puikiausiai skyrė, kur guli ponas Lidsas, kur – jo žmona. Pakako šviesos pereiti kambarį, čiupti Lidsą už plaukų ir perrėžti gerklę. O po to? Grįžti prie jungiklio, įjungti šviesą ir prieš peršaunant pažvelgti į ponią Lids?

Greihamas įjungė šviesas. Nuo sienų, čiužinio, grindų rėkė kraujo dėmės. Visas oras tarsi gaudė nuo priešmirtinio klyksmo. Jis krūpčiojo nuo triukšmo šiame tyliame, tamsių džiūstančių dėmių pilname kambaryje.

Greihamas atsisėdęs ant grindų laukė, kol nustos daužytis širdis. Nurimti, nurimti, likti ramiam.

Daugybę įvairių kraujo dėmių, mėgindami atkurti nusikaltimą, tarsi dėlionę dėliojo Atlantos kriminalistai. Visos aukos tysojo savo lovose. Tai visiškai neatitiko dėmių išsidėstymo.

Iš pradžių manyta, jog poną Lidsą užpuolė dukters kambaryje, kūną po to nutempė į miegamąjį. Kruopščiai išanalizavę dėmes, persigalvojo.

Žudiko judėjimas kambariuose vis dar nenustatytas.

Dabar, jau turėdamas skrodimų ir laboratorijos išvadas, Vilas Greihamas pradėjo įsivaizduoti įvykį.

Įsibrovėlis perpjovė greta žmonos miegančio pono Lidso gerklę, grįžo prie jungiklio ir įjungė šviesą. Ant panelio liko guminės pirštinės paliktų pono Lidso plaukų ir aliejaus nuo jo galvos pėdsakų. Pašovęs vos pakirdusią ponią Lids nusikaltėlis nuėjo tiesiai į vaikų kambarius.

Nors ir perrėžta gerkle, ponas Lidsas pakilo ir mėgino apginti vaikus, palikdamas nesupainiojamus arterinio kraujavimo pėdsakus, bandė kovoti. Jį nubloškė. Vyriškis parkrito ir mirė drauge su dukra jos kambaryje.

Vieną iš dviejų berniukų nušovė lovoje. Antrąjį pareigūnai taip pat surado lovoje, tačiau jo plaukuose buvo daugybė dulkių tumulų. Policininkai manė, jog jį išvilko iš palovio, po to nušovė.

Kai visi buvo negyvi, išskyrus, ko gera, ponią Lids, prasidėjo veidrodžių daužymas ir šukių pasirinkimas. Pagaliau žudikas prisiminė ponią Lids.

Savo aplanke Greihamas turėjo visų skrodimų protokolų kopijas. Vienas iš jų – ponios Lids. Kulka pataikė į pilvą dešinėje ir įstrigo nugarkaulyje, tačiau moteris mirė uždususi.

Padidėjęs serotonino ir išsiskyrusio histamino kiekis rodo, jog po šūvio moteris buvo gyva dar bent penkias minutes. Histamino daug daugiau negu serotonino. Tai reiškia, jog ji išgyveno ne ilgiau negu penkiolika minučių. Daugybė kitų sužeidimų galėjo būti padaryti po mirties.

Jei žaizdos buvo pomirtinės, ką darė žudikas visą tą laiką? Greihamas svarstė. Kovojo su Lidsu ir žudė kitus. Žinoma, tačiau tai tetruko kokią minutę. Daužė veidrodžius. Bet ką dar?

Atlantos detektyvai buvo kruopštūs: išmatavo ir nufotografavo kiekvieną daiktelį, nuodugniai apieškojo visą namą, net sifonus po praustuvais išsuko. Bet Greihamas vis dar tikėjosi kažką surasti.

Iš policijos nuotraukų ir nubrėžtų linijų Greihamas lengvai suprato, kur gulėjo kūnai. Parako pėdsakai ant patalynės rodė, jog aukos gulėjo beveik tose pačiose vietose, kuriose ir mirė.

Tad kaip paaiškinti daugybę kraujo dėmių ir slydimo žymes ant prieškambario kilimo? Vienas detektyvas spėliojo, jog kuri nors auka bandė pasprukti nuo žudiko. Greihamas tuo netikėjo. Aišku, jog negyvus kūnus ištampęs žudikas vėliau vėl grąžino atgal.

Akivaizdu, ką jis darė su ponios Lids kūnu. Tačiau su kitais? Nė vienas nebuvo subjaurotas. Visų vaikų galvose buvo po vieną šautinę žaizdą. Ponas Lidsas mirė nukraujavęs. Dar viena žymė, be mirtino pjūvio kakle, buvo negili proréža krūtinėje, tikriausiai pomirtinė. Ką su negyvėliais žudikas darė?

Greihamas išsitraukė iš aplanko nuotraukas, laboratorijos ataskaitas apie kraujo ir kitas organines dėmes kambaryje bei standartines lyginamąsias kraujo lašų trajektorijų lenteles.

Mėgindamas sutapatinti dėmes ir sužeidimus, bandydamas atsekti įvykių eigą, lėtai apėjo antrojo aukšto kambarius. Kiekvieną dėmę pažymėjo milimetriniame šeimininko miegamojo plane, bandydamas nustatyti ištiškusio kraujo kampą ir greitį, lygino ją su

standartinėmis lentelėmis. Šitaip ketino nustatyti kūnų padėtį įvairiu metu.

Vienoje vietoje ant miegamojo sienos buvo trys nutekėjusios kraujo dėmės. Po jomis – trys blankesnės. Siena virš lovos galvūgalio, pono Lidso pusėje, taip pat buvo kruvina. Ant grindjuosčių matyti smūgių žymės. Kambario planas ėmė panėšėti į užduotį „Sujunk taškus“, tik be skaičiukų. Greihamas stebeilijo į šią keistą figūrą, vėl į kambarį, vėl į planą, kol iš skausmo pradėjo plyšti galva.

Vonios kambaryje iš čiaupo prisipylė vandens ir nurijo dvi paskutines nuskausminamąsias tabletes. Apsišlakstęs veidą nusišluostė marškinių skvernais. Tik pastebėjęs vandens balą ant grindų prisiminė, kad sifonai nusukti. Akivaizdu, jog vonios kambarys nebuvo nuniokotas, tik sudaužytas veidrodis. Visur pilna raudonų, Drakono krauju vadinamų, miltelių, skirtų pirštų atspaudams aptikti. Dantų šepetėliai, veido kremas, skustuvas buvo savo vietose.

Atrodė, lyg vonios kambariu vis dar buvo naudojamasi. Ant gyvatuko kabėjo paliktos džiūti ponios Lids pėdkelnės. Pastebėjęs, jog nubėgus akims, moteris nukirpdavo kojinę ir vienu metu mūvėdavo dvejas vienakojines pėdkelnes, taip šiek tiek sutaupydama, Greihamas susigraudino. Molė elgėsi taip pat.

Pro langą Greihamas išlipo ant verandos stogo. Prisėdo ant šiurkščių čerpių. Apsikabino kelius. Prie nugaros prilipę drėgni marškiniai persmelkė šalčiu. Mėgindamas atsikratyti žudynių tvaiko, nusišnypštė.

Atlantos šviesos rausvino nakties dangų. Žvaigždžių beveik nesimatė. Tokią giedrą naktį Įlankoje drauge su Mole ir Viliu galėtų stebėti krintančias žvaigždes. Jie sutarė, jog krintant žvaigždėms girdisi tylus švilpesys, todėl atidžiai klausė keistų nakties garsų. Tokiu metu meteoritų lietūs ypač stiprūs, Vilis juos stebi labai susidomėjęs.

Jis suvirpėjo. Vėl išsišnypštė. Dabar labai nenorėjo galvoti apie Molę. Tai buvo ir netaktiška, ir trikdė.

Dėl keisto mąstymo Greihamas turėjo nemažai bėdų. Kartais mintys tikrai neatrodė patrauklios. Jose nebuvo jokių skyrių ar pertvarų. Viskas, ką pamatydavo ir išmokdavo, siejosi su viskuo, ką jau žinojo. Kai kurios sąsajos buvo sunkiai paaiškinamos. Bet negalėjo liautis, negalėjo nieko užblokuoti ar išstumti. Turėdamas supratimą apie tai, kas tinkama ir padoru, dažnai pats pasi-

baisėdavo kylančiomis galvoje vizijomis, tokiomis panašiomis į sapnus. Asociacijos iškildavo šviesos greičiu. Deja, minčių kovos arenoje nebuvo tvirtovių, ginančių tuos, kuriuos jis mylėjo. Jo sveikas protas labai greitai reagavo į aplinką. Greihamas negalėjo keisti ar nukreipti savo mąstymo kita linkme.

Jis tokį protavimo būdą laikė absurdišku, bet naudingu. Panašiai nuteiktų iš elnio ragų pagamintas krėslas. Nieko negalėjo pakeisti.

Išjungė šviesą ir išėjo pro virtuvę. Tolimajame verandos kampe žibintuvėlis nušvietė dviratį ir šuns pintinę. Galiniame kieme stovėjo būda, prie laiptelių – dubenėlis.

Visi įkalčiai tvirtino, jog Lidsus užklupo miegančius.

Smakru prispaudęs žibintuvėlį prie krūtinės Greihamas brūkštelėjo raštelį: „Džekai, kurgi šuo?“

Greihamas važiavo į viešbutį. Pusę penkių ryto automobilių buvo ne kažin kiek, bet vairuodamas turėjo susikaupti. Galvą tebeskaudėjo, todėl ieškojo kiaurą naktį dirbančios vaistinės.

Vieną pastebėjo Persikų gatvėje. Prie įėjimo snaudė apsileidęs budintis policininkas. Apkiautęs vaistininkas pleiskanomis nubarstytu švarku pardavė Greihamui *Buferino.* Nuo ryškios šviesos patalpoje gėlė akis. Jam nepatiko jauni provizoriai. Dažniausiai jų vaistinėse tvyrodavo netvarka, o patys – tokie pasipūtę. Greihamas įsivaizdavo, kokie nemalonūs jie namuose.

– Ką dar? – laikydamas pirštus virš kasos aparato klavišų paklausė vaistininkas. – Ką dar?

Atlantos FTB skyrius įkurdino Greihamą idiotiškame viešbutyje netoli naujo Persikų prekybos centro. Tarsi egzotiško augalo ankštys pastatą aplipę stikliniai liftai neleido pamiršti, jog dabar jis tikrai mieste.

Drauge su dviem kažkokio suvažiavimo delegatais, segInčiais vardines korteles su užrašu „Sveiki!“, Greihamas kilo į savo kambarį. Kildami anie laikėsi turėklų ir žvalgėsi į fojė.

– Paveizėk ten, prie staliuko, ten Vilma, ir šitie dabar įėjo, – pratarė aukštesnysis. – Po velnių, norėčiau ją patvarkyti.

– Dulkint ją, dulkint, kad cyptų, – atsiliepė antrasis.

Baimė, sumišusi su geismu, ir pyktis dėl baimės.

– Pasakyk, kodėl moterys turi kojas?

– Kodėl?

– Kad nepaliktų šliūžių kaip sraigė.

Atsidarė lifto durys.

– Ar čia? Čia, – nusprendė aukštesnysis. Išeidamas iš lifto susvirduliavo.

– Aklas aklą veda, – atitarė antrasis.

Greihamas padėjo aplanką ant tualetinio staliuko, po to įgrūdo į stalčių. Nebegalėjo matyti. Mirties ir taip buvo per akis. Norėjo paskambinti Molei, bet buvo per anksti.

Susitikimas paskirtas aštuntą ryto Atlantos policijos valdyboje. Nedaug galės jiems papasakoti.

Mėgino užmigti. Sąmonė buvo tarsi nuomininkų pilnas namas; kiekvienas turėjo savo argumentus ir visi ginčijosi kažkur prieškambaryje. Jautėsi sustingęs ir išsekęs, todėl prieš atsiguldamas išgėrė gerą mauką viskio. Tamsa pernelyg slėgė. Atsikėlė, įjungė vonioje šviesą ir vėl atsigulė. Bandė įsivaizduoti, jog vonioje Molė šukuojasi plaukus.

Skrodimo išvadų eilutės, nors nebuvo skaitęs jų garsiai, aidėjo galvoje jo paties balsu: „...kietos išmatos... talko žymės po dešiniuoju keliu. Akies obuolys pažeistas įsmeigus veidrodžio šukę..."

Greihamas mėgino galvoti apie Cukraus galvos įlankos paplūdimį, bandė išgirsti bangų mūšą. Mintyse įsivaizdavo savo darbastalį, tobulino su Viliu statomo vandens laikrodžio mechanizmą. Pašnibždomis dainavo „Viskio upę", po to pamėgino atsiminti visą „Juodųjų Kalnų regį". Muziką sukūrė Molė. Daktaras Votsonas puikiai grojo gitara, tačiau jam vis lūždavo smuikas. Molė galiniame kieme mėgino išmokyti jį šokti klumpakojį. Greihamas strikinėjo... galų gale užsnūdo.

Sustingęs ir išprakaitavęs po valandos pakirdo. Vonios kambario šviesoje regėjo gretimos pagalvės kontūrus. Pasirodė, jog greta guli ponia Lids – sukandžiota ir apdraskyta, su veidrodžio šukėmis tuščiose akiduobėse, smilkinių ir ausų link nutekėjusios kraujo srovelės priminė akinių kojeles. Jis niekaip negalėjo pasukti galvos ir įsižiūrėti atidžiau. Atrodė, jog galvoje kaukia priešgaisrinė signalizacija. Galų gale įstengė nusitraukti šlapius drabužius.

Nors širdis tebesidaužė, sujudėjęs iš karto pasijuto geriau. Atsikėlė, apsivilko sausus marškinėlius. Drėgnus įmetė į vonią. Tačiau niekaip negalėjo atsigulti į sausąją lovos pusę, todėl ant prakaitu sumirkusios paklodės paklojo rankšluostį. Su artipilne gėrimo stikline rankoje pusiau sėdom įsitaisė lovoje. Trečdalį nugėrė.

Niekaip nesisekė galvoti apie ką nors kitą. Bandė prisiminti vaistininką, pardavusį *Buferino*. Tai buvo vienintelis praėjusios dienos įvykis, niekaip nesusijęs su mirtimi.

Bandė prisiminti senovinėse vaistinėse buvusius gazuoto vandens sifonus. Jam, berniukui, visos vaistinės atrodė šiek tiek paslaptingos, netgi gėdingos. Vos užėjęs iškart galvodavai apie sargius, nesvarbu, ar reikėdavo jų pirkti, ar ne. Be to, lentynose buvo ir kitų daiktų, į kuriuos nederėdavo ilgiau spoksoti.

Vaistinėje, kurioje pirko *Buferino,* apsaugos priemonės spalvotose pakuotėse puikavosi tarsi meno kūriniai vitrinoje už kasos.

Mielesnės, aišku, buvo vaikystės vaistinės. Kaip ir daugybė kitų dalykų. Dabar Greihamui jau beveik keturiasdešimt. Tarsi vilkdamas iš paskos inkarą plauktų per audrą, jis pradėjo jausti metų naštą

Pagalvojo apie Smutą. Senąjį Smutą, Greihamo vaikystės vaistinėje pilsčiusį gazuotą vandenį ir visaip talkininkavusį savininkui. Smutas darbe išgerdavo, todėl pamiršdavo ištempti stogelį nuo saulės ir vitrinoje aptirpdavo šokoladukai. Kartą pamiršo išjungti kavinuką. Teko kviesti gaisrininkus. Smutas vaikams prikraudavo ledų tūteles skolon.

Labiausiai Smutas nusižengė, kai šeimininkui atostogaujant iš urmininko užsakė penkiasdešimt lėlyčių. Grįžęs savininkas savaitei išvarė Smutą iš darbo ir paskelbė lėlyčių išpardavimą. Penkiasdešimt nuogalių puslankiu įsitaisė vitrinoje ir spoksojo į kiekvieną, sumaniusį užsukti vaistinėn.

Lėlytės turėjo didžiules rugiagėlių mėlynumo akis. Tai buvo stulbinantis vaizdas. Greihamas ilgai jas stebėdavo. Suvokė, jog tai tik lėlės kūdikiai, bet tarsi jautė kažkokią jėgą. Tiek daug žvilgsnių. Daugybė žmonių sustodavo pasižiūrėti. Tai tik gipsinės lėlytės vienodomis kvailomis prie kaktos prilipusiomis garbanomis, tačiau berniukas krūpčiojo nuo įdėmaus jų stebeilijimo.

Gulėdamas Greihamas šiek tiek atsipalaidavo. *Spokso lėlės kūdikiai.* Norėjo gurkštelti viskio, aiktelėjo ir užspringo. Apgraibomis užsidegė naktinę lemputę ir iš tualetinio stalelio stalčiaus išsitraukė aplanką. Išsiėmė visų trijų vaikų skrodimų išvadas ir Lidsų miegamojo planą su savo žymėjimais.

Trys nutekėjusios kraujo dėmės ant miegamojo sienos ir trys jas atitinkančios dėmės ant kilimo sutampa su vaikų ūgiais. Brolis, sesuo, vyriausiasis brolis. Tinka. Tinka. Tinka.

Jie buvo susodinti palei sieną ir spoksojo į lovą. Negyvėlių publika. Ir Lidsas. Per krūtinę pririštas prie lovos galvūgalio. Tarsi sėdėtų lovoje. Štai iš kur negilus rėžis krūtinėje ir dėmė ant sienos virš galvūgalio.

Ką jie stebėjo? Nieko. Visi buvo mirę. Bet atmerktomis akimis matė, ką beprotis išdarinėja su ponios Lids kūnu. Lovoje. Greta pono Lidso. Žiūrovai. Pamišėlis mėgavosi jų nors ir negyvais žvilgsniais.

Greihamas pamanė, jog žudikas turėjo užsidegti žvakę. Mirguliuojanti šviesa sustiprintų veidų išraiškas. Tačiau žvakės nerado. Gal ketino tai padaryti kitą kartą...

Šis pirmas, nors ir silpnas, ryšys su žudiku dilgino ir kėlė peršulį tarsi įsisiurbęs parazitas. Galvodamas Greihamas įsikando paklodę.

Kodėl nuvilkai juos atgal? Kodėl nepalikai? Tarsi klausė Greihamas. *Yra kažkas, ką slepi nuo manęs. Nejaugi ko nors gėdiniesi? O gal nenori išsiduoti?*

Ar atmerkei jų akis?

Ponia Lids buvo daili, tiesa? Juk perpjovęs gerklę vyrui, įjungei šviesą. Žmona turėjo stebėti jo pralaimėjimą. Būtų beprotiška liesti ją su pirštinėmis, tiesa?

Ant jos kojų buvo talko.

Vonioje talko nebuvo.

Atrodė, jog kažkas kitas monotonišku balsu ištarė šiuos du faktus.

Juk nusimovei pirštines, tiesa? Talkas išbyrėjo iš guminių pirštinių, kai tu, norėdamas moterį paliesti, jas nusimovei, ARGI NE TAIP, KALĖS VAIKE? Lietei ją plikomis rankomis, po to užsimovei pirštines ir ją nušluostei. Bet gal nusimovęs pirštines TU ATMERKEI JŲ AKIS?

Tik po penkto skambučio Džekas Krofordas pakėlė ragelį. Nė kiek nesutriko, nes aparatas dažnai skambėdavo naktį.

– Džekai, čia Vilas.

– Klausau, Vilai.

– Ar Praisas vis dar užsiiminėja užslėptais atspaudais?

– Aha. Jis nieko daugiau ir neveikia. Bando sukurti ypatingą registrą.

– Manau, turėtų atvykti į Atlantą.

– Kam? Juk sakei, kad mūsų vyrukas gerai pasidarbavo.

– Gerai, bet ne taip gerai, kaip Praisas.

– Ką sumanei? Kur jis turės ieškoti?

– Ant ponios Lids rankų ir kojų nagų. Jie lakuoti, paviršius glotnus. Ir jų visų akių.

– Jėzau, Praisas turės lėkti žaibo greičiu, – ištarė Krofordas. – Juk šiandien laidotuvės.

3 SKYRIUS

– Manau, jis lietė ponią Lids, – vos įėjęs pasakė Greihamas.

Krofordas ištiesė jam *Kolos* skardinę iš čia pat, Atlantos policijos valdyboje, stovinčio automato. Buvo pusė aštuntos.

– Žinoma, ją kilnojo, – tarė Krofordas. – Ant riešų ir po keliais yra griebimo žymių. Bet nėra jokių pirštų atspaudų. Liesta su neporėtomis pirštinėmis. Nesirūpink, Praisas jau čia. Niurzgus senas išpera. Šiuo metu yra pakeliui į laidojimo rūmus. Iš lavoninės kūnus pasiėmė vakar vakare, bet laidojimo rūmų darbuotojai dar nieko netvarkė. Atrodai išvargęs. Ar nors kiek pamiegojai?

– Kokią valandą. Manau, pamišėlis lietė ją be pirštinių.

– Tikiuosi, esi teisus. Atlantos laborantai prisiekinėja, jog žmogžudys visą laiką dėvėjo chirurgines pirštines, – pasakė Krofordas. Ant veidrodžių šukių tokie patys glotnūs atspaudai. Ir ant tos, kurią suvarė į lyties organus, – smiliaus ir nykščio, bet su pirštinėmis.

– Tikriausiai kaip ir viską nuvalė po to, kai sugrūdo į makštį. Gal dar pasižiūrėjo į savo prakeiktą snukį, – pridūrė Greihamas.

– Šukės burnoje ir akyse užlietos krauju. Jis nenusimovė pirštinių.

– Ponia Lids buvo daili moteris, – ištarė Greihamas. – Juk matei šeimos nuotraukas, tiesa? Argi nenorėtum paliesti jos odos intymiu momentu? Aš norėčiau.

– *Intymiu?* – Krofordas nesugebėjo nuslėpti pasibjaurėjimo. Staiga sutrikęs pradėjo raustis kišenėse.

– Taip, intymiu – jie buvo vieni. Visi kiti – lavonai. Nesvarbu, užmerktomis ar atmerktomis akimis. Taip, kaip jam patiko.

– Jam visaip patiko, – atsakė Krofordas. – Žinoma, ieškodami pirštų atspaudų, jie ištyrė visą jos kūną. Nieko. Buvo suspaudęs moters kaklą, bet su pirštinėmis.

– Ataskaitoje nieko nerašoma apie nušluostytus nagus.

– Manau, nagai susitepė nuo įdrėskimų. Tačiau ponia Lids sugniaužusi kumščius suvarė nagus sau į delnus. To niekšo ji neapdraskė.

– Jos pėdos buvo dailios, – pasakė Greihamas.

– Hmmm. Lipkime į viršų, – tepasakė Krofordas. – Vietos pajėgos jau susirinko.

Džimis Praisas turėjo galybę įrangos: du sunkius krepšius, fotoaparatą ir trikojį. Pro Atlantos Lombardo Laidojimo rūmų duris triukšmingai įžengė silpnas senyvas vyras. Ilga kelionė taksi iš oro uosto per rytinę grūstį tikrai nepakėlė nuotaikos.

Prašmatniai susišukavęs įkyrus jaunas žmogėnas įstūmė Džimį Praisą į kremine spalva išdažytą kabinetą. Ant rašomojo stalo stovėjo skulptūra, pavadinta „Maldai sudėti delnai".

Ponui Lombardui įėjus Praisas tyrinėjo skulptūros pirštų galiukus. Lombardas labai atidžiai apžiūrėjo Praiso įgaliojimus.

– Žinoma, pone Praisai, man paskambino iš Atlantos valdybos ar agentūros, ar iš kur dar. Bet praeitą naktį turėjome perduoti policijai vieną bjaurybę iš *The Nacional Tattler*, bandžiusį nufotografuoti keletą kadrų, todėl esu labai atsargus. Tikiuosi, suprantate. Pone Praisai, kūnus pas mus atvežė tik apie pirmą valandą nakties, laidotuvės paskirtos šiandien penktą. Negalime jų atidėti.

– Ilgai neužtruksiu, – pasakė Praisas. – Praverstų vienas sumanesnis padėjėjas, jei tokį turite. Ar lietėte kūnus, pone Lombardai?

– Ne.

– Suraskite tuos, kas lietė. Turiu paimti pirštų atspaudus.

Rytiniame pasitarime dėl Lidsų bylos policijos detektyvai daugiausiai kalbėjo apie dantis.

Kol suėjo visi dvidešimt trys detektyvai, Atlantos kriminalistų viršininkas R. J. *Badis* Springfildas, stambus vienmarškinis vyriškis, drauge su daktaru Dominiku Prinsiu stovėjo prie durų.

– Ką gi, vaikinai, jei jau susirinkote, prašau išsišiepti, – tarė Springfildas. – Parodykit daktarui Prinsiui savo dantis. Teisingai, plačiau, visus. Dėl Dievo, Sparkai, ar prarijai liežuvį?

Kvadratinės patalpos priekyje prie pranešimų lentos buvo pritvirtintas didžiulis plakatas, kuriame pavaizduoti žandikauliai. Greihamui jis priminė plastmasinius Helovino dantis iš pigios krautuvės. Drauge su Krofordu jis sėdėjo kambario gale ir laukė, kol detektyvai susės į mokyklinius suolus.

Atlantos visuomenės saugumo komisaras Gilbertas Luisas ir viešųjų ryšių atstovas sėdėjo priešais ant pristatomų kėdžių. Po valandos Luiso laukė spaudos konferencija.

Kriminalistų viršininkas Springfildas pradėjo.

– Gerai. Baigiam malti šūdą. Kaip supratote šį rytą, nepasistūmėjome nė per nago juodymą. Dar kartą namas po namo apklausti visus gyventojus, dabar jau per keturis namus aplink. *R& I* paskolino du žmones sutikrinti lėktuvo bilietų užsakymus ir mašinų nuomos punktus Birmingeme ir Atlantoje. Šiandien dar kartą patikrinti oro uostus ir viešbučius. Taip, šiandien dar kartą. Apklausti kiekvieną kambarinę, kiekvieną tarnautoją, kiekvieną registratorių ir budintį. Juk pamišėlis turėjo kažkur nusiprausti, galėjo ką nors ištepti. Jei rasite ką nors, kas kuopė netvarką, iškraustykite visus ir kambarį užantspauduokite, tuomet žaibo greičiu susisiekite su skalbykla. Dabar daktaras Prinsis parodys jums kai ką įdomaus. Prašau.

Fultono apygardos vyriausias medicinos ekspertas daktaras Dominikas Prinsis nuėjo į priekį ir, rankose laikydamas žandikaulių liejinį, atsistojo po plakatu.

– Ponai, taip atrodo nusikaltėlio dantys. Pagal įkandimų žymių ant ponios Lids kūno atspaudus ir ryškią kandimo žymę ant sūrio gabalo Lidsų šaldytuve, – pradėjo Prinsis, – juos rekonstravo Smitsono institute Vašingtone. Kaip matote, – parodė iš pradžių liejinyje, po to – plakate, – šoniniai kandžiai sutvirtinti kaiščiais: čia ir čia. Dantys išsidėstę nelygiai, priekinio kandžio kamputis nuskilęs. Kitas kandys su grioveliais štai čia. Tokius griovelius dažnai turi siuvėjai, įpratę perkąsti siūlą.

– Kreivadantis kalės vaikas, – kažkas sumurmėjo.

– Kodėl esate tikri, jog būtent nusikaltėlis atsikando sūrio? – paklausė storas policininkas pirmoje eilėje.

Prinsiui nepatikdavo, kai į jį kreipdavosi be pagarbaus „daktare“, bet šįkart susivaldė.

– Seilės ant sūrio ir įkandimo žaizdose atitinka kraujo grupę, – paaiškino. – Aukų sąkandžiai ir kraujo grupės kitokie.

– Puiku, daktare, – tarė Springfildas. – Tuojau visiems išdalinsime turimas dantų nuotraukas.

– O gal įdėti jas į laikraščius? – pasigirdo ryšių su visuomene atstovo Simpkinso balsas. – Maždaug: „Ar nematėte tokių dantų?“

– Neprieštarauju, – atsakė Springfildas. – Ką manote jūs, komisare?

Luisas linktelėjo.

Simpkinsas dar nebaigė:

– Daktare Prinsi, žurnalistai būtinai paklaus, kodėl dantų maketui pagaminti prireikė keturių dienų ir kodėl būtinai Vašingtone.

Specialusis agentas Krofordas įdėmiai apžiūrinėjo savo rašiklio galiuką.

Prinsis paraudo, bet balsas išliko ramus.

– Tampant kūną kandimo žymės pakinta, pone Simpsonai...

– Simpkinsai.

– Simpkinsai, taigi. Mes negalėjome paruošti liejinio tik pagal aukų sužalojimus. Štai kodėl toks svarbus sūris. Jis pakankamai kietas, tačiau jame labai sunku išlieti. Pirmiausiai reikia padengti alyva, kad į liejinį nepatektų drėgmės. Dažniausiai turime tik vieną bandymą. Smitsono institutas, FTB užsakytas, kartą jau atliko panašų darbą. Jie turi geresnę įrangą, galinčią iš šių duomenų atkurti veido parametrus. Galų gale, pas juos dirba teismo medikas – odontologas. Mes tokio specialisto neturime. Dar turite klausimų?

– Ar galima pasakyti, jog tyrimas uždelstas dėl FTB laboratorijos, o ne dėl mūsų tyrėjų kaltės?

Prinsis pasisuko į jį.

– Tikrai galima pasakyti, pone Simpkinsai, jog būtent federalinis tyrėjas, specialusis agentas Krofordas, prieš dvi dienas šaldytuve surado sūrį. Po jūsų vaikinų atliktos nusikaltimo vietos apžiūros. Man paprašius jis paspartino laboratorijos darbą. Tvirtai galiu pasakyti: tą prakeiktą sūrį tikrai graužė ne vienas iš jūsų.

Įsikišo komisaras Luisas. Kambaryje nugriaudėjo griežtas jo balsas.

– Niekas neabejoja jūsų kompetencija, daktare Prinsi. Simpkinsai, šiuo metu mums mažiausiai reikia draskyti akis FTB. Geriau pradėkime dirbti.

– Problemos svarbios visiems, – pridėjo Springfildas. – Džekai, ar taviškis neturi ko pridurti?

Krofordas atsistojo. Neatrodė, jog supa draugiški veidai. Reikia kažką daryti.

– Noriu išsiaiškinti padėtį, pone. Daugybę metų vyksta didžiulė konkurencija: ir vietos, ir federalinė valdžia vis mėgina perspjauti viena kitą. Dėl tokio elgesio atsirado plyšys, pro kurį prasprūsta nenubausti nusikaltėliai. Tačiau Biuras nenori konkuruoti, ir tai ne tik mano nuomonė. Tai turi būti bendras reikalas. Man nusišvilpt, kas sulaikys nusikaltėlį, taip pat ir tyrėjui Greihamui. Jei kam įdomu, jis sėdi už manęs. Tegu šitą nusikaltėlį nors ir

šiukšliavežys pervažiuoja, man tinka ir toks variantas, svarbu, kad laisvas nešliaužiotų gatvėmis. Tikiuosi, jaučiatės panašiai.

Krofordas apžvelgė detektyvus. Tikėjosi, jog situaciją sušvelnino. Gal jie nebenešios akmens užantyje.

Prabilo komisaras Luisas:

– Tyrėjas Greihamas jau buvo susidūręs su panašiu atveju?

– Taip, pone.

– Ar galite ką nors pridurti, pone Greihamai? Ką nors pasiūlyti?

Krofordas pasisuko į Greihamą ir klausiamai kilstelėjo antakius.

– Gal ateitumėte čionai? – pasiūlė Springfildas.

Greihamas norėjo pasikalbėti su Springfildu akis į akį. Nenorėjo išeiti į priekį. Teko.

Susitaršęs, įdegęs Greihamas visiškai nepanėšėjo į federalinį agentą. Springfildas pagalvojo, jog jis primena dažytoją, kuris atvykdamas į teismą apsivilko švarką.

Per patalpą nuvilnijo šurmulys.

Kai Greihamas atsigręžė į policininkus, apstulbino melsvos akys rudai įdegusiame veide.

– Tik pora dalykų, – pasakė Greihamas. – Negalime tikėtis, jog žudikas yra nuolatinis psichiatrijos ligoninių pacientas ar kas nors iš seksualinių iškrypėlių kartotekos. Labai tikėtina, jog jis neturi jokios nusikalstamos praeities. Jeigu ir turi, tai greičiau koks nors įsilaužimas ar vagystė, negu lytinis nusikaltimas. Įkandimai gali būti užregistruoti menkesniuose nusikaltimuose, tarkim, barų muštynėse ar tvirkinant vaikus. Mums galėtų padėti greitosios pagalbos ir ligoninių priimamųjų personalas bei žmonės iš vaikų pagalbos tarnybų. Kiekvieną didesnį įkandimą, kurį jie prisimins, verta patikrinti. Nesvarbu, kas buvo sukandžiotas ar kaip tai atsitiko. Tai viskas.

Stambus pareigūnas pirmoje eilėje kilstelėjo ranką ir paklausė:

– Bet juk iki šiol jis kandžiojo tik moteris, tiesa?

– Tai viskas, ką žinome. Tačiau įkandimų gausu. Šeši smarkūs įkandimai ant ponios Lids kūno, aštuoni – ant ponios Džeikobi. Tai viršija vidurkį.

– Kokį vidurkį?

– Seksualinėse žmogžudystėse – trys. Šis mėgo kramsnoti.

– Moteris.

– Dažniausiai seksualinių nusikaltimų metu padaryti įkandimai centre turi pamėlynavusią dėmę – čiulpimo žymę. Šie kito-

kie. Apie tai skrodimo protokole paminėjo daktaras Prinsis, aš pats mačiau lavoninėje. Čiulpimo žymių nėra. Kandimas – greičiau kovos būdas nei seksualinis elgesys.

– Mažai tikėtina, – suabejojo detektyvas.

– Verta patikrinti, – patikino Greihamas. – Kiekvieną įkandimą verta patikrinti. Žmonės nepasakoja, kaip tai įvyko. Geriau pameluoja. Sukandžiotų vaikų tėvai verčia bėdą gyvūnams ir netgi veda vaikus skiepytis nuo pasiutligės, kad tik kas nors neįtartų šeimos nario, – visi tai žinote. Apie paskiepytus nuo pasiutligės verta pasidomėti ligoninėse. Tai viskas.

Sėdantis Greihamo šlaunys drebėjo iš nuovargio.

– Verta pasidomėti, vadinasi, pasidomėsime, – pasakė kriminalinio skyriaus viršininkas Springfildas. – Toliau. Budintys padaliniai drauge su Vagysčių skyriumi toliau šukuoja kaimynus. Išsiaiškinkit apie šunį. Duomenis ir nuotraukas rasite byloje. Gal kas pastebėjo kokį nepažįstamąjį su šunimi. Narkotikų skyrius ir Moralės policija po kasdieninių reidų vyksta į įtartinas vieteles. Markusai ir Vitmenai, aukščiau galvas, jūs – į laidotuves. Ar atpažinsite visus giminaičius ir šeimos draugus? Gerai. Kur mūsų fotografas? Puiku. Laidotuvių svečių knygą atiduokit ištirti. Iš Birmingemo jau turi. Kiti nurodymai stende. Pirmyn.

– Dar vienas dalykas, – sustabdė komisaras Luisas. Pareigūnai vėl susėdo. – Girdėjau šios tarnybos pareigūnus žudiką vadinant Dantukų Fėja. Nesvarbu, kaip jį tarpusavyje vadinat. Įsivaizduoju, jog turėjot kažkaip praminti. Bet tikiuosi, neišgirsiu nė vieno pareigūno ištariant Dantukų Fėja viešai. Tai lengvabūdiška. Taip pat draudžiu vartoti šią pravardę tarnybiniuose pranešimuose. Viskas.

Krofordas su Greihamu paskui Springfildą nusekė į jo kabinetą. Kriminalinio skyriaus viršininkas įpylė kavos. Krofordas tikrino ir užsirašinėjo gautas žinutes.

– Neturėjau galimybės pasikalbėti su jumis, kai atvykote vakar, – tarė Springfildas Greihamui. – Ši vieta pavirto prakeiktu beprotnamiu. Jūs Vilas, tiesa? Ar gavote viską, ko reikia?

– Taip, jie buvo šaunūs.

– Žinau, jie šūdo nemala, – atsakė Springfildas. – Taigi pagal pėdsakus gėlių lysvėje nustatėme eigastį. Žudikas maklinėjo aplink krūmus. Nieko gero negalime pasakyti, tik pėdos dydį, apytikrį ūgį. Kairioji pėda įsispaudus giliau, gal nešė ką sunkaus? Su-

dėtinga. Tačiau prieš kelis metus sulaikėme įsilaužėlį. Eigastis parodė Parkinsono ligą. Tai nustatė daktaras Prinsis. Šį kartą ne taip pasisekė.

– Turite puikią komandą, – pasakė Greihamas.

– Taip, tik tokie dalykai nėra įprasti, ir ačiū Dievui. Gal galiu tiesiai paklausti: ar jūs, vaikinai, visuomet dirbate drauge – jūs, Džekas ir daktaras Blumas – ar tik sueinate krūvon tokiais atvejais?

– Tokiais atvejais, – atsakė Greihamas.

– Tai bent susijungimas! Komisaras sakė, jog jūs vienas prieš trejus metus sučiupote Lekterį.

– Visi ten buvome ir dar Merilendo policija, – atšovė Greihamas. – Jį areštavo Merilendo miesto farai.

Springfildas buvo šiurkštokas, bet ne kvailas, suprato, jog Greihamui nejauku. Sudribęs kėdėje, brūkštelėjo keletą žinučių.

– Klausėte apie šunį. Štai jo aprašymas. Praeitą vakarą Lidso broliui paskambino veterinaras. Šuo pas jį. Lidsas su vyresniuoju sūnumi dieną prieš mirtį nuvežė šunį veterinarui. Pilve buvo durtinė žaizda. Veterinaras šunį operavo, dabar viskas gerai. Iš pradžių galvojo, jog šuo pašautas, bet nerado kulkos. Ko gera, įdurta metaline strėle ar yla. Klausinėjame kaimynų, ar nematė, jog kas nors erzintų šunį. Skambiname vietos veterinarams, ar daugiau niekas neatvežė panašiai suluošintų gyvūnų.

– Ar šuo segėjo pavadėlį su Lidsų pavarde?

– Ne.

– Ar Džeikobiai turėjo šunį?

– Tikiuosi, jau išsiaiškino, – atsakė Springfildas. – Palaukite, tuoj sužinosiu. – Surinko vietinį numerį. – Leitenantas Fletas palaiko ryšį su Birmingemu... taip, Fletai. Ką gali pasakyti apie Džeikobių šunį? Aha... aha. Minutėlę, – uždengė delnu ragelį. – Ne šuo. Vonios kambaryje pirmame aukšte surado dėžutę su katės išmatomis. Jokios katės nerado. Kaimynai jos ieško.

– Ar galite paprašyti Birmingemo pareigūnų, kad apieškotų visą kiemą ir ūkinius pastatus? – paprašė Greihamas. – Vaikai galėjo laiku nesurasti sužeistos katės. Ji gali būti nugaišusi. Juk žinote, kaip elgiasi katės. Jos pasislepia numirti. O šunys grįžta namo. Ir gal galite paklausti, ar ji buvo su antkakliu?

– Perduokite: jei reikia metano testo, nusiųsime, – įsiterpė Krofordas. – Nereiks veltui kasinėti.

Springfildas perdavė prašymus. Telefonas, vos tik padėjus ragelį, suskambo vėl. Šį kartą skambino Džekui Krofordui. Džimis Praisas iš Lombardo Laidojimo rūmų. Krofordas perėjo prie kito telefono.

– Džekai, radau kažką panašaus į nykščio detalę ir delno fragmentą.

– Džimi, tu – mano gyvenimo šviesa.

– Žinau. Pėdsakas, apversta U, susitepęs. Grįžęs pažiūrėsiu, ką galiu padaryti. Suradau prie vyriausiojo vaiko kairiosios akies. Niekuomet nesu to daręs. Ko gera, nebūčiau nieko pastebėjęs, bet sudomino toks smarkus nukraujavimas iš šautinės žaizdos.

– Ar pagal jį galėsime identifikuoti?

– Sunku pasakyti, Džekai. Gal jis yra daktiloskopinėje kartotekoje, o gal ir ne. Tai tarsi loterija, pats žinai. Delno atspaudą nuėmiau nuo ponios Lids kairiosios kojos nykščio nago. Jis tinka tik palyginimui. Pasiseks, jei turėsime bent šešis taškus. Kviestiniais pabuvo padėjėjas ir ponas Lombardas. Jis pats – ir notaras. Padariau nuotraukas *in situ.*[1] Bus gerai?

– O ką pasakysi apie laidojimo rūmų darbuotojų atspaudus?

– Išrašalavau poną Lombardą ir visus jo bernužėlius, nepaisydamas, ar jie sakėsi lietę lavonus, ar ne. Dabar plaunasi rankas ir keikiasi. Leisk man grįžti, Džekai. Noriu padirbėti užsidaręs tamsiame kambarėlyje. Gal iš šių pelų ir bus grūdų, kas žino? Po valandos išskrisiu į Vašingtoną ir, tikiuosi, atspaudų kopijas atsiųsiu ankstyvą rytojaus rytą.

Krofordas akimirką pagalvojo.

– Gerai, tik pasistenk, Džimi. Kopijas nusiųsk Atlantos ir Birmingemo policijos valdyboms ir Biurui.

– Gausi. Bet pabaigoje turime dar kai ką aptarti.

Krofordas užvertė akis į lubas.

– Dabar kabinėsiesi prie manęs dėl savo atlygio?

– Būtent.

– Džimi, drauguži, šiandien nieko tau negaila.

Kol Krofordas pasakojo apie atspaudus, Greihamas spoksojo pro langą.

– Tai Dievo ženklas, – tepasakė Springfildas.

Greihamo veido išraiška buvo neįskaitoma. „Jo veidas tuščias tarsi nuteistojo“, – pagalvojo Springfildas. Stebėjo Greihamą visą laiką, kol šis išėjo pro duris.

[1] Reikiamoje vietoje *(lot.).*

Kai Krofordas ir Greihamas išėjo į fojė, visuomenės saugumo komisaro spaudos konferencija buvo ką tik pasibaigusi. Žurnalistai kalbėjosi telefonais. Televizijos reporteriai darė montažus: priešais kameras stovėjo vieni, kartojo įdomiausius konferencijoje girdėtus klausimus ir nukreipdavo mikrofonus į tuščią erdvę – komisaro atsakymus įterps iš anksčiau nufilmuotos medžiagos.

Greihamas su Krofordu ėmė leistis laiptais. Staiga priešais ėjęs žmogelis žvilgtelėjo į juos, atsisuko ir nufotografavo. Iškišęs savo veidą iš už fotoaparato, šūktelėjo:

– Vilas Greihamas! Ar pamenat mane? Aš Fredis Laundsas. Aprašinėjau *Tattler* Lekterio atvejį. Net knygutę parašiau.

– Atsimenu, – iškošė Greihamas, lipdamas drauge su Krofordu žemyn. Laundsas šiek tiek priekyje ėjo kartu.

– Kada jie paskambino, Vilai? Ką žinote?

– Nieko nepasakosiu, Laundsai.

– Kaip šis vyrukas susijęs su Lekteriu? Ar jis juos...

– Laundsai, – Greihamo balsas nuskambėjo pernelyg garsiai ir aštriai. Krofordas tučtuojau atsistojo tarp jo ir reporterio. – Laundsai, tu rašai mėšliną melą, o *The National Tattler* tinka tik šiknai nusišluostyti. Pasitrauk nuo manęs.

Krofordas tvirtai laikė Greihamo rankas.

– Dink iš čia, Laundsai. *Nešdinkis.* Eime, Vilai, ko nors užkąsime.

Greitai žingsniuodami jie pasuko už kampo

– Atleisk, Džekai. Pamatęs tą niekšelį negalėjau susivaldyti. Kai gulėjau ligoninėje, jis įsibrovė į mano palatą ir...

– Žinau, – pertraukė Krofordas. – Šiek tiek jį pamokiau, kuriam laikui padėjo.

Krofordui nereikėjo priminti nuotraukos, išspausdintos *The National Tattler* pasibaigus Lekterio bylai. Tuomet Laundsas prasmuko į miegančio Greihamo palatą. Nuklojo antklodę ir nufotografavo Greihamo pilvą po operacijos – su visomis siūlėmis ir vamzdeliais, juodu kvadratu pridengęs Greihamo slėpsnius. Apačioje puikavosi antraštė: „Pakvaišusios faro žarnos“.

Užkandinė buvo šviesi ir švari. Greihamo rankos drebėjo. Ant padėklo išlaistė šiek tiek kavos.

Prie gretimo staliuko sėdėjo Krofordo cigaretės dūmais nepatenkinta pora. Žmonės valgė tylėdami, rūpestingai kramtė, tačiau susierzinimas kabėjo ore tarsi tabako dūmai.

Prie staliuko greta durų ginčijosi dvi moterys, ko gera, motina ir duktė. Kalbėjo žemais balsais, abi buvo susierzinusios, piktais veidais. Greihamas tarsi juto tą jų pyktį savo kūnu.

Krofordas skundėsi, jog ryt ryte turės liudyti teisme Vašingtone. Nervinosi, jog šis teismo procesas atims keletą dienų. Prisidegęs dar vieną cigaretę, pro žiebtuvėlio liepsną įsižiūrėjo į Greihamo rankas ir jo odos spalvą.

– Atlantos ir Birmingemo pareigūnai gali sulyginti nykščio atspaudą su visais turimais seksualinių nusikaltėlių atspaudais, – ištarė Krofordas. – Mes savo ruožtu padarysime tą patį. Kartą Praisas jau identifikavo įtariamąjį iš vienintelio piršto anspaudo. Su programa „Radėjas". Daug pažengėme į priekį nuo to laiko, kai mus palikai.

„Radėjas", automatizuota FTB pirštų atspaudų skaitymo ir apdorojimo programa, gali surasti asmenį pagal vienintelį nykščio atspaudą, jeigu tik jo pirštų atspaudai yra policijos duomenų bazėje.

– Kai sučiupsim, šis atspaudas ir dantų žymės padės įkišti jį į cypę, – pratarė Krofordas. – Dabar turime pabandyti įsivaizduoti, *ko* ieškome. Reikia užmesti plačią kilpą. Leisk pafantazuoti. Tarkim, sučiupome įtariamąjį. Įeini ir pamatai. Kokie bruožai neleis tau suabejoti?

– Tikrai nežinau, Džekai. Velniai griebtų, niekaip negaliu įsivaizduoti jo veido. Galime sugaišti daug laiko ieškodami pačių susigalvoto žmogaus. Ar kalbėjaisi su Blumu?

– Vakar vakare telefonu. Blumas, kaip ir Heimličas, mano, jog nusikaltėlis linkęs į savižudybę. Tik pirmąją dieną Blumas praleido čia pora valandų, bet jie turi visus duomenis. Šią savaitę Blumas egzaminuoja kandidatus į filosofijos mokslų daktarus. Liepė perduoti tau linkėjimus. Ar turi jo numerį Čikagoje?

– Turiu.

Greihamas mėgo daktarą Alaną Blumą, nediduką liūdnų akių apkūnų vyriškį, puikų teismo psichiatrą, ko gera, geriausią. Greihamas vertino tai, jog daktaras Blumas niekuomet nesusidomėjo juo kaip pacientu. Su kitais psichiatrais būdavo atvirkščiai.

– Blumas minėjo, jog nenustebtų, jei nuo Dantukų Fėjos gautume žinutę, – pridūrė Krofordas.

– Ant miegamojo sienos.

– Blumas mano, jog pakvaišėlis gali turėti fizinį trūkumą arba gali tik manyti, jog turi fizinį trūkumą. Todėl patarė neteikti tam

daug reikšmės. „Nenoriu nuteikti jus baidyklės medžioklei“, – štai ką pasakė Blumas. – „Tai gali išblaškyti dėmesį ir nukreipti neteisinga linkme.“ Dar jie mano, jog nusikaltėlis galėtų turėti mokslus baigusio žmogaus iškalbą.

– Teisingai mano, – tarė Greihamas.

– Tu gali kažką apie jį pasakyti, kitaip argi būtum radęs tuos pirštų atspaudus, – pasakė Krofordas.

– Ant prakeiktos sienos buvo įrodymai, Džekai. Nesuversk visko man. Būk geras, nesitikėk per daug.

– Bet mes jį sučiupsim? Žinai, jog sučiupsim?

– Žinau. Sučiupsim. Vienu ar kitu būdu.

– Koks pirmasis?

– Rasime anksčiau pražiopsotą įkaltį.

– O antrasis?

– Jis vis žudys ir žudys, kol vieną naktį per daug triukšmingai įsilauš, ir vyras sugebės laiku išsitraukti ginklą.

– Kitų galimybių nėra?

– Tikiesi, jog atpažinsiu jį perpildytame kambaryje? Ne, tik Ezio Pinza taip sugeba. Mūsiškė Dantukų Fėja tęs ir tęs, kol tapsime išmintingesni arba kol mums pasiseks. Jis nesustos.

– Kodėl?

– Todėl, kad mėgaujasi tuo, ką daro.

– Ką gi, bent kai ką žinai, – pratarė Krofordas.

Daugiau užkandinėje jie nebekalbėjo. Eidamas šaligatviu Greihamas pasakė Krofordui:

– Palauk kitos pilnaties. Tuomet pasakysi, ar daug apie jį žinau.

Grįžęs į viešbutį Greihamas pamiegojo pustrečios valandos. Pabudęs vidurdienį nusiprausė po dušu, suvalgė mėsainį, išgėrė puodelį kavos. Atėjo laikas atidžiai išnagrinėti Džeikobių iš Birmingemo bylą. Kruopščiai nusivalęs skaitymui skirtus akinius, pasiėmė dokumentus ir įsitaisė prie lango. Keletą minučių tyrinėjo kiekvieną garsą: girdėjo žingsnius koridoriuje, atsidarančių lifto durų ūžesį. Vėliau tematė bylą.

Padavėjas su padėklu pasibeldė, palaukė, vėl pasibeldė. Po kažkelinto karto padėjo padėklą su pavakariais koridoriuje prie kambario durų ir pats pasirašė sąskaitą.

4 SKYRIUS

Hoitas Luisas, Džordžijos elektros kompanijos skaitiklių tikrintojas, pasistatė sunkvežimiuką skersgatvyje po dideliu medžiu ir, laikydamas rankose priešpiečius, atsilošė. Atidarydamas dėžutę nejautė jokio džiaugsmo, nes ruošė priešpiečius pats. Žinojo, jog viduje neras jokios žinutės, jokio malonaus siurprizo.

Įpusėjęs sumuštinį pašoko nuo garsaus balso:

– Manau, jog šį mėnesį sunaudojau elektros už tūkstantį dolerių, tiesa?

Atsisukęs į langą Luisas pamatė raudoną H. G. Parsonso veidą. Vyriškis dėvėjo šortus. Rankose laikė šluotą.

– Nesuprantu, ką sakote.

– Tikiuosi, jog pasakysite, kad sunaudojau elektros už tūkstantį dolerių. Ar dabar girdite?

– Nežinau, kiek sunaudojote, nes dar nepatikrinau jūsų skaitiklio, pone Parsonsai. Kai patikrinsiu, viską užrašysiu ant lapo, štai čia.

Parsonsas nuolat piktinosi sąskaitų dydžiu. Vis skųsdavosi elektros kompanijai, jog jį apskaičiuoja.

– Aš nutuokiu, kiek sunaudoju, – burbėjo Parsonsas. – Jei ką, ketinu skųstis Vartotojų teisių apsaugos tarnyboms.

– Ar norite, kad patikrintume skaitiklį drauge? Eime dabar pat...

– Aš moku skaityti skaitiklio parodymus. Tikiuosi, jūs taip pat tą sugebėsite, ir tai nepridarys jums pernelyg daug sunkumų.

– Patylėkite minutėlę, Parsonsai, – lipdamas iš sunkvežimiuko tarė Luisas. – Patylėkite bent minutę, po velnių. Pernai prie savo skaitiklio pritvirtinote magnetą. Žmona pasakė, jog jūs ligoninėje. Taigi tik nuėmiau tą magnetą ir nieko nesakiau. Kai praeitą žiemą į skaitiklį pripylėte sirupo, pranešiau. Pastebėjau, jog baudą sumokėjote. Jūsų sąskaitos išaugo po to, kai pats išvedžiojote laidus. Iki pamėlynavimo kartojau: šiame name kažkur yra srovės nutekėjimas. Ar kvietėte elektriką? Ne, paskambinote į tarnybą ir apskundėte mane. Jūs man taip įkyrėjote, Parsonsai.

Luisas tiesiog putojo pykčiu.

– Jūs turėsite baigti savo išsidirbinėjimus, – skersgatviu grįždamas į savo kiemą bambėjo Parsonsas. – Jus jau tikrina, pone Lui-

sai. Mačiau, kontrolierius jau tikrino maršrutą, – dar šūktelėjo per tvorą. – Labai, labai greitai turėsite liautis.

Luisas užvedė variklį ir pajudėjo skersgatviu pirmyn. Sumuštiniui baigti turės susirasti kitą vietą. Gaila. Didelis medis metė nuostabų šešėlį. Ne vienerius metus čia buvo puiki vieta priešpiečiauti.

Medis augo už Čarlio Lidso namo.

Pavakarę, pusę šeštos, Hoitas Luisas jau vairavo nuosavą automobilį. Nuvažiavo į barą *Devintas dangus*, norėdamas atsipalaiduoti išgėrė keletą kokteilių.

Paskambinęs savo buvusiai žmonai, nesugalvojo nieko gudresnio, kaip pasakyti: „Svajoju, kad tu ir toliau ruoštum man priešpiečius."

– Reikėjo apie tai anksčiau pagalvoti, pone Teisuoli, – atšovė žmona ir numetė ragelį.

Su kažkokiu puolėju ir *Džordžijos energijos* dispečeriu pažaidė nuobodų šaflbordą[1]. Nužvelgė susirinkusius. *Devintam danguj* įprato lankytis tie prakeikti oro uosto klerkai. Visi su vienodais ūseliais ir žiedais ant mažylių pirštų. Visi su prakeiktom smiginio strėlytėm. Tuoj užkariaus visą barą. Niekur negali jaustis savas.

– Sveikas, Hoitai. Statau butelį alaus, – tai jo tiesioginis viršininkas Bilis Myksas.

– O, Bili, man reikia su tavimi pasikalbėti.

– Kas nutiko?

– Žinai tą nusenusį kalės vaiką Parsonsą, jis visą laiką skambinėja.

– Iš tikrųjų, skambino praeitą savaitę, – pasakė Myksas. – Kuo jis čia dėtas?

– Pasakė, kad kažkas tikrino mano maršrutą prieš mane. Gal kas nors galvoja, kad aš simuliuoju? Ar manai, jog neapvažiuoju savo maršruto?

– Nea.

– Tikrai taip negalvoji? Turiu omeny, jei esu kieno nors netikėlių sąraše, norėčiau, jog tiesiai man tai pasakytų.

– Jei būtum mano netikėlių sąraše, manai, jog bijočiau tiesiai tai pasakyti?

– Ne.

[1] Žaidimas, kurio metu ant sužymėtos lygios lentos ilgomis lazdomis stumdomi mediniai skridinėliai.

– Tada viskas gerai. Jei kas nors tikrintų tavo maršrutą, žinočiau. Vadovai visuomet būna informuojami. Niekas tavęs netikrina, Hoitai. Neturėtum kreipti dėmesio į Parsonsą, jis tiesiog senas priešgyna. Paskambinęs man praeitą savaitę išpoškino: „Sveikinu pagaliau užsiėmus tokiais kaip Hoitas Luisas". Aš visai nekreipiau dėmesio.

– Įsivaizduoju, kaip jį areštuoja už tą skaitiklį, – tarė Luisas. – Šiandien vos sustojau skersgatvyje po medžiu suvalgyti priešpiečius, o jis ir užsipuolė. Reikėtų gerai jam atspardyti šikną.

– Kartą, važinėdamas po tą rajoną, ir aš ten stovėjau, – užsisvajojo Myksas. – Žinai, vyruti, pasakysiu tau, mačiau kartą ponią Lids – gal ir nereikėtų taip kalbėti apie mirusią – bet porą kartų deginosi vidiniame kieme tik su siaurutėliu bikiniu. Ohoho. Turėjo labai patrauklią figūrėlę. Apmaudu, po velnių, kad taip nutiko. Ji buvo daili moteris.

– Ar ką nors sugavo?

– Nea.

– Labai gaila, kad pamišėlis užpuolė Lidsus, kai toks senis Parsonsas buvo visai šalia, toje pačioje gatvėje, – apgailestavo Luisas.

– Pasakysiu tau, aš neleidžiu savo senutei pusnuogei gulinėti vidiniame kieme. Ji sako: „Kvaileli Bili, kas gi mane pamatys?". O aš sakau: „Tu negali man pažadėti, jog koks nors pakrikusios psichikos niekšelis neperšoks per tvorą prasegtu klynu". Ar farai tave apklausė? Ar ką nors pastebėjai?

– Aha, manau, apklausė visus, kurie ten būna. Paštininkus, visus. Tačiau visą praeitą savaitę, iki pat šiandienos, dirbau Lorelvude, kitoje Beti Džein kelio pusėje, – Luisas spoksojo į alaus etiketę. – Sakei, jog Parsonsas tau skambino praeitą savaitę?

– Aha.

– Tuomet turėjo matyti ką nors, spoksantį į skaitiklį. Nebūtų skambinęs, jei šiandien būtų norėjęs tiesiog pagąsdinti mane. Juk sakei, kad nieko nesiuntei. Tikrai matė ne mane.

– Gal tikrino kas nors iš *Pietrytinio Varpo?*

– Galbūt.

– Bet juk jie to rajono neaptarnauja.

– Manai, jog verta paskambinti farams?

– Blogiau nebus, – pritarė Myksas.

– Puiku, manau, Parsonsas, pakalbėjęs su pareigūnais, pasidarys gerutis. Pamatęs atvažiuojančius patrulius, tikrai apsišiks.

5 SKYRIUS

Vėlią popietę Greihamas grįžo į Lidsų namus. Įėjo pro pagrindinį įėjimą. Stengėsi nepastebėti žudiko paliktos netvarkos. Iki šiol matė dokumentus, nužudymo vietą ir būdą. Visa tai – pasekmės. Jau pakankamai žinojo apie tai, kaip Lidsai mirė. Šiandien norėjo sužinoti, kaip jie gyveno.

Taigi apžiūra. Garaže gulėjo dažnai naudojamos, bet gerai prižiūrimos vandens slidės, stovėjo didelis atlenkiamomis sėdynėmis automobilis. Krepšy – golfo lazdos. Prie sienos – dviratis. Elektriniai įrankiai beveik nenaudoti. Suaugusiųjų žaisliukai.

Greihamas išsitraukė iš golfo krepšio vieną lazdą. Plačiai užsimojęs vos nepargriuvo. Krepšys skleidė stiprų odos kvapą. Vėl atrėmė prie sienos. Visa tai – Čarlio Lidso daiktai.

Greihamas nusekė Čarlį Lidsą per kambarius. Pėdsakai tęsėsi darbo kabinete. Tvarkingai išrikiuotos visos *Didžiosios knygos,* futbolo komandos metraščiai. Lentynose – H. Alenas Smitas ir Perelmanas, ir Maksas Šalmanas. Vonegutas ir Evelina Vo. Ant stalo gulėjo atversta S. S. Foresterio knyga „Laimingas grįžimas".

Kabineto sieninėje spintoje – neblogas šautuvas paukščiams medžioti, *Nikon* fotoaparatas, *Bolex Super Eight* filmavimo kamera ir kino projektorius.

Greihamas, neturintis beveik nieko, tik keletą meškerių, senutėlį *Folksvageną* ir porą *Montrachet* dėžių rūsyje, nusistebėjo pajutęs šiems suaugusiojo žaisliukams silpną priešiškumą.

Kas buvo Lidsas? Klestintis advokatas, mokesčių teisės specialistas, *Sewanee* futbolininkas, stuomeningas mėgstantis juoktis vyras. Toks vyras, kuris ir su perpjauta gerkle kyla kovoti.

Trikdančio pareigos jausmo vedamas Greihamas tyrinėjo Čarlio Lidso aplinką, tarsi geriau pažinęs galėtų paprašyti leidimo pažvelgti į jo žmonos gyvenimą.

Greihamas nujautė, jog būtent ponia Lids priviliojo monstrą. Lygiai taip čirpiantis svirplelis prisišaukia savąją mirtį – raudonakę musę.

Taigi ponia Lids.

Antrame aukšte buvo nedidelė jos drabužinė. Greihamui pavyko ten prasmukti neapsidairius miegamajame. Kambarėlis buvo nudažytas gelsvai. Atrodė nesujauktas, tik veidrodis virš tualetinio stalelio sudaužytas. Ant grindų priešais sieninę spintą stovėjo pora L. L. Byno mokasinų, tarsi moteris ką tik būtų iš jų išsispyrusi. Drabužiai nebuvo tvarkingai sukabinti, spintoje viešpatavo lengvas chaosas. Taip visada atrodo moterų, turinčių sutvarkyti daug spintų, drabužinės.

Purpurinio aksomo dėžutėje ant stalelio gulėjo ponios Lids dienoraštis. Raktelis su pririšta policijos inventoriaus etikete gulėjo ant dangtelio.

Greihamas, atsisėdęs ant aukštos baltos kėdės, atsivertė atsitiktinį dienoraščio lapą.

Gruodžio dvidešimt trečioji, antradienis, mamos namuose. Vaikai vis dar miega. Kai mama įstiklino saulėtą verandą, negalėjau žiūrėti – taip bjauriai pasikeitė namas. Bet dabar taip malonu sėdėti čia, šilumoje, ir stebėti sniegą. Ar dar ilgai per Kalėdas anūkai viešės senelės namuose? Tikiuosi, ilgai.

Vakar buvo sunku važiuoti iš Atlantos, iškart už Rolio pradėjo snigti. Vos vos šliaužėme. Kol visus suruošiau, labai pavargau. Pravažiavęs Čapel Hilą, Čarlis sustabdė mašiną ir išlipo. Nulaužė keletą varveklių ir paruošė man martinį. Grįžo į automobilį, ilgos kojos aplipusios sniegu, sniegas ant plaukų ir ant blakstienų sniegas. Pagalvojau, jog tikrai jį myliu. Toks keistas jausmas, lyg kažkas suskiltų viduje – šiek tiek suskausta, o paskui visą užlieja maloni šiluma.

Tikiuosi, jog striukė jam tiks. Jei padovanos man tą neįtikėtiną žiedą, numirsiu. Galėsiu nušluostyti tai storai karvei Madlenai nosį, gal nustos girtis savo blizgučiais. Keturi milžiniški purvino ledo spalvos deimantai... Varveklių ledas toks skaidrus. Saulė švietė pro automobilio langą. Spinduliams liečiant leduko briauną, ant stiklinės kraštų matydavau mažutes vaivorykštes. Laikiau stiklinę, ir mano rankos taip pat atrodė spalvotos. Rankomis jaučiau spalvas.

Čarlis paklausė, ką padovanoti Kalėdoms. Apsivijusi rankomis jo kaklą sušnibždėjau: „Savo didelį įnagį, kvaileli, ir taip giliai, kiek tik pajėgsi."

Jo plikteléjęs pakaušis paraudo. Visuomet bijodavo, kad neišgirstų vaikai. Vyrai nepasitiki šnabždesiu.

Puslapis buvo apibiręs kriminalisto cigaro pelenais.

Kol dar įžiūrėjo, Greihamas skaitė. Skaitė apie dukters tonziloktomiją, apie išgąstį, kai birželio mėnesį moteris savo krūtyje užčiuopė nedidelį gumbą. *(Gerasis Dieve, vaikai dar tokie maži.)*

Už trijų puslapių perskaitė, jog gumbelis pasirodė esanti maža, lengvai pašalinama gėrybinė cista.

Daktaras Janovičius šią popietę mane išrašė. Išvykome iš ligoninės ir nuvažiavome prie tvenkinio. Jau labai seniai ten buvome. Visuomet atrodo, jog nėra laiko. Čarlis išsitraukė du butelius atšaldyto šampano. Gėrėme ir lesinome antis, kol nusileido saulė. Mano vyras stovėjo ant tvenkinio krašto nusisukęs nuo manęs. Manau, jis verkė.

Suzana pasiguodė, jog bijojo, kad iš ligoninės grįšime su dar vienu broliu. Namai!

Miegamajame suskambo telefonas. Po to – autoatsakiklio trakštelėjimas. „Sveiki, tai Valeri Lids. Atsiprašau, šiuo metu negaliu atsiliepti, bet jei paliksite savo vardą ir telefono numerį, netrukus paskambinsiu. Ačiū."

Greihamas šiek tiek tikėjosi, jog pasigirs Krofordo balsas, bet pasigirdo tik trumpi pypsėjimai. Skambinusysis padėjo ragelį.

Išgirdęs moters balsą, Greihamas panoro ją pamatyti. Nuėjo atgal į darbo kabinetą.

Kišenėje pūpsojo *Super Eight* kameros juosta, priklausiusi ponui Lidsui. Trys savaitės prieš mirtį Lidsas paliko juostą vaistininkui, o šis nusiuntė ją išryškinti. Taip ir nebeatsiėmė. Ponios Lids piniginėje policininkai surado kvito šaknelę ir paėmė iš vaistininko juostą. Kriminalistai peržiūrėjo mėgėjišką filmą, taip pat ir tuo metu darytas momentines nuotraukas, bet nepastebėjo nieko įdomaus.

Greihamas norėjo pamatyti Lidsus gyvus. Policijos nuovadoje Greihamui pasiūlė projektorių, bet jis norėjo peržiūrėti filmą Lidsų namuose. Išsinešti juostą iš įkalčių saugyklos davė itin nenoriai.

Sieninėje spintoje Greihamas surado ekraną ir projektorių, įdėjo juostą ir įsitaisė didžiuliame odiniame Čarlio Lidso krėsle. Delnais pasirėmęs į ranktūrius pajuto kažką nemalonaus – tai buvo pūkais apkibę lipnių vaikiškų pirštukų atspaudai. Greihamo rankos pakvipo ledinukais.

Tai buvo lengvas, šiek tiek banalokas mėgėjiškas filmukas, gal kiek vaizdingesnis. Pirmame kadre pasirodė šuo, pilkasis Skotis, miegantis ant kilimėlio darbo kabinete. Šuo tučtuojau pajutęs, jog jį filmuoja, pakėlė galvą ir pažvelgė į kamerą. Tada vėl atsigulė. Kamera tebefilmavo per miegus krūpčiojantį šunį. Staiga šis pastatė ausis, pakilo ir viauktelėjo. Kamera nusekė šunį virtuvėn. Šis nuskuodė prie durų ir sustingo laukdamas, krutindamas savo striuką uodegėlę.

Greihamas prikando lūpą. Šios scenos jis laukė ne mažiau. Ekrane duris atidarė ponia Lids. Pirkiniais nešina įžengė virtuvėn. Nustebusi prisimerkė ir nusijuokė, tuomet laisva ranka persibraukė plaukus. Vaikščiojant judėjo lūpos – tikriausiai moteris kažką sakė. Mažesniais paketais nešini įėjo vaikai. Mergaitė buvo šešerių, berniukai – aštuonerių ir dešimties.

Jaunesnysis berniūkštis, tikriausiai namų kino žvaigždė, besimaivydamas ištempė ausis. Kamera visą laiką filmavo iš aukštai. Juk koronerio[1] ataskaitoje paminėta, kad ponas Lidsas buvo septyniasdešimt penkių colių ūgio.

Greihamui atrodė, jog šis epizodas nufilmuotas ankstyvą pavasarį. Vaikai dėvėjo plonas striukes, ponia Lids atrodė išblyškusi. Lavoninėje ji gulėjo dailiai įdegusi, su maudymosi kostiumėlio paliktomis baltomis žymėmis.

Ekrane trumpai pasirodė prie baseino stalo tenisą žaidžiantys berniukai. Po to – mergaitė, Suzana, savo kambaryje išvyniojanti dovanas. Tai darė labai susikaupusi, iškišusi liežuviuką, per kaktą krito susitaršiusi plaukų sruoga. Putnia rankute nubraukė plaukus nuo kaktos, visai taip pat, kaip ką tik virtuvėje padarė jos mama.

Kitoje scenoje, užsimaukšlinusi per didelę dušo kepuraitę, Suzana tarsi mažas varliūkštis taškėsi putų pilnoje vonioje.. Kamera nebuvo tiksliai sufokusuota, laikoma gerokai žemiau. Tikriausiai filmavo brolis. Scenos pabaigoje šešiametė mergaitė, tikriausiai pamačiusi kamerą, garsiai šūktelėjo ir prisidengė krūtinėlę. Dušo kepuraitė užsmuko ant akių.

Tarsi lenktyniaudamas su sūnumi žmoną duše užklupo ponas Lidsas. Dušo užuolaida šiureno ir kilnojosi, tarsi scenos uždanga

[1] JAV ir kai kuriose kitose šalyse – specialus teismo tardytojas, tiriantis staiga mirusių asmenų mirties priežastis, kai yra pagrindo įtarti, kad mirtis įvyko dėl smurto.

prieš mokyklinį spektaklį. Po to pasirodė ponios Lids ranka, laikanti muiluotą kempinę. Ir daugybė muilo putų ant objektyvo.

Filmo pabaigoje – pats ponas Lidsas, snaudžiantis tame pačiame krėsle, kuriame dabar sėdėjo Greihamas. Televizorius tuo metu rodė kalbantį Normaną Vincentą Pylą.

Greihamas įsistebeilijo į baltą kvadratą ekrane. Lidsai jam patiko. Apgailestavo, jog jie nebegyvi. Staiga pagalvojo, jog ši šeima, ko gera patiko ir tam bepročiui. Bet bepročiui mirę turbūt patiko labiau.

Greihamas jautėsi visiškai atbukęs. Plaukiojo viešbučio baseine, kol kojas sutraukė mėšlungis, o išlipęs iš vandens mąstė tik apie du dalykus: Tankerėjaus martinį ir Molės bučinio skonį.

Martinį plastikinėje stiklinėje pasiruošė pats. Tuomet paskambino Molei.

– Sveika, šaunuole.

– Labas, mielasis! Iš kur skambini?

– Iš suknisto viešbučio Atlantoje.

– Ką nors nuveikei?

– Nieko įsidėmėtino. Jaučiuosi vienišas.

– Aš irgi.

– Geidžiu tavęs.

– Aš irgi.

– Papasakok apie save.

– Ką gi. Šiandien apsižodžiavau su ponia Holper. Ji norėjo grąžinti suknelę su bjauria didele viskio dėme ant užpakalio. Buvo akivaizdu, jog suknelė dėvėta.

– Ir ką pasakei?

– Pasakiau, jog pardaviau kitaip atrodančią suknelę.

– O ką atsakė ji?

– Atsakė, jog visuomet be problemų grąžindavo pas mane nupirktus daiktus, todėl ir renkasi mano parduotuvę.

– Ir ką gi tuomet pasakei?

– Pasakiau, jog man liūdna, nes Vilas telefonu pliurpia kaip kvailys.

– Žinau.

– Viliui viskas gerai. Jis uždengė keletą šunų atkapstytų vėžlių kiaušinių. Papasakok, ką tu veiki.

– Skaitau ataskaitas. Ryju klaikų maistą.

– Ko gera, nemažais kąsniais.
– Aha.
– Ar galiu tau padėti?
– Tiesiog neturiu už ko užsikabinti, Mole. Nepakanka informacijos. Gerai jau, informacijos yra net per daug, bet su ja nieko nenuveiksi.
– Ar ilgai užtruksi Atlantoje? Neskubinu tavęs grįžti, tik teiraujuosi.
– Nežinau. Tikrai pabūsiu dar bent keletą dienų. Pasiilgau tavęs.
– Ar nori pasikalbėti apie seksą?
– Manau, neištversiu. Geriau to nedarykim.
– Ko nedarykim?
– Nekalbėkim apie seksą.
– Gerai. Bet galiu apie tai galvoti?
– Žinoma.
– Turime naują šunį.
– Po galais.
– Panašus į baseto ir pekino hibridą.
– Turėtų būti mielas.
– Turi didelius kiaušus.
– Nieko nesakyk apie kiaušus.
– Jie beveik velkasi žeme. Bėgdamas turi juos įtraukti.
– Juk negali to padaryti.
– Gali. Tik tu nežinai.
– Žinau.
– Ar gali įtraukti saviškius?
– Taip ir žinojau, jog vis tiek prie to prieisime.
– Taigi?
– Jei nori žinoti, vieną kartą įtraukiau.
– Kada gi?
– Paauglystėje. Turėjau peršokti spygliuotos vielos tvorą. Labai skubėjau.
– Kodėl?
– Nešiausi arbūzą, kurį ne pats išauginau.
– Sprukai? Nuo ko?
– Nuo vieno pažįstamo šlykštuko. Šunys sukėlė triukšmą, ir jis mojuodamas trumpavamzdžiu iššoko iš savo namiūkščio. Laimei, užkliuvo už pupelių atramų, turėjau laiko pasprukti.
– Šovė į tave?

– Tuo metu galvojau, kad taip. Bet apkurtinęs garsas galėjo pasigirsti iš mano paties užpakalio. Niekada nesužinosiu, kaip buvo iš tikrųjų.

– Tai peršokai tvorą?

– Lengvai.

– Jau tuomet mąstei kaip nusikaltėlis.

– Aš nemąstau kaip nusikaltėlis.

– Žinoma, ne. Manau, jog laikas perdažyti virtuvę. Kokia spalva tau patiktų, Vilai? Kokia spalva tau patiktų? Ar girdi mane?

– Taip, geltona. Nudažykime geltonai.

– Geltona spalva man netinka. Per pusryčius atrodyčiau pažaliavusi.

– Tada mėlynai.

– Mėlyna – šalta.

– Gerai, po velnių, tai nudažyk kūdikio trydos spalva, man tas pats... Klausyk, atleisk, netrukus grįšiu namo, nuvažiuosime į dažų parduotuvę, paimsim keletą pavyzdžių, gerai? Gal tuomet kartu pakeiskime ir rankenas?

– Gerai, pakeiskime ir rankenas. Nežinau, kodėl pliauškiu tokius niekus. Klausyk, myliu tave, pasiilgau ir tu elgiesi teisingai. Labai tai vertinu ir tu žinai. Esu čia ir lauksiu tavęs, kada besugrįžtum. Galiu atvažiuoti pas tave bet kur ir bet kada. Štai taip.

– Mieloji Mole, brangioji Mole. Eik dabar miegoti.

– Gerai.

– Labanakt.

Greihamas apglėbęs galvą rankomis gulėjo ir įsivaizdavo vakarienę su Mole. Akmeniniai krabai ir *Sancerre*, sūrus brizas, sumišęs su vyno aromatu.

Greihamas mėgdavo perkratinėti pokalbius, tai darė ir dabar. Pyktelėjo už tą „mąstai kaip nusikaltėlis“. Kvailys.

Niekaip nesuprato, kodėl Molę prie jo taip traukė.

Paskambinęs į policijos valdybą paliko žinutę Springfildui. Rytoj norėsiąs padirbėti gatvėje. Vis tiek nebuvo ką daryti.

Šlakelis džino padėjo užmigti.

6 SKYRIUS

Pranešimai apie kiekvieną nors šiek tiek su Lidsų byla susijusį skambutį buvo kraunami ant Badžio Springfildo rašomojo stalo. Antradienį, septintą valandą ryto, Springfildui atvykus į tarnybą, jų buvo šešiasdešimt trys. Viršutinis apvestas raudonu žymekliu.

Tai buvo Birmingemo policijos pranešimas: už Džeikobių garažo surasta batų dėžutėje palaidota katė. Gyvūnėlis susuktas į virtuvinį rankšluostį, tarp letenėlių laiko gėlę. Ant dangtelio vaiko ranka buvo išvedžiotas katės vardas. Dėžutė perrišta virvele.

Birmingemo teismo medicinos ekspertas nustatė, jog gyvūnėlis pasmaugtas. Apžiūrėjus katę, jokių durtinių žaizdų nerasta.

Springfildas kramtė akinių kojelę.

Pastebėję neseniai judintos žemės lopinėlį, pakapstė kastuvu. Neprireikė jokių prakeiktų metano testų. Ką gi, Greihamas ir vėl buvo teisus.

Kriminalinės policijos viršininkas pasilaižė nykščius ir ėmėsi peržiūrinėti pranešimų pluoštą. Daugiausia tai buvo žinutės apie praėjusią savaitę prie kaimynų durų pastebėtus įtartinus automobilius, dažniausiai nurodoma tik automobilių spalva ar markė. Keturiems Atlantos gyventojams paskambinęs anonimas pasakė: „Mielai padaryčiau jums tą patį, ką Lidsams."

Hoito Luiso žinutė buvo šūsnies viduryje.

Springfildas pasikvietė budintį pareigūną.

– Ką pasakysite apie skaitiklių tikrintojo pranešimą, apie tą Parsonsą? Keturiasdešimt aštuntas numeris.

– Vakar vakare susisiekėme su tą rajoną aptarnaujančia kompanija, vade, norėjom sužinoti, ar jie ką nors siuntė į tą skersgatvį, – atsakė pareigūnas. – Paskambins mums šį rytą.

– Tuojau pat pats paskambink, – paliepė Springfildas. – Patikrink sanitarines tarnybas, energetikus, išsiaiškink, kokie tinklai nutiesti tame skersgatvyje, ir paskambink man į automobilį.

Springfildas surinko Vilo Greihamo numerį.

– Vilai? Būsiu prie viešbučio po dešimties minučių. Nusileisk, reikia kai kur nuvažiuoti.

Be penkiolikos aštuntą Springfildas pastatė automobilį skersgatvio gale. Žvirgžde įsispraudusiomis ratų vėžėmis nužingsniavo greta Greihamo. Netgi tokį ankstyvą rytą saulė stipriai kaitino.

–Tau reikėtų įsigyti skrybėlę, – tarė Springfildas. Pats dėvėjo ant akių užsmauktą madingą šiaudinę.

Bambukinė tvorelė užpakalinėje Lidsų sklypo pusėje buvo apaugusi vijokliais. Ant stulpo vyrai pastebėjo elektros skaitiklį.

– Jei nusikaltėlis žygiavo šiuo keliu, kuo puikiausiai matė visą užpakalinę namo dalį, – pasakė Springfildas.

Tepraėjo penkios dienos, o Lidsų sklypas jau atrodė apleistas. Pievelė nebelygi, žolytę peraugo laukiniai svogūnai. Kieme pilna prikritusių smulkių šakelių. Greihamas panoro jas surinkti. Namas atrodė miegantis, tik ilgi rytmetiniai medžių šešėliai keistais raštais puošė pinučių verandą. Stovėdamas greta Springfildo Greihamas prisiminė, kaip jis žvalgėsi pro galinį langą, kaip atidarė verandos duris. Saulės šviesoje šis bandymas pakartoti žudiko kelią atrodė neįtikėtinai nevykęs. Greihamas stebėjo lengvai vėjyje besisūpuojančias vaikiškas sūpuokles.

– Štai tas atrodo kaip Parsonsas, – pastebėjo Springfildas.

H. G. Parsonsas tokį ankstyvą rytą jau buvo lauke. Kapstėsi galinio kiemo gėlių lysvėje už dviejų namų. Springfildas su Greihamu priėjo prie užpakalinių vartelių ir sustojo greta šiukšlių konteinerių. Dangčiai buvo pritvirtinti prie tvoros.

Springfildas išsitraukęs ruletę pamatavo, kokiame aukštyje pritvirtintas skaitiklis.

Jis turėjo informacijos apie visus Lidsų kaimynus. Žinojo, jog Parsonsas viršininkui reikalaujant iš pašto skyriaus anksti pasitraukė į pensiją. Buvęs viršininkas pranešė, jog Parsonsui – „progresuojanti silpnaprotystė“.

Springfildo informacijos šaltinis buvo ir vietinės paskalos. Kaimynai kalbėjo, jog Parsonso žmona pas seserį Mekone užtrunka kiek galėdama ilgiau, kad jo sūnus niekuomet neskambina tėvui.

– Pone Parsonsai, pone Parsonsai! – pašaukė Springfildas.

Parsonsas atrėmė šakes į sieną ir priėjo prie tvoros. Avėjo sandalus, mūvėjo baltas kojines. Batų galai buvo apkibę žemėmis ir žole. Veidas smarkiai paraudęs.

„Aterosklerozė, – pagalvojo Greihamas. – Jis geria vaistus“

– Taip?

– Pone Parsonsai, ar galime minutėlę pasikalbėti? Manome, jog galite padėti, – tarė Springfildas.

– Ar esate iš energetikos kompanijos?

– Ne, esu Badis Springfildas iš policijos valdybos.

– Ką gi, tuomet apie žmogžudystę. Mes su žmona buvome Mekone, jau sakiau pareigūnui...

– Žinau, pone Parsonsai. Norime paklausti apie jūsų elektros skaitiklį. Ar...

– Vadinasi... Jei tikrintojas sakė, kad padariau kokių nors nusižengimų, tai žinokit, kad jis...

– Ne, ne, pone Parsonsai, ar praėjusią savaitę prie savo skaitiklio matėte nepažįstamą tikrintoją?

– Ne.

– Ar tikrai? Manau, jog pasakėte Hoitui Luisui, kad kažkas tikrino jūsų skaitiklį prieš jį.

– Pasakiau. Turėjau kažką pasakyti. Žinokit, viską stebiu ir netrukus Komunalinių paslaugų kontrolės tarnybos gaus iš manęs išsamų pranešimą.

– Žinoma, pone. Manau, jie tinkamai pasirūpins. Ką matėte tikrinant skaitiklį?

– Tai nebuvo nepažįstamasis, tai buvo kažkas iš *Džordžijos Elektros* kompanijos.

– Iš kur žinote?

– Na, buvo panašus į tikrintoją.

– Ką vilkėjo?

– Manau, kaip ir visi. Ką gi? Rudą kombinezoną ir kepuraitę.

– Ar matėte veidą?

– Neprisiminčiau, jei ir būčiau matęs. Pastebėjau pro virtuvės langą. Norėjau šnektelti, bet kol apsirengiau ir išėjau, jis jau buvo dingęs.

– Ar vairavo sunkvežimiuką?

– Nepamenu, jog būčiau matęs. Kas čia vyksta? Kodėl viso to klausinėjate?

– Mes tikriname visus, kas tik buvo netoliese praeitą savaitę. Tai labai svarbu, pone Parsonsai. Pasistenkite prisiminti.

– Taigi vis dėlto apie žmogžudystę. Ar jau ką nors sulaikėte?

– Ne.

– Vakar vakare stebėjau gatvę – *penkiolika minučių* nepravažiavo nė vienas automobilis. Taip baisu, tas nutikimas su Lidsais. Mano žmona visai nebesivaldė. Neįsivaizduoju, kas nupirks jų namą. Aną dieną mačiau, kaip namą apžiūrinėjo keli juodukai. Žinote, kelis kartus pasiskundžiau Lidsams dėl vaikų, bet nieko rimto.

Žinoma, manau, kad jie visai nesirūpino pievele. Juk Žemės ūkio ministerija platina *puikius* lankstinukus apie kovą su piktžolėmis. Galų gale tiesiog įmečiau kelis į jo pašto dėžutę. Garbės žodis, kai pjaudavo žolę, nuo laukinių svogūnų kvapo galima būdavo užtrokšti.

– Pone Parsonsai, kada tiksliai matėte tą vyriškį skersgatvyje? – sugebėjo įsiterpti Springfildas.

– Nesu tikras, bandau galvoti.

– Gal pamenate nors dienos metą? Ryte? Vidudienį? Pavakare?

– Visai nereikia vardinti šitų pavadinimų, aš kuo puikiausiai žinau. Tikriausiai pavakare, nepamenu.

Springfildas pasitrynė sprandą.

– Atleiskite, pone Parsonsai, bet turiu išsiaiškinti viską dabar. Gal galėtume nueiti į jūsų virtuvę? Parodytumėte mums, kur jį pamatėte.

– Parodykit ženklelius. Abu.

Namuose tylu. Viskas išblizginta. Jokio dvelksmo. Tvarka. Tvarka. Žūtbūtinis senstančios poros noras susitvarkyti pastebėjus, jog jų gyvenimas pradeda krikti.

Greihamas pasigailėjo, jog nepasiliko lauke. Buvo tikras, jog stalčiai pilni išblizginto, šakelėmis išraižytais ovaliais kotais stalo sidabro.

Liaukis, išjudinkime tą seną pūzrą.

Pro langą virš virtuvės čiaupo puikiai buvo matyti visas vidinis kiemas.

– Štai čia. Laimingi? – paklausė Parsonsas. – Matote tą vietą iš čia. Aš su juo nesikalbėjau, neatsimenu, kaip atrodė. Jei viskas, tai turiu daug darbo.

– Pasakėte, jog jis dingo, kol apsirengėte ir išėjote, – pirmą kartą prabilo Greihamas. – Vadinasi, buvote neapsirengęs?

– Taip.

– Popietę? Ar nesveikuojate, pone Parsonsai?

– Mano reikalas, ką veikiu namuose. Jei noriu, galiu apsivilkti nors ir kengūros kostiumą. Kodėl negaudote žudiko? Gal kad mano namuose vėsiau?

– Suprantu. Esate pensininkas, nebereikia eiti į tarnybą, todėl visai nesvarbu, ar esate apsirengęs vidury dienos, ar ne. Ko gera, dažnai visą dieną neapsirengiate. Aš teisus?

Parsonso smilkiniuose iššoko gyslos.

– Vien tai, jog nereikia į tarnybą, nereiškia, kad nesirengiu ir visą dieną bimbinėju. Tiesiog sukaitau, grįžau ir nusiprausiau po dušu. Aš dirbau. Mulčiavau. Iki pietų nudirbau visos dienos darbą. Tai daug daugiau, nei jūs šiandien nuveiksite.

– Ką jūs darėte?

– Mulčiavau.

– Kada mulčiavote?

– Penktadienį. Tai buvo penktadienį. Atvežė iš ryto didžiulę krūvą, ir turėjau... aš iškračiau ją visą iki pietų. Pasiklauskit sodininkų centre, ką tai reiškia.

– Baigėte ir nusiprausėte po dušu. O ką veikėte virtuvėje?

– Prisipyliau stiklinę šaltos arbatos.

– Juk reikėjo ledo. O šaldytuvas štai čia, toléliau nuo lango.

Parsonsas pasižiūrėjo į langą, į šaldytuvą, susimėtė ir sutriko. Akys apsiblausė tarsi begaištančios žuvies. Staiga jose plykstelėjo pergalės kibirkštėlės. Parsonsas priėjo prie spintelės greta čiaupo.

– Štai kur stovėjau, atėjau pasiimti saldiklio, tada ir pamačiau. Štai taip. Dabar tikrai viskas. Taigi jei jūsų smalsumas patenkintas...

– Manau, matė Hoitą Luisą, – pasakė Greihamas.

– Ir aš taip manau, – pritarė Springfildas.

– Tai *nebuvo* Hoitas Luisas. Tikrai *ne*. – Parsonsas beveik apsiašarojo.

– Iš kur žinote? – paklausė Springfildas. – Tai galėjo būti Hoitas Luisas. Jūs tik *galvojate...*

– Luisas įdegęs, plaukai žilstelėję ir riebaluoti, ir dar tos žandenos – kaip pederasto. – Parsonso balsas paaukštėjo, jis ėmė kalbėti taip greitai, jog buvo sunku suprasti. – Šitai gerai žinau. O tas vyrukas buvo blyškus blondinas. Pasilenkus kažką užsirašyti, pastebėjau iš po kepuraitės išlindusius plaukus. Šviesūs. Ant sprando tvarkingai pakirpti.

Springfildas stovėjo visiškai abejingas. Kai prakalbo, balsas tebebuvo skeptiškas.

– O veidas?

– Nežinau. Ko gera, buvo su ūsiukais.

– Kaip ir Luisas?

– Luisas neturi ūsiukų.

– Ką gi, – ištarė Springfildas, – o į skaitiklį žiūrėjo pakėlęs galvą?

– Atrodo, skaitiklis buvo jo akių aukštyje.

– Ar atpažintumėte, jei pamatytumėte?

– Ne.

– Klausykite, Parsonsai, matau, jog klydau, – tarė Springfildas. – Tikrai labai mums padedate. Jei neprieštaraujate, atsiųsiu mūsų dailininką. Jei tiesiog leisite įsitaisyti jam čia, prie jūsų virtuvės

stalo, ir kai ką papasakosite, brūkštels keletą to vyruko eskizų. Tai tikrai nebuvo Luisas.

– Nenoriu pamatyti savo pavardę laikraščiuose.

– Jos ten tikrai nebus.

Parsonsas tyrėjus išlydėjo.

– Po galais, galiniame kieme labai puikiai pasidarbavote, pone Parsonsai, – pasakė Springfildas. – Manau, laimėsite kokį nors prizą.

Parsonsas nieko neatsakė. Veidas buvo paraudęs ir įsitempęs, akys ašarojo. Jis nenuleido nuo policininkų įdėmaus žvilgsnio. Vyrams išėjus, pasigriebė šakes ir, visai nekreipdamas dėmesio į laužomas gėles, ėmė įnirtingai kratyti žemę.

Springfildas įsijungė radijo ryšį. Nė viena miesto tarnyba dieną prieš žmogžudystę nesiuntė į šį skersgatvį žmogaus. Springfildas pranešė Parsonso parodymus ir davė nurodymus dailininkui:

– Tegul iš pradžių nupiešia stulpą su skaitikliu, po to imasi portreto. Reikia, kad senis atsipalaiduotų.

– Mūsų dailininkas ne itin mėgsta dirbti liudininkų namuose, – su ilgu *Fordu* įsiliedamas į automobilių srautą pasakė Greihamui kriminalinės policijos viršininkas. – Mėgsta, kai sekretoriai stebi jį plušantį, kai liudininkas, vis mėgindamas pažvelgti per petį, mindžiukuoja už nugaros. Bet policijos nuovada nėra tinkamiausia vieta tam, kurio nenori išgąsdinti. Vos gausime portretą, apeisime visus kaimynus. Jaučiuosi taip, lyg būtume sugriebę siūlo galą, Vilai. Gal menkutį, bet sučiupę, argi ne taip? Matai, pasistengėme, ir tas senas kipšas prašneko. Dabar reikia tinkamai panaudoti šią informaciją.

– Jeigu vyrukas skersgatvyje tikrai tas, kurio ieškome, ta informacija neįkainojama, – besijausdamas vis labiau pavargęs atsakė Greihamas.

– Tikrai. Vadinasi, niekšas neatvyko paprasčiausiai autobusu ir šiek tiek pašaudė, bet turėjo planą. Pasiliko mieste per naktį. Prieš kelias dienas žinojo, kur eis ir ką darys. Viską suplanavo: išsirinkti vietą, nužudyti gyvūnėlį, po to – šeimą. Kokios velniškos mintys sukosi jo galvoje? – Springfildas trumpai nutilo. – Bet tai jau tavo teritorija, tiesa?

– Tikriausiai. Jei niekieno kito, tada mano.

– Žinau, jog anksčiau esi susidūręs su panašiu atveju. Tau nepatiko, kai vakar užsiminiau apie Lekterį, bet turiu apie tai pasikalbėti.

– Gerai.
– Iš viso nužudė devynis žmones?
– Devynis, kuriuos žinome. Dar du nemirė.
– Kur jie dabar?
– Vienas prijungtas prie kvėpavimo aparato Baltimorės ligoninėje. Kitas – privačioje psichiatrijos ligoninėje Denveryje.
– Kas vertė taip elgtis, kuo pasireiškė jo pamišimas?
Greihamas pažiūrėjo pro automobilio langą į praeivius ant šaligatvio. Stengėsi kalbėti abejingu balsu, tarsi diktuotų laišką.
– Elgėsi taip todėl, kad jam patiko. Tiesiog taip darė. Daktaras Lekteris nėra pamišęs. Neserga nė viena žinoma psichikos liga. Darė tuos siaubingus dalykus pasimėgaudamas. Bet kai nori, jis yra visai normalus.
– Ką sakė psichologai, kas negerai?
– Sakė, jog jis – sociopatas, nes nežinojo, kaip dar pavadinti. Lekteris atitiko keletą sociopato apibūdinimų: nesigraužė ir nejautė kaltės. Be to, būdinga pagrindinė, blogiausia sociopato savybė – sadistiškas elgesys su gyvūnais ir vaikais.
Springfildas kažką sumurmėjo.
– Bet jam nelimpa jokie kiti bruožai, – tęsė Greihamas. – Nevalkatavo, neturėjo jokių rūpesčių su teisėsauga. Neužsiiminėjo smulkiais darbeliais. Nebuvo bejausmis. Psichologai nežinojo, kaip jį vadinti. Elektroencefalogramoje buvo matyti keletas nebūdingų linijų, bet daugiau nieko nesugebėjo išskaityti.
– Kuo tu jį laikei?
Greihamas sudvejojo.
– Ką tu apie jį manai? Kas jis?
– Monstras. Jis yra monstras. Juk žinai, laikas nuo laiko gimsta tokie pasigailėjimą keliantys niekingi padarai. Maitina, laiko inkubatoriuose, bet vos atjungia aparatūrą, jie miršta. Manau, jog tokios yra Lekterio smegenys, tačiau jis atrodo normaliai, niekas negalėtų įtarti.
– Kriminalinės policijos viršininkų asociacijoje turiu keletą draugų iš Baltimorės. Klausiau, kaip tu atpažinai Lekterį. Sakė, jog nežino. Kaip tu tai padarei? Koks buvo pirmas impulsas, pirmas pojūtis?
– Tai buvo sutapimas, – pasakė Greihamas. – Šeštoji auka buvo nužudyta savo dirbtuvėje. Vyras turėjo medžio apdirbimo stakles, ten pat laikė savo medžioklės reikmenis. Rastas pririštas prie įrankių stendo ir iš tiesų išmėsinėtas, supjaustytas ir subadytas ir

dar prismaigstytas strėlių. Šios žaizdos man kažką priminė. Niekaip negalėjau suprasti, ką.

– Ir turėjai laukti kitų aukų.

– Taip. Tuo metu Lekteris dėl kažko karščiavosi: per devynias dienas nužudė dar tris žmones. Bet toji šeštoji auka... Skrodimas parodė, jog jam ant šlaunies buvo dvi senos žaizdos. Patologas susisiekė su vietos ligonine ir sužinojo, jog prieš penkerius metus medžiodamas vyriškis iškrito iš medžio ir persidūrė koją strėle. Įrašuose minimas chirurgas rezidentas, bet Lekteris susižeidusįjį apžiūrėjo pirmas, nes tuo metu budėjo priėmime. Lekterio vardas užrašytas ant ligonio kortelės. Po to įvykio praėjo daugybė laiko, bet kas nors galėjo priminti Lekteriui apie sužeidimą strėle, todėl nuėjau į jo kabinetą. Tuo metu stverdavomės bet ko. Lekteris buvo praktikuojantis psichiatras. Turėjo nuostabų, pilną senovinių daiktų kabinetą. Jis pasakė beveik nieko neprisimenąs. Tiesiog kartą atvežė medžioklėje strėle persidūrusį pacientą, ir viskas. Tačiau kažkas mane trikdė. Nežinojau, ar tai, ką Lekteris sakė, ar tai, kas buvo jo kabinete. Aš ir Krofordas visai susipainiojome. Tikrinome policijos įrašus, bet Lekterio ten nebuvo. Norėjau atlikti kratą jo kabinete, bet negavau orderio – nebuvo jokio pagrindo. Todėl dar kartą nuėjau pas jį. Buvo sekmadienis, Lekteris dirbo ir sekmadienį. Pastatas buvo beveik tuščias, laukiamajame tesėdėjo pora žmonių. Lekteris mane iš karto pamatė. Kalbėjomės, atrodo, stengėsi man padėti, o aš spoksojau į lentyną virš jo galvos. Ten buvo išrikiuota keletas labai senų medicinos knygų. Žinojau, jog žudikas jis. Nežinau, gal mano veidas buvo pasikeitęs, kai vėl pažvelgiau į jį. Buvau įsitikinęs, kad tai jis, ir *jis žinojo*, kad žinau. Bet vis dar negalėjau suprasti, kodėl. Nebuvau tikras. Turėjau sugalvoti priežastį. Kažką suveblenęs išėjau į fojė. Ten kabėjo taksofonas. Nenorėjau Lekterio išbaidyti, kol neturėjau paspirties. Kalbėjau su policijos budėtoju, o Lekteris vienomis kojinėmis pro pagalbinį išėjimą prislinko prie manęs. Ničnieko neišgirdau. Tik pajutau jo kvėpavimą, o tuomet... Po to buvo visa kita.

– Tačiau kaip supratai?

– Gal po savaitės ligoninėje pagaliau sustačiau viską į vietas. Tai buvo *Žaizdoto žmogaus* iliustracija, daugybės senų medicinos knygų iliustracija, tokių, kokias turėjo Lekteris. Iliustracija vaizdavo skirtingas mūšyje įgyjamas žaizdas – visas ant to paties kūno. Kai mokiausi Džordžo Vašingtono universitete, mačiau tą nuo-

trauką apžvalginiame patologijos kurse. Šeštosios aukos poza ir sužeidimai visiškai atitiko *Žaizdotą žmogų*.

– Sakai *Žaizdotas žmogus?* Tai viskas, ką žinojai?

– Ką gi, taip. Kaip ir sakiau, kad mačiau tą iliustraciją, buvo atsitiktinumas. Truputis sėkmės.

– Gerokas gabalas.

– Jei netiki, tai ko, velniai rautų, klausinėji?

– Nieko negirdėjau.

– Gerai, nenorėjau taip pasakyti. Viskas iš tiesų taip ir buvo.

– Puiku, – tarė Springfildas. – Puiku. Ačiū, kad papasakojai. Man reikia žinoti tokius dalykus.

Parsonso apibūdintas žmogus skersgatvyje ir informacija apie šunį bei katę leido apibūdinti tikėtiną žudiko veikimo metodą: buvo panašu, jog jis žvalgėsi apsimetęs skaitiklių tikrintoju ir, prieš ateidamas išžudyti šeimos, būtinai sužeisdavo aukų naminį gyvūną.

Policijai iškilo dilema: ar šią teoriją paskelbti viešai?

Paviešinus pavojaus signalus, galima užbėgti už akių kitai žudiko atakai. Tačiau žudikas tikriausiai irgi seka žinias.

Gali net pakeisti savo įpročius.

Policijos departamente vyravo nuostata, jog šį menkutį pėdsaką reikia laikyti paslaptyje, tik išplatinti specialų pranešimą visiems Pietryčių veterinarams ir gyvūnų globos tarnyboms, kurie nedelsdami turi pranešti apie bet kokį gyvūno sužalojimą.

Tai reiškė, jog nebus paviešintas geriausias įmanomas įspėjimas. Iškilo moralės klausimas, todėl pareigūnams buvo sunku.

Pasikonsultavo su Čikagoje dirbančiu daktaru Alanu Blumu. Daktaras Blumas pasakė, jog perskaitęs įspėjimus laikraštyje, žudikas tikriausiai pakeis namo pasirinkimo būdą, bet abejojo, jog nusikaltėlis, norėdamas susilpninti riziką, liausis pulti gyvūnus. Psichiatras užtikrino, jog policija be jokios abejonės dar turi dvidešimt penkias dienas – iki kitos pilnaties rugpjūčio dvidešimt penktąją.

Liepos trisdešimt pirmosios rytą, praėjus trims valandoms po Parsonso parodymų apie nusikaltėlio išvaizdą, telefoninės konferencijos tarp Birmingemo ir Atlantos policijos valdybų bei Krofordo Vašingtone metu buvo susitarta: jie išplatins specialius pranešimus veterinarams, per tris dienas su nusikaltėlio portreto piešiniu apklaus kaimynus ir tik po to išplatins informaciją per viešojo ryšio priemones.

Tas tris dienas Greihamas ir Atlantos kriminalistai mynė šaligatvius rodydami piešinį Lidsų kaimynams ir aplinkinių namų gyventojams. Eskizas tik šiek tiek priminė veidą, bet suteikė galimybę surasti kažką, kas padėtų jį patobulinti.

Greihamo piešinio kopija nuo prakaituotų delnų kampuose apsitrynė. Dažnai buvo sunku įkalbėti gyventojus atidaryti duris. Naktį Greihamas gulėjo savo viešbučio kambaryje nuo prakaito išbertas vietas pasibarstęs talku. Jis mąstė ir mąstė apie bylą, vartaliojo galvoje tarsi besimainantį paveikslėlį, norėdamas sužadinti savyje gimstančios idėjos jausmą. Nepavyko.

Tuo tarpu Atlantoje buvo sužeisti keturi žmonės, vienas – mirtinai. Gyventojai šaudė į vėlai namo grįžtančius savo giminaičius. Daugėjo chuliganų išpuolių. Policijos nuovadose didėjo krūvos nenaudingų spėlionių. Neviltis plito greičiau už epidemiją.

Trečiosios dienos vakare Krofordas grįžo iš Vašingtono ir dėbtelėjo į prakaituotas kojines nusimaunantį Greihamą.

– Nusidirbai?

– Pasičiupk iš ryto eskizą ir pats pabandyk.

– Nebereikės, jis bus vakaro žiniose. Visą dieną pėsčias?

– Negaliu gi vairuoti žmonių kiemais.

– Taip ir maniau, jog iš šios apklausos naudos nebus, – ištarė Krofordas.

– Gerai, ko, po velnių, iš manęs tikėjaisi?

– Visko, ką gali, ir tiek, – susiruošęs išeiti Krofordas pakilo. – Tuščias darbas ir man dažnai būna kaip narkotikas, ypač kai nustojau girtuokliauti. Manau, tau taip pat.

Greihamas pyktelėjo. Žinoma, Krofordas buvo teisus.

Greihamas buvo iš tų žmonių, kurie viską atideda paskutinei minutei. Kol mokėsi mokykloje, šį bruožą kompensuodavo užduoties atlikimo greičiu. Deja, dabar buvo nebe mokykloje.

Buvo dar kai kas, ką privalėjo padaryti. Žinojo tai jau keletą dienų. Galėjo ir toliau atidėlioti, kol žūtbūtinai prisivers per paskutines dienas prieš pilnatį. Arba galėjo padaryti tai dabar. Ko gera, būtų daug naudingiau.

Buvo dar viena svarbi nuomonė. Labai neįprastas požiūris, kurį norėjo sužinoti. Mintys žmogaus, kurį, gyvendamas įlankoje, iš visų jėgų stengėsi užmiršti.

Argumentai girgždėjo tarsi amerikietiškų kalnelių krumpliaračiai, stumiantys pirmo ilgo nuolydžio link, kai viršuje, nejučiom susiėmęs už pilvo, Greihamas garsiai ištarė:

– Turiu pamatyti Lekterį.

7 SKYRIUS

Česapiko miesto nepakaltinamųjų ligoninės personalo viršininkas daktaras Frederikas Čiltonas pakilo iš už stalo ir priėjęs papurtė Vilui Greihamui ranką.

– Vakar paskambino daktaras Blumas, pone Greihamai. Ar turėčiau vadinti daktaru Greihamu?

– Nesu daktaras.

– Buvo malonu išgirsti daktaro Blumo balsą, mes pažįstami jau daugybę metų. Sėskitės.

– Labai jus vertiname, daktare Čiltonai.

– Jei atvirai, dažniau jaučiuosi Lekterio sekretoriumi, o ne jo saugotoju, – pasiguodė Čiltonas. – Jau vien jo pašto gausa įkyri. Manau, kai kuriems adresatams tiesiog didelė garbė su juo susirašinėti. Psichologijos fakultetuose teko matyti *įrėmintus* jo laiškus. Ir atrodo, jog kiekvienas, besiruošiantis ginti psichologijos mokslo daktarinę, privalo su juo pasikalbėti. Žinoma, džiaugiuosi bendradarbiaudamas su *jumis* ir daktaru Blumu.

– Norėčiau pasimatyti su Lekteriu akis į akį, jei tai įmanoma, – paaiškino Greihamas. – Gali būti, jog teks pasikalbėti su juo dar kartą. Arba paskambinti.

Čiltonas linktelėjo.

– Pradėkime nuo to, kad daktaras Lekteris liks savo vienutėje. Tai vienintelė vieta, kur jis susivaldo. Viena šio kambario siena turi dvigubas, į koridorių atsiveriančias grotas. Ten pastatysiu kėdę ir, jei norite, širmą. Turiu paprašyti jokiu būdu neperduoti jam kokių nors daiktų, tik nesusegtus popieriaus lapus be sąvaržėlių. Jokių segtuvų, pieštukų ar parkerių. Lekteris turi savo flomasterius.

– Gali tekti parodyti tokią medžiagą, kuri jį sudirgins, – pasakė Greihamas.

– Galite rodyti, ką tik norite, kol tai yra ant minkšto popieriaus. Perduokite dokumentus per slankiojančią maisto angą. Nieko nekiškite pro grotas ir nesiekite nieko, ką jis galėtų perduoti pro grotas. Dokumentus gali grąžinti pro tą pačią maisto angą.

Primygtinai reikalauju. Daktaras Blumas ir ponas Krofordas užtikrino, kad paklusite reikalavimams.

– Žinoma, – atsakė Vilas ir pakilo.

– Žinau, nekantraujate pradėti, pone Greihamai, bet pirmiausia noriu kai ką papasakoti. Tai turėtų jus sudominti. Ką jau ką, bet jus įspėti tikrai nereikia, kad Lekteris gali lengvai užliūliuoti. Kai atvežė, metus elgėsi nepriekaištingai. Atrodė, jog linkęs bendradarbiauti, ir terapija veikia. Galų gale – tuo metu tvarkėsi kitas administratorius – jo apsaugą gerokai susilpnino. 1976 metų liepos aštuntosios popietę Lekteris pasiskundė skausmu krūtinėje. Tyrimų kambaryje nurengė tramdomuosius marškinius – ketino atlikti elektrokardiogramą. Vienas sargybinis išėjo parūkyti, kitas akimirkai nusisuko. Seselė buvo stipri ir greitai sureagavo. Todėl jai pavyko išsaugoti vieną akį. Štai kas jums pasirodys keista, – Čiltonas iš stalčiaus ištraukė EKG juostelę ir išvyniojo. Pirštu vedė vieną dantytą liniją. – Šioje vietoje jis ramiai guli ant kušetės. Pulsas – septyniasdešimt du. Čia sugriebia seselės galvą ir traukia prie savęs. Čia Lekterį puola sargybinis. Tarp kitko, nors sargybinis ir išnarino jam petį, Lekteris nesipriešino. Ar pastebite, kas čia keista? Lekterio pulsas nė karto nepakilo virš aštuoniasdešimt penkių. Net kai rovė seselės liežuvį.

Greihamo veidas tebeliko neįskaitomas. Čiltonas atsilošė krėsle ir sunėrė rankas po smakru. Rankos buvo šviesios ir sausos.

– Žinote, kai Lekterį sučiupo, pagalvojome, kad tai puiki ir kone vienintelė galimybė išnagrinėti tikro sociopato psichologiją, – pradėjo Čiltonas. – Jie taip retai pakliūna gyvi. Lekteris toks apsišvietęs, toks įžvalgus, be to, dar ir patyręs psichiatras... ir žudikas maniakas. Atrodė ketinantis bendradarbiauti, ir manėme, jog būsime pirmieji, praskleidę tokio psichikos sutrikimo uždangą. Tarsi Bomontas, ištyrinėjęs virškinimą pro skylę St. Martino skrandyje. Kai nutiko tas įvykis, supratau, jog nepriartėjome prie jo nė per sprindį, nesuprantame kaip ir tą dieną, kai atvežė. Ar kada nors kalbėjotės su Lekteriu?

– Ne. Tik mačiau... Mačiau teisme. Daktaras Blumas rodė jo straipsnius žurnaluose.

– O Lekteris apie jus šiltai kalba ir daug galvoja.

– Turėjote su juo keletą seansų?

– Taip. Dvylika. Neperprantamas. Pernelyg naivu spręsti apie jį iš psichologinių testų. Edvardsas, Fabrė, net ir pats Blumas pa-

tyrė fiasko. Turiu jų užrašus. Lekteris jiems taip pat buvo mįslė. Neįmanoma pasakyti, kiek jis nutyli ir ar nutyli iš viso. Čia uždarytas parašė keletą puikių straipsnių į *Amerikos psichiatrijos žurnalą* ir į *Centrinius archyvus*. Deja, visi šie straipsniai apie problemas, kurių jis pats neturi. Kartais galvoju, kad Lekteris bijo, jog mums išsprendus jo mįslę taps niekam neįdomus ir visą likusį gyvenimą bus užmirštas.

Čiltonas nutilo. Per daugybę praktikos metų įprato akies kampučiu stebėti pacientus. Tikėjosi, kad ir Greihamas nepajus, jog yra stebimas.

– Vyrauja nuomonė, jog vienintelis žmogus, šiek tiek suprantantis Hanibalą Lekterį, esate jūs, pone Greihamai. Ar galite ką nors apie jį papasakoti?

– Ne.

– Personalas diskutuoja: kai pamatėte daktaro Lekterio žmogžudystes, jų stilių, jei galima taip pasakyti, ar pavyko atkurti jo fantazijas? Ar būtent tai leido jį demaskuoti?

Greihamas nieko neatsakė.

– Labai norėtume išgirsti trumpą pranešimą šia tema. Juk beveik nėra medžiagos, išskyrus vieną straipsnį *Patologinės psichologijos žurnale*. Ar negalėtumėte perskaityti pranešimo mūsų darbuotojams? Ne, ne, ne šį kartą. Daktaras Blumas griežtai paliepė neatitraukti jūsų nuo bylos. Dabar paliksime jus ramybėje. Galbūt kitą kartą?

Daktaras Čiltonas dažnai jausdavo priešiškumą savo atžvilgiu. Kaip ir šį kartą.

Greihamas atsistojo.

– Ačiū, daktare. Dabar noriu pamatyti Lekterį.

Greihamui už nugaros užsidarė plieninės sustiprinto saugumo skyriaus durys. Išgirdo užslenkantį skląstį.

Greihamas žinojo, jog rytais Lekteris ilgai miega. Nužvelgė koridorių. Čia stovėdamas negalėjo matyti, kas vyksta Lekterio vienutėje, bet šviesa viduje buvo pritemdyta.

Greihamas troško užklupti daktarą Lekterį miegantį. Reikėjo laiko susikaupti. Juk jei galvoje pajus bent dalelę Lekterio beprotybės, turės griebti ją kaip skęstantysis šiaudą.

Norėdamas nesukelti triukšmo, Greihamas nusekė paskui vežimėlį su skalbiniais stumiantį pareigūną. Daktarą Lekterį baisiai sunku apmauti.

Greihamas sustojo koridoriaus viduryje. Plieninės grotos visiškai dengė vienutės priekį. Už grotų, toliau nei per ištiestos rankos ilgį, nuo sienos iki sienos, nuo lubų iki grindų buvo ištemptas storo nailono tinklas. Pro grotas Greihamas matė prie grindų prisuktus stalą ir kėdę. Stalas buvo apkrautas knygomis minkštais viršeliais ir laiškais. Priėjęs prie grotų, palietė ir greitai atitraukė rankas.

Daktaras Hanibalas Lekteris, padėjęs galvą ant į sieną atremtos pagalvės, miegojo ant kušetės. Ant krūtinės gulėjo atversta Aleksandro Diuma *Le grand Dictionnaire de Cuisine.*

Gal kokias penkias sekundes Greihamas žvalgėsi per grotas. Tuomet Lekteris atmerkė akis ir pasakė:

– Vis dar tas pats bjaurus losjonas po skutimosi, kurį naudojai teismo metu.

– Tai kalėdinė dovana.

Šviesa kaštoninėse daktaro Lekterio akyse atsispindėjo mažyčiais raudonais taškeliais. Greihamas pajuto pasišiaušiančius ant sprando plaukus. Persibraukė ranka.

– Taip, Kalėdos, – ištarė Lekteris. – Ar gavote mano atviruką?

– Gavau. Ačiū.

Daktaro Lekterio kalėdinį sveikinimą Greihamui persiuntė iš Vašingtone esančios FTB kriminalistikos laboratorijos. Nusinešęs į galinį kiemą jį sudegino. Nusiplovė rankas. Tik tuomet drįso paliesti Molę.

Lekteris pakilo ir nuėjo prie stalo. Tai buvo nedidukas, liaunas vyriškis. Labai tvarkingas.

– Kodėl nesisėdat, Vilai? Manau, tolėliau koridoriuje, sieninėje spintoje, yra keletas kėdžių. Bent jau taip atrodo iš garsų, kai jas neša.

– Prižiūrėtojas tuojau atneš.

Lekteris taip pat stovėjo, kol Greihamas neįsitaisė koridoriuje.

– Kaip laikosi pareigūnas Stiuartas? – paklausė.

– Laikosi gerai, – Greihamas nenorėjo pasakoti, jog išvydęs daktaro Lekterio rūsį pareigūnas Stiuartas atsistatydino. Dabar jam priklausė nedidukas motelis. Greihamas galvojo, jog Stiuartas tikrai neištvertų gavęs atviruką iš Lekterio.

– Liūdna, jog Stiuartas nesusidorojo su emocinėmis problemomis. Manau, buvo daug žadantis jaunas darbuotojas. Ar jūs dar turite kokių nors problemų, Vilai?

– Ne.

– Žinoma, jūs neturite.

Greihamui atrodė, jog Lekterio akys gręžia jo kaukolę kiaurai. Jautėsi taip, tarsi aplink galvą zvimbtų įkyri musė.

– Džiaugiuosi, kad atėjote. Kiek laiko prabėgo? Treji metai? Visi mano lankytojai – specialistai. Nuobodūs praktikuojantys psichiatrai ir gobšūs antrarūšiai psichologijos mokslo *daktarai* iš kažkokių kaimo koledžų. Plunksnų graužikai, mėginantys užsitikrinti pareigas keliais žurnalų straipsniais.

– Daktaras Blumas parodė jūsų straipsnį *Klinikinės psichiatrijos žurnale* apie polinkį chirurgijai.

– Ir?

– Labai įdomu, netgi diletantui.

– Diletantas... Diletantas, diletantas. Įdomus terminas, – tarė Lekteris. – Aplinkui slampinėja daugybė išsimokslinusių žmogelių. Tiek daug *ekspertų* gauna valstybės subsidijas. O jūs vadinate save diletantu. Bet juk būtent jūs sučiupote mane, argi ne taip, Vilai? Ar žinote, kaip tai padarėte?

– Manau, skaitėte išrašus. Ten viskas parašyta.

– Tikrai ne viskas. Ar žinote, kaip tai padarėte, Vilai?

– Yra išrašuose. Koks dabar skirtumas?

– Tai *man* nėra skirtumo, Vilai.

– Noriu, kad man padėtumėte, daktare Lekteri.

– Taip, žinau.

– Tai dėl Atlantos ir Birmingemo.

– Taip.

– Esu tikras, jog skaitėte apie tai.

– Skaitau laikraščius. Tik negaliu turėti iškarpų. Savaime suprantama, man neduoda žirklių. Kartais pagrasina, jog paliks ir be knygų, juk žinote. Nenoriu, kad jie galvotų, jog susidomėjau kuo nors patologišku. – Nusijuokė. Daktaras Lekteris turėjo mažus baltus dantis. – Norite sužinoti, kaip žudikas pasirenka aukas?

– Galvojau, jog turėsite keletą minčių. Norėčiau, kad pasidalintumėte.

– Kodėl turėčiau?

Greihamas pasibjaurėjo klausimu. Žinoma, priežastis sustabdyti žudiką maniaką nebuvo pakankama daktarui Lekteriui.

– Štai čia yra tai, ko nežinote, – tepasakė Greihamas. – Tyrimo medžiaga, net diafilmai. Kalbėjausi su personalo viršininku.

– Čiltonu. Turėjote sutikti atvykęs čia. Siaubingas tipas, tiesa? Pasakykite tiesą, narstė jus kaip mažvaikis, pirmą kartą segiojantis moters korsetą? Stebėjo akies kampučiu. Juk *jautėte,* tiesa? Galite netikėti, bet jis iš tiesų norėjo, kad *aš* atlikčiau teminį apercepcijos testą. Jis sėdėjo tarsi Češyro katinas ir tikėjosi, jog susimausiu su Mf 13. Cha. Oi, atleiskit, pamiršau, jog jūs – diletantas. Tai kortelė su gulinčia lovoje moterimi ir vyriškiu pirmame plane. Jie tikėjosi, jog vengsiu bet kokių seksualinių interpretacijų. Pradėjau juoktis. Čiltonas pašoko visas pasipūtęs kaip kalakutas ir pradėjo į visas puses taukšti, jog išvengiau cypės dėl Ganserio sindromo – nekreipkite dėmesio, jums turbūt neįdomu.

– Galėsite naudotis AMA videoteka.

– Nemanau, jog galėsite pasiūlyti man kažką, ko tikrai noriu.

– Pabandykit.

– Skaitalo turiu pakankamai.

– Turite pamatyti šiuos dokumentus. Yra antra priežastis.

– Klokit.

– Manau, bus įdomu sužinoti, ar esate gudresnis už mano ieškomą asmenį.

– Taigi išvada: manote esąs protingesnis už mane, nes mane sučiupote?

– Ne, nemanau esantis gudresnis už jus.

– Tuomet kaip sučiupot mane, Vilai?

– Turėjote trūkumų.

– Kokių trūkumų?

– Aistrą. Be to, esate beprotis.

– Esate labai įdegęs, Vilai.

Greihamas nieko neatsakė.

– Jūsų rankos sugrubę, jau nebepanašios į faro rankas. O tokį losjoną tegalėjo išsirinkti vaikas. Ant buteliuko nupieštas laivelis, tiesa? – daktaras Lekteris retai laikė galvą tiesiai. Uždavęs klausimą pakreipdavo ir gręžte gręždavo pašnekovą akimis. Po tylos Lekteris pasakė: – Nemanau, jog įsiteiksite žadindamas mano savimeilę.

– Neketinu įsiteikinėti. Galite padėti arba ne. Bet kokiu atveju su šia byla dirba daktaras Blumas, o jis labiausiai...

– Ar turite bylą?

– Taip.

– Nuotraukas?

– Taip.

– Duokite, peržvelgsiu.

– Ne.

– Ar daug sapnuojate, Vilai?

– Viso gero, daktare Lekteri.

Greihamas nuėjo.

– Duokite šen bylą. Pasakysiu, ką galvoju.

Greihamas turėjo grūste sugrūsti storą popierių pluoštą į maisto angą. Lekteris išsitraukė dokumentus.

– Viršutinis lapas – suvestinė. Galite perskaityti dabar, – tarė Greihamas.

– Gal vis dėlto galėčiau likti vienas? Duokite valandą.

Greihamas laukė ant seno plastmasinio suolo bjauriame poilsio kambaryje. Sanitarai ateidavo čionai įsipilti kavos. Su niekuo nesikalbėdamas stebėjo įvairius kambaryje esančius daiktus ir džiaugėsi, jog jie nemirga. Du kartus nuėjo į tualetą. Buvo kaip nesavas.

Prižiūrėtojas vėl nulydėjo jį į sustiprinto saugumo skyrių.

Lekteris sėdėjo prie stalo, veide šmėkščiojo kažkokios mintys. Greihamas žinojo, jog beveik visą laiką Lekteris vartė nuotraukas.

– Tas berniukas labai kuklus, Vilai. Norėčiau jį susitikti... Ar apgalvojote galimybę, jog jis turi fizinį trūkumą? Arba įsivaizduoja turįs?

– Veidrodžiai.

– Taip. Pastebėjote, jog daužė visus veidrodžius ne tik dėl skeveldrų, ne tik žalojo aukas. Išdėstė skeveldras taip, kad matytų pats save jų akimis – ponios Džeikobi ir... Kokia kitos pavardė?

– Ponia Lids.

– Taip.

– Tai įdomu, – pasakė Greihamas.

– Jums tai neįdomu. Jau galvojote apie tai.

– Numačiau tokią galimybę.

– Atėjote čia tiesiog paspoksoti į mane. Vėl įkvėpti primiršto kvapo, ar ne taip? Kodėl nepasiuostėte savęs?

– Man įdomi jūsų nuomonė.

– Šiuo metu neturiu jokios tvirtos nuomonės.

– Kai turėsite, norėčiau išgirsti.

– Ar galiu pasilaikyti bylą?

– Dar neapsisprendžiau, – atsakė Greihamas.

– Kodėl nieko neparašyta apie sklypus? Yra namo vaizdas iš priekio, aukštų planai, kambarių, kuriuose siautėjo mirtis, diagramos, bet nieko nepasakyta apie sklypus. Kokie ten kiemai?

– Dideli vidiniai kiemai, aptverti gyvatvorėmis. Kodėl klausiat?

– Todėl, mano mielas Vilai, kad mūsiškis piligrimas, taip mėgstantis mėnulį, galėjo panorėti išeiti ir paspoksoti į jį. Vaikinukas kaip potvynis, supranti? Ar matei kada kraują mėnulio šviesoje, Vilai? Jis beveik juodas. Taip įstabiai spindi. Jei ketini būti nuogas, geriau žinoti, jog niekas tavęs nepastebės. Juk ne visi mėgsta, kai pasitenkinimo akimirką stebi kaimynai?..

– Manote, jog didelis kiemas gali būti aukų pasirinkimo kriterijus?

– O taip. Ir, žinoma, aukų dar bus. Leiskite man pasilikti bylą, Vilai, ištyrinėsiu. Kai turėsite daugiau duomenų, taip pat norėsiu pamatyti. Galite paskambinti. Labai retai, kai skambina advokatas, atneša man telefoną. Dažniausiai jungia per Interkomą ir, žinoma, visi klausosi. Ar paliksite man savo namų telefono numerį?

– Ne.

– Ar žinote, kaip sugavote mane, Vilai?

– Viso gero, daktare Lekteri. Galite perduoti man žinutę tarnybiniu telefonu, nurodytu byloje, – Greihamas nuėjo.

– Ar žinote, kaip sučiupote mane?

Dabar Lekteris nebegalėjo matyti Greihamo. Šis paspartino žingsnį.

– Sučiupote mane todėl, kad mudu *labai panašūs*, – tai buvo paskutiniai žodžiai, išgirsti prieš užsiveriant plieninėms durims.

Greihamas tiesiog apmirė. Nejautė nieko, tik baimę, jog ši būsena praeis. Ėjo nuleidęs galvą, su niekuo nesikalbėdamas, girdėjo, kaip kraujas pulsuoja venomis. Buvo keista, jog iki išėjimo teko eiti taip trumpai. Tai tebuvo paprastas pastatas. Tik penkerios durys skyrė Lekterį nuo išorės. Greihamas jautėsi taip, lyg Lekteris būtų išėjęs drauge su juo. Tarsi norėdamas įsitikinti, kad yra vienas, sustojęs lauke prie išėjimo, apsidairė.

Kitoje gatvės pusėje stovėjo automobilis. Pro jo langą iškišęs nuotolinį objektyvą, Fredis Laundsas sugavo puikų kadrą: tarpduryje stovinčio Greihamo profilis, viršuje – masyvi akmeninė iškaba: *Česapiko miesto nepakaltinamųjų ligoninė.*

Kai nuotrauka pasirodė *The National Tattler,* joje buvo Greihamo profilis ir du paskutiniai akmeninės iškabos žodžiai.

8 SKYRIUS

Greihamui išėjus, daktaras Hanibalas Lekteris išjungė šviesą ir atsigulė ant kušetės. Praėjo keletas valandų.

Iš pradžių čiuopė medžiagas; stipriai apglėbęs rankomis spaudė prie skruosto pagalvę. Jautė į odą įsispaudžiantį užvalkalo audinio raštą.

Vėliau ėmėsi žaisti su kvapais. Kai kuriuos jautė iš tikrųjų, kai kuriuos tik įsivaizdavo. Į vamzdynus pilamas *Clorox*; sperma. Koridoriaus gale kažkas valgo *čili.* Prakaitu permirkusi uniforma. Greihamas nepaliko savo telefono numerio; aitrūs šviežiai nupjautos durnaropės ir marihuanos kvapai.

Lekteris atsisėdo. Vyrukas turėjo būti mandagesnis. Pajuto šiltą žalvarį primenantį elektrinio laikrodžio kvapą.

Lekteris kelis kartus sumirkčiojo, antakiai pakilo. Įjungęs šviesą, parašė žinutę Čiltonui. Prašė leidimo paskambinti advokatui.

Lekteris turėjo teisę kalbėti su savo advokatu be pašalinių ir šia teise nepiktnaudžiavo. Kadangi Čiltonas niekuomet neleisdavo jam nueiti prie telefono, aparatą atnešdavo į vienutę.

Aparatą atnešė du sargybiniai. Išvyniojo ilgą laidą nuo telefono šakutės lizdo prie budinčiųjų pulto. Vienas sargybinis turėjo raktus. Kitas laikė pipirinį balionėlį.

– Eik į vienutės galą, stok veidu į sieną, daktare Lekteri. Jei atsisuksi ar priartėsi prie grotų prieš užsisklendžiant užraktui, purkšiu tau į veidą. Supratai?

– Taip, žinoma, – atsakė Lekteris. – Labai ačiū, kad atnešėte telefoną.

Surinkti numerį Lekteris galėjo iškišęs ranką pro nailoninį tinklą. Čikagos informacijoje sužinojo Čikagos universiteto Psichiatrijos fakulteto ir daktaro Alano Blumo kabineto numerius. Paskambino Psichiatrijos fakulteto komutatoriui.

– Mėginu susisiekti su daktaru Alanu Blumu.

– Nesu įsitikinęs, jog jis šiandien yra, bet sujungsiu.

– Palaukit minutėlę, žinojau jo sekretorės vardą, bet, gėda prisipažinti, pamiršau.

– Linda King. Truputį palaukit.
– Ačiū.
Ragelį pakėlė po aštunto skambučio.
– Lindos King kabinetas.
– Sveika, jūs Linda?
– Linda šeštadienį nedirba.
Daktaras Lekteris to ir tikėjosi.
– Gal tuomet jūs galėtumėte padėti? Esu Bobas Grynas iš Bleino ir Edvardso leidyklos. Daktaras Blumas paprašė, kad nusiųsčiau Viliui Greihamui knygą – *Psichiatrija ir teisėtvarka.* Linda žadėjo atsiųsti adresą ir telefono numerį, bet taip ir negavau.
– Aš čia nedirbu, Linda bus pirmadienį...
– Privalau tuojau pat išsiųsti knygą su *Federal Express.* Visai nenoriu trukdyti daktaro Blumo namuose. Jis liepė Lindai atsiųsti man tą adresą, labai nenoriu jos pakišti. Adresas tikrai turėtų būti *Roldex* segtuve ant jos stalo. Šoksiu jūsų vestuvėse, jei padėsite.
– Ant jos stalo nėra segtuvo.
– Tai gal tada atmintinė ar užrašų knygutė su žymekliu?
– Yra.
– Būkite maloni, pažiūrėkite, tikrai turi būti kur nors pažymėta, ir aš daugiau jūsų nebegaišinsiu.
– Koks, sakėte, vardas?
– Greihamas. Vilas Greihamas.
– Radau, jo namų telefonas: 305 JL5–7002.
– Tikėjausi nusiųsti namų adresu.
– Čia neužrašytas namų adresas.
– O kas užrašyta?
– FTB–10, Pensilvanija, Vašingtono apygarda. Štai dar parašyta: Pašto dėžutė 3680, Maratonas, Florida.
– Nuostabu, jūs tikras angelas.
– Visada prašom.
Lekteris pasijuto daug geriau. Pagalvojo, jog galės nustebinti Greihamą kada nors paskambinęs. Jeigu vaikinukas bus nemandagus, užsakys medicinos prekių krautuvėje nusiųsti Greihamui į namus kolostomijos rinkinį. Šiaip, kad primintų senus laikus.

9 SKYRIUS

Už septynių šimtų mylių į pietvakarius, Sent Luise, *Geitvėjaus* filmų laboratorijos bufete Fransis Dolarhaidas laukė mėsainio. Ant šildomo stalo išdėlioti antrieji patiekalai buvo pridengti plėvele. Fransis Dolarhaidas stovėjo prie kasos aparato ir iš plastikinio puodelio siurbčiojo kavą.

Į bufetą įėjo laboratorijos chalatu vilkinti raudonplaukė moteris. Pasuko prie saldumynų automato. Keletą kartų pažvelgusi Fransio Dolarhaido pusėn, papūtė lūpas. Galų gale priėjo ir kreipėsi:

– Pone Di?

Dolarhaidas atsisuko. Net išėjęs iš tamsaus kambario, jis visuomet nešiojo specialius raudonus akinius. Moteris pakėlė akis ir įsispoksojo į akinių balnelį.

– Gal prisėsit su manimi minutėlę? Noriu kai ką pasakyti.

– Ką tu gali man tarti, Eilina?

– Kad tikrai apgailestauju. Bobas buvo gerokai truktelėjęs, visus juokino. Tai nieko nereiškė. Prašau, prisėskime. Minutėlę. Gerai?

– Mmmm-hmmm. – Dolarhaidas niekuomet nesakė „sutinku“. Jis sunkiai ištardavo „s“ ir „š“.

Pagaliau prisėdo. Eilina rankose vartaliojo servetėlę.

– Visiems tame vakarėlyje buvo linksma, ir visi džiaugėsi, jog jūs atėjote, – pradėjo. – Žinoma, nustebo, bet tikrai džiaugėsi. Juk žinote, koks tas Bobas. Visą laiką pliurpia tarsi radijas. Pasakodamas anekdotus pamėgdžiojo kelias tartis, ir tiek. Juk žinot, gali kalbėti net kaip nigeris. Kai nutaisė tą kitą balsą, tikrai nenorėjo, jog blogai pasijustumėte. Buvo per daug girtas, kad jus pamatytų.

– Jie kvatojo, o po to... nebekvatojo, – Dolarhaidas niekuomet nesakė „nustojo, juoktis“, nes šiuose žodžiuose buvo garsas „s“.

– Tuomet, kai Bobas suprato, ką daro.

– Man atrodo, darė toliau.

– Žinau, – atsakė Eilina, iš visų jėgų stengdamasi atplėšti akis nuo servetėlės ir pažvelgti į akinius. – Kalbėjausi su juo apie tai. Teisinosi, jog nenorėjo nieko blogo, iš pradžių buvo įsijautęs, o paskui mėgino viską nuleisti juokais. Juk matėte, kaip paraudo.

– Kvietė mane kartu... duetu.

– Jis bandė jus apkabinti, tikėjosi, jog pasijuoksit kartu, pone Di.

– Kvatojau, Eilina.

– Bobas baisiai jaučiasi.

– Ką gi, nenoriu, kad jam būtų blogai. Nenoriu. Perduok tai. Darbe liko taip pat. Dieve, jei mano gabumai būtų kaip Bobo, po... nuolat juokaučiau. – Dolarhaidas kaip galėdamas vengė žodžių su „s“ ir „š“. – Vėl nueikime kada kartu į vakarėlį, gerai?

– Puiku, pone Di. Žinote, nepaisant visų pokštų, jis tikrai gana jautrus vaikinas.

– Einu lažybų. Jautrus. Numanau, – delnas prislopino jo žodžius. Sėdėdamas Dolarhaidas visada laikydavo didžiojo piršto pagalvėlę prispaudęs panosėje.

– Atsiprašau?

– Tu jam tikrai gera, Eilina.

– Stengiuosi. Bobas nėra baisus girtuoklis, išgeria tik savaitgaliais. Vos pradeda atsipalaiduoti, tuomet būtinai paskambina jo žmona. Kol aš su ja kalbuosi, Bobas visaip išsidirbinėja. Bet matau, jog paskui gailisi. Moters neapgausi. – Patapšnojusi Dolarhaido ranką net per akinius pastebėjo, kokia šilta liepsnelė plykstelėjo vyriškio akyse nuo to prisilietimo. – Nusiraminkite, pone Di, labai džiaugiuosi, kad su jumis pasikalbėjau.

– Taip pat, Eilina.

Dolarhaidas stebėjo nueinančiąją. Vidinėje kelio pusėje pastebėjo bučinio žymę. Jis pamanė, ir teisingai, jog Eilina jo nesupranta. Iš tiesų nesupranta niekas.

Didžiuliame tamsiame kambaryje buvo vėsu, dvelkė chemikalais. Fransis Dolarhaidas patikrino ryškalus A talpoje. Pro šią talpą nuolat praslinkdavo šimtai metrų mėgėjiškų juostų iš visos šalies. Labai svarbu – chemikalo temperatūra ir šviežumas. Fransis buvo už tai atsakingas, taip pat ir už visas kitas operacijas iki juostos džiovinimo. Daug kartų per dieną išsitraukdavo šiek tiek juostos ir kadras po kadro ją tikrindavo. Tamsiame kambaryje buvo tylu. Dolarhaidas nepakentė savo padėjėjų plepalų, o pats bendravo su jais daugiausia gestų kalba.

Pasibaigus vakarinei pamainai Dolarhaidas liko vienas. Ketino išryškinti, išdžiovinti ir sujungti keletą savo paties filmukų.

Dolarhaidas grįžo namo vėlai, apie dešimtą. Gyveno vienas didžiuliame name. Tai buvo senelių palikimas. Namas stovėjo žvyrke-

lio, vedančio per obelų sodą Sent Čarlyje, Misuryje, gale. Važiuojant iš Sent Luiso reikėdavo perkirsti Misurio upę. Obelyno savininkas čia nebegyveno ir sodu visai nebesirūpino. Išdžiūvę ir išsikraipę medžiai rudavo greta sveikų ir žaliuojančių. Dabar, liepos pabaigoje, ore tvyrojo supuvusių obuolių tvaikas. Dienomis dūgzdavo begalės vapsvų. Artimiausi kaimynai gyveno už pusės mylios.

Vos grįžęs namo Dolarhaidas visuomet patikrindavo pastatą – prieš keletą metų bandė įsilaužti vagišiai. Kiekviename kambaryje uždegęs šviesą apsidairydavo. Nekviesti svečiai niekaip neįtartų, jog jis gyvena vienas. Spintose vis dar kabėjo senelių drabužiai, senelės šepetys, prisivėlęs žilų plaukų, tebegulėjo prie veidrodžio. Stiklinė su senelės dantimis tebestovėjo ant spintelės prie lovos. Vanduo buvo seniai išgaravęs. Senelė mirė prieš dešimt metų.

(Laidojimo namų direktorius paklausė: „Pone Dolarhaidai, ar atnešite senelės dantis?“ – „Tiesiog užkalkite dangtį“, – atsakė šis).

Įsitikinęs, jog namuose yra vienas, Dolarhaidas užlipo į antrąjį aukštą, ilgai prausėsi po dušu, išsitrinko galvą.

Apsivilkęs dirbtinio šilko kimono, atsigulė ant siaurutės lovos nuo vaikystės jam priklausančiame kambaryje. Senelės plaukų džiovintuvas žarna buvo sujungtas su plastikine kepuraite. Užsidėjo kepuraitę. Kol džiūvo plaukai, pervertė naują madingą žurnalą. Kai kurios nuotraukos buvo labai žiaurios ir brutalios.

Pradėjo įsijausti. Pasukęs metalinį sieninės lempos gaubtą apšvietė kojūgalyje kabėjusią reprodukciją. Tai buvo Viljamo Bleiko *Didysis Raudonasis Drakonas ir moteris, apsisiautusi saule.*

Pirmą kartą pamatęs šį piešinį apstulbo. Nesitikėjo, jog kas nors galėtų taip tiksliai atspindėti jo jausmus. Tarsi Bleikas būtų prasiskverbęs jam į smegenis ir ten išvydęs Raudonąjį Drakoną. Dolarhaidas dažnai jautėsi taip, lyg jo vizijos švytėtų, sklistų pro ausis ir tamsiame kambaryje taptų matomos ar kaip nors atsispaustų filmo juostose. Užsikimšo ausis medvilniniais kaiščiais. Paskui susivokė, jog medvilnė itin degi ir pamėgino užsikimšti plieno drožlėmis, bet susikruvino. Galų gale nuo lyginimo lentos atkirpo skiautę asbestinio audinio ir susuko puikiai ausims tinkančius volelius.

Labai ilgai teturėjo vien tik Raudonąjį Drakoną. Dabar turėjo dar šį tą. Jautė kylantį susijaudinimą.

Norėjo pailginti malonumą, bet jau nebegalėjo laukti.

Pirmojo aukšto svetainėje užtraukė sunkias užuolaidas. Pakabino ekraną. Pastatė projektorių. Nepaisydamas senelės prieštara-

vimų (ši mėgo krėslo atramas uždengti staltiesėle), senelis svetainėje pastatė krėslą atlenkiama atkalte ir pakeliama atrama kojoms. Dabar Dolarhaidas labai tuo džiaugėsi. Be galo patogu. Krėslo ranktūrius apklojo rankšluosčiu.

Išjungė šviesas. Gulėjo tamsiame kambaryje ir galėjo jaustis esąs bet kur. Ant lubų pritvirtintas spalvotas besisukantis prožektorius ant sienų, lubų, odos mėtė įvairiaspalves dėmes. Jautėsi gulįs ant kušetės pagreitį įgaunančiame kosminiame laive, stikliniame rutulyje kur nors tarp žvaigždžių. Net užsimerkęs jautė kūnu slenkančias spalvotas dėmes. Atsimerkus atrodė, jog tai kur nors apačioje praplaukiančios nežinomų miestų šviesos. Arba viršuje. Sąvokos „viršus" ir „apačia" prarado prasmę. Įšilęs prožektorius sukosi greičiau, spalvotos švieselės mirguliavo virš jo, atsispindėjo nuo baldų. Tarsi ant sienų lytų meteoritų lietus. Dolarhaidas pats galėjo būti kometa, skriejanti kur nors Vėžio žvaigždyne.

Greta prožektoriaus pritvirtintas kartonas metė šešėlį, spalvotos švieselės nekrito ant ekrano.

Kartais, norėdamas sustiprinti efektą, užsirūkydavo. Šį kartą nebereikėjo.

Paspaudė projektoriaus jungiklį. Ekrane pasirodė baltas stačiakampis, po to – pilkuma ir traškesys, kaip visuomet pradedant suktis juostai. Tuomet pilkasis Skotis pastato ausis ir vizgindamas stimburį lekia prie virtuvės durų. Paskui – Skotis, bėgantis šaligatviu ir šiepiantis nasrus.

Dabar virtuvėn pirkiniais nešina įeina ponia Lids. Juokiasi, taisosi plaukus. Paskui ją – vaikai.

Silpnai apšviestas Dolarhaido miegamasis. Jis stovi nuogas priešais *Didįjį Raudonąjį Drakoną ir moterį, apsisiautusią saule.* Su didžiuliais ledo ritulininkų pamėgtais apsauginiais akiniais. Masturbuojasi.

Vaizdas išskysta, teatralizuotais judesiais siekia kameros, ranka ją pakreipia, ir dabar visą ekraną užpildo jo veidas. Vaizdas virpčioja ir trūkčioja, staiga kamera priartėja prie pat jo burnos, kiškio lūpa pakilusi, pro dantis kyšo liežuvis, vis dar matosi viena besivartanti akis. Paskui – vien tik burna. Jis prasižioja. Visą ekraną praryja jo išžioti nasrai.

Akivaizdu, jog kurti kitą dalį buvo sudėtinga.

Išsiliejęs šokčiojantys vaizdai ryškioje kameros šviesoje staiga virsta Lidsų lova. Sudorotas Čarlis Lidsas. Ponia Lids sėdasi, prisi-

dengia akis, pasisuka į Lidsą, liečia jį rankomis, tuomet ritasi lovos krašto link, susipainioja apklotuose, mėgina pakilti. Kameros objektyvas šokteli į lubas. Ekrane tarsi rėmai – gipsinės puošmenos. Pagaliau vaizdas nustoja šokinėti. Ponia Lids guli ant čiužinio, ant naktinių baltinių tamsi dėmė. Greta – rankomis apglėbęs gerklę, išsprogusiomis akimis ponas Lidsas. Kokioms penkioms sekundėms juosta tarsi nutrūksta. Sujungimo trekštelėjimas.

Dabar kamera, įtaisyta ant trikojo, nebejuda. Visi mirę. Susodinti. Du vaikai, atsigręžę į lovą, sėdi atremti į sieną, kitas – skersai kambario veidu į kamerą. Ponai Lidsai – savo lovoje, užkloti. Ponas Lidsas atremtas į galvūgalio lentą. Virvę, kuria pririštas per krūtinę, dengia antklodė. Galva šiek tiek pakreipta į šoną.

Dolarhaidas baliečių šokio žingsniu pasirodo kadre iš kairės. Kruvinas ir nuogas, tik su pirštinėmis ir akiniais. Vaiposi ir šokinėja prieš negyvėlius. Pasiekia tolimąją lovos pusę, ponios Lids pusę, sugriebia antklodės kraštą, nutraukia nuo lovos ir laiko tokia poza, lyg ką tik būtų išrovęs gėlę.

Dabar, viską stebėdamas senelių svetainėje, Dolarhaidas blizgėjo nuo prakaito. Nuolat laižydamas storu liežuviu viršutinę lūpą ir dejuodamas, masturbavosi. Net pasiekęs malonumo viršūnę, apgailestavo, jog kitoje filmo scenoje praranda visą judesių grakštumą ir eleganciją: kaip kiaulė atkiša savo pliką užpakalį tiesiai į kamerą. Nebėra dramatiškų pauzių, jokio pagreitėjimo ar kulminacijos jausmo, tiesiog gyvuliška sueitis.

Ir vis dėlto buvo nuostabu. Buvo nuostabu stebėti filmą. Bet ne taip nuostabu, kaip veikti.

Dolarhaido nuomone, filmas turėjo du pagrindinius trūkumus. Nebuvo parodyta Lidsų mirtis, o pats pasirodė vos pačiame gale. Nesimatė jo galios. Raudonasis Drakonas neturėtų toks būti.

Ką gi, susuks dar daug juostų ir įgijęs patirties sugebės estetiškai pateikti net pačius intymiausius momentus.

Privalo stengtis. Tai jo gyvenimo darbas, didingas tikslas. Tai amžiams.

Privalo tęsti. Pasirinkti kitus personažus. Jau padarė kelias šeimų iškylų Liepos ketvirtąją kopijas. Vasaros pabaigoje ryškinimo laboratorijose visuomet pagausėja darbo, užplūsta atostogų juostos. Antrasis bumas būna po Padėkos dienos.

Šeimos kiekvieną dieną pateikia jam savo paraiškas.

10 SKYRIUS

Lėktuvas iš Vašingtono į Birmingemą buvo pustuštis. Greihamas, kad niekas nesėdėtų šalia, pasirinko vietą prie lango.

Atsisakęs stiuardesės pasiūlyto pabodusio sumuštinio ant atlenkiamo stalelio pasidėjo Džeikobių bylą. Pirmame puslapyje buvo susirašęs panašumus tarp Džeikobių ir Lidsų.

Abi poros bayginėjo ketvirtą dešimtį, abi turėjo vaikų – du berniukus ir mergaitę. Tiesa, Edvardas Džeikobis iš pirmosios santuokos turėjo dar vieną sūnų. Žudynių dieną šis buvo išvykęs į koledžą.

Abu vyriškiai buvo baigę universitetus, abi šeimos gyveno dviejų aukštų namuose geruose rajonuose. Tiek ponia Džeikobi, tiek ponia Lids buvo išvaizdžios moterys. Šeimos turėjo keletą vienodų kreditinių kortelių, prenumeravo keletą tokių pačių madingų žurnalų.

Tuo panašumai ir baigėsi. Čarlis Lidsas buvo mokesčių advokatas, o Edvardas Džeikobis – inžinierius metalurgas. Šeima Atlantoje – presbiterijonai, Birmingeme – katalikai. Lidsai jau seniai gyveno Atlantoje, o Džeikobiai vos prieš tris mėnesius buvo atsikraustę į Birmingemą iš Detroito.

Žodis „atsitiktinai“ Greihamo galvoje aidėjo tarsi kapsintis čiaupas. Žiniasklaida švaistėsi terminais: „atsitiktinai pasirinktos aukos“, „nėra akivaizdžių motyvų“, o Žmogžudysčių skyriaus pareigūnai spjaudėsi ir keikėsi.

Atsitiktinumas nebuvo tiesa. Greihamas žinojo, jog nei žudikas maniakas, nei serijinis žudikas savo aukų atsitiktinai nepasirenka.

Žmogus, nužudęs Džeikobius ir Lidsus, pamatė kažką, kas jį sujaudino, o po to išprovokavo padaryti nusikaltimą. Galėjo juos gerai pažinoti – Greihamas to tikėjosi – arba nepažinoti visai. Bet Greihamas buvo įsitikinęs, jog žudikas, prieš atlikdamas juodą darbą, tikrai keletą kartų juos matė. Nusikaltėlis pasirinko juos, nes *kažkas* juose kvietė; to *kažko* pagrindas buvo moterys. Kas tas *kažkas?*

Nusikaltimai šiek tiek skyrėsi.

Edvardą Džeikobį nušovė besileidžiantį laiptais su žibintuvėliu – galbūt jį pabudino triukšmas.

Ponia Džeikobi ir vaikai nušauti šūviais į galvas, ponia Lids – šūviu į pilvą. Visus kartus šauta iš automatinio devynių milimetrų pistoleto. Žaizdose nuo savadarbio garso slopintuvo rasti metalo drožlių pėdsakai. Ant šovinių tūtelių pirštų atspaudų nėra.

Peilis panaudotas tik kartą prieš poną Lidsą. Daktaro Prinsio nuomone, tai labai aštrus peilis plona geležte. Tikriausiai virtuvinis, skirtas mėsai išpjaustyti. Žudikas pateko vidun taip pat skirtingai. Pas Džeikobius išlaužė verandos duris, pas Lidsus panaudojo stiklo rėžtuką.

Nuotraukose iš Birmingemo nebuvo tiek daug kraujo, tačiau irgi ant miegamojo sienos buvo matyti dėmės – maždaug pustrečios pėdos aukštyje. Ką gi, žudikas čia taip pat turėjo žiūrovų. Birmingemo policininkai atidžiai apieškojo kūnus, ypač nagus, bet nerado jokių pirštų atspaudų.

Abiejose vietose rasta tokių pat šviesių plaukų, to paties žmogaus seilių ir spermos.

Į priešakinę sėdynę atrėmęs dviejų besišypsančių šeimų nuotraukas ir niekieno netrikdomas, Greihamas ilgai jas stebėjo.

Ką ypatingo *juose* išvydo žudikas? Greihamui labai norėjosi tikėti, jog tai įprastas dalykas ir netrukus viską supras.

Akivaizdu, turi apžiūrėti kitus namus ir surasti, ką Dantukų Fėja bus jam palikęs.

Greihamas iš anksto suderino veiksmus su Birmingemo policija. Paskambino iš oro uosto ir pranešė apie savo atvykimą. Išsinuomojo nediduką automobilį. Kondicionierius veidą ir rankas aptaškė vandeniu.

Pirmiausiai sustojo prie Gihano nekilnojamo turto agentūros Denisono aveniu.

Gihanas, aukštas ir pliktelėjęs vyriškis, storu turkio spalvos kilimu nuskubėjo pasitikti kliento. Tačiau, kai Greihamas parodė pažymėjimą ir paprašė Džeikobių namų rakto, šypsena išnyko.

– Ar šiandien ten budės uniformuoti pareigūnai? – paklausė susiėmęs rankomis galvą.

– Neturiu supratimo.

– Melsiuosi, kad nebudėtų. Kaip tik šiandien po pietų turiu du kartus aprodyti. Tai nuostabus namas. Žmonės jį pamato ir

viską pamiršta. Praėjusį ketvirtadienį lankėsi pora iš Daluto. Pasiturintys pensininkai, seniai norintys persikelti į pietus. Apsižvalgė, dėsčiau sutarties sąlygas, aiškinau, koks *avansas,* ir lyg tyčia atrieda policijos automobilis. Pora uždavė jiems keletą klausimų, tai tie, žinai, ir atsakė. Šie puikūs pareigūnai tiesiog surengė senukams ekskursiją – aprodė, kur koks lavonas gulėjo. Žinoma, viso gero, Gihanai, dėkojame už rūpestį. Mėginau aiškinti, kokių priemonių ėmėmės, jog dabar visai saugu, bet net klausytis nenorėjo. Pasišokčiodami nukūrė takučiu link savo *Sedan de Ville.*

– Ar joks vienišas vyriškis nenorėjo apžiūrėti namo?

– Kiek žinau, ne. Gal kitose agentūrose? Bet nemanau. Policija neleidžia mums pradėti dažyti, nežinau, ką tik, praeitą antradienį, baigėme viduje. Reikėjo tepti du, o kai kur net tris kartus. Kai sutvarkysim išorę, tai bus tikras saldainiukas.

– Argi galite parduoti neįsigaliojus testamentui?

– Negaliu parduoti, bet tai nereiškia, jog negaliu ruoštis. Kartais žmonės apsigyvena tarpusavio susitarimu, galiojančiu iki teisinio potvarkio. Turiu kažką daryti. Turiu tvarkyti popierius, mano verslas negali laukti.

– Kas yra pono Džeikobio advokatas?

– Baironas Metkalfas. Iš *Metkalfo ir Barnio.* Kiek čia prabūsite?

– Nežinau. Kol baigsiu.

– Įmeskit raktą į pašto dėžutę, nebūtina čia grįžti.

Džeikobių namas stovėjo neseniai apgyvendintame rajone prie pat miesto ribos. Teko sustoti šalikelėje ir pažvelgti į žemėlapį, tik tuomet rado reikalingą posūkį į šalutinį asfaltuotą kelią. Visą laiką Greihamo neapleido bjaurus jausmas, jog seka seniai ataušusiais pėdsakais.

Nuo nužudymo praėjo daugiau nei mėnuo. Ką tą laiką jis veikė? Montavo porą dyzelinių variklių į šešiasdešimt penkių pėdų Rybovičiaus korpusą. Prašydamas nuleisti dar pusę colio, rodė ženklus kranininkui Ariagai. Popietėmis ateidavo Molė. Trise sėdėdavo pusiau užbaigtame laive po tentu ir valgydavo Molės atneštas dideles krevetes užsigerdami šaltu alumi. Ant pjuvenomis nuberto denio braižydamas kažką panašaus į uodegos vėduoklę, Ariaga aiškino, kaip geriau išvalyti langustą. Saulėje žiburiuojančiame vandenyje nardė kirai.

Kai kondicionierius vėl aptaškė marškinius, Greihamas atsipeikėjo. Dabar buvo Birmingeme, čia nėra nei krevečių, nei kirų.

Jis vairavo. Dešinėje driekėsi ganyklos ir mediniai ožkų bei arklių aptvarai. Kairėje buvo Stounbridžas – prašmatnus gyvenamasis rajonas su keletu elegantiškų statinių bei daugybe turtingų žmonių būstų.

Už šimto jardų pamatė nekilnojamojo turto agentūros ženklą. Džeikobių namas buvo vienintelis dešinėje kelio pusėje. Nuo šalikelėje augančių pekanmedžių syvų lipnus žvirgždas kaukšėjo į automobilio taukšą. Užsilipęs ant kopėčių, darbininkas montavo langų grotas. Pakėlęs ranką pamojavo aplink namą vaikštančiam Greihamui.

Ant šoninės verandos šešėlį metė didžiulis ąžuolas. Naktį šis medis tikriausiai užstoja kiemo prožektoriaus šviesą. Štai pro čia Dantukų Fėja įėjo. Pro stiklines slankiojančias duris. Durys buvo pakeistos, naujutėliai aliuminio rėmai tebebuvo aplipdyti apsaugine plėvele. Stiklines duris dengė naujos plieninės apsaugos grotos. Naujos ir rūsio durys – plieninės, su įleistomis spynomis. Ant grindinio plokščių stovėjo dėžės su vonios įranga.

Greihamas įėjo į vidų. Švarios grindys. Nejudantis oras. Tuščiame name žingsniai aidėjo

Vonios kambariuose, niekuomet neatspindėję nei Džeikobių, nei žudiko veidų, kabėjo nauji veidrodžiai Ant kiekvieno baltavo lipnus stačiakampis, likęs nulupus kainą. Šeimininkų vonios kambario kampe gulėjo numestas audinio gniutulas. Greihamas sėdėjo ant jo gana ilgai. Saulės spindulys, įspindęs pro nepridengtą langą, nukeliavo per visą grindlentę.

Čia nieko nebebuvo. Jau nieko.

Jei būtų atvykęs iš karto po Džeikobių nužudymo, ar Lidsai tebebūtų gyvi? Greihamas mąstė. Šis klausimas tarsi sunkus akmuo užgulė krūtinę.

Kai išėjo iš namo į gryną orą, akmuo nenusirito.

Stovėjo pekanmedžio šešėlyje susikūprinęs, rankas sugrūdęs į kišenes, ir žvelgė į ilgą kelią, praeinantį pro Džeikobių namus.

Kaip Dantukų Fėja galėjo atvykti? Turėjo atvažiuoti. Kur pastatė automobilį? „Pernelyg triukšminga naktį važiuoti žvyrkeliu", – pamanė Greihamas. Birmingemo policija tam pritarė.

Greihamas lėtai nužingsniavo šalikele. Abipus asfaltuoto plento, kiek akys užmatė, driekėsi grioviai. Jei žemė buvo sausa ir kieta, gal buvo įmanoma pervažiuoti griovį ir automobilį paslėpti krūmuose, Džeikobių pusėje?

Priešais Džeikobių namus buvo vienintelis įvažiavimas į Stounbridžą. Ženklai skelbė, jog šiame rajone yra nuolatinis patrulis. Tikrai būtų pastebėję nepažįstamą automobilį. Lygiai taip pat ir vėlią naktį vaikščiojantį žmogų. Automobilio palikimą Stounbridže galima atmesti.

Greihamas sugrįžo į namą ir radęs veikiantį telefoną nustebo. Paskambino į meteorologijos tarnybą ir sužinojo, jog Džeikobių žudynių dieną gausiai palijo. Grioviai turėjo būti pilni vandens. Taigi Dantukų Fėja negalėjo paslėpti savo automobilio greta asfaltuoto plento.

Greihamas ėjo palei baltai dažytą tvorą sklypo pakraščiu. Paskui jį visą laiką sekė gretimoje ganykloje besiganąs arklys. Davęs ledinuką galų gale gyvulio atsikratė. Pasuko už kampo, ūkinių pastatų link

Pamatęs išknaisiotą žemę, sustojo. Štai čia Džeikobių vaikai palaidojo katę. Galvodamas apie tai Atlantos policijos būstinėje įsivaizdavo, jog statiniai bus balti. Iš tiesų ūkiniai pastatai buvo tamsiai pilki.

Vaikai suvyniojo katę į virtuvinį rankšluostį ir, tarp letenėlių įspraudę gėlę, palaidojo batų dėžutėje.

Greihamas padėjo dilbį ant tvoros viršaus ir pasirėmė kakta.

Naminio gyvūnėlio laidotuvės – iškilmingos vaikystės apeigos. Tėvai grįžta namo nesutikę pasimelsti. Vaikai, praradimo akivaizdoje atrasdami naujus pojūčius, dairosi vienas į kitą. Iš pradžių vienas, po to visi kiti palenkia galvas. Kastuvas aukštesnis už bet kurį iš jų. Po to – ginčas, ar katė pateks į dangų pas Dievą ir Kristų. Kurį laiką vaikai netriukšmauja.

Žinojimas persmelkė Greihamą kaip saulės spindulys, spiginęs į sprandą: akivaizdu, jog nužudęs katę, Dantukų Fėja stebėjo, kaip vaikai ją laidoja. Turėjo tai stebėti. Jei tik galėjo.

Juk nevyko čionai du kartus: iš pradžių nužudyti katę, po to – šeimą. Atėjo, pasmaugė gyvūnėlį ir laukė, kol vaikai suras.

Nebuvo nustatyta, kur tiksliai vaikai surado katę. Policija nerado nė vieno, bendravusio su Džeikobiais po vidudienio, bent prieš dešimt valandų iki mirties.

Kaip Dantukų Fėja atėjo ir kur laukė?

Greta užpakalinės tvoros augo žmogaus ūgio krūmai, besidriekiantys apie trisdešimt jardų iki medžių. Greihamas išsitraukė aplamdytą žemėlapį ir išlankstęs atrėmė į tvorą. Žemėlapyje pamatė,

jog už Džeikobių sklypo į abi puses tęsiasi ketvirčio mylios pločio medžių masyvas. Už šio miškelio yra šalutinis kelias, lygiagretus su besidriekiančiu pro Džeikobių namą.

Greihamas išvairavo į greitkelį, apytikriai apskaičiavo atstumą. Pavažiavo į pietus ir pasuko į šalutinį žemėlapyje nurodytą kelią. Vėl skaičiuodamas atstumą lėtai važiavo, kol ridos skaitiklis parodė, kad jau turėtų būti ties Džeikobių namais, tik kitoje miško pusėje.

Kelio danga pasibaigė ties skurdžiais daugiabučiais, tokiais naujais, jog dar nepažymėtais žemėlapyje. Įsuko į stovėjimo aikštelę. Dauguma automobilių buvo seni ir sukrypę. Pora stovėjo paremti plytomis.

Juodaodžiai berniūkščiai, mėtydami kamuolį į lanką be tinklo, ant plikos žemės žaidė krepšinį. Greihamas trumpam atsisėdo ant variklio antvožo pažiūrėti žaidimo.

Norėjo nusivilkti švarką, bet žinojo, jog pistoleto dėklas ir fotoaparatas prie diržo visuomet patraukia dėmesį. Visuomet varžėsi besistebeilijančių į jo ginklą žmonių.

Aštuoni vienos komandos žaidėjai vilkėjo marškinėlius, vienuolika kitos buvo pusnuogiai. Žaidė visi kartu, patys sau ir teisėjavo.

Pats mažiausias, kovos įkarštyje išstumtas iš aikštės, bliaudamas nukūrė namo. Grįžo netrukus besistiprindamas pyragėliu ir vėl puolė į žaidimo sūkurį.

Kamuolio bumbsėjimas ir vaikų šūksniai pakėlė Greihamo nuotaiką.

Vienas kamuolys, vienas krepšys. Staiga jam toptelėjo, kokią daugybę daiktų turėjo Lidsai. Džeikobiai – taip pat. Birmingemo policija atmetė apiplėšimą. Valtys ir sporto įranga, iškylų reikmenys, filmavimo kameros, fotoaparatai, ginklai, automobiliai. Tai buvo dar vienas dalykas, vienijęs šeimas.

Pagalvojus apie tai, kaip Lidsai ir Džeikobiai gyveno, Greihamas iškart prisiminė, kas vėliau nutiko, ir daugiau nebegalėjo stebėti krepšinio. Giliai atsikvėpė ir skersai kelio patraukė į mišką.

Platus pamiškės takas susiaurėjo. Greihamas lengvai žengė pušų spyglių kilimu. Buvo šilta ir ramu. Virš galvos, pranešdami apie prašalaitį miške, tarškėjo kėkštai.

Ties išdžiūvusia upelio vaga žemė tapo šiek tiek drėgnesnė. Čia augo keletas kiparisų, drėgname molyje buvo įsispaudę meškėnų bei lauko pelių pėdsakai. Buvo matyti daugybė žmonių pėdų įspau-

dų, daugiausia vaikiškų. Pėdsakai buvo suklypę ir apsitrynę, kelis kartus nuplauti lietaus.

Už upelio vagos kelias kilo į kalvą, molį pakeitė priesmėlis, tarp pušų pasirodė paparčiai. Greihamas kilo, kol tarp medžių pamatė properšą ir priėjo miško pakraštį.

Tarp kamienų pamatė viršutinį Džeikobių namo aukštą.

Vėl takas vedė per žmogaus ūgio krūmus nuo miško pakraščio iki pat galinės Džeikobių tvoros. Greihamas patraukė šiuo keliu. Prie tvoros sustojo. Žiūrėjo į kiemą.

Dantukų Fėja galėjo palikti automobilį prie skurdžių kvartalo ir per mišką atslinkti iki krūmyno už namo. Turėjo katę prisivilioti, priklaupęs, viena ranka gniauždamas kūnelį, kita prisilaikydamas tvoros, pasmaugti. Greihamas įsivaizdavo oru skriejančią katę, nenusileidžiančią ant kojų, bet su trenksmu išsipliekiančią nugara ant žemės.

Dantukų Fėja padarė tai dieną – vakare vaikai nebūtų suradę katės kūnelio.

Turėjo laukti, kad tai pamatytų. Ar žudikas laukė tvankumoje, krūmokšniuose? Prie tvoros jį galėjo pamatyti pro pinučius. Norėdamas stebėti kiemą iš krūmyno, turėjo iškišti galvą. Spigino saulė. Greta buvo namo langai. Tikriausiai pamišėlis grįžo į pamiškę. Greihamas padarė tą patį.

Birmingemo policininkai nebuvo kvailiai. Greihamas matė, kurioje vietoje, ieškodami nusikaltėlio pėdsakų, jie brovėsi per krūmus. Tačiau policininkai taip elgėsi dar prieš surandant katę. Kažko ieškojo – numestų daiktų, pėdsakų, tikrai ne stebėjimo taško.

Paėjėjęs keletą jardų gilyn į mišką ir pavaikščiojęs pirmyn atgal, Greihamas užtiko pakylėjimą, nuo kurio geriau buvo matyti kiemas, ir palei medžių eilę nuėjo šiuo keliu.

Kai akys nuo žemės sugavo šviesos blykstelėjimą, jau buvo ieškojęs ilgiau nei valandą. Pametė, vėl sugavo. Po guoba, po viena iš kelių tarp pušų augančių guobų, beveik paskendęs lapuose gulėjo gėrimo skardinės žiedelis.

Pastebėjo jį už aštuonių pėdų. Keletą minučių nėjo artyn, atidžiai tyrinėjo žemę aplink medį. Priėjęs arčiau atsargiai praskyrė lapus virš galvos, pasilenkė, stengėsi nepažeisti jokių galimų pėdsakų. Labai lėtai ištyrinėjo lapus aplink kamieną. Vien pernykščiai lapai, jokių pėdsakų.

Greta aliuminio žiedelio rado sudžiūvusį, paukščių išlestomis sėklomis, skruzdžių apliptą graužtuką. Dar dešimtį minučių tyri-

nėjo žemę. Pagaliau atsisėdo, ištiesė nutirpusias kojas ir atsirėmė į medį.

Saulės šviesoje sukosi mašalų debesis. Apatine lapo puse ropojo vikšras.

Ant šakos virš galvos pastebėjo iš bato pado išbyrėjusio raudono sudžiūvusio purvo grumstelį.

Greihamas pakabino švarką ant šakos ir, atidžiai nužvelgdamas šakas virš tos su purvu, atsargiai pradėjo lipti kita medžio puse. Užkopęs apie trisdešimt pėdų apsidairė ir už šimto septyniasdešimt penkių jardų pamatė Džeikobių namą. Iš aukštai namas atrodė kitoks, itin išsiskyrė stogo spalva. Labai gerai matė kiemą ir žemės lopinėlį už ūkinių pastatų. Su neblogais žiūronais iš tokio atstumo puikiausiai įžiūrėtum net veido išraišką.

Tolumoje Greihamas girdėjo eismo gaudesį, šuns lojimą. Tačiau netrukus palei ausį sučirpė cikada ir nustelbė visus kitus garsus.

Virš Greihamo tiesiai Džeikobių namų link nuo kamieno atsišakojo stora šaka. Jis dar koptelėjo aukštyn ir atsirėmęs į kamieną apsižvalgė.

Visai greta skruosto tarp šakos ir kamieno buvo užstrigusi gėrimo skardinė.

– Kaip man tai patinka, – sušnibždėjo Greihamas žievei. – Dievulėliau, taip. Eikš šen, skardinyte.

Tačiau skardinę galėjo palikti ir vaikas.

Atsargiai stodamasis ant liaunų šakelių ir pasisukdamas, dar aukščiau palypėjo savąja medžio puse, kol gerai matė storąją šaką.

Ant šakos viršaus buvo nuskustas kortos dydžio žievės plotelis. Žalio stačiakampio centre buvo išraižytas ženklas:

Atlikta rūpestingai ir švariai labai aštriu peiliu. Vaikas to negalėjo padaryti.

Rūpestingai pasirinkęs padėtį, Greihamas kelis kartus ženklą nufotografavo.

Nuo storosios šakos atsivėrė puikus vaizdas, tačiau buvo dar patobulintas: nuo viršaus karojusios šakelės buvo apipjaustytos. Pjūvio galuose mediena buvo šiek tiek apsilupinėjusi.

Greihamas apsidairė. Jei nupjautieji galai būtų nukritę ant žemės, būtų pastebėjęs iš pat pradžių. Tuomet pamatė ruduojančias sudžiūvusias šakeles, įstrigusias apatinėse šakose tarp žalios lapijos.

Laboratorijoje pjūviui sulyginti reikės abiejų galų. Tai reiškė, jog reikės grįžti čionai su pjūklu. Keletą kartų nufotografavo pjūvio galus. Visą laiką pats sau kuždėjo.

Žmogau, tu nužudei katę ir įmetei ją į kiemą, tuomet užkopei čia ir laukei. Manau, jog stebėjai vaikus, drožinėjai ir svajojai. Stojus nakčiai matei užtraukiamus langus. Tada sekiojai šešėlius ir skaičiavai vieną po kitos užgęstančias šviesas. Po to nulipai ir nuėjai ten. Argi ne taip? Neturėtų būti labai sunku ropštis žemyn su žibintuvėliu ir ryškiai šviečiant mėnuliui.

Greihamui nulipti buvo gana sunku. Į skardinės ertmę įkišęs vytelę, atsargiai išlaisvino ją iš medžio pinklių ir ropštėsi laikydamas vytelę dantimis, kai negalėjo lipti prisilaikydamas viena ranka.

Sugrįžęs prie skurdžių kvartalo Greihamas ant dulkėto automobilio šono pamatė užrašą: „Levonas yra subingalvis". Užrašo aukštis leido spėti, jog net jauniausieji šio kvartalo gyventojai buvo pakankamai raštingi.

Greihamas pagalvojo, jog jie galėjo aprašinėti ir Dantukų Fėjos automobilį.

Keletą minučių žvelgė į langų eiles. Jų atrodė daugiau nei šimtas. Juk kas nors galėjo prisiminti nepažįstamą baltąjį, vėlai vakare pastebėtą stovėjimo aikštelėje. Net praėjus mėnesiui buvo verta patikrinti. Apklausti kiekvieną gyventoją, ir greitai. Reikės Birmingemo policijos pagalbos.

Galvojo, jog galėtų nusiųsti skardinę tiesiai Džimiui Praisui į Vašingtoną. Tačiau reikės Birmingemo policijos pajėgų. Todėl geriau pasidalinti turimu su jais. Pirmiausiai pirštų atspaudų ieškos su milteliais. Tyrimas chemikalais – po to. Jeigu skardinė nebus liesta plikomis rankomis, po Birmingemo specialistų tai puikiausiai galės atlikti Praisas. Geriau atiduoti ją vietos policijai. Žinojo, jog FTB tyrėjai tarsi pasiutę šunys puls prie raižinio. Visiems padalins nuotraukas, nieko neužmirš.

Iš Džeikobių namo Greihamas paskambino Birmingemo žmogžudysčių skyriui. Pareigūnai atvažiavo kaip tik tuo metu, kai ponas Gihanas rodė namą potencialiems pirkėjams.

11 SKYRIUS

Kai Dolarhaidas įėjo į bufetą, Eilina skaitė *The National Tattler* straipsnį „Šiukšlės ar duona?". Iš savo sumuštinio su tunu ji kapstė tik įdarą.

Per raudonus akinius Dolarhaidas peržvelgė visą pirmąjį puslapį. Be jau minėtos „Šiukšlės ar duona?" ant viršelio puikavosi antraštės: „Slaptas Elvio meilės lizdelis – ekskliuzyviniai kadrai!", „Stulbinantis persilaužimas gydant vėžį!" ir pati ryškiausia – „Hanibalas Kanibalas padeda teisėtvarkai – Dantukų Fėjos byloje farai kreipėsi pagalbos į šėtoną!!!"

Stovėdamas prie lango ir abejingai maišydamas savo kavą, Dolarhaidas išgirdo pakylant Eiliną. Švystelėjusi savo padėklą į konteinerį Eilina jau ketino ten pat grūsti *Tattler.* Tuo metu Dolarhaidas palietė jos petį.

– Gal galiu jį paimti, Eilina?

– Žinoma, pone Di, perku tik dėl horoskopų.

Dolarhaidas skaitė laikraštį užsidaręs savo kabinete.

Vidiniame dvigubame puslapyje buvo du Fredžio Laundso straipsniai. Ilgesnysis – kvapą gniaužiantis pasakojimas apie Džeikobių ir Lidsų žudynes. Kadangi policija beveik nieko neatskleidė, aprašinėjant šiurpiausias detales Laundsui teko pasitelkti vaizduotę.

Šis straipsnis Dolarhaidui pasirodė banalus.

Greta buvusi žinutė atrodė daug įdomesnė:

Psichiškai nesveikas išgama farui, kurį mėgino nužudyti, aiškina apie masines žmogžudystes.

Česapikas, Merilendas. Federaliniai medžiotojai, nesugebėdami sučiupti Dantukų Fėjos, psichopato, išžudžiusio dvi šeimas Birmingeme ir Atlantoje, prašydami pagalbos kreipėsi į dar žiauresnį žmogžudį.

Daktaras Hanibalas Lekteris, kurio neapsakomi darbeliai buvo aprašyti mūsų puslapiuose prieš trejus metus, šią savaitę padidin-

to saugumo prieglaudos vienutėje konsultavo kriminalistų asą Viljamą (Vilą) Greihamą.

Demaskavęs šį žudiką maniaką, Greihamas pats vos nežuvo nuo Lekterio rankos.

Jis buvo atšauktas iš ankstyvos pensijos vadovauti Dantukų Fėjos gaudynėms.

Ką šiame keistame susitikime nutarė du mirtini priešai? Ką po to darė Greihamas?

„Jie verti vienas kito", – pareiškė žurnalistui aukštas federalų pareigūnas. Jis minėjo Lekterį, žinomą kaip Hanibalas Kanibalas. Šis yra ir žudikas maniakas, ir psichiatras.

O GAL JIS TURĖJO OMENYJE GREIHAMĄ?

Tattler pavyko išsiaiškinti, jog buvęs FTB Akademijos Kvantike, Vašingtono valstijoje, teismo medicinos instruktorius Greihamas pats buvo keturioms savaitėms uždarytas į psichiatrinę.

Federalų pareigūnai vengia pasakyti, kodėl tokiai sudėtingai paieškai vadovauti įpareigojo nestabilios psichikos žmogų.

Taip pat neatskleidžiama, kokių psichikos problemų turėjo Greihamas, tik vienas tuo metu dirbęs psichiatras pavadino tai „gilia depresija".

Buvęs Betesdo karo laivyno ligoninės paramedikas Garmonas Evansas papasakojo, jog Greihamas į psichiatrinį skyrių buvo paguldytas netrukus po to, kai nudėjo Garetą Džeikobą Hobsą, Minesotos Medšarkę. Iki Greihamo šūvio 1975 metais Hobsas aštuonis mėnesius terorizavo Mineapolį.

Evansas papasakojo, jog pirmąją savaitę Greihamas išbuvo užsidaręs savyje, atsisakė valgyti ir kalbėtis.

Greihamas niekuomet nebuvo FTB agentas.

Seni darbuotojai mano, jog taip yra dėl griežtos atrankos, kurios metu, be abejo, pastebimi bet kokie psichikos nukrypimai.

Federaliniai šaltiniai patvirtina, jog Greihamas iš tiesų dirbo FTB laboratorijoje, dėstė FBT akademijoje ir buvo neįkainojamas „ypatingasis tyrėjas" ir laboratorijoje, ir nusikaltimo vietoje.

Tattler išsiaiškino, jog prieš federalinę tarnybą Greihamas dirbo Naujojo Orleano policijos valdybos Žmogžudysčių skyriuje. Vėliau pradėjo studijuoti teismo mediciną Džordžo Vašingtono universitete.

Vienas Naujojo Orleano pareigūnas taip pakomentavo: „Jūs galite manyti, jog Greihamas atsistatydino, tačiau fedams gera ži-

noti, jog jis yra kažkur greta. Tai lyg karališkoji kobra, gyvenanti po namu. Jos nematai, bet puikiai žinai, jog apsaugos tave nuo kitų gyvačių.

Daktaras Lekteris yra uždarytas ligoninėje iki gyvenimo pabaigos. Jei kada iš ten išeitų, būtų teisiamas už devynias pirmojo laipsnio žmogžudystes.

Lekterio prižiūrėtojai papasakojo, jog jis leidžia laiką rašydamas naudingus straipsnius į mokslinius žurnalus bei nepaliaujamai susirašinėdamas su kai kuriais psichiatrijos grandais.

Dolarhaidas baigė skaityti ir peržvelgė nuotraukas. Jos buvo dvi. Vienoje – Lekteris, prispaustas prie patrulių automobilio, kitoje – Vilas Greihamas Česapiko miesto ligoninės fone. Greta kiekvieno straipsnio dar puikavosi mažutės Laundso nuotraukytės.

Dolarhaidas ilgai žiūrėjo į nuotraukas. Lėtai vedžiodamas po jas didžiuoju pirštu pirmyn atgal, nepaprastai stipriai jautė grubų paviršių. Dažai sutepė piršto pagalvėlę, tad sudrėkinęs seilėmis nusivalė popierine nosinaite ir iškirpęs straipsnį įsidėjo į kišenę.

Pakeliui į namus Dolarhaidas nusipirko laivuose ir stovyklavietėse naudojamo greitai suyrančio tualetinio popieriaus ir inhaliatorių.

Nepaisant šienligės, jautėsi gerai. Kaip ir visų žmonių, kuriems atlikta vienokia ar kitokia nosies operacija, Dolarhaido nosyje nebuvo plaukų. Taigi šienligė kankino nuolat, dažnai reikėjo purkštis vaistus.

Ant Misurio tilto kelią į Sent Čarlisą dešimčiai minučių užtvėrė sugedęs sunkvežimis. Dolarhaidas sėdėjo ramus. Jo juodame furgone buvo jauku, vėsu ir ramu. Iš kolonėlių sklido Hendelio *Vandens muzika*.

Muzikos ritmu barbeno vairą, kartais pasiglostydavo nosį.

Gretutinėje juostoje atvirame automobilyje sėdėjo dvi moterys. Vilkėjo šortus ir ties juosmeniu surištas palaidines. Dolarhaidas iš savo furgono žvilgtelėjo žemyn į jų automobilį. Jos atrodė pavargusios ir nuobodžiaudamos stebėjo besileidžiančią saulę. Sėdinčioji keleivio sėdynėje staiga atlošė galvą, o kojas užkėlė ant prietaisų skydelio. Kūnas sudribo, ant pilvo susimetė dvi raukšlės. Vidinėje šlaunies pusėje Dolarhaidas pastebėjo bučinio žymę. Moteris pajuto žvilgsnį, atsisėdo tiesiai ir sukryžiavo kojas. Moters veide Dolarhaidas įžvelgė pasibjaurėjimo juo grimasą.

Ji kažką pasakė sėdinčiajai prie vairo. Abi greitai atsisuko. Dolarhaidas žinojo, jog moterys kalba apie jį. Buvo toks patenkintas, jog niekas negalėjo supykdyti. Nedaug kas nuo šiol galės jį supykdyti. Jautė augantį pasitikėjimo savimi jausmą.

Muzika buvo be galo maloni.

Automobiliai priešais Dolarhaidą pradėjo judėti. Gretima eilė vis dar stovėjo. Dolarhaidas tikėjosi gretai parvykti į namus. Muzikos ritmu tapšnojo vairą, kita ranka siekė lango rankenėlę.

Atsikrenkštęs spjovė žalių skreplių gumulą ant šalimais sėdėjusios moters, beveik pataikė į bambą. Nuvažiuojant moters keiksmai skambėjo garsiau už Hendelį.

Dolarhaido albumui buvo mažų mažiausiai šimtas metų. Aptraukta juoda oda, žalvariniais kampučiais sunkenybė gulėjo ant stipraus ratukinio staliuko užrakinamoje sieninėje spintoje antrame aukšte. Vos pamatęs šią knygą bankrutuojančios Sent Luiso spaustuvės varžytinėse, Dolarhaidas suprato, jog šis daiktas turi priklausyti jam.

Dabar, jau išsimaudęs ir vilkėdamas kimono, atrakino sieninę spintą ir ištraukė albumą. Privežęs prie *Didžiojo Raudonojo Drakono,* atsisėdo į krėslą ir atsivertė. Pasklido dūlančio popieriaus kvapas.

Pirmame puslapyje didžiulėmis raidėmis buvo išvedžiota Apreiškimo eilutė: „Ir pasirodė Didysis Raudonasis Drakonas..."

Pirmasis daiktas knygoje buvo vienintelis niekaip neįtvirtintas. Tiesiog tarp puslapių įsprausta sena, pageltusi dar visai mažo Dolarhaido ir jo senelės nuotrauka. Jiedu stovi ant didžiulio namo laiptų. Berniukas įsitvėręs senelės sijono. Senelė, tiesut tiesutėlė, sukryžiavusi ant krūtinės rankas.

Dolarhaidas greitai perverte puslapį, tarsi nuotrauka būtų patekusi į albumą atsitiktinai.

Albume buvo daugybė laikraščio iškarpų, pačios seniausios – apie Sent Luise ir Tolede dingstančias pagyvenusias moteris. Popierius tarp iškarpų buvo Dolarhaido aprašinėtas juodu rašalu, subtiliu senovinėse graviūrose naudojamu braižu, labai primenančiu paties Viljamo Bleiko rašyseną.

Lapų kraštuose buvo prisegtos sudžiūvusios skalpų juostelės su išlikusiais, vartant besidraikančiais plaukais – tarsi Dievo metraščiuose būtų suspaustos kometos.

Buvo ir iškarpos apie Džeikobių iš Birmingemo šeimą. Čia pat, specialiose kišenėlėse, priklijuotose prie puslapio, sudėtos filmo juostelės, skaidrės.

Panašiai atrodė ir puslapis apie Lidsus.

Iki Atlantos tekstuose nebuvo pravardės Dantukų Fėja. Visuose straipsniuose apie Lidsus pravardė buvo pabraukta raudonu žymekliu.

Tą patį Dolarhaidas padarė ir su *Tattler* iškarpa. Pyko apvesdamas kiekvieną Dantukų Fėją raudonai.

Atsivertė naują baltą popieriaus lapą ir bandė pritaikyti jame *Tattler* iškarpą. Ar palikti Greihamo nuotrauką? Žodžiai „nepakaltinamųjų ligoninė" ant akmeninės iškabos virš Greihamo suerzino. Dolarhaidas nekentė jokių teises apribojančių vietų. O Greihamo veidas jam nieko nesakė. Atidėjo nuotrauką vėlesniam laikui.

Bet Lekteris... Lekteris. Tai nebuvo geriausia daktaro nuotrauka. Dolarhaidas turėjo daug geresnę. Atsinešė ją iš sieninės spintos dėžutės. Nuotrauką išspausdino Lekteriui ką tik patekus į ligoninę. Kokios gražios nuotraukoje jo akys. Bet, Dolarhaido nuomone, ši nuotrauka taip pat nebuvo pakankamai gera. Galbūt Lekteriui tiktų patamsintas portretas, kuriame jis būtų pavaizduotas tarsi Renesanso princas? Lekteriui, vieninteliam iš visų visame pasaulyje, kuris galėtų pajusti ir suprasti Dolarhaido *virsmo* džiaugsmingumą ir *didybę*.

Dolarhaidas jautė, jog Lekteris žino apie žmonių nerealumą. Žmonių, gyvenančių ir mirštančių tik tam, kad padėtų jam šiame *virsme*. Žmonės juk nėra fiziniai kūnai, jie tarsi šviesa ir oras, spalva ir garsas, greitai pradingstantys juos pakeitus. Lyg sprogdintum dažų pripiltus balionėlius. Juk jie daug svarbesni, kai pakinta, nei kai gyvena, nors ir laiko įsitvėrę to savo gyvenimo iš paskutiniųjų, maldaudami.

Dolarhaidas mokėjo negirdėti maldavimų. Lygiai taip skulptorius įpranta dirbti akmens dulkių pilnoje dirbtuvėje.

Lekteris pajėgtų suprasti, jog kraujas ir kvėpavimas tėra katalizatoriai, degalai jo *švytėjimui*. Taip kaip degimas yra šviesos šaltinis.

Norėtų susitikti Lekterį, pasikalbėti, pabendrauti, pasidalinti savo vizijomis. Norėtų būti atpažintas, kaip Jonas Krikštytojas atpažino *Tą*, kuris ateina, pažaboti jį, kaip Drakonas pažabojo *Žvėrį* Bleiko „Pranašysčių" serijoje, pamatyti mirštantį ir nufilmuoti jo mirtį, pamatyti, kaip miršta jėga susiliedamas su Drakonu.

Dolarhaidas išpakavo naujų guminių pirštinių porą ir nuėjo prie rašomojo stalo. Nuvyniojo ir nuplėšė išorinį nusipirkto tualetinio popieriaus sluoksnį. Tada atvyniojo ir nusiplėšė septynių lakštų juostelę.

Rūpestingai vedžiodamas ant popieriaus kaire ranka, ėmė rašyti Lekteriui laišką.

Iš žmogaus kalbos niekuomet negalima spręsti apie tai, kaip jis rašo. Dolarhaidas dėl tikrų ar susigalvotų trūkumų kalbėjo sunkiai, užsikirsdamas. Tarp kalbos ir rašymo buvo didžiulis skirtumas. Tačiau vis tiek jautė, jog sunku išreikšti giliausius jausmus.

Būtinai reikėjo gauti Lekterio atsakymą. Prieš pasakydamas svarbiausia, turėjo pabendrauti su juo.

Kaip tai padaryti? Išsitraukęs iš dėžutės iškarpas apie Lekterį, dar kartą perskaitė.

Galų gale suprato ir vėl sėdo rašyti.

Perskaitytas laiškas pasirodė pernelyg dorovingas ir baigštus. Pasirašė: „Begalinis aistruolis“.

Stebėjo parašą keletą minučių.

Būtent, „Begalinis aistruolis“ – smakras išdidžiai pakilo.

Tuomet vis dar gumine pirštine apmauta ranka išsitraukė iš burnos protezą ir pasidėjo priešais. Viršutinė plokštelė buvo neįprasta. Dantys normalūs, tiesūs ir balti, bet rausva akrilinė viršutinė dalis buvo vingiuota ir išsiklaipiusi, kad prisitaikytų prie jo dantenų. Prie plokštelės buvo pritvirtintas minkštas plastikinis apsauginis dangtelis, kuris kalbant uždengdavo minkštąjį gomurį.

Nuo stalo pasiėmė nedidelį dėklą. Jame buvo kitas protezas. Viršutinioji dalis tokia pati, tik be dangtelio. Tarp išsikreivinusių dantų juodavo dėmės. Dantys skleidė alpulį keliantį dvoką.

Šie dantys buvo visiškai tokie patys kaip senelės, gulintys stiklinėje antrame aukšte.

Pasklidus kvapui, Dolarhaido šnervės suvirpėjo. Išsiviepęs įsistatė protezus ir aplaižė liežuviu.

Perlenkė laišką ties parašu ir tvirtai jį sukando. Kai vėl išskleidė, parašas buvo dailiai aprėmintas dantų žyme. Laiško antspaudas užtvirtintas senu krauju.

12 SKYRIUS

Patraukęs arbatos puodelį, advokatas Baironas Metkalfas įsipylė išgerti ir, sukryžiavęs kojas ant stalo, atsisėdo.

– Jums įpilti?

– Kitą kartą. – Greihamas pešiojo nuo kelnių atvartų varnalėšų kibukus ir mėgavosi vėsinamu oru.

– Nelabai gerai pažinojau Džeikobius, – ištarė Metkalfas. – Jie tegyveno čia tris mėnesius. Buvome su žmona porą kartų nuėję pas juos išgerti. Netrukus po atsikraustymo Edas Džeikobis atėjo pas mane surašyti naujo testamento, taip ir susipažinome.

– Esate jo testamento vykdytojas?

– Taip. Pirmasis vykdytojas buvo žmona, o aš – jeigu ji mirtų ar taptų kitaip nepajėgi. Jis turėjo brolį Filadelfijoje, bet supratau, jog artimai nebendravo.

– Buvote apygardos prokuroro pavaduotojas?

– Taip, nuo šešiasdešimt aštuntų iki septyniasdešimt antrų. Septyniasdešimt antrais kandidatavau į apygardos prokurorus. Nedaug, bet pralaimėjau. Dabar visai nesigailiu.

– Kaip manote, kas čia nutiko, pone Metkalfai?

– Pirmiausiai pagalvojau apie Džozefą Jablonskį, profsąjungų lyderį.

Greihamas linktelėjo.

– Nusikaltimas turėtų motyvą. Puikiai užmaskuota, suvaidinta žudiko maniako ataka. Mes, aš ir Džeris Estridžas iš apygardos prokuratūros, nuodugniai peržiūrėjome visus Edo Džeikobio popierius. Ničnieko. Niekas nepasipelnytų iš Edo Džeikobio mirties. Tiesa, gaudavo didelį atlyginimą, keletą apmokėjimų už išradimus, bet pinigus išleisdavo iš karto, vos tik juos gavęs. Viskas būtų atitekę žmonai, o truputis žemės Kalifornijoje – vaikams ir jų palikuonims be teisės parduoti. Šiek tiek per patikėtinį paliko sūnui iš pirmos santuokos. Tai mokestis už trejus metus koledže. Manau, visus tris ir išbus pirmakursis.

– Nailsas Džeikobis.

– Taip. Tas vaikis Edui buvo tikra rakštis subinėj. Gyveno su motina Kalifornijoje. Apsivogė, pateko į cypę. Manau, tai jo mo-

tinėlės įtaka. Pernai Edas nuvyko aplankyti į Čino. Atsivežė į Birmingemą, įtaisė į Bardvelio bendruomenės koledžo vidurinę. Iš pradžių gyveno su jais, bet vis užsipuldinėjo kitus vaikus ir šiaip elgėsi bjauriai. Ponia Džeikobi kažkiek laiko su tuo taikstėsi, bet pagaliau išsiuntė į bendrabutį.

– Kur jis buvo?

– Birželio dvidešimt aštuntosios naktį? – Metkalfas prisimerkęs pažiūrėjo į Greihamą. – Ir policija, ir aš jau galvojome apie tai. Nuėjo į kiną, po to grįžo į mokyklą. Turi alibi. Be to, jo kraujas – O grupės. Pone Greihamai, po pusvalandžio turiu užvažiuoti žmonos. Jei norite, gal galėtume pasikalbėti rytoj? Pasakykit, kuo galiu būti naudingas.

– Noriu pamatyti asmeninius Džeikobių daiktus. Dienoraščius, piešinius – viską.

– Beveik nieko neturiu – juk viskas žuvo per gaisrą Detroite, dar prieš jiems atsikraustant. Nieko ypatingo: Edas virino rūsyje, kelios kibirkštys užkrito ant ten saugomų dažų, netrukus liepsnojo visas namas. Yra keletas laiškų. Laikau juos seife kartu su keliomis brangenybėmis. Neprisimenu, jog būčiau matęs dienoraščius. Visa kita saugykloje. Gal Nailsas turi kokių nuotraukų, bet abejoju. Štai ką siūlau: rytoj pusę dešimtos turiu būti teisme, bet galiu palydėti jus į banką. Ten pasiknaisiosite, o aš grįšiu pas jus po teismo.

– Puiku, – atsakė Greihamas. – Dar vienas dalykas. Galėčiau pasinaudoti visomis, susijusiomis su testamentu, kopijomis: paraiškomis dėl turto, bet kokiu testamento ginčijimu, laiškais. Norėčiau turėti visus dokumentus.

– Manęs jau prašė Atlantos pareigūnai. Žinau, nori sulyginti su Lidsų turima žeme Atlantoje, – pasakė Metkalfas.

– Vis dėlto norėčiau turėti asmenines kopijas.

– Gerai, padarysiu kopijas ir jums. Bet juk negalvojate, jog visa tai dėl pinigų?

– Ne. Tiesiog tikiuosi kur nors čia ir Atlantoje užtikti tokią pat pavardę.

– Linkiu sėkmės.

Bardvelio bendruomenės koledžo studentų miestelyje aplink prišiukšlintą keturkampį plūktos žemės kiemą stovėjo keturi bendrabučiai. Tuo metu, kai atėjo Greihamas, buvo pats muzikos karo įkarštis.

Priešingose kiemo pusėse esančiuose balkonuose visu garsu paleisti garsiakalbiai stengėsi perrėkti vienas kitą. Tai buvo *Kiss* atliekama *1812 Overture* versija. Apskriejusi puslankį, per dešimtį pėdų nuo Greihamo sprogo vandens bomba.

Patraukęs į viršų kelnių klešnes, peržengė per dviratį ir bendra svetaine patraukė link Džeikobio miegamojo. Durys buvo praviros, pro plyšį griaudėjo muzika. Greihamas pasibeldė.

Jokio atsako.

Pastūmė duris. Ant lovos sėdėjo aukštas spuoguotas vaikinas ir rūkė stiklo pypkę. Ant gretimos lovos gulėjo grubaus audinio kombinezoną vilkinti mergina.

Iš visų jėgų stengdamasis susivokti, vaikiščias suktelėjo galvą į Greihamą.

– Ieškau Nailso Džeikobio.

Vaikinas atrodė apdujęs. Greihamas išjungė grotuvą.

– Ieškau Nailso Džeikobio.

– Čia tik šiokie tokie vaistai nuo mano astmos, žmogau. Ar bent beldeisi?

– Kur yra Nailsas Džeikobis?

– Iškrušk, nežinau. Ko tau iš jo reikia?

Greihamas parodė ženklelį.

– Pajudink smegeninę.

– Eina šikt, – ištarė mergina.

– Narkotikai, po velnių. Nevartojau, pasikalbėkim minutėlę, žmogau.

– Pakalbėkim apie tai, kur yra Džeikobis.

– Manau, jog galiu paieškoti, – pasiūlė mergina.

Greihamas laukė, kol mergina klausinėjo kituose kambariuose. Iš ten, kur ji užsukdavo, buvo girdėti nuleidžiamo vandens garsai.

Kambaryje buvo keletas Nailso Džeikobio pėdsakų – ant spintelės prie lovos gulėjo Džeikobių šeimos nuotrauka. Greihamas, nuėmęs nuo jos stiklinę su aptirpusiu ledu, rankove nušluostė drėgną ratą.

Mergina sugrįžo.

– Pamėgink *Nuožmiojoje gyvatėje,* – pasakė.

Tarp parduotuvių esantis *Nuožmiosios gyvatės* baras išsiskyrė tamsiai žaliai uždažytais langais. Aikštelė greta buvo pilna įvai-

riausių transporto priemonių: didžiulių sunkvežimių be priekabų, panašių į šunis apkapotomis uodegomis; mažučių automobiliukų; senų *Dodžų* ir *Ševroletų*, kad šauniau atrodytų pakeltais galais; stovėjo purpurinis *kabrioletas* ir keturi puikūs *Harliai–Devidsonai.*

Nuo virš durų įtaisyto oro kondicionieriaus varvėjo ant šaligatvio.

Išsilenkęs, kad išvengtų lašų, Greihamas įėjo į vidų.

Baras buvo perpildytas. Dvokė dezinfekavimo priemonėmis ir išsivadėjusia *Canoe.* Stotinga, kombinezonu vilkinti barmenė, norėdama paduoti Greihamui *Kolos,* ištiesė per galvas ranką. Čia ji buvo vienintelė moteris.

Niūrus ir plonas kaip skiedra Nailsas Džeikobis stovėjo prie muzikos automato. Monetas įmetė jis, tačiau mygtukus paspaudė greta stovintis vyriškis.

Kitaip nei Džeikobis, šis nepanėšėjo į pasileidusį moksleivį.

Džeikobio palydovas atrodė keistai. Prie kampuoto, raumeningo kūno visiškai netiko pernelyg vaikiškas veidas. Dėvėjo marškinėlius ir balkšvus džinsus išsipūtusiomis kišenėmis. Rankos su išsišovusiais raumenimis buvo didžiulės, bjauriomis plaštakomis. Profesionalo padaryta tatuiruotė ant kairiojo dilbio skelbė: „Gimęs kruštis". Ant kitos rankos grubiai akivaizdžiai kalėjime buvo užrašyta: „Gašlūnas". Kalėjime trumpai skusti plaukai atauginėjo nelygiai. Kai jis siekė muzikos automato mygtukų, Greihamas ant jo dilbio pastebėjo nediduką išskustą plotelį.

Pajuto šaltą gumulą pilve.

Nusekė Nailsą Džeikobį ir Gašlūną per minią į patalpos gilumą. Anie atsisėdo kabinoje.

Greihamas sustojo per dvi pėdas nuo staliuko.

– Nailsai, mano vardas Vilas Greihamas. Noriu kelias minutes su tavimi pasikalbėti.

Gašlūnas pažvelgė į Greihamą ir įžūliai nusišiepė. Jam trūko vieno priekinio danties.

– Ar aš tave pažįstu?

– Ne. Nailsai, bet man reikia pasikalbėti su tavimi.

Nailsas pašaipiai išlenkė antakius. Greihamas pagalvojo, kas jam galėjo nutikti Čino.

– Mes šiuo metu asmeniškai bendraujame. Nešdinkis, – pasakė Gašlūnas.

Greihamas įdėmiai nužvelgė gumbuotas raumeningas rankas, pleistro žymę alkūnės sulenkime ir nediduką nuskustą plotelį. Jame Gašlūnas išbandė peilio geležtės aštrumą. Pasikasė.

Aš bijau Gašlūno. Kovoti ar atsitraukti?

– Ar girdi mane? – pakartojo Gašlūnas. – Nešdinkis.

Greihamas atsisagstė švarką ir ant stalo padėjo pažymėjimą.

– Sėdėk ramiai, Gašlūne. Jei mėginsi stotis, gausi dar vieną skylę.

– Atsiprašau, pone.

Žaibiškas kalinio nuoširdumas.

– Gašlūne, noriu, kad kai ką padarytum. Įkišk ranką į savo kairiąją užpakalinę kišenę. Tik du pirštus. Rasi penkių colių blizgančiomis kriaunomis peilį. Padėk ant stalo... dėkoju.

Greihamas įsikišo riebaluotą peilį į kišenę.

– Ką gi, kitoje tavo kišenėje yra piniginė. Ištrauk ją. Šiandien davei kraujo, tiesa?

– Tai kas?

– Ogi parodyk ten šiandien duotą blanką, kurį pateiksi kraujo banke kitą kartą. Išskleisk ant stalo.

Gašlūno kraujo grupė buvo O. *Išbraukti Gašlūną.*

– Kiek laiko išėjęs?

– Tris savaites.

– Kas tave prižiūrintis pareigūnas?

– Niekas, paleistas ne lygtinai.

– Va, dabar meluoji. – Greihamas norėjo pagąsdinti Gašlūną. Galėjo sulaikyti už neleistino ilgio peilio nešiojimą. Buvimas svaigalais prekiaujančioje vietoje taip pat lygtinio paleidimo pažeidimas. Greihamas žinojo, kad pyksta dėl to, jog Gašlūnas jį išgąsdino.

– Gašlūne.

– Taip.

– Nešdinkis.

– Nežinau, ką papasakoti, tėvą pažinojau ne itin gerai, – pasakė Nailsas į mokyklą jį vežančiam Greihamui. – Paliko mamą, kai man buvo treji, ir daugiau nemačiau. Mama taip norėjo.

– Pernai pavasarį tėvas aplankė?

– Taip.

– Čino.

– Jūs viską žinote.

– Tiesiog stengiuosi būti atviras. Kas nutiko?

– Ką gi, atvyko aplankyti, buvo suirzęs ir stengėsi nesidairyti – juk daugybė žmonių stebėjo jį lyg žvėrį zoologijos sode. Daug buvau girdėjęs iš mamos, bet jis nepasirodė toks blogas. Tiesiog tai buvo priešais stovintis vyras bjauriu sportiniu švarku.

– Ką jis sakė?

– Ką gi, tikėjausi, kad jis arba pradės mane murkdyti mano šūde, arba sakys pats esąs dėl visko kaltas. Bent jau taip elgiasi dauguma lankytojų. O jis tiesiog paklausė, ar norėčiau eiti į mokyklą. Sakė, pasistengs gauti globą, jei eisiu. Pamėgins. „Tu turi pats sau šiek tiek padėti. Pamėgink ir padėk sau, o aš įtaisysiu tave į mokyklą“, ir panašiai.

– Po kiek laiko išėjai?

– Po dviejų savaičių.

– Nailsai. Ar įstaigoje kam nors pasakojai apie savo šeimą? Kameros draugams ar kam nors kitam?

Nailsas Džeikobis staigiai žvilgtelėjo į Greihamą.

– Ach, štai kas. Supratau. Ne. Nepasakojau apie *tėvą. Negalvojau* apie jį daugybę metų, kodėl turėčiau kalbėti?

– O čia? Ar kada buvai į tėvų namus atsivedęs draugų?

– *Tėvo,* ne tėvų. Ji nebuvo mano motina.

– Ar buvai ką nors atsivedęs? Mokyklos draugus ar...

– Prekeivius, pareigūne Greihamai?

– Teisingai.

– Ne.

– Niekada?

– Nė karto.

– Ar tėvas kada nors minėjo kokį nors pavojų, gal buvo kuo nors susirūpinęs mėnesį ar porą prieš tai nutinkant?

– Kai paskutinį kartą kalbėjomės, buvo susirūpinęs, bet tik dėl mano mokslų. Labai daug praleidau. Nupirko man du žadintuvus. Daugiau tikrai nieko nežinau.

– Ar turi kokių nors su juo susijusių dokumentų, laiškų, nuotraukų, ko nors?

– Ne.

– Juk turi šeimos nuotrauką. Ant spintelės prie lovos. Greta pypkės.

– Tai ne mano pypkė. Negrūdu to purvino daikto į burną.

– Reikia tos nuotraukos. Nukopijuosiu ir grąžinsiu. Ką dar turi?

Džeikobis išsitraukė cigaretę ir paplekšnojo per kišenes ieškodamas degtukų.

– Tai viskas. Net neįsivaizduoju, kodėl man *ją* davė. Tėvas šypsosi *poniai* Džeikobi ir savo mažiems išperoms. Galit ją pasilaikyti. Į mane tėvas niekada taip nežiūrėjo.

Greihamui reikėjo daugiau sužinoti apie Džeikobius. Naujieji pažįstami Birmingeme nedaug tepadėjo.

Baironas Metkalfas parodė seifo turinį. Greihamas perskaitė plonytį laiškų pluoštelį, dauguma buvo susiję su verslo reikalais, peržvelgė juvelyrinius dirbinius ir stalo sidabrą.

Tris dienas plušo saugykloje. Vakarais padėdavo Metkalfas. Atidarė kiekvieną dėžę, peržiūrėjo. Pagal policijos nuotraukas matė, kur šie daiktai stovėjo.

Dauguma baldų buvo nauji, nusipirkti už draudimo pinigus. Džeikobiai vargiai galėjo ant jų palikti kokių nors pėdsakų.

Greihamo dėmesį patraukė vienintelis daiktas – spintelė prie lovos, vis dar nubarstyta pirštų atspaudų paieškos milteliais, su užtiškusio žalio vaško dėme.

Akimirką Greihamas įsivaizdavo, jog žudikas galbūt mėgo žvakes.

Birmingemo ekspertai puikiai pasidarbavo.

Deja, tiek jie, tiek Džimis Praisas Vašingtone ant skardinės tesugebėjo surasti apsitrynusį nosies galiuko atspaudą.

FTB laboratorijos Ginklų ir įrankių skyriaus specialistai nustatė, jog šakelės buvo nukarpytos trumpu buku daiktu – replėmis.

Dokumentų skyriaus specialistai išpjaustytą ženklą nusiuntė į Lenglio Rytų studijų fakultetą.

Greihamas atsisėdo sandėlyje ant dėžės ir perskaitė ilgą ataskaitą. Rytų studijų centras pranešė, kad ženklas yra kinų kilmės ir reiškia „Tu pataikysi“ arba „Tu pataikysi į viršūnę“. Kartais šie posakiai vartojami lošimo namuose. Tai sėkmės ženklas. Taip pat Rytų studijų mokslininkai pranešė, jog toks ženklas naudojamas senoviniame kinų žaidime *Madžonge*. Simbolizuoja Raudonąjį Drakoną.

13 SKYRIUS

FTB biure Vašingtone Krofordas kalbėjosi telefonu su Birmingemo oro uoste esančiu Greihamu. Į kabinetą įėjo sekretorė ir davė ženklą:

– 2706 linija skambina daktaras Čiltonas iš Česapiko ligoninės. Sako, jog labai svarbu.

Krofordas linktelėjo.

– Luktelk, Vilai, – perjungė liniją. – Krofordas.

– Frederikas Čiltonas, pone Krofordai, aš...

– Taip, daktare.

– Turiu žinutę, tiksliau dvi vienos žinutės dalis, tikriausiai nuo žmogaus, nužudžiusio tuos žmones Atlantoje ir...

– Iš kur gavote?

– Iš Hanibalo Lekterio vienutės. Parašyta ant tualetinio popieriaus. Įsivaizduojat, turi atspaustas dantų žymes.

– Ar galite perskaityti daugiau jos neliesdamas?

Iš visų jėgų stengdamasis kalbėti ramiai, Čiltonas perskaitė:

Mano mielas daktare Lekteri,

Noriu pasakyti, jog esu be galo nudžiugintas jūsų dėmesio man. Kai sužinojau apie milžinišką jūsų susirašinėjimo apimtį, klausiau savęs, ar išdrįsiu? Žinoma, išdrįsiu. Netikiu, jog išduosite jiems, kas esu, net jei tai ir žinote. Be to, kūnas, kuris šiuo metu man priklauso, tėra smulkmena.

Svarbu tai, kuo tapsiu po *virsmo*. Žinau, jog esate vienintelis, pajėgsiantis tai suprasti. Turiu keletą daiktų, kuriuos noriu būtinai jums parodyti. Vieną dieną galbūt, jei leis aplinkybės. Tikiuosi, jog galėsime susiraši...

– Pone Krofordai, šioje vietoje pradurta skylė, toliau rašo:

Metų metus stebėjau, surinkau visas spaudos žinutes apie jus. Manau, jog jos išreiškia neobjektyvų kažkieno požiūrį. Tokį pat neobjektyvų, kaip ir apie mane. Jie mėgsta suteikti žeminančias

pravardes, tiesa? Dantukų Fėja. Ar gali būti kas nors nederamiau? Gėdyčiausi jūsų, jeigu nežinočiau, jog lygiai taip, kaip ir aš, niekinate spaudą.

Mane domina tyrėjas Greihamas. Neįprastai atrodo, tiesa? Ne itin dailus, bet turintis tikslą.

Turite paaiškinti jam, kad nesikištų.

Atleiskite už rašymo priemones. Pasirinkau tokį būdą todėl, jog šis popierius labai greit ištirps, jei turėsite jį praryti.

– Čia vėl dalelės trūksta. Skaitau pačią pabaigą:

Jei gausiu jūsų atsaką, kitą kartą galėsiu atsiųsti ką nors šviežesnio. Nuoširdžiai jūsų –

Begalinis aistruolis

Čiltonui baigus skaityti stojo tyla.

– Ar klausote?

– Taip. Ar daktaras Lekteris žino, jog turite šį laišką?

– Dar ne. Šį rytą jį perkėlė į izoliatorių, kol išvalys jo patalpą. Valytojas užmiršo skudurą ir kriauklei nušluostyti nusivyniojo tualetinio popieriaus. Laišką surado įvyniotą į ruloną ir atnešė man. Visada atneša viską, ką suranda paslėptą.

– Kur Lekteris dabar?

– Vis dar izoliatoriuje.

– Ar iš ten mato savo patalpas?

– Leiskite pagalvoti... Ne, ne, tikrai nemato.

– Luktelkit sekundę, daktare, – Krofordas paspaudė laukimo mygtuką. Žiūrėjo į dvi mirksinčias švieseles ant aparato ir jų nematė. Krofordas, žvejojantis žmones, pamatė, jog jo plūdė paniro ir plaukia prieš srovę. Vėl susijungė su Greihamu.

– Vilai... Žinutė, tikriausiai nuo Dantukų Fėjos, paslėpta Lekterio vienutėje Česapike. Atrodo tarsi gerbėjo laiškas. Jis laukia Lekterio pritarimo, svajoja apie tai. Užduoda klausimus.

– Kaip Lekteris tikisi atsakyti?

– Dar nežinau. Dalis pradurta, dalis nuplėšta. Atrodo, jog tikisi susirašinėti, kol Lekteris neįtars, jog žinome. Noriu ištirti laišką, noriu iškrėsti vienutę, bet tai rizikinga. Juk jei Lekteris ką nors pajus, gali perspėti aną išgamą. Reikia, kad jie palaikytų ryšį, bet reikia ir laiško.

Krofordas papasakojo Greihamui, kur yra Lekteris dabar ir kaip laiškas buvo surastas.

– Iki Česapiko – aštuoniasdešimt mylių. Negaliu laukti tavęs, drauguži. Ką manai?

– Per mėnesį – dešimt lavonų. Negalime žaisti susirašinėjimo. Varyk laiško.

– Varau, – atsakė Krofordas.

– Pasimatysime po poros valandų.

Krofordas šūktelėjo sekretorę.

– Sara, reikia malūnsparnio. Reikalas skubus, nesvarbu, kieno bus malūnsparnis – mūsų, miesto policijos valdybos ar jūrų laivyno, – jis turi būti ant stogo po penkių minučių. Paskambink Dokumentų skyriui, tegul atneša man visą medžiagą. Pasakyk Herbertui, kad surinktų paieškos grupę. Po penkių minučių ant stogo.

Įjungė Čiltono liniją.

– Daktare Čiltonai, turime apieškoti Lekterio vienutę be jo žinios. Reikia jūsų pagalbos. Ar kam nors jau minėjote apie tai?

– Ne.

– Kur yra laišką suradęs valytojas?

– Čia, mano kabinete.

– Tegul ten ir lieka, ir pasakykit: niekam nė žodžio. Kiek laiko Lekteris izoliatoriuje?

– Apie pusę valandos.

– Ar tai neįprastai ilgai?

– Dar ne. Bet jo patalpos valomos apie pusę valandos. Tuojau pradės nerimauti.

– Gerai. Prašau, padarykite štai ką. Išsikvieskite komendantą ar inžinierių, ar kas ten pas jus atsakingas už pastato eksploataciją. Liepkite visame pastate užsukti vandenį, o po to Lekterio sparne suorganizuoti trumpą sujungimą. Tuomet tegu iškviestasis apsikrovęs įrankiais pralekia koridoriumi pro izoliatorių, skubėdamas, neturėdamas laiko atsakyti į niekieno klausimus. Pasakyk, jog pats viską paaiškinsiu. Taip pat, jei šiandien dar neišvežė šiukšlių, atšaukite mašiną. Ir nelieskite laiško, gerai? Atvykstame.

Krofordas paskambino Mokslinės analizės skyriaus viršininkui.

– Brajanai, netrukus atskraidinsiu laišką, tikriausiai nuo Dantukų Fėjos. Ypatingos skubos. Po valandos ir nepažeistas jis turi būti padėtas atgal. Pirmiausiai ieškos plaukų ir audinių, po to –

paslėptų atspaudų, tada – Dokumentų skyriui, po to – tau. Taigi susisiek su jais... Gerai. Einu. Laišką pristatysiu tau pats.

Lifte buvo šilta – federaliniuose pastatuose nurodyta visada palaikyti aštuoniasdešimt laipsnių Farenheito. Nuo malūnsparnio keliamo vėjo juokingai susitaršiusiais plaukais Krofordas leidosi žemyn nuo stogo su laišku. Pasiekęs audinių laboratoriją nusišluostė nuo veido prakaitą.

Plaukų ir audinių skyrius buvo nedidelis, ramus, bet visuomet perkrautas darbo. Kambariai visuomet prikrauti dėžių su įkalčiais, atsiųstais iš visos šalies policijos valdybų: lipnios juostos, kuriomis buvo užklijuotos aukų burnos, virvės riešams surišti, suplėšyti ir krauju aptaškyti drabužiai – savotiškos įkapės.

Vinguriuodamas tarp dėžių, pro tyrimų kambario langą Krofordas pastebėjo Beverli Kac. Virš baltu popieriumi užtiesto stalo kabėjo pora vaikiškų viršutinių drabužių.

Sandaraus kambario ryškioje šviesoje rūpestingai apeidama visas reljefines siūles moteris prieš plauką ir paplaukiui braukė per drabužius metaline mentele. Ant popieriaus krito purvo ir smėlio kruopelytės. Drauge su jomis, nejudančiame ore krisdamas šiek tiek lėčiau nei smėlis, bet greičiau nei pūkai, leidosi stipriai susisukęs plaukas. Pakreipusi galvą Beverli Kac žiūrėjo į jį žvitriomis paukštiškomis akimis.

Krofordas matė sujudančias lūpas. Žinojo, ką ji sako.

– Pričiupau tave.

Taip ji sakydavo visada.

Krofordas pastukseno į stiklą ir ji, nusitraukdama baltas pirštines, tučtuojau išėjo.

– Dar neieškojo atspaudų, tiesa?

– Ne.

– Pasiruošiau gretimą tyrimų kambarį.

Kol Krofordas atseginėjo dėklą, tyrėja užsimovė naują pirštinių porą.

Laiškas, dvi skiautės, buvo atsargiai paguldytas tarp dviejų plastikinių juostelių. Pastebėjusi dantų atspaudą, Beverli Kac atidžiai pažiūrėjo į Krofordą, bet negaišo laiko klausinėdama.

Krofordas linktelėjo. Atspaudas visiškai atitiko žudiko sąkandžio trafaretą, nusivežtą į Česapiką.

Krofordas stebėjo pro stiklą. Suspaudusi laišką mažučiu spaustuku, pakabino virš balto popieriaus. Apžiūrėjusi stipriu didinamuoju stiklu, švelniai papūtė. Po to patapšnojo spaustuką metaline mentele. Apatinį popierių atidžiai apieškojo su padidinamuoju stiklu.

Krofordas stebėjo visą apžiūrą.

Kac su kitu spaustuku apvertė popierių ir ėmėsi antrosios pusės. Su pincetu nuo jo paviršiaus nuėmė kažką ploną, beveik kaip plaukas.

Labai padidindama nufotografavo nuplėštus laiško galus ir padėjo laišką atgal į dėklą. Greta padėjo porą baltų pirštinių. Baltos pirštinės – sutartas ženklas neliesti – visuomet guli greta įkalčio, kol jo neapžiūrėjo pirštų atspaudų ieškotojai.

– Štai, – pasakė atiduodama dėklą Krofordui. – Vienas plaukas gal trisdešimtosios colio dalies. Pora melsvų grūdelių. Padirbėsiu su jais. Ką dar turi?

Krofordas padavė tris sužymėtus vokus.

– Plaukai iš Lekterio šukų. Plaukeliai iš Lekterio barzdaskutės. O šie plaukai – laišką suradusio valytojo. Imkis.

– Pasimatysim, – pasakė Kac. – Dievinu *tavo* plaukus.

Paslėptų pirštų atspaudų laboratorijoje, žiūrėdamas į porėtą tualetinį popierių, Džimis Praisas raukėsi. Skersomis žvilgčiojo pro petį padėjėjui, dirbančiam su helio–kadmio lazeriu, bandančiam surasti pirštų atspaudų ir juos apšviesti. Ant popieriaus švytėjo riebalų, prakaito dėmės, tik ne pirštų atspaudai.

Krofordas norėjo užduoti klausimą, bet laukdamas, kol Praiso akiniai nebeatspindės melsvų ugnelių, susilaikė.

– Žinome, jog be pirštinių jį lietė trise, tiesa? – paklausė Praisas.

– Taip, valytojas, Lekteris ir Čiltonas.

– Vaikinukas, šveičiantis kriaukles, tikriausiai nusivalė riebalus su chemikalais. Bet kiti du – šios dėmės siaubingos! – chirurginėmis žnyplėmis suspaustą popierių senatvinėmis dėmėmis išmargintomis rankomis Praisas laikė prieš šviesą. – Galiu paveikti dujomis, Džekai, bet negaliu užtikrinti, jog jodinas taip greitai išsigaruos.

– O jei ninhidrinas? Jei karščiu? – įprastai Krofordas nedrįsdavo techniniais klausimais patarinėti Praisui, bet dabar kabinosi už

paskutinio šiaudo. Tikėjosi griežto atkirčio, bet senasis vyriškis atsakė gailiai ir liūdnai:

– Ne. Negalėsime po to išvalyti. Negaliu tau surasti atspaudų, Džekai. Jų čia nėra.

– Po velnių, – nusikeikė Krofordas.

Senukas nusisuko. Krofordas ant jo kaulėto peties uždėjo ranką.

– Po velnių, Džimai, juk jei čia būtų buvęs bent vienas atspaudas, būtum jį suradęs.

Praisas nieko neatsakė. Jis išpakavo porą rankų – ėmėsi kitos bylos. Šiukšliadėžėje garavo sausas ledas. Krofordas ten švystelėjo ir baltas pirštines.

Iš nusivylimo maudžiančiu skrandžiu Krofordas skubėjo į Dokumentų skyrių, kur laukė Loidas Baumanas, iškviestas tiesiog iš teismo ir dar nespėjęs peršokti nuo vieno darbo prie kito. Baumanas atrodė lyg ką tik iš miego pakirdęs žmogus.

– Sveikinu. Drąsus žygis, – greitai ir rūpestingai perkeldamas laišką ant darbastalio pasakė Baumanas. – Kiek turiu laiko?

– Daugiausiai dvidešimt minučių.

Apšviestas Baumano lempų, popierius švytėjo. Pro pailgą išplėštą skylę buvo matyti apatinis tamsiai žalias popierius.

– Pagrindinis, svarbiausias dalykas, kurį turime sužinoti, kaip Lekteris ketino atsakyti, – pasakė Krofordas Baumanui baigus skaityti.

– Tikėtina, jog atsakymo instrukcija yra nuplėštoje dalyje.– Baumanas kalbėdamas darbavosi prožektoriais, filtrais ir kopijavimo kamera. – Štai čia, viršutinėje dalyje, jis rašo: „Tikiuosi, mes susirašinė...", toliau prasideda skylė. Lekteris perbraukė tai flomasteriu, po to perlenkė lapą ir išplėšė.

– Nes neturėjo kuo iškirpti.

Itin ryškioje šviesoje Baumanas nufotografavo dantų atspaudą ir apatinę laiško pusę. Sukinėjant lempą aplink popierių 360 laipsnių kampu, ant sienų šokčiojo šešėliai, o jo rankos, atlikdamos neįprastus judesius, tarsi kūrė paslaptingą pantomimos spektaklį.

– Dabar galime suvirškinti labai nedaug, – Baumanas padėjo laišką tarp dviejų stiklo lakštų ir kiek galėdamas išlygino skylės kraštus. Skuteliai buvo ištepti raudonu rašalu. Baumanas kažką burbuliavo. Tik iš trečio karto Krofordas suprato, ką jis šnibžda: „Tu gudrus, aš dar gudresnis".

Baumanas įjungė ir ant laiško sufokusavo mažos telekameros filtrus. Užtamsino kambarį. Teliko blyškus raudonas lempos švytėjimas ir melsvai žalsvas monitoriaus ekranas.

Žodžiai „Tikiuosi, mes susirašinė..." ir išplėšta skylė ekrane buvo stipriai padidinti. Raudonas rašalas buvo pranykęs ir apdraskytuose kampuose išryškėjo raidės.

– Spalvotas anilininis rašalas pradingsta veikiant infraraudonaisiais spinduliais, – pasakė Baumanas. – Čia turėtų būti „T" viršūnėlės, čia ir čia. Gale yra uodegėlė, kuri gali būti „M" ar „N", o gal ir „R". – Baumanas viską nufotografavo ir įjungė šviesą. – Džekai, šiuo atveju yra tik du būdai susisiekti – telefonas ir spauda. Ar Lekteris gali greitai paskambinti?

– Gali paskambinti, bet ne skubiai, be to, jungiama per ligoninės komutatorių.

– Tuomet vienintelis saugus kelias yra skelbimai spaudoje.

– Žinome, jog mūsų Širdukas skaito *Tattler.* Tie skiedalai apie Lekterį ir Greihamą buvo išspausdinti tik jame. Nežinau jokio kito laikraščio, kuris būtų tai išspausdinęs.

– Trys „T" ir „R" yra žodyje *Tattler.* Asmeninių skelbimų skiltyje, kaip manai? Reikia ieškoti ten.

Krofordas paskambino į FTB laboratoriją, po to – į Čikagos biurą.

Kai baigė, Baumanas atidavė jam dėklą.

– *Tattler* išeina šį vakarą, – pasakė Krofordas. – Jis spausdinamas Čikagoje pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Gausime bandomuosius numerius.

– Dar turėsiu informacijos apie laišką, bet, manau, nieko reikšmingo, – tarė Baumanas.

– Bet kokią žinią perduok man tiesiai į Čikagą. Susisieksime, kai grįšiu iš ligoninės, – eidamas pro duris pasakė Krofordas.

14 SKYRIUS

Vašingtono metro centrinės stoties turniketas išspjovė atgal plastikinę mokėjimo kortelę, ir Greihamas, kelioniniu krepšiu nešinas, atsidūrė vidudienio kaitroje.

Dž. Edgaro Huverio pastatas kaitroje mirguliuojančioje Dešimtojoje gatvėje buvo panašus į betoninį narvą. Į naująją būstinę FTB persikraustė jau po to, kai Greihamas paliko Vašingtoną. Šiame pastate jis niekada nedirbo.

Krofordas sutiko Greihamą prie požeminio įvažiavimo apsaugos stendo ir paėmė paskubomis išrašytus jo dokumentus. Greihamas buvo pavargęs, jam įkyrėjo visi tie dokumentų patikrinimai. Krofordas norėjo žinoti, kaip jaučiasi žmogus paaiškėjus, jog žudikas juo domisi.

Greihamas turėjo magnetinę kortelę, tokią pačią, kokią liemenės kišenėje turėjo Krofordas. Įkišo ją į elektroninę spyną ir atsidūrė ilgame baltame koridoriuje. Kelioninį krepšį nešė Krofordas.

– Pamiršau pasakyti Sarai, kad atsiųstų mašiną.

– Ko gera, šitas kelias greitesnis. Ar sėkmingai pakišai laišką atgal Lekteriui?

– Aha, – atsakė Krofordas, – ką tik grįžau. Išpylėme vandenį ant koridoriaus grindų ir imitavome vamzdžio trūkį bei trumpą sujungimą. Ten buvo Saimonsas – dabar jis SAC padėjėjas Baltimorėje. Paprašėme jo iššluostyti koridorių po to, kai Lekteris buvo nuvestas atgal į vienutę. Saimonsui atrodo, kad Lekteris patikėjo.

– Lėktuve pradėjau galvoti, jog Lekteris galėjo pats parašyti tą laišką.

– Aš irgi abejojau, kol nepamačiau. Kandimo žymė ant popieriaus tiksliai atitinka tą, kuri buvo ant moters kūno. Rašyta šratinuku, o Lekteris neturi. Žmogus, kuris rašė, skaitė *Tattler,* o Lekteris negauna *Tattler.* Renkinas su Vilingemu išnaršė vienutę. Puikiai pasidarbavo, bet ničnieko nesurado. Pirmiausiai pasidarė momentines nuotraukas, kad po to galėtų viską tiksliai sudėti atgal. Po to užėjo valytojas ir atliko tai, ką visuomet daro.

– Tai ką gi tu manai?

– Kadangi šis laiškas negali būti įkalčiu, praktiškai tai tėra mielas niekutis, – pasakė Krofordas. – Vis tiek turime leisti jiems susirašinėti ir privalome susekti tą ryšį, tik, po velnių, nežinau, kaip. Po keleto minučių gausime likusius laboratorijos duomenis.

– Ar kontroliuojate Lekterio paštą ir telefoninius pokalbius?

– Kiekvieną kartą Lekteriui skambinant įjungiamas diktofonas, yra numerio fiksatorius. Tačiau šeštadienio popietėmis jis skambina savo advokatui. Šie skambučiai nukreipiami kita linija, ir niekas negali būti tikras.

– O ką sako advokatas?

– Nieko. Nuo šiol visi Lekterio skambučiai keliaus per ligoninės komutatorių, taigi čia rūpesčių nekils. Nuo šiol kapstysimės ir jo korespondencijoje į abi puses. Ačiū Dievui, dėl orderio jokių problemų nekilo.

Krofordas paspaudė durų skambutį ir į užraktą įkišo magnetinę kortelę.

– Mano naujas kabinetas. Prašau užeiti. Išdažius karo laivą, likusius dažus dizaineris panaudojo šiam kabinetui. Štai tas laiškas. Originalaus dydžio kopija.

Greihamas skaitė du kartus. Pamačius tarsi voratinklio gijomis išvedžiotą savo vardą, pradėjo spengti ausyse.

– Bibliotekoje patikino, jog *Tattler* – vienintelis laikraštis, rašęs apie Lekterį ir tave, – pasakė Krofordas įmesdamas į stiklinę *Alka–Seltzer* tabletę. – Ar nori vienos? Tau gerai. Straipsnis buvo išspausdintas praeito pirmadienio vakarą. Kioskuose visoje šalyje buvo tik antradienį, o kai kur – Aliaskoje, Meine – tik trečiadienį. Dantukų Fėja gavo vieną egzempliorių, ir negalėjo gauti anksčiau, negu antradienį. Perskaitęs ir parašė Lekteriui. Renkinas su Vilingemu, ieškodami voko, vis dar knisasi ligoninės šiukšlėse. Šlykštus darbas. Toje ligoninėje jie neatskiria popieriaus nuo kitų atmatų. Puiku, Lekteris gauna žinutę iš Dantukų Fėjos ne anksčiau nei trečiadienį. Išplėšęs dalį apie tai, kaip susisiekti, užbraižo ir išspaudžia dar vieną ankstesnį sakinį. Nesuprantu, kodėl tiesiog nenuplėšė ir jo?

– Todėl, kad jis pilnos komplimentų pastraipos viduryje, – nusišaipė Greihamas. – Nekilo ranka jos sunaikinti. Štai kodėl Lekteris neišmetė viso laiško. – Jis pasitrynė smilkinius krumpliais.

– Baumanas mano, jog Lekteris, atsakydamas Dantukų Fėjai, pasinaudos *Tattler* puslapiais. Tai geriausia galimybė. Kaip manai, ar Lekteris atsakys į šį laišką?

– Žinoma. Jis tikras korespondencijos specialistas. Su kuo tik nesusirašinėja.

– Jei jie tikrai naudotųsi *Tattler,* Lekteris sunkiai būtų spėjęs patalpinti atsakymą šios dienos numeryje, net jei skubų laišką į leidinį būtų išsiuntęs tą pačią dieną, kai gavo Dantukų Fėjos žinutę. Česteris iš Čikagos biuro jau ten, tikrina visus skelbimus. Kaip tik šiuo metu spaustuvėje vartosi bandomieji laikraščio lakštai.

– Tik, dėl Dievo, nesukelkite jokio bruzdesio, – pasakė Greihamas.

– Spaustuvės šefas galvoja, jog Česteris – nekilnojamojo turto agentas, sugalvojęs užsidirbti iš jų skelbimų. Tempia visus bandomuosius lakštus iš eilės, o Česteris, kad nesukeltų įtarimo, viską iš eilės ir skaito. Gerai, tarkime, supratome, kaip Lekteris su žudiku susisiekia, ir galime pasinaudoti tokiu pat būdu. Galime suklastoti žinutę Dantukų Fėjai, bet ką rašysime? Kaip tuo pasinaudosime?

– Akivaizdu, jog reikia stengtis privilioti jį prie pašto dėžutės, – pasakė Greihamas. – Reikia masinti viskuo, kas tik jam galėtų patikti. Galiu pasikalbėti su Lekteriu ir pranešti apie neva „svarbius įkalčius". Apie kokią nors jo klaidą ir kad mes laukiame klaidos pakartojimo.

– Būtų idiotas, jei ant to užkibtų.

– Žinau, jog jis ne idiotas. Ar žinai, kas bus pats puikiausias masalas?

– Nesu tikras.

– Geriausias masalas bus pats daktaras Lekteris, – atsakė Greihamas.

– Gal galiu sužinoti, kaip?

– Pragariškai sudėtinga, suprantu. Paimsime Lekterį federalų globon. Čiltonui nebereikės kaip pririštam sėdėti Česapike. Lekterį kaip įmanoma saugiau paslėpsime mūsų veteranų psichiatrinėje ligoninėje. Po to paskleisime gandus apie pabėgimą.

– O Kristau!

– Po didžiojo „pabėgimo" kitos savaitės laikraštyje išspausdinsime žinutę Dantukų Fėjai. Joje Lekteris kvies susitikti.

– Dėl Dievo, ar kas nors gali norėti susitikti su Lekteriu? Turiu omeny net Dantukų Fėją?

– Kad jį užmuštų, Džekai, – Greihamas pakilo. Kabinete nebuvo lango, pro kurį galėtų žiūrėti kalbėdamas. Atsistojo priešais stendą „Ieškomi" – tai buvo vienintelė Krofordo sienų puošmena.

– Matai, tuomet Dantukų Fėja galėtų jį sugerti, pasisavinti jo jausmus ir mintis, taptų pranašesnis.

– Kalbi gana užtikrintai.

– Nesu tikras. Kas gali būti tikras? Ką jis rašo tame laiške? „Norėčiau parodyti kelis dalykus. Kada nors, jei aplinkybės leis." Tai gali būti rimtas kvietimas. Nemanau, jog tai rašė tik iš mandagumo.

– O ką jis norėtų parodyti? Aukos nepažeistos, visi organai vietoje, išskyrus siauras skalpų juosteles, kurios tikriausiai... Kaip pasakė Blumas?

– Buvo suvirškintos, – atsakė Greihamas. – Vienas Dievas žino, ką jis turi. Tremontas, atsimeni Tremonto kostiumus Spoukeine? Jau rišamas prie neštuvų vis linkčiojo smakru į jų pusę, tarsi norėdamas dar kartą parodyti juos policininkams. Nežinau, ar Lekteris padės sučiupti Dantukų Fėją, bet manau, jog tai geriausias mūsų ėjimas.

– Velniai rautų, jei žmonės sužinos, jog Lekteris pabėgo, kils *panika.* Užpuls visa spauda. Gal tai ir geriausias ėjimas, bet pataupykime jį.

– Tikriausiai Dantukų Fėja neprieis prie pašto dėžutės, bet gali įsigeisti *pažvelgti* iš toliau ir sužinoti, ar Lekteris jo nepakišo. Galėtume parinkti dėžutę, regimą iš toliau tik keliose vietose ir jose įrengti stebėjimo postus. – Kalbėdamas Greihamas juto, jog balsas skamba neužtikrintai.

– Slaptosios tarnybos turi prietaisą, kurio patys niekuomet nenaudoja. Tikrai paskolins. Bet jei neįtaisysime jo šiandien, turėsime laukti iki pirmadienio, iki kito numerio. Laikraštis pasirodo penktą mūsų laiku. Taigi čikagiečiai dar turi valandą ir penkiolika minučių surasti Lekterio skelbimą, jei, žinoma, toks yra.

– O kaip yra su Lekterio skelbimais? Jei atsiųs juos į *Tattler,* ar negalėsime gauti jų anksčiau?

– Čikagos biuras pas spaustuvės šefą nusiuntė porą seklių, – atsakė Krofordas. – Išrūšiuoti laiškai lieka redaktoriaus kabinete. Po to pagal skyrius sudaromi adresų sąrašai: siūlomi produktai vienišiems žmonėms, meilės žaidimai, stimuliuojančios piliulės, dailios azijietės merginos, asmeninės pamokos ir visokie kitokie niekai. Galėtume apeliuoti į redaktoriaus sąžinę ir pilietinės pareigos jausmą, viską peržiūrėti ir prašyti laikyti liežuvį už dantų, bet bijau apsirikti ir leisti *Tattler* mus užkapoti. Reikia gauti orderį peržiūrėti ir perimti laiškus. Galvoju, kaip čia geriau pasielgti.

– Jei čikagiečiai nieko nesuras, vis tiek galėsime įdėti skelbimą. Jei klystame dėl *Tattler*, nieko neprarasime, – pasiūlė Greihamas.

– Bet jei mes esame teisūs ir *Tattler* tikrai tarpininkauja jų ryšiui, sukurpę skelbimą tik vadovaudamiesi šituo laišku, jį nubaidysime – skelbimas gali pasirodyti įtartinas, ir liksime be nieko. Nepaklausiau tavęs apie Birmingemą. Nieko?

– Su Birmingemu viskas baigta. Džeikobių namas perdažytas ir pertvarkytas, parduodamas. Daiktai, kol įsigalios testamentas, saugykloje. Perknisau dėžes. Visi žmonės, su kuriais kalbėjausi, Džeikobių gerai nepažinojo, bet pabrėžė vienintelį dalyką: Džeikobiai buvo labai atidūs ir meilūs vienas kitam. Vis glaustinėjosi. Dabar iš jų nieko nebeliko, tik penki konteineriai saugykloje. Kaip norėčiau...

– Nustok norėti. Dabar esi čia.

– Kas naujo apie ženklą medyje?

– „Pataikei į tikslą?“ Man jis nieko nereiškia, – atsakė Krofordas. – Taip pat ir Raudonasis Drakonas. Beverli žino *Madžongą*. Ji atidi, bet nieko nepastebėjo. O iš plaukų žinome, jog jis – ne kinas.

– Pamišėlis nugnybo šakeles replėmis. Nematau...

Suskambėjo Kroofordo telefonas. Kalbėjo trumpai.

– Laboratorija baigė laiško tyrimą, Vilai. Eime į erdvesnį ir ne tokį pilką Celerio kabinetą.

Loidas Baumanas, pedantiškas kaip ir jo dokumentai, pasitiko koridoriuje. Po pažastimi pasikišęs dokumentų aplanką, abiejose rankose laikė dar drėgnas nuotraukas.

– Džekai, po keturių penkiolika turiu būti teisme, – pasakė kaip visuomet susirūpinęs. – Šitie popieriai iš Niutono Eskju ir jo draugužės Nanos bylos. Padirbti čekį jai tas pats, kas nusispjauti. Dvejus metus mane mulkino spausdindami kelionės čekius spalvotu kopijuokliu. Visai nedavė atsikvėpti. Kaip manai, pačiam pabaigti ar paskambinti kaltintojui?

– Pats pabaik, – atsakė Krofordas. – Štai ir atėjom.

Beverli Kac nusišypsojo Greihamui nuo sofutės Celerio kabinete, po to nutaisė rūsčią miną, tokią, kaip šalia sėdinčio Praiso.

Mokslinės analizės skyriaus viršininkas Brajanas Celeris buvo palyginti jaunas, tačiau praretėjusiais plaukais ir su storastikliais akiniais. Ant lentynos už Celerio stalo Greihamas pastebėjo H. J. Volso mokslinės kriminalistikos tekstus, tris Tedešio didžio-

sios „Teismo medicinos“ tomus ir seną Hopkinso „Vokietijos žlugimo“ leidimą.

– Vilai, man atrodo, buvome susitikę Džordžo Vašingtono universitete, – pasakė Celeris. – Ar visus pažįsti? Puiku.

Krofordas pasirėmė ant Celerio rašomojo stalo krašto.

– Ar kas nors turi ką nors ypatingo? Ką gi, gal kas nors nustatė, jog laišką parašė ne Dantukų Fėja?

– Ne, – atsakė Baumanas. – Prieš keletą minučių kalbėjausi su Čikaga ir perdaviau keletą skaičiukų, kuriuos radau atsispaudusius kitoje laiško pusėje. Šeši šimtai šešiasdešimt šeši. Parodysiu, kai prie to prieisim. Čikagoje jau turi daugiau nei du šimtus asmeninių skelbimų. – Baumanas ištiesė Greihamui pluoštą faksogramų. – Perskaičiau viską. Tai nenaudingas šlamštas: vedybiniai skelbimai, prašymai grįžti. Neįsivaizduoju, kaip tarp jų atpažinsime mums reikalingą.

Krofordas papurtė galvą.

– Aš irgi nežinau. Išsiaiškinkim fizikinius duomenis. Taigi Džimis Praisas padarė viską, ką galėjo. Atspaudų nebuvo. Ką tu pasakysi, Bev?

– Radau plaukelį. Storis ir tipas kaip Hanibalo Lekterio pavyzdžių. Taip pat ir spalva. Ji visiškai kitokia, negu Birmingeme ir Atlantoje. Tris mėlynus grūdelius ir kažkokią tamsią dulkelę nusiunčiau Brajanui. – Ji klausiamai pakėlė antakius ir pasisuko į Brajaną Celerį.

– Mėlyni grūdeliai – pramoniniu būdu gaminamas valiklis su chloru, – atsakė Celeris. – Tikriausiai pateko nuo valytojo rankų. Ir mažutėlė sudžiūvusio kraujo kruopelė. Pakanka nustatyti, jog tai tikrai kraujas, bet nepakanka, kad išskirtum kraujo grupę.

– Galuose popierius nuplėštas ne pagal perforuotą liniją, – tęsė Beverli Kac. – Jeigu surastume tą ritinėlį kieno nors namuose ir nuo jo nebūtų daugiau nuplėšta, tai galėtų būti įrodymas. Siūlau tai pažymėti, kad arešto metu pareigūnai žinotų, jog reikia ieškoti ritinėlio.

Krofordas linktelėjo.

– Baumanai?

– Šeron iš mano skyriaus ištyrė popieriaus pavyzdį. Tai tualetinis popierius, skirtas laivams ir namukams ant ratų. Tekstūra atitinka gaminamą Vedekerio gamykloje Mineapolyje. Parduodamas visoje šalyje.

Baumanas išdėliojo savo nuotraukas ant molberto prie lango. Būdamas liauno stoto, kalbėjo netikėtai giliu balsu, tariant žodžius lėtai slankiojo Adomo obuolys.

– Pagal rašyseną tikriausiai tai dešiniarankis, rašantis kaire ranka ir sąmoningai pakeitęs rašyseną. Matome nelygius brūkštelėjimus ir kintantį raidžių dydį. Iš proporcijų sprendžiu, jog ieškomas vyrukas gali sirgti neišgydomu astigmatizmu. Abiejose laiško dalyse rašalas natūralioje šviesoje atrodo tarsi paprasto rašiklio karališkasis mėlis, bet uždėjus spalvotus filtrus vaizdas pasikeičia. Rašyta dviem rašikliais. Pirmasis pakeistas kažkur trūkstamoje laiško dalyje. Matote, kur pirmasis pradeda užsikirtinėti. Jis nebuvo dažnai naudojamas. Pradžioje yra dėmė, matote? Rašiklis stovėjo šerdele žemyn pieštukinėje ar stiklinėje neuždengtas, ko gera, ant rašomojo stalo. Paviršius, ant kurio buvo padėtas šis popierius rašant, ganėtinai minkštas, primena sugeriamąjį popierių. O ant sugeriamojo popieriaus turėtų būti įsispaudę žymės, jeigu jį surastume. Todėl siūlau sugeriamą popierių prirašyti prie Beverli pasiūlyto galimo įkalčio.

Baumanas bakstelėjo į blogosios laiško pusės nuotrauką. Labai padidinus popierius atrodė pūkuotas. Jame buvo įsispaudę kažkokie šešėliai.

– Prieš rašydamas apatinę dalį, taigi ir tai, kas nuplėšta, vyrukas perlenkė popierių. Šitaip padidinus, nuožulnioje šviesoje galima šį tą perskaityti. Galime išskirti „666 an.“. Gal būt čia jam užstrigo rašiklis ir turėjo užrašyti dar kartą? Nieko nepastebėjau, kol nepadidinau kontrasto. Nė viename skelbime kol kas nepastebėjau skaičių 666. Sakiniai įprastos struktūros, jokių nukrypimų. Popieriaus lankstymas atitinka įprastą laiškinį voką. Šios dvi tamsios dėmės – nuo spaudos dažų. Tikriausiai mūsų žinutė buvo įdėta į kokį nors paprastą spaudinį. Tai tiek, – baigė Baumanas. – Jei turite kokių klausimų, atsakysiu vėliau, dabar turiu būti teisme.

– Giliai juos įklampink, – palinkėjo Krofordas.

Greihamas tyrinėjo *Tattler* asmeninių skelbimų stulpelius. („Patraukli, karališko stoto, jauna, 52, ieško krikščionio liūto, nerūkančio, 40–70, bevaikio. Gali turėti dirbtinę galūnę. Jokių telefonų. Pirmame laiške atsiųsti nuotrauką.“)

Paskendęs skausminguose ir beviltiškuose skelbimuose, Greihamas nepastebėjo, jog kiti išėjo, o Beverli kažką jam sako.

– Atleisk, Beverli, ką sakei? – paklausė žiūrėdamas į jos skaisčias akis ir malonų, šiltą veidą.

– Sakiau, jog malonu matyti tave sugrįžusį, čempione. Puikiai atrodai.

– Dėkoju, Beverli.

– Solas pasirinko virėjų mokyklą. Vis dar blaškosi, bet kai nurims, būtinai apsilankyk ir leisk jam pasipraktikuoti su tavo skrandžiu.

– Būtinai.

Celeris išėjo paslampinėti po savo laboratoriją. Žvilgčiodami į laikrodį pasiliko tik Krofordas ir Greihamas.

– Iki *Tattler* pasirodymo liko keturiasdešimt minučių, – pasakė Krofordas. – Reikia patikrinti jų paštą. Ką pasakysi?

– Patikrink.

Celerio telefonu Krofordas keliais žodžiais persimetė su Čikaga.

– Vilai, reikės būti pasiruošusiems sukeisti skelbimus, jei Čikagoje pasiseks.

– Aš padirbėsiu.

– Aš paieškosiu pašto dėžutės.

Krofordas paskambino į slaptąsias tarnybas ir gana ilgai kalbėjosi. Kai baigė, Greihamas vis dar rašė.

– Puiku, pašto dėžutė bus nuostabi, – pagaliau pasakė Krofordas. – Ji lauke, prie priešgaisrinės tarnybos pastato sienos, Anapolyje. Lekterio teritorija. Dantukų Fėja pagalvos, jog Lekteris tikrai galėtų apie ją žinoti. Skyreliai abėcėlės tvarka. Pašto tarnautojai privažiuoja ir sudeda paskyrimus bei laiškus. Mūsiškis galėtų stebėti iš parko kitoje gatvės pusėje. Slaptoji tarnyba užtikrino, jog vieta puiki. Jie norėjo pasinaudoti sulaikydami padirbinėtojus, bet viskas pakrypo kitaip, ir dabar to nebereikia. Ką pasakysi apie skelbimą?

– Reikės dviejų žinučių tame pačiame numeryje. Viena įspės Dantukų Fėją, jog persekiotojai arčiau, negu jis mano. Atseit padaręs klaidą Atlantoje, didelę klaidą, ir jeigu ją pakartos, bus sučiuptas. Bus pranešta, jog Lekteris iš manęs gavo „slaptos informacijos“, sužinojo apie tai, ką darome, kaip arti esame, kokie mūsų planai ir praneš tai paštu. Pirmasis skelbimas duos Dantukų Fėjai užuominą į antrąjį, prasidėsiantį „jo parašu“. Antroji žinutė prasidės: „Begalinis aistruolis...“, joje bus pašto dėžutės adresas. Būtent taip turime padaryti. Net jei pirmasis skelbimas bus labai aptakus, vis tiek sudomins keletą neturinčių ką veikti kvaišelių. Negalėdami surasti antro skelbimo su adresu, jie neatslinks prie pašto dėžutės ir nesugadins visko.

– Dieve. Gerasis Dieve. Ar ketini laukti mano kabinete?

– Geriau jau ką nors darysiu. Reikia pasikalbėti su Brajanu Celeriu.

– Pirmyn, argi galiu tave sulaikyti.

Skyriaus viršininką Greihamas surado serologinėje laboratorijoje.

– Brajanai, ar galėtumėte parodyti keletą dalykų?

– Žinoma, ką?

– Pavyzdžius, kuriuos naudojote norėdami identifikuoti Dantukų Fėją.

Celeris atidžiai nužvelgė Greihamą pro savo storastiklius akinius.

– Ar ko nors nesupratote ataskaitoje?

– Ne.

– Ar kažkas buvo netikslu?

– Ne.

– Kažko *nepadarėme?* – šį žodį Celeris spjaute išspjovė, lyg jis būtų nemalonaus skonio.

– Ataskaita puiki, geresnės ir negalėtum tikėtis. Tiesiog noriu rankose palaikyti įkalčius.

– O, žinoma. Galime tai padaryti. – Celeris buvo įsitikinęs, jog dauguma tyrėjų pilni prietarų, padedančių sučiupti nusikaltėlius. Buvo laimingas galėdamas pradžiuginti Greihamą. – Jie visi ten, laboratorijos gale.

Greihamas nusekė paskui jį tarp ilgų stalų su prietaisais.

– Skaitote Tedeši?

– Taip, – per petį atsakė Celeris. – Neužsiimame teismo medicina, bet šioje knygoje galima surasti nemažai vertingų dalykų. Greihamas. Vilas Greihamas. Jūs rašėte monografiją apie mirties laiko nustatymą pagal vabzdžių aktyvumą? Ar esate tas Greihamas?

– Tas. – Trumpa pauzė. – Esate visiškai teisus, Mantas ir Nuorteva, rašę apie tai Tadeši knygoje, daug geriau nusimano apie vabzdžius.

Išgirdęs savo paties nuomonę, Celeris nustebo.

– Na, jie pateikia daugiau nuotraukų ir lentelių su aktyvumo bangomis. Nėra ko įsižeisti.

– Žinoma, ne. Jie geresni. Pasakiau jiems tai.

Celeris, iš spintelės ir iš šaldytuvo surinkęs mėgintuvėlius ir tepinėlius, sudėjo į laboratorinį konteinerį.

– Jei norėsite ko nors paklausti, būsiu netoliese. Šviesa šiame mikroskope įsijungia šioje pusėje.

Greihamui nereikėjo mikroskopo. Jis nė kiek neabejojo nė vienu Celerio tyrimo rezultatu, bet nežinojo, ko nori. Pakėlė mėgintuvėlius ir stikliukus prieš šviesą, po to – skaidrų voką su dviem šviesiais plaukais iš Birmingemo. Kitą voką – su trimis plaukais, rastais ant ponios Lids kūno.

Ant stalo priešais Greihamą stovėjo seilės, plaukai ir sėkla, o toliau – vien tuščia erdvė, kurioje jis stengėsi pamatyti vaizdą, veidą, ką nors, kas įkūnytų šiurpią jaučiamą baimę.

Iš prie lubų pritaisyto garsiakalbio pasigirdo moters balsas:

– Greihamai, Vilai Greihamai, eikite į specialaus agento Krofordo kabinetą.

Krofordo kabinete su ausinėmis sėdinti Sara kažką spausdino, o Krofordas žvilgčiojo jai per petį.

– Čikaga rado skelbimą su 666, – puse lūpų pratarė Krofordas. – Šiuo metu diktuoja jį Sarai. Čikagiečiai sakė, jog dalis atrodo tarsi kodas.

Iš Saros spausdinimo mašinėlės kilo eilutės:

Mielas Piligrime,
Tu pagerbei mane...

– Tai tas skelbimas, tikrai tas, – pasakė Greihamas. – Kai kalbėjomės, Lekteris pavadino jį Piligrimu.

Tu esi labai gražus

– Dieve, – ištarė Krofordas.

Sukalbėsiu šimtą maldų už tavo saugumą.

Pagalbos ieškok Jono 6:22, 8:16, 9:1; Luko 1:7, 3:1; Galatams 6:11, 15:2; Kronikos 3:3; Apreiškimas 18:7; Jono 6:8...

Spausdinimas sulėtėjo, nes Sara, norėdama pasitikrinti, kiekvieną skaičių diktavo atgal Čikagos pareigūnui. Kai galų gale baigė, skaitmeninių nuorodų sąrašas užėmė ketvirtį puslapio. Pasirašyta: „Laiminu tave, 666.“

– Štai jis, – tarė Sara.

Krofordas perjungė telefoną.

– Gerai, Česteri, kaip sekasi sutarti su skelbimų redaktoriumi?.. Ne, padarei gerai... Labai uždaras, tiesa. Lik prie telefono, greit susisieksim.

– Tai kodas, – pasakė Greihamas.

– Panašu. Turime dvidešimt dvi minutes žinutėms sukeisti, jei, žinoma, sugebėsim perskaityti Lekterio. Spaustuvės šefui reikės padiktuoti likus dešimčiai minučių iki rinkimo pradžios ir dar patepti trim šimtais, kad įdėtų į šios dienos numerį. Baumanas ilsisi savo kabinete. Jei jį išjudinsi, susisieksiu su rašto ekspertais Lenglyje. Sara, išsiųsk faksogramą į CŽV Kriptografijos skyrių. Paskambinsiu, kad lauktų.

Baumanas pasidėjo žinutę ant stalo ir rūpestingai sulygino kraštus. Greihamui pasirodė, kad jis krapštosi nedovanotinai ilgai.

Baumanas turėjo greito žmogaus reputaciją. Dėl to net Sprogmenų skyriaus vyrukai nepyko ant jo už tai, kad nebuvo jūrų pėstininku.

– Turime dvidešimt minučių, – pasakė Greihamas.

– Suprantu. Paskambinot į Lenglį?

– Krofordas paskambino.

Baumanas daug kartų skaitė žinutę, peržiūrinėjo iš apačios į viršų ir iš kairės į dešinę, apvedžiojo paraštes pirštais. Iš lentynos pasiėmė Bibliją. Penketą minučių tebuvo girdėti dviejų vyrų kvėpavimas ir plonytėlių puslapių šlamesys.

– Ne, – pasakė Baumanas. – Niekaip nespėsime laiku. Geriau likusį laiką skirti kam nors kitam.

Greihamas parodė jam tuščius delnus.

Baumanas nužvelgė Greihamo veidą ir nusiėmė akinius. Abiejose nosies pusėse buvo po raudoną dėmelę.

– Ar esi įsitikinęs, jog tas laiškas Lekteriui yra vienintelis, kurį gavo iš jūsiškio Dantukų Fėjos?

– Taip.

– Tuomet kodas turėtų būti ganėtinai lengvas. Jiems tereikia prisidengti nuo paprastų skaitytojų. Nuo Lekterio laiško nuplėšti vos trys coliai. Tokiame plote sudėtingos instrukcijos neišdėstysi. Skaičiai neatitinka kalėjimo abėcėlės – stuksenimo kodo. Manau, jog tai knygos kodas.

Atėjo Krofordas.

– Knygos kodas?

– Panašu. Pirmasis skaičius – „100 maldų“ – galėtų būti puslapio numeris. Numerių poros galėtų būti eilutės ir raidės numeris. Bet kokia tai knyga?

– Ne Biblija? – paklausė Krofordas.

– Ne, ne Biblija. Aš irgi iš pradžių taip pamaniau. Atverčiau Galatams 6:11. „Tik pažvelkite, kokį ilgą laišką jums išvedžiojau savo paties ranka.“ Visai tinka, bet tai tik sutapimas, nes kiti skaičiai yra Galatams 15:2. Laiškas Galatams teturi šešias dalis. Lygiai tas pats su Jono 6:8 – Evangelija pagal Joną teturi keturias dalis. Biblija nesinaudota.

– Tikriausiai knygos pavadinimas paslėptas kitoje skelbimo vietoje, – pasakė Krofordas.

Baumanas papurtė galvą.

– Nemanau.

– Tuomet pavadinimą laiške Lekteriui parašė pats Dantukų Fėja, – pasiūlė Greihamas.

– Panašu, – pritarė Baumanas. – O jeigu prispaustume Lekterį? Manau, psichiatrinėje ligoninėje atsiras...

– Prieš trejus metus jie pabandė natrio amitalį. Tikėjosi išgauti, kur palaidotas Prinstono studentas, – ėmė pasakoti Greihamas. – Tai Lekteris išaiškino, kaip išsikasti triufelių. Be to, jei jį prispausime, prarasime ryšį. Jei jau Dantukų Fėja įvardijo knygą, turėjo būti tikras, kad Lekteris savo vienutėje ją turi.

– Tikrai žinau, jog nė vienos neprašė ir nesiskolino iš Čiltono, – pridūrė Krofordas.

– O ką apie tai rašė laikraščiai, Džekai? Apie Lekterio knygas?

– Kad turi medicinos, psichologijos knygų, kulinarijos leidinių.

– Tuomet tai turėtų būti įprastas tų sričių leidinys, kažkas esminio, ką Lekteris tikrai turėtų, – tarė Baumanas. – Reikia Lekterio knygų sąrašo. Ar turite?

– Ne, – Greihamas stebeilijo į savo batus, – galiu paprašyti Čiltono... Palaukit, Renkinas su Vilingemu, prieš naršydami vienutę, pasidarė polaroidines nuotraukas, kad galėtų viską atgal sudėti.

– Ar galite paprašyti, kad atneštų knygų nuotraukas? – kraudamasis portfelį paklausė Baumanas.

– Kur?

– Į Kongresų biblioteką.

Visą likusį laiką Krofordas skambinėjo CŽV Kriptografijos padaliniui. Kompiuteris Lenglyje bandė įvairiausiais raidžių ir skai-

čių kombinacijas, dėstė tinkleliu ir pagal abėcėlę. Nieko. Rašto ekspertai pritarė Baumanui – tikriausiai tai knygos kodas.

Krofordas žiūrėjo į laikrodį.

– Vilai, mums liko trys galimybės. Turime nuspręsti dabar. Galime tiesiog išmesti Lekterio skelbimą iš laikraščio ir nieko nesiimti. Galime įdėti savo nešifruotus skelbimus ir pabandyti privilioti Dantukų Fėją prie pašto dėžutės. Arba galime palikti Lekterio skelbimą.

– Esi tikras, jog vis dar galime išimti Lekterio skelbimą iš *Tattler?*

– Česteris mano, jog spaustuvės viršininkas sutiks „pamesti" skelbimą už kokius penkis šimtus žalių.

– Pavojinga dėti neužšifruotą skelbimą, Džekai. Dantukų Fėja gali niekuomet nebesusisiekti su Lekteriu.

– Taip, bet bijau palikti Lekterio žinutę, kol nežinau, kas joje rašoma, – atsakė Krofordas. Ką gali Lekteris jam pasakyti? Ko anas dar nežino? O jei papasakos, jog teturime dalinį nykščio atspaudą, o šio atspaudo nėra kartotekoje, Dantukų Fėja tiesiog nusipjaus nykštį ir teisme garsiai iš mūsų pasijuoks.

– Tuose dokumentuose, kuriuos daviau Lekteriui, apie nykščio atspaudą neužsiminta. Geriau palikime Lekterio žinutę, ji paskatins Dantukų Fėją vėl susisiekti su Lekteriu.

– O jei paskatins kam nors kitam?

– Tuomet ilgai jausimės sumautai, – atsakė Greihamas. – Bet turime taip pasielgti.

Po penkiolikos minučių Čikagoje keldamos dulkes pradėjo suktis spausdinimo mašinos. FTB agentas laukė dažais ir svylančiu popierium kvepiančioje patalpoje ir gavo vieną pirmųjų *The National Tattler* numerių.

Antraštės pirmame puslapyje skelbė: „Galvos persodinimas!" ir „Astronomai pastebėjo Kūrėją!"

Agentas įsitikino, jog asmeninių skelbimų skiltyje tikrai yra Lekterio žinutė, ir skubiai išsiuntė laikraštį į Vašingtoną. Jis pamatys šį laikraštį dar kartą ir atpažins pagal savo suodino nykščio atspaudą pirmajame puslapyje, bet tai bus po keleto metų, kai su savo vaikais lankysis ekskursijoje FTB būstinėje.

15 SKYRIUS

Krofordas pabudo iš gilaus miego valanda prieš auštant. Matė, jog kambaryje tamsu, jautė, kaip jaukiai prie jo kietos nugaros putliomis krūtimis prigludusi žmona. Kol telefonas nesuskambėjo antrą kartą, nesuprato, kodėl pabudo. Iškart čiupo ragelį.

– Džekai, tai Loidas Baumanas. Įveikiau kodą. Tau dabar pat reikia sužinoti skelbimo turinį.

– Gerai, Loidai, – ieškodamas šlepečių pratarė Krofordas.

– Žinutėje rašoma: „Greihamas gyvena Maratone, Floridoje. Saugok save. Nudėk juos visus."

– Po velnių. Reikia veikti.

– Žinau.

Negaišdamas laiko drabužiams, Krofordas puolė į darbo kambarį. Du kartus paskambino į Floridą, kartą – į oro uostą, po to surinko Greihamo viešbučio numerį.

– Vilai, Baumanas ką tik įveikė kodą.

– Ką jis rašo?

– Netrukus pasakysiu. Dabar klausykis. Viskas gerai. Jais jau pasirūpinome, todėl kalbėdamas nemesk ragelio.

– Sakyk dabar.

– Tai tavo namų adresas. Lekteris davė išgamai tavo namų adresą. Palauk, Vilai. Šiuo metu į Cukraus galvą jau vyksta du šerifo ekipažai. Maratono muitininkų kateris saugo iš vandenyno pusės. Dantukų Fėja tikrai negalėjo nieko nuveikti per tokį trumpą laiką. Laikykis. Tau bus geriau, jei leisi man padėti. Klausykis toliau. Šerifo vaikinai neketina išgąsdinti Molės. Ekipažai tiesiog užtvers kelią namo link. Du vyrukai įsitaisys pakankamai arti, kad galėtų viską stebėti. Pats jai paskambink, kai pabus. Pasiimsiu tave po pusvalandžio.

– Neketinu čia pasilikti.

– Iki aštuntos valandos nėra ta kryptimi skrendančio lėktuvo. Bus daug greičiau atsivežti juos čionai. Galėtų apsistoti mano brolio namuose Česapike. Turiu puikų planą, Vilai, luktelk ir pasiklausyk. Jei nepatinka, pats nuvešiu tave į oro uostą.

– Man reikės kelių ginklų.
– Gausi tučtuojau.

Molė ir Vilis vieni pirmųjų išlipo iš lėktuvo Vašingtono oro uoste. Molė pastebėjo Vilą minioje, bet nenusišypsojo, tik pasilenkusi kažką pasakė Viliui, drauge greitai žengiančiam grįžtančių iš Floridos turistų srauto priešaky.

Nužvelgusi Vilą nuo galvos iki kojų, švelniai pabučiavo. Palietė skruostą šaltais įdegusiais pirštais.

Greihamas pajuto, jog berniukas jį stebi. Ištiesęs ranką pasisveikino.

Beeidamas prie automobilio, Greihamas pasišaipė iš Molės krepšio svorio.

– Aš panešiu, – pasisiūlė Vilis.

Išsukus iš stovėjimo aikštelės, iš paskos pajudėjo rudas *Ševroletas* Merilendo numeriais.

Greihamas kirto Arlingtono tiltą ir prieš pasukdamas į rytus, į Česapiko kelią, pravežė saviškius pro Linkolno ir Džefersono memorialus bei Vašingtono monumentą. Nuvažiavus gal dešimt mylių nuo Vašingtono, už jų važiavęs rudas *Ševroletas* persirikiavo į gretimą juostą. Vairuotojas pažvelgė į Greihamo automobilį, pakėlė kumštį prie burnos. Nežinia iš kur automobilyje sutraškėjo balsas:

– Edvardai Foksai, jokios uodegos. Geros kelionės.

Greihamas pasilenkė prie prietaisų skydelio, kur buvo įtaisytas mikrofonas.

– Rodžeri, Bobai, labai jums dėkingas.

Ševroletas atsiliko ir įjungė posūkio lemputę.

– Tiesiog norėjome įsitikinti, jog joks žurnaliūga ar kas kitas neseka, – paaiškino Greihamas.

– Suprantu, – atsakė Molė.

Vėlią popietę sustoję pakelės restoranėlyje suvalgė krabų. Vilis nuėjo pasižiūrėti į omarų akvariumą.

– Nekenčiu viso to, Mole. Labai apgailestauju, – pradėjo Greihamas.

– Dabar pamišėlis medžioja tave?

– Nėra pagrindo taip galvoti. Lekteris tiesiog jam tai pasiūlė. Skatino tai padaryti.

– Koks bjaurus, pasišlykštėtinas jausmas.

– Žinau, koks jausmas. Jūs su Viliu Krofordo brolio namuose būsite saugūs. Niekas kitas pasaulyje, tik aš ir Krofordas žinosime, kur esate.

– Dabar aš visai nenoriu girdėti apie Krofordą.

– Pamatysi, ten puiki vieta.

Molė giliai atsikvėpė. Pyktis staiga kažkur išgaravo, teliko nuovargis ir abejingumas. Kreivai šyptelėjo.

– Po paraliais, trumpam buvau praradus savitvardą. Ar turėsime ten gyventi drauge su kokiais nors Krofordais?

– Ne, – pastūmęs duonos pintinėlę paėmė jos ranką. – Ką žino Vilis?

– Daug ką. Jo draugužio Tomio motinėlė iš prekybos centro parsinešė tą laikraštpalaikį. Tomis parodė Viliui. Ten buvo daug mėšlo apie tave, labai dailiai išvedžiota. Apie Hobsą, apie tai, kur tu buvai po to. Apie Lekterį, apie viską. Tai jį sutrikdė. Klausiau, gal jis nori pasikalbėti. Paklausė, ar aš visą laiką tai žinojau. Pasakiau, taip, kad kalbėjomės kartą apie visa tai, jog man viską papasakojai prieš mums susituokiant. Paklausiau, gal norėtų, jog papasakočiau, kaip viskas iš tiesų buvo. Atsakė, jog pats tavęs paklaus.

– Po velnių! Ir gerai. O koks buvo laikraštukas? *Tattler?*

– Nežinau. Tikriausiai.

– Labai ačiū, Fredi. – Pyktis, užplūdęs pagalvojus apie Fredį Laundsą, privertė pakilti. Tualete šaltu vandeniu nusiprausė veidą.

Kai suskambėjo telefonas, Sara jau buvo atsisveikinusi su Krofordu. Padėjusi rankinę ir skėtį, pakėlė ragelį.

– Specialaus agento Krofordo kabinetas... Ne, pono Greihamo kabinete nėra, gal galėčiau... Palaukite, būtų malonu... Taip, bus rytoj, po pietų, bet leiskite man...

Girdėdamas, kaip ji kalba, Krofordas pašoko ir apibėgo aplink stalą.

Sara laikė rankose ragelį taip, tarsi tai būtų negyvėlio galūnė.

– Prašė pakviesti Vilą ir pasakė, jog paskambins rytoj po pietų. Mėginau sulaikyti.

– Ką?

– Pasakė: „Perduokite Greihamui, jog tai – Piligrimas“. Juk taip daktaras Lekteris pavadino...

– Dantukų Fėją, – užbaigė Krofordas.

Kol Molė su Viliu pakavosi daiktus, Greihamas nuvyko apsipirkti. Turgelyje užtiko puikių geltonų melionų ir sunokusių serbentų. Grįžęs pastatė mašiną kitoje gatvės pusėje ir keletą minučių, bilsnodamas pirštais vairą, sėdėjo. Buvo nejauku, nes dėl jo kaltės Molė turėjo palikti mėgstamus namus ir apsigyventi tarp nepažįstamų.

Krofordas padarė geriausia, ką galėjo. Tai nebuvo beveidis federalams priklausantis namas su kėdėmis ir krėslais, kurių ranktūriai prisigėrę svetimų delnų prakaito. Tai buvo jaukus kotedžas, neseniai baltai išdažytas, abipus laiptų žydėjo vijokliai. Buvo jaučiama rūpestinga priežiūra ir nepriekaištingas skonis. Užpakaliniame kieme, besileidžiančiame link Česapiko įlankos, gulėjo pripučiamas plaustas.

Už užuolaidų mirksėjo žaliai mėlynos televizoriaus švieselės. Greihamas žinojo, jog Molė ir Vilis stebi beisbolo rungtynes.

Vilio tėvas buvo beisbolininkas, puikus beisbolininkas. Jis su Mole susipažino mokyklos autobusiuke, susituokė koledže.

Kol žaidė *Kardinolų* jaunimo sudėtyje, jie apvažinėjo visą Floridą. Vilį imdavo kartu. Tai buvo puikūs laikai. Maitinosi vien konservais, bet buvo pilni entuziazmo. Tuomet Molės vyrą bandomajam laikotarpiui paėmė į pagrindinę sudėtį, ir per pirmas dvejas rungtynes šis išlaikė išbandymą. Po to jis staiga susirgo – pasidarė sunku ryti. Chirurgai darė viską, ką galėjo, bet jau buvo atsiradusios metastazės. Molės vyras mirė po penkių mėnesių, kai Viliui buvo šešeri.

Vilis, kai tik galėdavo, vis dar stebėjo beisbolo rungtynes. Kai būdavo suirzusi, Molė taip pat stebėdavo beisbolą.

Greihamas neturėjo raktų. Pasibeldė.

– Atidarysiu, – pasigirdo Vilio balsas.

– Palauk, – pro užuolaidą pažvelgė Molė. – Viskas gerai.

Kumštyje tvirtai suspaudęs žeberklą, Vilis atidarė duris.

Greihamas įsmeigė į jį akis. Berniukas žeberklą tikriausiai atsivežė savo krepšyje.

Molė paėmė krepšį.

– Ar nori kavos? Čia yra džino, bet ne tavo mėgstamos rūšies.

Kol Molė buvo virtuvėje, Vilis paprašė Greihamo išeiti su juo į lauką. Iš užpakalinės verandos buvo matyti įlankoje plūduriuojančių laivų šviesos.

– Vilai, nuo ko aš turiu saugoti mamą?

– Jūs abu čia saugūs, Vili. Ar atsimeni mašiną, kuri sekė paskui iš oro uosto ir užtikrino, jog niekas nematė, kur važiuojame? Niekas nesuras, kur jūs su mama esate.

– Tas pamišėlis nori tave nudėti, tiesa?

– To nežinome. Tiesiog neramu, kad žino, kur gyvename.

– Ar tu jį nudėsi?

Greihamas akimirką užsimerkė.

– Ne. Mano darbas – surasti. Jį uždarys į psichiatrinę ligoninę, ten gydys ir pasirūpins, kad daugiau niekam nepakenktų.

– Tomio mama turėjo tokį laikraštėlį, Vilai. Jame rašė, jog tu Minesotoje kažką nužudei ir po to buvai uždarytas psichiatrinėje. Apie tai nebuvau girdėjęs. Ar tai tiesa?

– Taip.

– Jau norėjau paklausti mamos, bet nusprendžiau paklausti tavęs.

– Vertinu tavo norą pasikalbėti atvirai. Tai nebuvo psichiatrinė ligoninė. Ten gydė viską. – Atrodė, jog berniukui šis skirtumas labai svarbus. – Tiesiog gulėjau psichikos sutrikimų skyriuje. Tau kliūva, kad ten buvau? Žinoma, juk vedžiau tavo mamą.

– Prižadėjau tėčiui, jog ja pasirūpinsiu. Ir ketinu pasirūpinti.

Greihamas jautė, jog pasakė Viliui nepakankamai. Bet nenorėjo papasakoti per daug.

Virtuvėje užgeso šviesa. Greihamas matė Molės kontūrą už slankiojančių durų stiklo ir jautė, jog jos nuomonė be galo svarbi. Pokalbis su Viliu turėjo ją pamaloninti.

Vilis nebežinojo, ko dar paklausti, todėl Greihamas pats padėjo:

– Patekau į ligoninę po Hobso bylos.

– Tu jį nušovei?

– Taip.

– O kaip viskas įvyko?

– Ką gi, Garetas Hobsas buvo psichiškai nesveikas. Puldinėjo koledžo studentes ir... jas žudė.

– Kaip?

– Peiliu. Kartą vienos mergaitės drabužiuose radau nedidukę metalo drožlę, tokią, kokios atsiranda pjaunant metalinį vamzdį. Pameni, mudu tvarkėme lauko dušą? Turėjau patikrinti daugybę dujininkų, santechnikų, kitokių darbininkų. Kaip tik ieškojau vienoje statyboje ir radau paliktą Hobso prašymą atleisti iš darbo. Pamačiau jį ir... jis buvo kažkoks... keistas. Kadangi jis niekur ne-

bedirbo, nuėjau pas jį į namus. Lipau laiptais į butą. Drauge su manimi ėjo uniformuotas pareigūnas. Tikriausiai Hobsas pamatė mus įeinančius. Likus pusei kelio iki jo laiptų aikštelės, Hobsas atidarė duris ir išstūmė savo žmoną. Ši pradėjo ristis laiptais. Negyva.

– Nužudė?

– Taip. Todėl paprašiau pareigūno iškviesti pastiprinimą. Bet tada išgirdau spiegimą ir supratau, jog bute yra vaikų. Turėjau laukti pastiprinimo, bet negalėjau.

– Nuėjai į butą?

– Nuėjau. Hobsas priešais save laikė dukrą ir pjovė ją. Nušoviau jį.

– Mergaitė mirė?

– Ne.

– Jai viskas gerai?

– Netrukus pasveiko. Dabar viskas gerai.

Vilis tylomis bandė viską įsisąmoninti. Iš įlankoje nuleidusio inkarą laivo sklido tyli muzika.

Greihamas liovėsi pasakoti, bet vėl ir vėl regėjo tuos vaizdus.

Ponia Hobs laiptinėje įsikerta į jo drabužius. Daugybė peilio dūrių. Matydamas, jog moteris nebegyva, girdėdamas klyksmą bute, atgniaužia jos kruvinus lipnius pirštus, lekia aukštyn ir trenkia petimi į duris. Hobsas, prikišęs peilį, laiko nutvėręs dukterį, ši bando ištrūkti, nuleidusi smakriuką ginasi. Greihamas ištuština į Hobsą visą trisdešimt aštunto kalibro apkabą, o šis vis dar bado ir nekrinta ant grindų. Po to Hobsas staiga atsisėda, verkia. Mergaitė keistai švokščia. Hobsas perpjovė gerklę, bet nepalietė arterijų. Dukra plačiai išplėtusi akis žiūri į tėvą, o tėvas sėdi ant grindų ir šaukia: „Matai? Matai?“, kol staiga miršta.

Štai kodėl Greihamas nebepasitiki trisdešimt aštuntojo kalibro ginklais.

– Vili, niekaip negalėjau pamiršti tos Hobso bylos. Visą laiką viską mačiau prieš akis ir vis galvojau, kaip turėjau pasielgti. Negalėjau galvoti apie nieką daugiau. Ir staiga nustojau jausti. Nebegalėjau valgyti, nebegalėjau su niekuo kalbėtis. Prasidėjo gili depresija. Todėl kai gydytojas pasiūlė atsigulti į ligoninę, sutikau. Po kiek laiko šiek tiek atsigavau. Tuomet manęs aplankyti atėjo mergaitė. Toji, kurią sužeidė Hobsas. Mergaitė pasveiko. Mes ilgai kalbėjomės. Galų gale sugebėjau viską pamiršti ir vėl galėjau dirbti.

– Argi ką nors nužudyti, net jei privalai, yra taip baisu?

– Vili, tai yra pats baisiausias dalykas pasaulyje.

– Klausyk, einu minutėlę į virtuvę. Ar nori ko nors? Gal *Kolos*?

Vilis dažnai ką nors atnešdavo Greihamui, bet visuomet tai darydavo tarsi pakeliui, suderindavo su kokiu kitu užsiėmimu. Niekuomet neidavo tik norėdamas įsiteikti.

– Žinoma, *Kolos*.

– Pasakysiu mamai, kad ateitų kartu su mumis pasigrožėti žiburėliais.

Gerokai sutemus Greihamas su Mole sėdėjo supamuosiuose krėsluose galinėje verandoje. Krito dulksna, laivų švieselės keistai mirguliavo migloje. Nuo įlankos pūtė vėjelis, jų oda pašiurpo.

– Tai gali užtrukti? – paklausė Molė.

– Tikiuosi ne, bet gali.

– Vilai, Evelina prižadėjo pasirūpinti parduotuve šią savaitę ir kitos pradžioje. Bet vis tiek turėsiu nuvykti į Maratoną, bent porai dienų, kai atvyks mano pirkėjai. Galėsiu pagyventi su Evelina ir Semu. Turiu pati apsipirkti Atlantoje. Turiu pasiruošti rugsėjui.

– Ar Evelina žino, kur esi?

– Tik pasakiau, kad Vašingtone.

– Gerai.

– Sunku ką nors išsaugoti, tiesa? Sunku ką nors įgyti, bet dar sunkiau – išsaugoti. Koks gi nepatikimas tas mūsų pasaulis.

– Tai jau tikrai, velniai rautų.

– Mes juk sugrįšime į Cukraus galvą?

– Būtinai.

– Tik jau neskubėk ir saugokis. Prižadi?

– Gerai.

– Anksti išvyksi?

Greihamas pusę valandos kalbėjosi telefonu su Krofordu.

– Prieš priešpiečius. Jei tu vis tiek ketini vykti į Maratoną, ryte turėsime kai ką nuveikti. Vilis gali pažvejoti.

– Turėjo tavęs to paklausti.

– Žinau ir visai nekaltinu.

– Velniai rautų tą reporterį, kokia pavardė?

– Laundsas. Fredis Laundsas.

– Manau, tu jo nekenti. Taip norėčiau tau kuo nors padėti. Eime į miegamąjį, pamasažuosiu nugarą.

Staiga Greihamui sukilo pyktis. Visai neseniai jis turėjo teisintis vienuolikamečiui berniūkščiui. Šis pasakė, jog jam atleista. Dabar Molė ketina masažuoti nugarą. Galima eiti į miegamąjį, juk Viliui viskas gerai.

Kai jautiesi suirzęs, geriau patylėk.

– Jei nori dar pagalvoti, paliksiu vieną, – pasiūlė Molė.

Jis nenorėjo galvoti. Tikrai nenorėjo.

– Jei pamasažuosi man nugarą, aš pamasažuosiu tau priekį, – nevykusiai pašmaikštavo.

– Eime, nenaudėli.

Vėjas virš įlankos išsklaidė lietaus debesis, ir apie devintą valandą ryto drėgna žemė lengvai garavo. Tolimieji policijos šaudyklos taikiniai rytmečio migloje atrodė išskydę.

Šaudyklos viršininkas pro žiūronus ilgai stebėjo tolimajame šaudyklos gale stovinčius vyrą ir moterį, kol įsitikino, jog jie tikrai laikosi visų saugumo reikalavimų.

Paprašytas parodyti dokumentus, vyriškis atkišo Teisingumo departamente išduotą pažymėjimą, kuriame buvo parašyta „Tyrėjas". Tai galėjo būti bet kas. Šaudyklos viršininkas nepasitikėjo nė vienu, tik kvalifikuotais šaudymo instruktoriais.

Ką gi, po kiek laiko turėjo pripažinti, jog federalas žino, ką daro.

Porelė šaudė dvidešimt antro kalibro revolveriu, bet vyriškis mokė moterį kovinio šaudymo: kairė koja šiek tiek priekyje, revolveris tvirtai suspaustas abiem plaštakom, rankos vienodai įtemptos. Moteris šaudė į už septynių jardų esantį siluetinį taikinį. Traukė ir traukė pistoletą iš išorinės per petį permesto krepšio kišenės. Bent jau tol, kol šaudyklos viršininkas stebėjo.

Pakitus garsui viršininkas vėl pakėlė akis. Dabar porelė užsidėjusi ausines darbavosi su trumpu storu revolveriu. Šaudyklos viršininkas atpažino pataikymo į lengvą taikinį garsą.

Pamatęs rankose ištiestą ginklą, susidomėjo. Nužingsniavo palei šaudymo liniją ir sustojo už kelių jardų nuo jų.

Norėjo apžiūrėti pistoletą, bet nenorėjo trukdyti. Todėl atidžiai stebėjo, kol moteris išmetinėjo tuščias tūteles ir užtaisinėjo ginklą penkiais naujais šoviniais.

Neįprastas ginklas federalui. Tai buvo „Buldogas", keturiasdešimt ketvirto *Special* kalibro, trumpas ir nedailus, su keistai storu vamzdžiu, puikiai patobulintas *Mag Na Port.* Kad sumažėtų ata-

tranka, vamzdis pragręžtas ties taikikliu, gaidukas įpjautas, labai patogu laikyti. Šaudyklos viršininkas tikėjosi, jog ginklas tikrai pritaikytas greitam pertaisymui. Pragariškas daikčiukas, jei žinai, kuo užtaisyti. Buvo smalsu, kaip moteris susidoros su šiuo revolveriu.

Amunicija ant stalelio greta buvo išdėstyta įdomia tvarka. Arčiausiai stovėjo dėžutė šovinių su palengvintomis kulkomis, po to – įprasti šoviniai. Pagaliau – kai kas, apie ką šaudyklos viršininkas dažnai girdėjo kalbant, bet buvo matęs tik keletą kartų – eilė „Gleizerio patikimųjų" kulkų. Galiukai atrodė tarsi trintukai pieštuko gale. Už jų – varinė talpa, kurioje skystame teflone plaukiojo dvylikto numerio šratas.

Lengva kulka skriejo milžinišku greičiu, įsiskverbdavo į taikinį ir sprogdavo, išlaisvindama šratą. Gyvame kūne tai reiškė visišką suniokojimą. Šaudyklos viršininkas prisiminė statistiką. Iki šiol *Gleizeriais* į žmones pataikyta devyniasdešimt kartų. Visus devyniasdešimt kartų teprireikė vieno šūvio. Aštuoniasdešimt devyni mirė tučtuojau. Vienas, be galo nustebindamas chirurgus, išgyveno. *Gleizerio* šoviniai saugūs, jie nerikošetuoja, neprasiskverbia pro sieną, vadinasi negali užmušti atsitiktinių žmonių, esančių kitoje patalpoje.

Vyriškis su moterimi elgėsi labai švelniai, ją skatino, bet jautėsi, jog dėl kažko labai susirūpinęs.

Moteris gerai tvarkėsi su ginklu ir šaudyklos viršininkas nustebo, jog ji puikiai pakelia atatranką, atsimerkusi, net nesumirksi. Na, užtrukdavo kokias keturias sekundes, kol paleisdavo pirmą šūvį, užgaišdavo traukdama ginklą iš rankinės, bet trys šūviai būdavo centre. Pradedančiajai – neblogai. Turi gabumų.

Sugrįžęs į bokštelį, išgirdo garsų *Gleizerių* švilpesį.

Moteris vienu kartu paleido visas penkias kulkas. Paprastai federalai taip nesielgia.

„Kas, dėl Dievo meilės, jiems pasivaideno? – pagalvojo šaudyklos viršininkas. – Kas tokio, ką reikėtų nudėti penkiais *Gleizeriais?*"

Greihamas priėjo prie bokštelio grąžinti ausinių. Savo mokinę paliko sėdėti ant suolelio – nuleista galva, alkūnės paremtos į kelius.

Šaudyklos viršininkas pagalvojo, jog vyriškis moterimi didžiuojasi ir pasakė tai. Vieną dieną moteris daug nuveiks. Greihamas ramiai padėkojo. Tačiau šaudyklos viršininką apstulbino vyriškio veido išraiška – atrodė kaip pasmerktasis.

16 SKYRIUS

Skambinusysis, ponas Piligrimas, prižadėjo Sarai paskambinti kitą popietę. FTB būstinėje šiam skambučiui visokeriopai pasiruošė.

Kas yra Piligrimas? Krofordas buvo tikras, jog tai – ne Lekteris. Ar Piligrimas ir Dantukų Fėja – tas pats žmogus? „Gali būti“, – mąstė Krofordas.

Per naktį stalai ir telefono aparatai iš Krofordo kabineto buvo pernešti į kitoje koridoriaus pusėje esančią erdvesnę patalpą.

Greihamas stovėjo garsui nepralaidžios kabinos tarpduryje. Kabinoje stovėjo Krofordo telefono aparatas. Sara jį valė *Vindeksu.* Saros ir gretimas stalas buvo apkrauti balsą įrašančiu spektrografu, magnetofonais, streso matuokliais, jos kėdėje sėdėjo Beverli Kac. Sarai reikėjo kažkuo užsiimti.

Didžiulis laikrodis ant sienos rodė be dešimties minučių pusiaudienį.

Drauge su Greihamu laukė daktaras Alanas Blumas ir Krofordas, stovintis šiek tiek nuošalyje, susikišęs rankas į kišenes.

Priešais Beverli Kac sėdintis technikas barbeno pirštais į stalą, kol Krofordas paprašė liautis.

Krofordo stalas buvo užgriozdintas dar dviem naujais telefonais. Vienas buvo tiesiogiai susietas su *Bell System* elektroniniu sujungimo centru (ESC), kitas – karšta linija su FTB Ryšių skyriumi.

– Kiek reikia laiko susekti? – paklausė daktaras Blumas.

– Su nauja įranga užtrunka daug trumpiau, nei dauguma galvoja, – atsakė Krofordas. – Jei jungiamasi per elektroninio ryšio sistemą, užtenka minutės. Jei skambinama iš seno, dar neįjungto į šį tinklą aparato, gali užtrukti šiek tiek ilgiau.

Kad jį išgirstų kabinoje sėdintys žmonės, Krofordas prakalbo garsiau

– Kai jis paskambins, mums bus svarbi kiekviena minutė, todėl leiskite jam įsijausti. Ar nori kiek pasitreniruoti, Vilai?

– Žinoma. Noriu užduoti kelis klausimus jums, daktare.

Blumas atvyko paskutinis. Vėliau Kvantike, Elgesio tyrimų centre, ketino skaityti paskaitą. Blumas jautė nuo Greihamo drabužių sklindantį parako kvapą.

– Gerai, – pradėjo Greihamas. – Suskamba telefonas. Grandinė iš karto susijungia ir ESC pradeda sekti pėdsaku, bet tonų generatorius toliau siunčia ilgą signalą ir skambinantysis nežino, jog jį užfiksavome. Išlošiame kokias dvidešimt sekundžių. – Greihamas pasisuko į techniką. – Tonų generatorius išsijungs po ketvirto signalo.

– Po ketvirto, – linktelėjo technikas.

– Dabar ragelį pakelia Beverli. Jos balsas kitoks, nei girdėtas vakar. Žinoma, jis neatpažįsta. Beverli balsas skamba abejingai. Dantukų Fėja paprašo manęs. Beverli sako: „Tuojau pakviesiu, gal galite palaukti?" Ar pasiruošusi, Beverli? – Greihamas manė, jog repetuoti nereikia. Išliks daugiau natūralumo.

– Puiku, prisijungsime prie linijos, jis nieko nesupras. Atrodo, versi jį laukti ilgiau, negu kalbėsi, – nusišaipė Krofordas.

– Tai gal ketinate dar ir muzikėlę paleisti? – paklausė technikas.

– Po velnių, tikrai ne, – atšovė Krofordas.

– Išlaikysime dar kokias dvidešimt sekundžių, tuomet vėl prieis Beverli ir pasakys: „Ponas Greihamas prie telefono, jungiu". Pakelsiu ragelį, – Greihamas pasisuko į daktarą Blumą. – Kaip jūs kalbėtumėtės, daktare?

– Jis tikisi, kad tu abejoji skambučiu. Leisčiau pajusti šią abejonę. Tegul supranta, jog tau atsibodo visokie apsimetėliai, pavargai nuo pokalbių ir būtų visai įdomu pakalbėti su tikruoju Piligrimu. Apsišaukėlius lengva atpažinti, jie nežino visų įvykio *aplinkybių*. Liepk papasakoti ką nors, kas įrodytų, jog jis – tikrasis Piligrimas.

Daktaras Blumas pažiūrėjo į grindis ir pasitrynė sprandą.

– Nežinome, ko jis tikisi. Gal nori tiesiog išsikalbėti, o gal tavyje mato priešą ir paskambino paerzinti – pamatysime. Pasistenk perprasti jo nuotaiką ir bent šiek tiek laiko prie jo taikstykis, tik nepersistenk. Nemanau, jog ketintų mums padėti, nebent pats apie tai prašneks. Jeigu tai paranojikas, suprasi iš karto. Šiuo atveju reiktų sužaisti jo nepasitenkinimo jausmu. Leisk skųstis. Jei įsijaus, gali pamiršti, kiek laiko kalba. Tai viskas, ką galiu patarti. – Daktaras Blumas uždėjo ranką Greihamui ant peties ir ramiai pridūrė: – Klausyk, tai nebuvo kokia padrąsinanti kalba ar šiaip šūdo malimas. Gali sučiupti jautį už ragų. Todėl aklai nesek patarimais, elkis, kaip atrodys teisinga.

Laukimas. Pusvalandis tylos atrodė nepakeliamas.

– Paskambins ar ne, turime nuspręsti, ką toliau darysime, – pradėjo Krofordas. – Ar nori išmėginti pašto dėžutę?

– Nesugalvoju nieko geresnio, – atsakė Greihamas.

– Tokiu atveju būsime paspendę spąstus dviejose vietose – policijos postą prie tavo namų įlankoje ir prie pašto dėžutės.

Suskambėjo telefonas.

Įsijungė tonų generatorius. ESC pradėjo sekti pėdsaku. Keturi skambučiai, technikas perjungė jungiklį, Beverli pakėlė ragelį. Sara klausėsi.

– Specialaus agento Krofordo kabinetas.

Pažinusi skambintoją Sara papurtė galvą – senas Krofordo bičiulis iš Alkoholio, Tabako ir Ginklų skyriaus. Beverli persimetė su juo keliais žodžiais ir išjungė ryšį. FTB pastate visi žinojo, jog linija turi būti laisva.

Krofordas vėl įsileido pasakoti apie pašto dėžutės planą. Jie nuobodžiavo ir buvo įsitempę vienu metu. Loidas Baumanas parodė, kaip pagal Lekterio kodą šimtajame „Virimo džiaugsmų“ puslapyje perskaityti žinutę. Sara visus apdalino popieriniais kavos puodeliais.

Suskambo telefonas.

Įsijungė tonų generatorius, prasidėjo paieška. Keturi skambučiai. Technikas perjungė jungiklį. Beverli pakėlė ragelį.

– Specialaus agento Krofordo kabinetas.

Sara linktelėjo galvą. Pagaliau.

Greihamas įėjo į kabiną ir uždarė duris. Matė judančias Beverli lūpas. Ji pratarė: „Palaukite“ ir pasižiūrėjo į sekundinę sieninio laikrodžio rodyklę.

Ant nupoliruoto aparato atsispindėjo Greihamo veidas. Matė du išpampusius savo atvaizdus su ausinėmis ir mikrofonu. Jautė nuo švarko dvelkiantį rytinių pratybų paliktą parako dvelksmą. *Tik nepadėk ragelio. Gerasis Jėzau, tik nepadėk ragelio.* Praslinko keturiasdešimt sekundžių. Skambėdamas telefonas šiek tiek pasislinko. *Tegu suskamba dar kartą.* Keturiasdešimt penkios sekundės. *Dabar.*

– Vilas Greihamas. Kuo galiu padėti?

Tylus juokas. Ir prislopintas balsas:

– Tikiuosi, jog gali.

– Gal galėčiau pasiteirauti, kas skambina?

– Argi sekretorė nepasakė?

– Ne, bet ji iškvietė mane iš susitikimo ir...

– Jei pasakysi, jog nenori kalbėtis su Piligrimu, tuojau pat pakabinsiu ragelį. Taip ar ne?

– Pone Piligrime, jei turite kokių nors problemų, pasiruošęs išklausyti. Bus malonu pasikalbėti su jumis.

– Manau, jog problemų turite jūs, pone Greihamai.

– Atsiprašau, nelabai suprantu.

Sekundinė rodyklė baigė skaičiuoti vieną minutę.

– Juk jūs – užsiėmęs vyrukas? – paklausė skambinantysis.

– Ne toks užsiėmęs, kad negalėčiau telefonu išklausyti jūsų reikalo.

– Mano reikalas tas pats, kaip ir jūsų. Tai Atlanta ir Birmingemas.

– Ar žinote ką nors apie tai?

Vėl švelnus juokas.

– Ar aš apie tai ką nors žinau? Ar jus domina Piligrimas? Taip ar ne? Nemeluokit, nes pakabinsiu ragelį.

Pro stiklą Greihamas matė Krofordą. Šis abiejose rankose laikė telefono ragelius.

– Domina. Bet, supraskit, man skambina daugybė žmonių, ir dauguma prisiekinėja esą su tuo susiję.

Praslinko minutė. Krofordas padėjo vieną ragelį ir ėmė kažką skrebenti popieriaus lape.

– Galite nustebti sužinoję, kiek daug žmonių sakosi žiną, – tęsė Greihamas. – Pasikalbi porą minučių ir iš karto supranti, jog jie nenutuokia apie įvykio aplinkybes ir net nesupranta, kas vyksta. Juk jūs ne toks?

Sara prie stiklo priplojo popieriaus lapelį. Greihamas perskaitė: „Telefono būdelė Čikagoje. Policijos pajėgos pakeltos."

– Štai ką siūlau. Pasakykite man ką žinote apie Piligrimą, o aš galbūt atskleisiu, ar tai tiesa, – ištarė prislopintas balsas.

– Geriau eikim tiesiai prie reikalo, – pasakė Greihamas.

– Kalbame apie Piligrimą.

– O kaip žinoti, ar tikrai Piligrimas padarė tai, kas mane domina?

– Tarkim, taip.

– Ar esate Piligrimas?

– Nežinau. Pasakysiu vėliau.

– Ar esate jo draugas?

– Maždaug.

– Ką gi, gal galite įrodyti. Pasakykite ką nors įtikinančio, jog puikiai jį pažįstate.

– Jūs pirmas. Pirmas pasakykit, ką žinot. – Pasigirdo nervingas kikenimas. – Suklystat – dedu ragelį.

– Gerai. Piligrimas – dešiniarankis.

– Lėkštas bandymas. Dauguma žmonių dešiniarankiai.

– Piligrimas – nesuprastasis.

– Būkit geras, nemalkit šūdo.

– Piligrimas labai stiprus.

– Taip, galima taip pasakyti.

Greihamas žvilgtelėjo į laikrodį. Pusantros minutės. Krofordas drąsinančiai palinksėjo galva.

Nepasakyk ko nors, kas suerzintų.

– Piligrimas – baltasis, maždaug penkių pėdų vienuolikos colių ūgio. Jūs dar nepasakėte nieko. Net nesu tikras, jog tikrai jį pažįstate.

– Norit liautis kalbėjęs?

– Ne, bet žadėjote bendradarbiauti. Kol kas kalbu vienas.

– Manote, jog Piligrimas pamišęs?

Blumas papurtė galvą.

– Manau, jog nė vienas, būdamas toks atsargus kaip jis, negalėtų būti pamišęs. Manau, jis tiesiog kitoks. Žinau, jog daugelis žmonių laiko jį pamišusiu. Galbūt dėl to, jog jis neleidžia daugiau sužinoti apie save.

– Aiškiai papasakokit, kaip įsivaizduojat, ką jis veikė su ponia Lids. Galbūt tada pasakysiu, klystat ar ne.

– Nenoriu to daryti.

– Viso gero.

Greihamo širdis nusirito į kulnus, bet kitame ragelio gale vis dar girdėjo kvėpavimą.

– Negaliu to daryti, kol nežinau...

Greihamas išgirdo, kaip Čikagoje atsidarė būdelės durys ir žvangtelėjęs nukrito ragelis. Perduodamas prislopintus balsus ir dunksėjimą, jis suposi ant laido. Visi kabinete tai girdėjo.

– Ramiai. Nė krust. Dabar sukryžiuok rankas už galvos ir lėtai atgal prie būdelės. Lėtai. Rankas ant stiklo.

Greihamą užliejo atsipalaidavimo jausmas.

– Aš neginkluotas, Stenai. Kišenėje paieškok pažymėjimo. Kutena.

Ragelyje pasigirdo sumišęs balsas:

– Su kuo kalbu?

– Vilas Greihamas, FTB.

– Seržantas Stenlis Riflis, Čikagos policijos departamentas. – Dabar balsas buvo suirzęs. – Ar galit paaiškinti, kas čia, po velnių, vyksta?

– Tai jūs man pasakykit. Kažką sulaikėt?

– Taip, po velnių. Fredį Laundsą, reporterį. Pažįstu jį jau dešimt metų... Čia tavo užrašų knygelė, Fredi... Ar kelsit jam kaltinimus?

Greihamas sėdėjo išblyškęs. Krofordas – visas raudonas. Daktaras Blumas stebėjo besisukančią magnetofono juostelę.

– Ar mane girdit?

– Taip, kelsiu kaltinimus. – Greihamo balsas sugriežtėjo. – Trukdymas teisėsaugai. Suimkit jį ir perduokit bylą valstybės kaltintojui.

Staiga ragelyje pasigirdo Laundso balsas. Išsitraukęs vatos gniužulėlius iš po skruostų, jis kalbėjo greitai ir aiškiai.

– Paklausyk, Vilai...

– Pasakysi tai valstybės kaltintojui. Perduok ragelį seržantui Rifliui.

– Aš kai ką žinau...

– Perduok Rifliui tą prakeiktą ragelį.

Linijoje pasigirdo Krofordo balsas:

– Leisk man, Vilai.

Greihamas nutrenkė ragelį. Visus, klausiusius pokalbio, garsas privertė krūptelėti. Greihamas, nė į vieną nepažvelgęs, išėjo iš kabinos ir iš kabineto.

– Laundsai, šį kartą įmynei į mėšlą, žmogau, – pasakė Krofordas.

– Tai norit jį sučiupt ar ne? Galiu padėti. Duokite man minutę, – paskubėjo įsiterpti Laundsas. – Ką tik įrodėte, jog jums žūtbūtinai reikalingas *Tattler.* Anksčiau dar nebuvau toks tikras, dabar tikrai žinau. Tai dėl to skelbimo *Tattler,* nes ar būtumėt taip subruzdę dėl šio skambučio? Puiku. Štai jums *Tattler.* Viskas, ko tik norite.

– Iš kur ištraukei?

– Pas mane atėjo skelbimų redaktorius. Pasakė, jog jūsų Čikagos skyrius atsiuntė žmogų patikrinti skelbimų. Paėmęs penkis gautus vokus, pasakė, kad jie „pažeidė pašto taisykles". Kokias dar taisykles? Redaktorius, prieš atiduodamas laiškus jūsiškiui, padarė kopijas. Ir laiškų, ir vokų. Peržiūrėjau visus. Žinojau, kad keturi skirti tik pridengti vieną, tikrąjį. Porą dienų užtruko, kol visus patikrinau. Atsakymas buvo ant voko. Česapiko pašto spaudas. Česapiko ligoninės pašto indeksas. Juk žinote, kad buvau, kai ten lankėsi jūsų bernužėlis. Kaip dar kitaip galėjo būti? Bet turėjau įsitikinti. Štai kodėl paskambinau. Norėjau pažiūrėti, ar užkibsite ant „Piligrimo". Ir jūs užkibote, dar ir kaip užkibote.

– Padarei didelę klaidą, Fredi.

– Jums reikia *Tattler*, aš galiu atverti vartus. Skelbimai, straipsniai, visas ateinantis paštas, kas tik norite. Prašom. Moku laikyti paslaptį. Galiu. Įtraukite mane, Krofordai.

– Nėra nieko, kur tave būtų galima įtraukti.

– Ką gi, tuomet turbūt nieko tokio, jei kitame numeryje pasirodys šeši asmeniniai skelbimai Piligrimui, parašyti tokia pat maniera.

– Pateiksiu kaltinimus trukdymu teisėsaugai ir gausiu leidimą tave izoliuoti.

– Ir tai pateks į visus Amerikos laikraščius. – Laundsas žinojo, jog pokalbis įrašomas. Jis tuo nebesirūpino. – Prisiekiu Dievu, padarysiu tai, Krofordai. Jei negausiu, ko noriu, ir jus sužlugdysiu.

– Prie kaltinimo trukdymu dar pridėk grasinimą teisėsaugos pareigūnams.

– Leiskit padėti jums, Džekai. Patikėkit, aš galiu.

– Keliauk į areštinę, Fredi. Dabar perduok ragelį seržantui.

Fredžio Laundso *Lincoln Versaille* dvelkė plaukų balzamu, skutimosi losjonu, vyriškomis kojinėmis ir cigarais, todėl seržantas džiaugėsi pagaliau privažiavęs nuovadą.

Laundsas pažinojo vadovybę ir daugumą pareigūnų. Kapitonas pasiūlė Laundsui kavos ir paskambino į valstybės kaltintojo įstaigą „pabandyti išsiaiškinti ir išmėžti visą šitą mėšlą“.

Federalų pareigūnai taip ir neatvyko pas Laundsą. Po pusvalandžio jam paskambino Krofordas, kalbėjosi nuovados viršininko kabinete. Po to reporterį paleido. Viršininkas netgi palydėjo iki automobilio.

Laundsas buvo labai susijaudinęs, todėl Rytų apvažiavimu lėkdamas į namus su vaizdu į Mičigano ežerą vairavo greitai ir nerūpestingai. Iš šios istorijos jis nemažai tikėjosi ir žinojo, jog gali pavykti. Pirmiausiai ketino gerai uždirbti: išleis knygą minkštais viršeliais. Knyga išeis žaibiškai, pasirodys kioskuose praėjus vos trisdešimt šešioms valandoms po žudiko arešto. Dienos laikraščiuose pasirodys jo ypatingoji istorija. Bus taip gera matyti tikroje spaudoje – Čikagos *Tribune*, Los Andželo *Times*, dievinamojo Vašingtono *Post* ir šventojo Niujorko *Times* – savo medžiagą ir savo nuotrauką.

Impozantiškų žurnalų korespondentai, tie, kurie jo nemėgo, nenorėjo kartu išgerti, galės sprogti iš pykčio.

Laundsas buvo atstumtasis, nes kovojo kitoje barikadų pusėje. Jei jis būtų nekompetentingas, kvailas ar nesugebėtų rašyti, spaudos veteranai pakęstų jo darbą *Tattler,* taip kaip visi daug ką atleidžia nevispročiams. Bet Laundsas buvo puikus. Jis turėjo visas gero reporterio savybes – sumanumą, drąsą, gerą akį. Turėjo daug energijos ir kantrybės.

Tiesa, naujiesiems darbdaviams ne itin patiko jo bjaurus būdas ir tai, jog jis nuolat įsiveldavo į kvailiausias istorijas.

Laundsui būtinai reikėdavo būti dėmesio centre, kitaip prarasdavo savitvardą. Reporteris, bjaurus neūžauga, kreivais dantimis ir žiurkės akutėmis, blizgančiomis lyg spjūvis ant asfalto.

Dešimtį metų Laundsas rimtai dirbo žurnalisto darbą, kol suvokė, jog į Baltuosius Rūmus jo niekas nepasiųs. Suprato, jog redaktoriai išnaudos tol, kol taps senu griuvena ir nusigers. Kol mirs nuo kepenų cirozės ar girtas rūkydamas sudegs savo lovoje.

Niekam nereikėjo Fredžio, tik jo gaunamos informacijos. Mokėjo jam pagal didžiausią tarifą, tačiau, kai tenka pirkti moteris, tai nėra labai daug. Tapšnojo jam per petį, sakė, jog turi kiaušus, bet niekuomet neišspausdino jo pavardės pirmajame puslapyje.

Vieną šešiasdešimt devintųjų vakarą, kabinete perrašydamas straipsnį, Fredis išvydo viziją.

Greta jo sėdėjo Frenkas Larkinas ir užsirašinėjo telefonu diktuojamą tekstą. Tame laikraštyje, kur dirbo Fredis, seni reporteriai dažnai taip elgėsi. Frenkui Larkinui buvo penkiasdešimt penkeri, bet atrodė kaip septyniasdešimtmetis. Užpurtusiomis akimis, kas pusvalandis pėdindavo prie savo spintelės truktelti iš butelio. Net ir atokiau sėdėdamas Fredis jautė alkoholio tvaiką.

Larkinas atsistojo, nušliurino prie pertvaros ir prikimsiu balsu kažką šnipštelėjo žinių redaktorei, moteriai. Fredis įtempė ausis, nes visuomet klausydavosi kitų žmonių pokalbių.

Larkinas paprašė iš moterų tualeto atnešti servetėlių – jam dažnai kraujuodavo iš išeinamosios.

Fredis liovėsi spausdinęs. Ištraukė lapą iš rašomosios mašinėlės, įdėjo kitą ir parašė atsistatydinimo prašymą.

Po savaitės jau dirbo *Tattler.*

Fredis rašė apie vėžį ir gaudavo beveik dvigubai didesnį atlyginimą. Naujojo reporterio požiūris padarė įspūdį administracijai.

Tattler galėjo gerai mokėti, nes vėžio tema pasirodė esanti labai pelninga.

Kas penktas amerikietis miršta nuo vėžio. Mirštančiųjų giminaičiai iš paskutiniųjų stengiasi, meldžiasi, bando nugalėti įsisiautėjusią karcinomą masažais ar bananų pudingu, kabinasi už bet kokio šiaudo.

Rinkos tyrimai parodė, jog antraštė „Naujas vėžio gydymo metodas“ ar „Stebuklingi vaistai nuo vėžio“ pirmajame puslapyje *Tattler* pardavimą prekybos centruose padidina dvidešimt dviem ir trimis dešimtosiomis procento. Jei žinutė būdavo spausdinama iš karto po antrašte, pardavimas sumažėdavo šešiais procentais, nes skaitytojai peržvelgdavo tekstą, kol jiems nuskanuodavo prekes.

Rinkos tyrėjai nustatė, jog geriausia pirmajame puslapyje spausdinti tik antraštes, o patį straipsnį talpinti viduriniuose puslapiuose, nes labai sunku kartu skaityti atverstą laikraštį ir stumti pirkinių vežimėlį.

Įprastinė istorija prasidėdavo penkiomis optimistiškomis pastraipomis, po to optimizmas šiek tiek sumenkėdavo, pabaigoje paaiškėdavo, jog „stebuklingų vaistų“ arba neįmanoma gauti, arba dar tik neseniai pradėti bandymai su gyvūnais.

Fredis užsidirbdavo pinigus, o jo istorijos padėjo parduoti daugiau *Tattler.*

Padidėjus skaitytojų ratui, mieste prasidėjo nuolatiniai stebuklingų medalionų ar gydomųjų drabužių pardavimai. Šių prekių gamintojai mokėdavo papildomai, kad skelbimai atsidurtų greta savaitinio straipsnio apie vėžį.

Prašydami daugiau informacijos, daug skaitytojų rašė į laikraštį. Papildomų pajamų duodavo jų adresų pardavimas radijo „pranašams“, klykiantiems sociopatams, kurie, siųsdami nelaimingiesiems vokus su užrašais: „Kažkas, ką jūs mylite, mirs, jei...“, reikalaudavo pinigų

Fredis Laundsas puikiai tiko *Tattler, Tattler* puikiai tiko jam. Dabar, vienuolika metų išdirbęs šiame laikraštyje, Fredis uždirbdavo septyniasdešimt du tūkstančius dolerių per metus. Pinigus leido savo malonumui. Gyveno taip, kaip norėjo gyventi.

Jei reikalai ir toliau taip klostysis, jei pasiseks išleisti knygą, gal pamėgins jėgas kine. Žinojo, jog Holivudas – puiki vieta įžūliems pinigingiems vyrukams.

Fredis buvo labai patenkintas savimi. Lėkte įlėkęs į požeminį garažą, staigiai sustabdė automobilį jam priklausančioje vietoje. Pėdos aukščio raidėmis ant sienos buvo išvedžiota: Ponas Frederikas Laundsas.

Vendė jau buvo namuose – jos *Datsun* stovėjo gretimoje vietoje. Puiku. Jis taip norėtų šią moterį pasiimti drauge į Vašingtoną. Tai išsprogintų farai akis. Lifte švilpavo.

Vendė krovė Fredžio lagaminą. Ji gyveno tarp jo lagaminų ir puikiai išmanė šį darbą.

Su džinsais ir languotais marškiniais, purius rudus plaukus surišusi į uodegėlę Vendė būtų buvusi panaši į fermerio dukrą, jei ne liesumas ir išblyškusi oda. Tiesiog nepadorus liesumas.

Pažiūrėjo į Laundsą žvilgsniu žmogaus, kurio jau niekuo nenustebinsi. Pastebėjo, jog Fredis visas virpa.

– Tu per daug dirbi, Rosko. – Mielai vadino jį Rosko, o šiam pravardė kažkodėl patiko. – Kada, sakei? Šeštos valandos skrydžiu? – Padavusi išgerti, patraukė nuo lovos pačios žvyneliais siuvinėtą triko ir peruką, kad Fredis galėtų atsigulti. – Pamėtėsiu į oro uostą. Man nereikia į klubą iki šeštos.

Vendei priklausė striptizo baras *Vendės miestas,* pačiai šokti nebereikėjo.

– Kai paskambinai, tavo balsas skambėjo kaip Moroko Molio, – pasakė ji.

– Kieno?

– Juk žinai, multikas šeštadienio rytais per televiziją. Jis tikrai paslaptingas ir padeda Slaptosioms tarnyboms. Žiūrėjome, kai sirguliavai... Tau tikrai šiandien nuskilo? Manau, esi savimi patenkintas.

– Velniškai nuskilo. Šiandien surizikavau, brangute, ir pasisekė. Gavau puikią progą.

– Galėtum nusnūsti prieš išvykimą. Juk visai nusivarei.

Laundsas prisidegė cigaretę. Viena dar smilko peleninėje.

– Žinai ką, – tarsi pasiūlė Vendė, – kertu lažybų, jei dabar išlenksi taurelę ir nusimesi skudurus, akimirksniu užmigsi.

Laundso veidas, kietas ir įsitempęs tarsi kumštis, galų gale atsileido, tapo gyvesnis. Jis nustojo drebėti. Papasakojo viską. Šnabždėjo įsikniaubęs į plokščią moters krūtinę; Vendė pirštu ant jo sprando vedžiojo aštuoniukes.

– Tai bent istorija, Rosko, – pasakė. – O dabar pamiegok. Pamėtėsiu tave į lėktuvą. Viskas bus gerai, viskas. O paskui ilgai ir laimingai gyvensim.

Jie šnabždėjosi apie vietas, kurias turės aplankyti. Fredis užmigo.

17 SKYRIUS

Daktaras Alanas Blumas ir Džekas Krofordas sėdėjo ant sulankstomų kėdžių, vienintelių jo kabinete likusių baldų.

– Baras tuščias, daktare.

Blumas stebėjo beždžionišką Krofordo veidą ir bandė suvokti, kas vyksta. Nepaisant burbėjimo ir *Alka–Seltzer*, daktaras įžvelgė šaltą ir skvarbų tarsi rentgeno spinduliai protą.

– Kur Vilas?

– Išėjo pasivaikščioti. Atvėsti, – paaiškino Krofordas. – Jis nekenčia Laundso.

– Ar nemanai, jog Lekteriui paskelbus jo namų adresą, turėjai paleisti Vilą? Leisti grįžti į šeimą?

– Iš pat pradžių taip pagalvojau. Vilas buvo baisiai sukrėstas.

– Suprantama, – pritarė daktaras Blumas.

– Paskui staiga suvokiau, kad jis negali grįžti namo, o Molė su Viliu negali ten pasilikti, kol Dantukų Fėja bastosi laisvėje.

– Ar kada matei Molę?

– Aha. Ji puiki, man labai patinka. Žinoma, džiaugtųsi matydama mane degantį pragare. Todėl dabar stengiuosi nesipainioti jai po kojomis.

– Molė mano, jog išnaudoji Vilą?

Krofordas aštriai nužvelgė daktarą Blumą.

– Turiu jam kai ką pasakyti. Po to reikės susisiekti su tavimi. Kada išvyksti į Kvantiką?

– Iki antradienio ryto neišvyksiu. Atidėjau. – Daktaras Blumas buvo pakviestas skaityti paskaitą FTB akademijos Elgesio tyrimo fakultete.

– Tu labai patinki Greihamui. Yra įsitikinęs, jog nežaidi su juo jokių žaidimėlių, – pasakė Krofordas. Jį užgavo Blumo pastaba apie Vilo išnaudojimą.

– Nežaidžiu. Net nemėginu, – atrėžė daktaras Blumas. – Tiesiog esu atviras kaip ir su visais pacientais.

– Būtent.

– Ne, tiesiog noriu būti jo draugas, ir esu toks, Džekai. Stebėjimas jau įaugęs man į kraują. Tarp kitko, prisimink, kai paprašei jį patyrinėti, atsisakiau.

– Tai Petersenas, tas iš viršaus, norėjo, kad patyrinėtum.

– Ir tu buvai tarp prašiusių. Nesvarbu, net jei ir imčiausi kokių nors Greihamo tyrinėjimų, jei tai atneštų kokią nors medicininę naudą kitiems, pateikčiau tai visiškai neatpažįstama forma. O jeigu parašyčiau mokslinį straipsnį, manau, galima būtų spausdinti tik po mirties.

– Tavo ar Greihamo?

Daktaras Blumas nieko neatsakė.

– Pastebėjau vieną įdomų dalyką – niekada nepasilieki vienas su Greihamu. Įdomu, kodėl? Meilikauji, bet niekuomet nelieki akis į akį. Kodėl? Manai, jog jis mediumas?

– Ne. Jis – vaizduotės žmogus, turi neįtikėtiną regimąją atmintį, bet nemanau, jog mediumas. Nenorėjo, jog Djukas atliktų testus, tas tiesa, bet nieko nereiškia. Jis nepakenčia kušnojimo ir baksnojimo. Taip, kaip ir aš.

– Bet...

– Vilas laiko visa tai tiesiog proto mankšta, o pačia siauriausia prasme yra teisus. Pasiekė puikių rezultatų, bet įsivaizduoju, jog yra ir kitų, taip pat puikiai dirbančių, žmonių.

– Nedaug, – atsakė Krofordas.

– Be to, jis gali puikiai įsijausti, tiesiog įlįsti į kito kailį, – pridūrė daktaras Blumas. – Gali perimti tavo požiūrį ar mano, ar kieno nors kito, kuris šiaip jį gąsdina ar nervina. Toks gebėjimas – sunki našta, Džekai. Įžvalgumas – dviašmenis ginklas.

– Kodėl nepasilieki su juo vienas?

– Todėl, kad nevalingai žiūriu profesionalo žvilgsniu, ir jis netruks pajusti mano susidomėjimą. Greihamas labai jautrus.

– Pajutęs nužiūrinėjant, nuleis žaliuzes, – pašmaikštavo Krofordas.

– Bjaurus palyginimas, bet tikslus. Manau, jau pakankamai atsikeršijai, Džekai. Galime eiti prie reikalo. Tik trumpai. Nesijaučiu labai gerai.

– Galbūt psichosomatinės apraiškos, – vėl užmetė Krofordas.

– Jei atvirai, streikuoja tulžies pūslė. Ką norėjai pasakyti?

– Turime galimybę perduoti žinutę Dantukų Fėjai.

– Per *Tattler*, – pasitikslino Blumas.

– Būtent. Kaip manai, ar tuo, kas sakoma, yra kokia nors galimybė įteigti jam susinaikinimo idėją?

– Pastūmėti nusižudyti?

– Man tai labai patiktų.

– Abejoju. Sergant kai kuriomis psichikos ligomis taip atsitinka. Bet ne šiuo atveju. Jei būtų linkęs save žaloti, nebūtų toks rūpestingas. Taip nesisaugotų. Jei būtų klasikinis šizofrenikas paranojikas, galėtumėte įkalbėti iškilti, tapti matomu. Galėtumėte netgi paskatinti nusižudyti. Bet aš nepadėčiau, – savižudybė buvo mirtinas Blumo priešas.

– Žinau, žinau, kad ne, – pasakė Krofordas. – O ar galėtume jį įsiutinti?

– Kodėl nori tai išsiaiškinti? Kokiu tikslu?

– Paklausiu kitaip: ar galėtume įsiutinti ir atkreipti jo dėmesį?

– Jau užfiksuota, kad priešas – Greihamas, ir puikiai tai žinai. Nekvailiok. Nusprendei pakišti Greihamą?

– Galvoju, jog turiu taip pasielgti. Arba žudikas puikiai pasirodys dvidešimt penktąją. Padėk man.

– Nežinau, ar suvoki, ko prašai.

– Patarimo, štai ko prašau.

– Ne manęs, – atrėžė Blumas. – Turiu omenyje Greihamą. Ar supranti, ko prašai Greihamo? Norėčiau, kad teisingai suprastum, šiaip jau gal ir neužsiminčiau, bet tu privalai žinoti: kaip manai, kas yra Greihamo varomoji jėga?

Krofordas truktelėjo pečiais.

– Baimė, Džekai. Šis vyrukas kovoja su milžiniška baime.

– Kad jį sužeis?

– Ne, ne tik. Baimė užslenka drauge su vaizdiniais tarsi bausmė, bausmė už vaizduotę.

Krofordas stebeilijosi į savo striukus ant pilvo sukryžiuotus pirštus. Paraudonavo. Drovėjosi apie tai kalbėti.

– Žinoma. Ką gi, apie tai neprasitariama didelių berniukų žaidimų aikštelėje. Gerai, kad pasakei, jog jis bijo. Juk dėl to neimsiu laikyti Greihamo nevykėliu. Nesu visiškas idiotas, daktare.

– Niekada nelaikiau tavęs idiotu, Džekai.

– Juk neketinčiau Greihamu rizikuoti, jei negalėčiau pridengti. Bent jau aštuoniasdešimt procentų. Juk ir pats Vilas ne iš kelmo spirtas. Gal ne pats kiečiausias, bet labai greitas. Ar padėsi sučiupti Dantukų Fėją, daktare? Mirė daugybė žmonių.

– Tik jei Greihamas iš anksto žinos visą galimą riziką ir savanoriškai sutiks. Turiu išgirsti iš jo paties.

– Patinki man, daktare. Niekuomet jo neįskaudinčiau. Bent jau ne daugiau, nei mes visi kasdien skaudinam vienas kitą.

Krofordas užtiko Greihamą mažame, aukų asmeniniais dokumentais ir nuotraukomis užverstame kambarėlyje greta Celerio laboratorijos.

Palaukė, kol Greihamas liovėsi skaityti ir padėjo „Teisėsaugos biuletenį".

– Norėčiau su tavimi aptarti dvidešimt penktosios veiksmus.

Greihamui nereikėjo priminti, jog dvidešimt penktąją stoja pilnatis.

– Kai jis vėl tai padarys?

– Taip. Jei dvidešimt penktąją kils problemų...

– Ne „jei". Kils.

– Abu kartus žmogžudystės įvykdytos šeštadienio naktį. Birmingeme – birželio dvidešimt aštuntąją, tą dieną ir prasidėjo pilnatis. Atlantoje viskas vyko liepos dvidešimt šeštąją, parą prieš pilnatį, bet taip pat šeštadienio naktį. Kita pilnatis prasideda rugpjūčio dvidešimt penktąją, pirmadienį. Bet jam patinka savaitgaliai, todėl jau nuo penktadienio turime būti pasiruošę.

– Pasiruošę? Mes pasiruošę?

– Teisingai. Juk žinai, kas vadovėliuose rašoma apie idealų būdą išsiaiškinti žmogžudystę?

– Niekuomet nemačiau, jog praktiškai taip būtų daroma, – atrėžė Greihamas. – Tikrovėje viskas vyksta visai kitaip.

– Žinoma. Bent jau būna sunkiau. Nors būtų nuostabu taip padaryti: nusiųsti vieną vaikiną. Tik vieną. Leisti jam vienam apžiūrėti vietą. Nuolat palaikytume ryšį. Būtų ten vienas tol, kol reikės. Tik jis... tik tu.

Ilga pauzė.

– Ką mėgini pasakyti?

– Nuo penktadienio vakaro, nuo dvidešimt antros, Andriuso Oro pajėgų bazėje laikysime paruoštą Grameno *Golfstryimą*. Pasiskolinau iš Vidaus reikalų ministerijos. Lėktuve bus geriausia laboratorinė įranga. Lauksime jame – aš, tu, Celeris, Džimis Praisas, fotografas ir pora kvotėjų. Vos tik gausime žinią apie nusikaltimą, pajudėsime. Kur tai benutiktų – Rytuose ar Pietuose – būsime ten vėliausiai po valandos ir penkiolikos minučių.

– O kaip vietos policija? Jie nesutiks bendradarbiauti, nenorės laukti.

– Susisieksime su policijos viršininkais ir departamentų šerifais. Su visais. Pasirūpinsime, jog visose nuovadose ant budinčių pareigūnų stalų būtų atitinkami nurodymai.

Greihamas papurtė galvą.

– Velniava. Jie niekada nepasirašys.

– Tai, ko prašome, nėra labai daug. Prašome, jog gavę pranešimą, atvyktų apsižvalgyti arčiausiai esantys pareigūnai. Žinoma, medikai. Jie turi įsitikinti, ar tikrai neliko gyvų. Jie išeis. Pastatyti užtvaras, pradėti apklausas galės kada tik panorėję, bet įvykio *vieta* turi būti užantspauduota, kol atvyksime mes. Atskrendame, tu įeini. Turi ryšį. Gali susisiekti su mumis kada tik nori, gali nepasakyti nieko, jei nepanori. Pasilieki ten tiek, kiek reikės. Po to įeiname mes.

– Vietiniai nenorės laukti.

– Žinoma, nenorės. Atsiųs kelis vaikinus iš Žmogžudysčių skyriaus. Bet juk mandagus prašymas *šį tą* reiškia. Be to, mes atvyksime greičiau, ir tu bent jau pamatysi viską nepaliestą.

Nepaliestą. Greihamas atlošė galvą ir įsispoksojo į lubas.

– Žinoma, – tęsė Krofordas, – iki savaitgalio dar net trylika dienų.

– Tikrai, Džekai...

– Ką, Džekai? – perklausė Krofordas.

– Tu mane žudai, tikrai žudai.

– Nesuprantu.

– Puikiai supranti. Nusprendei panaudoti mane kaip jauką, nes daugiau neturi kur dėtis. Todėl prieš tiesiai išdėstydamas reikalą nori papasakoti, kaip bus baisu kitą kartą. Neblogas planas, bet skirtas suknistam idiotui. Kokio atsakymo laukei? Manei, jog man dreba kiškos po nutikimo su Lekteriu?

– Ne.

– Nekaltinu tavęs, kad taip pagalvojai. Abu žinome – žmonės kartais bijo. Ir man nepatinka šlaistytis su neperšaunama liemene atkišus subinę. Bet tą darau. Negalime ramiai išsiskirstyti, kol niekšo nesučiupome.

– Niekada neabejojau, kad tu sutiksi.

Greihamas juto, kad Džekas sako tiesą.

– Dar kažko nežinau?

Krofordas nieko neatsakė.

– Tik ne Molė. *Nepainiok čia Molės.*

– Dėl Dievo, Vilai, net neketinau to siūlyti.

Greihamas akimirką stebeilijo.

– Šventas šūdas, Džekai. Nusprendei sužaisti išvien su Fredžiu Laundsu? Susigiedojai su mažuoju Fredžiu.

Krofordas pašnairavo į dėmę ant savo kaklaraiščio. Tada pažiūrėjo į Greihamą.

– Pats žinai, jog tai geriausias būdas užmesti jauką. Dantukų Fėja skaito *Tattler.* Ką dar galime padaryti?

– O kam reikalingas Laundsas?

– *Tattler* turi skiltį.

– Vadinasi, *Tattler* puslapiuose išdėsiu Dantukų Fėją į šuns dienas. Manai, tai geriau, nei pašto dėžutė? Neatsakyk, pats žinau. Ar kalbėjaisi su Blumu?

– Šiek tiek. Visi trys turime pasikalbėti. Ir dar Laundsas. Tuo pat metu vykdysime ir pašto dėžutės planą.

– O koks scenarijus? Dantukų Fėjai reikia pasiūlyti puikią progą. Kokioje nors dykynėje. Kad galėtų arti prieiti. Nemanau, jog jis – snaiperis. Gal labai klystu, bet neįsivaizduoju jo su šautuvu.

– Stebėsime jus iš aukštumų.

Abu galvojo tą patį. Neperšaunama *Kevlaro* liemenė apsaugos nuo Dantukų Fėjos devinto kalibro ginklo ir peilio, bet tik ne veidą. Nėra būdo apsisaugoti nuo šūvio į galvą, ypač jei šaulys sumanytų pasislėpti.

– Su Laundsu kalbėkis tu. Nenoriu jo matyti.

– Jam reikia paimti iš tavęs interviu, Vilai, – švelniai tarė Krofordas. – Turi tave nufotografuoti.

Blumas perspėjo Krofordą, jog būtent ši pokalbio dalis Vilui labiausiai nepatiks.

18 SKYRIUS

Atėjus metui Greihamas nustebino ir Krofordą, ir Blumą. Noriai sutiko Laundsą ir net nusišypsojo, nors mėlynos akys tebebuvo ledinės.

Buvimas FTB būstinėje naudingai paveikė Laundso elgesį. Kai reikėjo, buvo malonus ir mandagus, su įranga elgėsi ramiai ir užtikrintai.

Greihamas užsispyrė tik kartą: kategoriškai atsisakė parodyti Laundsui ponios Lids dienoraštį ir visus asmeninius šeimos laiškus.

Prasidėjus interviu, mandagiai atsakinėjo į Laundso klausimus. Abu vyrai nuolat žvilgčiojo į užrašus, kuriuose pokalbio su daktaru Blumu metu pasižymėjo pastabas. Klausimai ir atsakymai dažnai buvo perfrazuojami.

Daktarui Alanui Blumui buvo sunku apibendrinti nusikaltimą. Galų gale ėmė dėstyti savąjį požiūrį į Dantukų Fėją. Likusieji klausėsi tarsi būsimieji karatistai anatomijos paskaitoje.

Daktaras Blumas paaiškino, jog tiek Dantukų Fėjos laiškas, tiek elgesys yra *projekcinis iliuzinis* ir kompensuoja sunkiai ištveriamą nepilnavertiškumo kompleksą. Veidrodžių daužymas išreiškia požiūrį į savo išvaizdą.

Žudiko protestas dėl pravardės Dantukų Fėja paremtas homoseksualine žodžio „fėja" reikšme.[1] Daktaras manė, jog žudikas jautė nesuvokiamą baimę būti palaikytas gėjumi. Daktaro Blumo nuomonę sustiprino vienas keistas pastebėjimas Lidsų namuose: lamdymo žymės ir uždengtos kraujo dėmės rodė, jog Dantukų Fėja jau mirusiam ponui Lidsui užmovė trumpikes, norėdamas pabrėžti, jog visiškai nesidomi vyriškąja lytimi.

Psichiatras paaiškino, jog sadistams dar vaikystėje išryškėja ryšys tarp žiaurumo ir seksualumo.

Barbariškas elgesys su moterimis „stebint" jų šeimos nariams aiškiai išreiškia neapykantą motinai. Pusbalsiu, tarsi ginčydamasis

---

[1] Angliškai kalbančiose šalyse žodis „fėja" (Fairy) kartais vartojamas kaip paniekinama homoseksualo pravardė

pats su savimi, daktaras Blumas pavadino subjektą „košmarų kūdikiu“. Pajutęs psichiatro balse gailestį, Krofordas nuleido akis.

Duodamas interviu Laundsui, Greihamas prikalbėjo daugybę tyrėjui nederamų dalykų, kuriuos vargu ar išspausdintų bent vienas save gerbiantis laikraštis.

Jis įrodinėjo, jog Dantukų Fėja yra nepatrauklus, impotentas, negalintis atlikti lytinio akto su moterimi, todėl, melavo Greihamas, prievartavo vyriškos lyties aukas. Greihamas pasakojo, jog Dantukų Fėja be jokios abejonės yra pajuokos objektas tarp visų savo pažįstamų ir, ko gera, kraujomaišos vaisius.

Pareiškęs, jog šis žudikas akivaizdžiai nėra toks inteligentiškas kaip Hanibalas Lekteris, pažadėjo pasidalinti su *Tattler* ir kitomis kilsiančiomis mintimis apie žudiką. Dauguma teisėsaugos pareigūnų man nepritaria, pabrėžė Greihamas, bet tol, kol jis vadovauja tyrimui, *Tattler* gali tikėtis tiesiai iš jo gauti visą šviežiausią informaciją.

Laundsas padarė daugybę nuotraukų.

Pagrindinė nuotrauka buvo nufotografuota Greihamo „Vašingtono priebėgoje“, apartamentuose, kuriuos „išsinuomojo, kol sučiups Fėją“. Tai buvo vienintelė vieta „pabūti vienumoje“ ir susigaudyti „kruvinų įvykių sūkuryje“.

Nuotraukoje chalatu vilkintis Greihamas vėlų vakarą sėdi už rašomojo stalo ir įdėmiai skaito, gilinasi į „artistišką Dantukų Fėjos prigimtį“.

Už jo nugaros pro langą buvo matyti dalis apšviesto Kapitolijaus kupolo. Svarbiausia – žemutiniame, kairiajame, lango kampe žybčiojo kitoje gatvės pusėje esančio populiaraus motelio iškaba.

Jei tik panorės, Dantukų Fėja Greihamo apartamentus tikrai suras.

FTB būstinėje Greihamas nusifotografavo daugybės spektrometrų fone. Nors tai nebuvo jo darbo priemonės, bet Laundsas pasakė, jog nuotraukoje prietaisai atrodys įspūdingai.

Greihamas netgi sutiko nusifotografuoti greta didžiulio ginklų stendo Amunicijos skyriuje drauge su interviu imančiu Laundsu. Laundsas laikė devinto kalibro automatinį, tokį patį kaip ir Dantukų Fėjos ginklą. Greihamas rodė jam savadarbį garso slopintuvą, padarytą iš televizoriaus antenos stiebo.

Pamatęs ant Laundso peties draugiškai uždėtą Greihamo ranką, dar gerokai prieš Krofordui sureguliuojant objektyvą, daktaras Blumas labai nustebo.

Nuotraukos ir interviu turėjo pasirodyti *Tattler* puslapiuose kitą dieną, rugpjūčio vienuoliktą, pirmadienį. Vos surinkęs medžiagą, pasakęs, jog pats nori stebėti maketavimą, Laundsas išskubėjo į Čikagą. Su Greihamu planavo susitikti antradienį už penkių kvartalų nuo ruošiamų žabangų vietos.

Nuo antradienio, kuomet *Tattler* bus galima nusipirkti visur, monstrui bus paspęsti dveji spąstai.

Kiekvieną vakarą Greihamas vyks į savo „laikiną priebėgą", pavaizduotą *Tattler* puslapiuose.

Tame pačiame laikraštyje išspausdintas asmeninis skelbimas kvies Dantukų Fėją pasirodyti prie pašto dėžutės Anapolyje. Jei skelbimas šiam pasirodytų įtartinas, tai pagalvotų, jog visos pastangos jį sugauti ir bus dedamos prie pašto dėžutės. Tuomet Greihamas taps pačiu patraukliausiu taikiniu. Bent jau taip galvojo FTB.

Floridos policijos departamento pareigūnai nuolat budėjo prie Greihamo namų Cukraus galvos įlankoje.

Tarp tyrėjų tvyrojo nepasitenkinimas. Dvi rimtos pasalos reikalavo daugybės pajėgų, kurias būtų galima panaudoti kur nors kitur. Be to, Greihamas, kiekvieną vakarą privalėjęs tupėti savo „laikinoje priebėgoje", negalėjo laisvai važinėti po Vašingtoną.

Nors nuojauta Krofordui kuždėjo, jog toks ėjimas pats geriausias, pati procedūra jam atrodė pernelyg lėta. Kai iki pilnaties teliko vos dvi savaitės, jautėsi žaidžiąs keistus žaidimėlius.

Sekmadienis ir pirmadienis praslinko labai keistai. Minutės vos vos tempėsi, o valandos tiesiog skriete skriejo.

Pirmadienio popietę Greito reagavimo būrio vadas Spardženas apsuko ratą aplink rengiamos pasalos kvartalą. Greihamas sėdėjo šalia. Krofordas – ant galinės sėdynės.

– Penkiolika po septynių šaligatviai ištuštėja. Visi grįžta namo vakarieniauti, – pasakė Spardženas. Kresnas, raumeningas, beisbolo kepuraitę nusuktu ant pakaušio snapeliu dėvintis pareigūnas priminė beisbolo žaidėją. – Kai ryt pervažiuosi *B& O* pervažą, duok signaliuką. Pasistenk, kad tai nutiktų maždaug pusę devintos, be dvidešimt devynios ar panašiai.

Įsuko į stovėjimo aikštelę prie Greihamo būsto.

– Vietelė tikrai ne ideali, bet galėjo būti ir blogesnė. Rytoj vakare čia pasistatyk mašiną. Kiekvieną vakarą nurodysime kitą vietą, bet visada šioje pusėje. Iki įėjimo – septyniasdešimt penki jardai. Pereik.

Klišas, trumpakojis Spardženas ėjo Greihamo ir Krofordo priešakyje.

„Aiškinasi, iš kur mane užpuls," – pagalvojo Greihamas.

– Jei tai atsitiks, tikriausiai atsitiks šioje atkarpoje, – pasakė Greitojo reagavimo būrio vadas. – Žiūrėk, kai mašiną palieki čia, iki įėjimo reikia eiti tiesiai per aikštelės vidurį. Gana toli nuo kiaurą parą čia stovinčių mašinų. Norėdamas priartėti, žudikas taip pat turės pereiti tuščią erdvę. Kaip tu girdi?

– Normaliai, – atsakė Greihamas. – Šitoj prakeiktoj aikštelėj girdėsiu kiekvieną krebždesį.

Spardženas atidžiai pasižiūrėjo Greihamui į veidą, bet nepamatė, ko ieškojo.

Sustojo aikštelės viduryje.

– Šiek tiek sumažinsime gatvės apšvietimą, kad Dantukų Fėja nesugalvotų pabūti snaiperiu.

– O kaipgi jūsų snaiperiai? – paklausė Greihamas.

– Dvejetas mūsiškių turi Startrono naktinio matymo prietaisus, – atsakė Spardženas. – Taip pat paprašysiu tavęs išsipurkšti švarką specialiu ryškalu, Vilai. Tarp kitko, nesvarbu, kaip bebūtų karšta, ar visuomet ir visur dėvi neperšaunamą liemenę? Ar taip?

– Taip.

– Kokią?

– Tai *Kevralas,* – kaip ten, Džekai, – „Dar vienas šansas"?

– „Dar vienas šansas", – pritarė Krofordas.

– Labai tikėtina, jog jis prislinks prie tavęs iš užpakalio, o gali ramiai ateiti priešais, tuomet praeiti, apsisukti ir iššauti, – paaiškino Spardženas. – Septynis kartus šovė į galvą. Ir pamatė, jog suveikia. Darys tą patį, jei duosi laiko. *Negali duoti jam laiko.* Vėliau prieangyje parodysiu keletą dalykėlių, o paskui važiuosim į šaudyklą. Ar turi laiko?

– Turi, – už Greihamą atsakė Krofordas.

Šaudykloje Spardženas jautėsi tarsi dievukas. Privertė Greihamą po ausinėmis įsidėti dar ir ausų kištukus. Taikinius sustatė įvairiais kampais. Buvo patenkintas, jog Greihamas nešiojasi ne

įprastą trisdešimt aštunto kalibro ginklą, bet nebuvo sužavėtas šaudant matomais blyksniais. Šaudė beveik dvi valandas. Baigęs užsispyrė ir patikrino Greihamo keturiasdešimt ketvirto kalibro ginklo vamzdį ir užraktą.

Prieš išvažiuodamas į įlanką praleisti paskutinio laisvo vakaro drauge su Mole ir Viliu, Greihamas išsimaudė ir persirengė. Visai nenorėjo dvokti paraku.

Po vakarienės drauge su žmona ir posūniu nuvažiavo į bakalėjos krautuvę ir besirinkdami melionus sukėlė didelį triukšmą. Įsitikino, jog apsipirko puikiai. Stenduose prie kasų tebekyšojo senasis *Tattler* numeris. Greihamas tikėjosi, jog Molė nebepamatys naujojo, pasirodysiančio rytojaus rytą. Nenorėjo nieko pasakoti.

Kai moteris paklausė, ko vakarienei norėtų kitą savaitę, pasakė, jog išvyksta, jog turi grįžti atgal į Birmingemą. Tai buvo pirmas kartas, kai Molei sumelavo. Jautėsi riebaluotas ir purvinas, tarsi senas banknotas.

Stebėjo tarp prekystalių vaikštančią Molę. Molė, jo puikioji žmona, kurios gyvenimas keistai siejosi su beisbolu. Dabar paniškai bijodama auglių, keturiskart per metus jį ir Vilį vertė lankytis pas gydytojus. Molė stengėsi nebijoti tamsos. Skaudžiai patyrė, jog laikas – dovana. Žinojo kiekvienos akimirkos vertę. Ir mokėjo ją branginti. Tai ji išmokė Greihamą mėgautis gyvenimu.

Pačebelio „Kanonas" pripildė saulės nutviekstą kambarį, kuriame jie pažino vienas kitą. Abu virpėjo iš laimės. Bet net tuomet baimė persmelkė jį, prasklendė tarsi plėšraus paukščio šešėlis. Buvo pernelyg gera, kad galėtų tęstis ilgai.

Vaikštinėdama parduotuvėje Molė nuolat permetinėjo savo rankinę nuo vieno peties ant kito, nes ginklas joje svėrė, ko gera, gerokai daugiau, nei tos devyniolika uncijų.

Greihamas susizgribo, jog, palinkęs prie melionų, šnibžda šlykščius dalykus:

– Turiu tą šlykštynę sugrūsti į guminį maišą. Privalau tai padaryti.

Apsunkę nuo melo, ginklo ir pirkinių, jie trise – mažutis susikaupęs būrelis – grįžo į savo laikiną prieglobstį.

Molė nujautė kažką negera. Išjungę šviesą jie nebesikalbėjo. Molė sapnavo gretai besikeičiančiuose kambariuose aidinčius sunkius bepročio žingsnius.

19 SKYRIUS

Sent Luiso Lamberto Tarptautiniame oro uoste stovėjo kioskas, prekiaujantis dauguma naujausių dienraščių iš visų Jungtinių Valstijų. Laikraščiai iš Niujorko, Vašingtono, Čikagos ir Los Andželo buvo gabenami lėktuvais. Galėjai nusipirkti tą pačią dieną, vos tik išspausdintus.

Kaip ir dauguma kioskų, šis priklausė plačiam prekybos tinklui, todėl pardavėjas buvo verčiamas greta rimtų laikraščių ir žurnalų imti ir šiek tiek niekalo.

Kai pirmadienį, dešimtą valandą vakaro, pristatė Čikagos *Tribune*, ant grindų greta nukrito ir ryšulėlis *Tattler*. Laikraščiai ryšulio viduje tebebuvo šilti.

Prekeivis palinko prie lentynų ir ėmė dėlioti *Tribune*. Turėjo ką veikti. Dieną dirbantys vyrukai niekuomet nepersidirbdavo.

Akies kampučiu pamatė porą juodų užtrauktuku užtraukiamų batų. Apžiūrinėtojas. Ne, batai priartėjo. Kažkoks prakeiktasis kažko iš jo norėjo. Kioskininkas ketino toliau ramiai dėlioti *Tribune,* bet nuo įdėmaus žvilgsnio tiesiog pašiurpo pakaušis.

Dirbo laikinai. Neprivalėjo būti mandagus.

– Ko nori? – paklausė vis dar pasilenkęs.

– *Tattler.*

– Palauksi, kol sudėliosiu šitą šūsnį.

Batai nepasitraukė. Netgi priartėjo.

– Pasakiau, palauksi, kol sudėliosiu šitą šūsnį, supratai? Ar nematai, dirbu?

Staigus rankos judesys, plieno žybsnis, ir greta gulėjęs tvarkingas ryšulėlis pokštelėjęs perplyšo. Greta skambtelėjo dolerio vertės moneta. Iš vidaus truktelėjus šviežutėlį *Tattler* numerį, likusieji egzemplioriai pasklido plačiai ant grindų.

Pardavėjas pašoko. Skruostai užsiliepsnojo. Vyriškis, prispaudęs laikraštį po pažastimi, ramiai nuėjo.

– Ei! Ei, tu!

Vyriškis atsisuko.

– Ar man sakai?

– Tau. Tau sakau...

– Ką sakai? – jis grįžo. Priėjo pernelyg arti. – Ką man sakai?

Paprastai grubūs pardavėjai pirkėjus suerzina. O šio ramybė skleidė kažkokią grėsmę.

Kioskininkas žiūrėjo į grindis.

– Paimkite grąžą.

Dolarhaidas apsisuko ir nuėjo. Prekeivio skruostai plieskė dar pusvalandį. *Aha, šitas vyrukas čia buvo ir praeitą savaitę. Jei pasirodys dar kartą, pasiųsiu ten, kur nesueina. Tokiems žąsinams turiu kai ką po prekystaliu pasislėpęs.*

Oro uoste Dolarhaidas laikraščio neskaitė. Praėjusį ketvirtadienį gauta Lekterio žinutė jį gerokai sutrikdė. Daktaras Lekteris, žinoma, neklydo rašydamas, jog jis – nuostabus, tą vietą skaitė visas virpėdamas. Jis tikrai *buvo* nuostabus, bet niekino baimę, kurią Lekteriui kėlė policininkai. Ką gi, Lekteris supranta ne ką daugiau, negu likusioji visuomenė.

Tačiau tebeknietėjo sužinoti, ar Lekteris atsiųs jam dar vieną žinutę. Palauks, kol grįš namo, tuomet ir pažvelgs. Dolarhaidas didžiavosi tokia savikontrole.

Važiuodamas mintyse perkratinėjo įvykį su kioskininku.

Buvo laikas, kai kam nors sutrukdęs jausdavo stiprią sąžinės graužatį. Nieku gyvu nebūtų grįžęs prie kiosko. Metų metus mėžė nesibaigiantį mėšlą. Daugiau to nebebus. Žmonės gali užgaulioti Fransį Dolarhaidą, bet niekuomet taip nesielgs su Drakonu. Viskas buvo *virsmo* dalis.

Vidurnaktį lemputė virš rašomojo stalo tebedegė. Iššifruotas *Tattler* pranešimas sulamdytas gulėjo ant grindų. Visur mėtėsi iškarpyti *Tattler* puslapiai. Po Drakono piešiniu gulėjo atverstas didysis albumas. Dolarhaidas įklijavo naują iškarpą. Tebedžiūvo klijai. Po iškarpa buvo ką tik pritvirtintas vis dar tuščias plastikinis maišelis.

Užrašas virš maišelio skelbė: „ŠITUO JIS MANE ĮŽEIDĖ".

Tačiau Dolarhaido prie rašomojo stalo nebuvo.

Uosdamas šaltos žemės ir pelėsių tvaiką, jis sėdėjo ant rūsio laiptų. Prožektoriaus švieselė šokčiojo ant uždengtų baldų, dulkėtų veidrodžių, kažkada kabėjusių name, o dabar nusuktų ir atremtų į rūsio sienas, nugarų, lagamino su dinamitu.

Galų gale švieselė sustojo ant aukšto uždengto daikto, vieno iš keleto tokių pačių tolimajame rūsio kampe. Kol iki jo nusigavo, visas veidas apsipynė voratinkliais. Nutraukęs užtiesalą, nuo dulkių nusičiaudėjo.

Pamirksėjęs nubraukė ašaras ir nukreipė žibintuvėlio šviesą į seną ąžuolinį neįgaliųjų vežimėlį – aukšta atkalte, sunkus, bet patvarus, vienas iš trijų, buvusių rūsyje. Apygarda perdavė vežimėlius senelei keturiasdešimtaisiais, kai ji čia įrengė slaugos namus.

Stumiant vežimėlį grindimis, ratai nepakenčiamai girgždėjo. Nepaisydamas svorio, lengvai užnešė vežimėlį į viršų. Virtuvėje sutepė ratus. Mažučiai priekiniai ratukai vis dar cypė, bet galiniai guoliai buvo puikūs, ratai sukosi lengvai, vos palietus pirštu.

Besukiojant ratukus pamažu atlėgo pyktis. Ratukai tyliai zvimbė, Dolarhaidas pritardamas niūniavo.

20 SKYRIUS

Fredis Laundsas antradienio vidurdienį išvyko iš *Tattler* redakcijos pervargęs, bet pakilios nuotaikos. Medžiagą straipsniui paruošė lėktuve į Čikagą. Atvykęs į redakciją, jau po pusvalandžio, baigtą straipsnį padėjo ant redaktoriaus stalo.

Likusį laiką uoliai rašė savo knygą. Neatsiliepinėjo į jokius skambučius. Puikiai mokėjo susiplanuoti darbus, todėl dabar jau turėjo paruošęs solidų penkių tūkstančių žodžių apimties pagrindą.

Kai sučiups Dantukų Fėją, teliks sugalvoti iš koto verčiantį pavadinimą ir pavaizduoti patį suėmimą. Pasiruošta medžiaga bet kuriuo atveju tiks. Tris geriausius *Tattler* reporterius paprašė būti pasirengusius per kelias valandas po sulaikymo būtinai iškapstyti ką nors apie Dantukų Fėjos praeitį.

Laundso agentas žongliravo milžiniškais skaičiais. Tiesą sakant, iš anksto aptarinėti projektą su agentu buvo pavojinga. Galėjo iširti sutartis su Krofordu. Žinoma, visi kontraktai ir užrašai bus vėlesnės nei sulaikymo datos.

Krofordas turėjo stiprų kozirį – įrašytą Laundso grasinimą telefonu. Už tą grasinimą galima įkišti už grotų. Nepadėtų niekieno globa. Be to, Laundsas žinojo, jog vienintelis Kroforddo skambutis į mokesčių inspekciją pridarytų jam begalę nemalonumų.

Laundsas tebeturėjo šiokių tokių sąžinės likučių. Nepuoselėjo iliuzijų dėl savo darbo pobūdžio. Bet dabar beveik fanatiškai įsijautė į šį projektą.

Svajodamas apie geresnį gyvenimą, kurį nusipirks už pinigus, žinoma, pridirbo daugybę šlykščių dalykų, tačiau dabar pradėjo lįsti senos viltys ir svajonės. Atsargiai kėlė galvas ir augo.

Įsitikinęs, jog jo fotoaparatai ir diktofonai tvarkingi, nuvažiavo namo. Ketino prieš išskrisdamas į Vašingtoną kelias valandas numigti. Vašingtone susitiks su Krofordu. Netoli paspęstų žabangų.

Sušiktas įkyruolis požeminiame garaže! Juodas furgonas užėmė per daug vietos. Kirtęs liniją įsiskverbė į erdvę, kur aiškiai parašyta: „Ponas Frederikas Laundsas“.

Laundsas staigiai atidarė dureles, trenkdamas į furgono šoną ir palikdamas ryškias žymes. Reikia pamokyti tą bjaurų pašlemėką.

Kai už jo atsidarė furgono durys, Laundsas rakino mašiną. Ketino pasisukti, bet pajuto smūgį į ausį. Gindamasis pakėlė ranką, bet keliai sulinko, stipriems gniaužtams surakinus kaklą, ėmė trūkti oro. Kai galų gale jau galėjo įkvėpti, įkvėpė chloroformo.

Dolarhaidas pastatė automobilį už namo, išlipo ir pasirąžė. Visą kelią iš Čikagos galynėjosi su stipriu šoniniu vėju, rankos pavargo. Atidžiai stebėjo naktinį dangų. Netrukus prasidės Perseido meteoritų lietus, jis negali to praleisti.

Iš Apreiškimo: Ir jo uodega nušlavė trečiąją dalį žvaigždžių iš skliauto, ir nužėrė jas žemėn...

Štai ką darys kitą kartą. Privalo pamatyti ir įsiminti.

Dolarhaidas atrakino užpakalines duris ir pradėjo įprastą namo apžiūrą. Išėjo ant galvos mūvėdamas kojinę.

Atidarė furgoną, pritvirtino nuožulnią plokštumą. Tuomet išvežė Fredį Laundsą. Laundsas buvo vienomis trumpikėmis, užrištomis akimis, užkimšta burna. Buvo pusiau be sąmonės, bet nesusmukęs. Sėdėjo labai tiesiai, atsirėmęs į aukštą ąžuolinio neįgaliųjų vežimėlio atkaltę. Nuo pakaušio iki pėdų buvo epoksidine derva priklijuotas prie kėdės.

Dolarhaidas įvežė jį į namą ir pastatė vežimėlį svetainės kampe, veidu į sieną, tarsi nusikaltusį vaiką.

– Ar jums šalta? Gal norėtumėt apkloto?

Dolarhaidas nurišo nuo Laundso akių medicininį tvarstį, ištraukė kamšalą iš burnos, bet šis nieko neatsakė. Sklido stiprus chloroformo kvapas.

– Apklosiu jus, – Dolarhaidas nutraukė nuo sofos vilnonį pledą ir iki pat smakro apkamšė Laundsą. Tada pakišo po nosimi amoniako buteliuką.

Laundsas plačiai atsimerkė ir įsistebeilijo į purvinas sienas. Atsikosėjo ir pradėjo tarškėti:

– Nelaimingas atsitikimas? Ar aš sužeistas?

– Ne, pone Laundsai, viskas bus gerai, – pasigirdo balsas už nugaros.

– Mano nugara sužeista. Mano oda. Ar aš degiau? Dieve mano, tikiuosi, jog nedegiau.

– Degėte? Degėte. Ne. Čia tiesiog ilsitės. Aš šiek tiek laiko praleisiu su jumis.

– Leiskite man atsigulti. Paklausykite, turiu paskambinti į redakciją. Dieve mano, aš sugipsuotas, mano nugara sulaužyta, pasakykit tiesą!

Pasigirdo tolstantys žingsniai.

– Kodėl aš čia? – balsas užlūžo.

Kažkur toli, už nugaros, pasigirdo atsakymas:

– Atpirkimas, pone Laundsai.

Laundsas girdėjo, kaip kažkas kopia laiptais. Girdėjo duše bėgantį vandenį. Galvoje šiek tiek prašviesėjo. Prisiminė, kaip išvyko iš redakcijos ir važiavo, bet neprisiminė nieko, kas įvyko po to. Vienoje galvos pusėje tvinkčiojo, pykino nuo chloroformo kvapo. Šitaip ištiesintas, bijojo apsivemti ir užspringti. Plačiai išsižiojo ir giliai kvėpavo. Girdėjo plakančią savo širdį.

Laundsas vis dar tikėjosi, kad sapnuoja. Mėgino pakelti ranką nuo ranktūrio, kėlė įsitempęs, iš visų jėgų, kol persmelkė skausmas, išblaškantis visus miegus. Jis nesapnavo. Mintys skriejo beprotišku greičiu.

Pasistengęs sugebėjo šiek tiek nuleisti akis ir akimirką žvilgtelti į savo rankas. Suprato, kaip jis pritvirtintas. Tai nebuvo prietaisas, sutvirtinantis lūžusias galūnes. Tai ne ligoninė. Kažkas jį nutvėrė.

Laundsui atrodė, kad antrame aukšte girdi žingsnius, bet tai galėjo būti ir širdies dūžiai.

Bandė galvoti. Stengėsi galvoti. *„Susikaupk ir galvok,* – šnibždėjo. – Susikaupk ir galvok.“

Dolarhaidui lipant žemyn sugirgždėjo laiptai.

Sulig kiekvienu žingsniu Laundsas jautė jo svorį. Buvimą už nugaros.

Tik ištaręs keletą žodžių Laundsas pajuto, kad tikrai kalba.

– Nematau jūsų veido. Nežinau, kas jūs. Nesuprantu, ko norite. *Tattler,* aš dirbu *National Tattler,* sumokės išpirką... didelę išpirką už mane. Pusę milijono, gal ir milijoną. Milijoną dolerių.

Tyla. Paskui – sofos spyruoklių girgždesys. Ką gi, jis atsisėdo.

– Ką jūs galvojate, pone Laundsai?

Pamiršk skausmą ir baimę ir galvok. Dabar. Visą laiką. Laimėk šiek tiek laiko. Laimėk metus. Jis dar nenusprendė mane užmušti. Dar neleido jo pamatyti.

– Ką galvojate, pone Laundsai?

– Nežinau, kas nutiko.

– Ar žinote, KAS AŠ ESU, pone Laundsai?

– Ne. Ir, patikėkite, nenoriu žinoti.

– Pagal jus, esu žiaurus ir pagiežingas seksualiai iškrypęs, visiškas nevykėlis sekso reikaluose. Jūs sakote, tiesiog gyvulys. Galbūt kada nors gero advokato dėka išsisukęs iš kalėjimo, – paprastai Dolarhaidas vengdavo žodžių su „s" ir „š". Tačiau šis pašnekovas tikrai nesiruošė šaipytis. Dolarhaidas jautėsi laisvas ir drąsus. – Dabar jau žinote, tiesa?

Nemeluok. Greitai galvok.

– Taip.

– Kodėl rašote melą, pone Laundsai? Kodėl sakote, kad aš pamišęs? Dabar atsakykite.

– Kai žmogus... kai žmogus daro dalykus, kurių dauguma negali suprasti, tai vadina jį...

– Pamišusiu.

– Jie vadina kaip... kaip brolius Raitus. Visada istorijoje...

– Istorija. Ar suprantate, ką aš darau, pone Laundsai?

Suprantu. Tai buvo galimybė. Sudėtingas posūkis.

– Ne, bet tikiuosi, jog turėsiu galimybę suprasti, o tuomet *supras ir visi mano skaitytojai.*

– Ar jaučiatės pagerbtas?

– Ir esu pagerbtas. Bet turiu pasakyti, kaip vyras vyrui, kad esu išsigandęs. Sunku susikaupti, kai esi išsigandęs. Jei turite didingų minčių, neturėtumėte gąsdinti manęs, kad padarytumėte įspūdį.

– Kaip vyras vyrui. Kaip vyras vyrui. Vartojate šiuos žodžius mėgindamas išreikšti nuoširdumą, pone Laundsai. Vertinu tai. Bet matote, nesu vyras. Buvau juo. Bet Dievo ir savo paties *valia* aš tampu *kitu*, daugiau nei žmogumi. Sakote, esate išsigandęs. Ar tikite, jog Dievas rūpinasi šiais namais, pone Laundsai?

– Nežinau.

– Ar dabar jam meldžiatės?

– Kartais meldžiuosi. Turiu pasakyti, dažniausiai meldžiuosi, kai esu išsigandęs.

– Ar Dievas jums padeda?

– Nežinau. Paskui apie tai nebegalvoju. Turbūt.

– Turbūt. Hmmmmm. Turėtumėte suprasti daugybę dalykų. Netrukus padėsiu jums suprasti. Dabar trumpai atsiprašysiu?

– Žinoma.

Žingsniai iš kambario. Atidaromų virtuvinių stalčių bildesys. Laundsas aprašė daugybę virtuvėje įvykdytų žmogžudysčių. Virtuvėje pilna parankių priemonių. Policijos ataskaitos gali visam laikui pakeisti jūsų nuomonę apie virtuves. Dabar bėga vanduo.

Laundsas galvojo, jog turėtų būti naktis. Jo laukia Krofordas ir Greihamas. Gal jau pasigedo? Milžiniška tuštuma ir liūdesys maišėsi su baime.

Kvėpavimas už nugaros. Akies kampučiu pamatė kažką subaltuojant. Ranka, stipri ir blyški, laikė puodelį arbatos su medumi. Laundsas siurbtelėjo per šiaudelį.

– Parašysiu ilgą pasakojimą, – pratarė tarp gurkšnių. – Viską, ką norėsite išsakyti. Pavaizduosiu jus taip, kaip norėsite, arba nepavaizduosiu, nepavaizduosiu.

– Ša, – pabaksnojo pirštu viršugalvį. Šviesa sustiprėjo. Kėdė pradėjo suktis.

– Ne. Nenoriu jūsų pamatyti.

– Nagi, jūs privalote, pone Laundsai. Juk esate reporteris. Esate čia tam, kad praneštumėte. Kai apsuksiu, atsimerkite ir pažvelkite į mane. Jei pats neatsimerksite, priklijuosiu jūsų vokus prie kaktos.

Pasigirdo čepsėjimas, kažkas spragtelėjo, kėdė apsisuko. Dabar Laundsas buvo pasuktas veidu į kambarį, tačiau sėdėjo tvirtai užsimerkęs. Pirštas primygtinai pabaksnojo jam į krūtinę. Palietė akių vokus. Laundsas atsimerkė.

Sėdinčiam Laundsui vyriškis su kimono pasirodė labai aukštas. Kaukė iš kojinės buvo paraitota iki nosies. Vyras atsuko Laundsui nugarą. Nusimetė drabužį. Pro talentingai atliktą tatuiruotę išryškėjo galingi nugaros raumenys. Ištatuiruota uodega, didinga uodega, leidosi nuo nugaros apačios per sėdmenis. Raitėsi aplink koją.

Drakonas lėtai pasuko galvą, pažvelgė į Laundsą per petį ir plačiai iššiepė nasrus.

– Šventas Dieve, – suvapėjo Laundsas.

Dabar Laundsas sėdėjo kambario viduryje ir matė ekraną. Jau apsirengęs ir įsistatęs protezą, su kuriuo galėjo kalbėti, Dolarhaidas sėdėjo už jo.

– Ar nori sužinoti, KAS AŠ ESU?

Laundsas pabandė linktelti, bet kėdė tvirtai laikė skalpą.

– Labiau už viską. Bijojau klausti.

– Žiūrėk.

Pirmoji skaidrė buvo Bleiko piešinys, Didysis Žmogus Drakonas, išskleidęs sparnus, pakėlęs uodegą, sklendžiantis virš Moters, apsisiautusios saule.

– Ar dabar matai?

– Matau.

Dolarhaidas greitai keitė skaidres.

Trakšt. Gyva ponia Džeikobi.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Gyva ponia Lids.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Dolarhaidas, šėlstantis Drakonas, demonstruojantis savo raumenis ir uodegos tatuiruotę virš Džeikobių lovos.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Ponia Džeikobi laukia.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Ponia Džeikobi po to.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Šėlstantis Drakonas.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Ponia Lids laukia, suglebęs jos vyras guli greta.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Ponia Lids po to, išmarginta krauju.

– Ar matai?

– Taip.

Trakšt. Fredis Laundsas, *Tattler* nuotraukos kopija.

– Ar matai?

– Dieve.

– Ar matai?

– Šventas Dieve. – Žodžiai pynėsi, tarsi kalbėtų verkiantis vaikas.

– Ar matai?

– Prašau, ne.

– Ką ne?

– Ne mane.

– Ne ką? Juk jūs vyras, pone Laundsai. Ar vyras?

– Taip.

– Ar įsivaizduojate, jog esu koks nors iškrypėlis?

– Dieve mano, ne.

– Ar jūs esate iškrypėlis?

– Ne.

– Ar ketinate ir toliau rašyti melą apie mane, pone Laundsai?

– O ne, ne.

– Kodėl rašėte melą apie mane?

– Policija liepė. Tai jie viską susakė.

– Cituoji Vilą Greihamą.

– Greihamas man melavo. Greihamas.

– Ar dabar nori paskleisti tiesą? Apie m*ane*. Apie mano *darbą*. Mano *virsmą*. Mano *meną*, pone Laundsai. Ar tai *menas*?

– Menas.

Baimė Laundso veide išlaisvino Dolarhaido kalbą, jis mėgavosi tardamas šnypščiamuosius ir pučiamuosius priebalsius, o sprogstamuosius jautė tarsi besiskleidžiančius sparnus.

– Sakote, kad aš, matantis daugiau už jus, esu pamišęs. Aš, kuris stumiu pasaulį pirmyn, esu pamišęs. Aš turiu nepalyginamai daugiau drąsos. Paliksiu pėdsaką žemėje, matomą net tada, kai jūsų visų ir dulkės neliks. Jūsų pėdsakas palyginti su maniškiu – tai tarsi sraigės šliūžė ant granito. Plonytis gleivių dryželis, nutįsęs per mano paminkle iškaltus rašmenis, – dabar Dolarhaidui liete liejosi žodžiai, įrašyti jo albume.

– Esu Drakonas, o vadinate mane pamišėliu? Mano elgesį visi seka ir aprašinėja tarsi kometos judėjimą. Ar esate ką nors girdėjęs apie tūkstantis penkiasdešimt ketvirtaisiais pasirodžiusią kometą? Žinoma, ne. Jūsų skaitytojai aklai tiki jumis, tarsi vaikai brauktų pirštu sraigės pėdsaką. Mėgsta visą jūsų rašomą mėšlą. Priversti skaityti tą mėšlą, kaip ir sraigė priversta tampyti savo kiautą. Prieš mane jūs niekas, jūs lyg šliužai prieš Saulę. Jums buvo lemta pamatyti didįjį *virsmą*, bet nieko nesupratote. Kitame gyvenime atgimsite skruzde. Vienintelį dalyką darote teisingai. Iš tiesų turite prieš *mane* drebėti. Tačiau ne baimę turite jausti, Laundsai, jūs ir kitos skruzdės. Turite *mane garbinti*.

Dolarhaidas nuleidęs galvą atsistojo, nykščiu ir smiliumi suspaudė nosies kalnelį. Išėjo iš kambario.

Jis nenusiėmė kaukės. Jis nenusiėmė kaukės. Jei grįš nusiėmęs, aš miręs. Dieve mano, esu visas šlapias. Pasukęs akis durų angos link, laukė klausydamas iš namo gilumos sklindančių garsų.

Dolarhaidas sugrįžo vis dar su kauke. Nešėsi priešpiečių dėžutę, porą termosų.

– Prireiks grįžtant, – laikė pakėlęs vieną termosą. – Čia ledas, mums prireiks. Prieš išvykdami kai ką įrašysim.

Pritvirtinęs mikrofoną greta veido, prie pledo, kuriuo buvo užklotas Laundsas, įsakė:

– Kartok paskui mane.

Jie įrašinėjo pusę valandos. Pagaliau Dolarhaidas tarė:

– Tai ir viskas, pone Laundsai. Elgėtės puikiai.

– Mane paleisite?

– Paleisiu. Bet yra vienas būdas, padėsiantis geriau suprasti ir įsiminti, – Dolarhaidas nusisuko.

– Noriu suprasti. Noriu, kad žinotumėte, jog esu jums labai dėkingas, kad paleidžiate. Iš tiesų nuo šiol ketinu būti doras, jūs tai žinote.

Pasikeitęs dantis, Dolarhaidas negalėjo atsakyti.

Juostelė sukosi toliau.

Rudai dėmėta šypsena Dolarhaidas Laundsui nusišypsojo. Uždėjęs ranką jam ant krūtinės, ten, kur širdis, švelniai, tarsi bučiniui, prie jo palinko ir nukando Laundso lūpas, paskui išspjovė ant grindų.

21 SKYRIUS

Čikagoje aušo. Dangus buvo žemas ir pilkas, oras sunkus.

Iš *Tattler* vestibiulio išėjo apsaugininkas, sustojo šaligatvio pakraštyje, pasitrynė nugarą ir prisidegė cigaretę. Gatvėje stypsojo vienut vienas. Buvo taip ramu, jog girdėjo kvartalo gale, ant kalvos, persijunginėjančių šviesoforo švieselių spragtelėjimus.

Apsaugininkas nematė už pusės kvartalo, į šiaurę nuo šviesoforo stovinčio juodo furgono. Dolarhaidas pritūpė automobilio gale greta Laundso. Apklotu tarsi gaubtu paslėpė Laundso galvą.

Laundsas kentė stiprų skausmą. Atrodė visas pastiręs, bet sąmonė veikė. Žinojo, jog privalo atsiminti daugybę dalykų. Akių raištis šiek tiek užkabino nosį, susidarė mažutis plyšelis ir jis matė Dolarhaido rankas, tikrinančias prie šašų pridžiūvusį burnos kamšalą.

Dolarhaidas apsivilko baltą mediko chalatą, padėjo Laundsui ant kelių termosą ir išstūmė jį iš furgono. Kai užrakino vežimėlio ratus ir pasisuko patraukti nuožulniosios plokštumos, Laundsas pamatė, kad pro raiščio plyšelį regi galinį taukšą.

Jei nors šiek tiek pasisuks, pamatys... O, taip! Automobilio numeris. Matė tik akimirką, bet tvirtai įsiminė.

Dabar jį vežė. Atrodo, šaligatviu. Apsuko kampą ir žemyn. Po ratais sutraškėjo popierius.

Dolarhaidas pastatė vežimėlį šiukšliname tarpelyje tarp atliekų konteinerio ir šalikelėje palikto sunkvežimiuko. Timptelėjo raištį. Laundsas užsimerkė. Po nosimi pajuto amoniako buteliuką ir švelnų balsą greta:

– Ar girdite mane? Beveik atvykome, – nuplėšė raištį. – Mirktelėkit, jei girdite.

Dolarhaidas nykščiu ir rodomuoju praplėšė Laundso vokus. Laundsas žiūrėjo į Dolarhaido veidą.

– Truputį pamelavau, – atsukdamas termosą ištarė Dolarhaidas. – Iš tiesų *neįdėjau* jūsų lūpų į ledą. – Nutraukė apklotą ir atidarė termosą.

Pajutęs benzino kvapą, Laundsas sukaupė visas jėgas ir pabandė atsiplėšti nuo vežimėlio. Jautė, kaip plyšta dilbių oda, girdėjo

tvirto medžio girgždėjimą. Skystis vėsino, garai skverbėsi į gerklę ir nosį. Laundsą išvežė į gatvės vidurį.

– Ar patiko būti Greihamo draugužiu, Freeeeeediiiiiiii?

Plykstelėjo žiebtuvėliu ir pastūmė. Pastūmė, kad, monotoniškai bildant ratams, riedėtų žemyn, tiesiai link *Tattler* pastato.

Apsaugininkas pamatė, kaip klykianti figūra išspjovė degantį kamšalą. Matė atriedantį, per duobes šokčiojantį milžinišką ugnies kamuolį. Kilo dūmai ir kibirkštys, o liepsnos liežuviai plaikstėsi už nugaros lyg sparnai atsispindėdami parduotuvių vitrinose.

Kryptelėjo, užkliudė stovintį automobilį ir tiesiai priešais pastatą apsivertė. Vienas ratas tebesisuko, liepsnos lindo kiaurai stipinus. Pakilo liepsnojanti ranka, vis dar mėgino gintis nuo ugnies.

Apsaugininkas įbėgo į vestibiulį. Galvojo, jeigu tas daiktas sprogs, gal vertėtų pasitraukti nuo lango? Iškvietė ugniagesius. Ką dar galėjo padaryti? Čiupo nuo sienos gesintuvą ir pažiūrėjo į lauką. Vis dar nesprogo.

Apsaugininkas pro tirštus, šaligatvį uždengusius dūmus atsargiai prisiartino ir galų gale nukreipė gesintuvo putas į Fredį Laundsą.

22 SKYRIUS

Pagal tvarkaraštį Greihamas turėjo išeiti iš policijos stebimo būsto be penkiolikos šeštą, dar prieš rytinę spūstį.

Besiskutant paskambino Krofordas.

– Labas rytas.

– Gal nelabai labas, – atsakė Krofordas. – Dantukų Fėja Laundsą atvežė į Čikagą.

– Po velnių, ne.

– Dar nemirė ir kvietė tave. Negali ilgai laukti.

– Lekiu.

– Susitiksim oro uoste. Du šimtai keturiasdešimt penktas skrydis. Po keturiasdešimties minučių. Galėsi vėl čia grįžti, jei dar reikės.

Čikagos FTB skyriaus specialusis agentas Česteris sutiko juos O'Hero oro uoste. Čikaga pripratusi prie sirenų. Česteriui švilpiant greitkeliu per pliaupiančią liūtį su įjungtu raudonai mirksinčiu švyturėliu, priekyje važiuojantis transportas tvarkingai suko į kelkraštį.

Norėdamas perrėkti sireną, Česteris pakėlė balsą:

– Čikagos policijos departamentas pranešė, jog anas užšoko ant jo garaže. Aš kol kas nesikišu. Mes šiuo metu čia ne itin populiarūs.

– Kas išaiškėjo?

– Šiek tiek – kad buvo pasala.

– Ar Laundsas jį matė?

– Negirdėjau, jog būtų apibūdinęs. Tačiau nuo pusės septintos Čikagos policijos departamentas išplatino ieškomos mašinos numerį.

– Ar suradote daktarą Blumą?

– Suradau jo žmoną, Džekai. Daktarui Blumui šįryt atsisakė tulžies pūslė.

– Nuostabu, – replikavo Krofordas.

Česteris pasuko po varvančiu ligoninės portiku. Atsisuko į keleivius.

– Džekai, Vilai, prieš išlipant... Girdėjau, jog tas tipas kaip reikiant pasidarbavo. Turite būti pasiruošę.

Greihamas linktelėjo. Visą kelią iki Čikagos puoselėjo viltį, jog Laundsas išgyvens iki jo atvykimo.

Pyžo nudegimų centro koridorius priminė švarutėliais kokliais padengtą vamzdį. Aukštas gydytojas keistu jauno senio veidu pasivedėjo Krofordą su Greihamu į šalį nuo minios Laundso palatos duris apspitusių žmonių.

– Pono Laundso nudegimai mirtini, – tarė gydytojas. – Galiu numalšinti skausmą, tą ir padarysiu. Jis kvėpavo liepsna, gerklė ir plaučiai – pažeisti. Gali neatgauti sąmonės. Tai būtų geriausia išeitis. Jeigu atgautų sąmonę, miesto policija prašė leidimo apklausti. Kad galėtų kalbėti, turėsiu išimti kvėpavimo vamzdelį. Sutikau tai padaryti – trumpam, žinoma. Šiuo metu pono Laundso nervų galiukai nudegę ir visiškai nejautrūs. Jei išgyvens šiek tiek ilgiau, pajus nepakeliamą skausmą. Jau sakiau policininkams ir jums pasakysiu: jei pamatysiu, jog kankinasi, nutrauksiu bet kokį klausinėjimą. Ar supratote?

– Taip, – atsakė Krofordas.

Linktelėjęs prie durų budinčiam pareigūnui, daktaras sunėrė rankas už nugaros ir tarsi gervė per upelio brastą nustypčiojo koridoriumi.

Krofordas įdėmiai pažvelgė į Greihamą.

– Kaip tu?

– Normaliai. Juk tarnavau specialiuosiuose padaliniuose.

Laundso galva buvo šiek tiek pakelta. Plaukai ir ausys nudegę. Ant nebereginčių akių vietoj nudegusių vokų buvo uždėti kompresai. Dantenos nusėtos pūslėmis.

Greta stovinti seselė patraukė lašinę. Greihamas galėjo prieiti arčiau. Laundsas dvokė kaip gaisravietė.

– Fredi, tai aš, Vilas Greihamas.

Laundsas kilstelėjo kaklą nuo pagalvės.

– Tai tik refleksinis judesys, jis be sąmonės, – paaiškino seselė.

Į pravertą nusvilusią ir sutinusią gerklę buvo įkištas plastikinis vamzdelis. Įkvepiant buvo girdėti švokštimas.

Kampe sėdėjo išblyškęs seržantas. Ant kelių laikė magnetofoną ir segtuvą. Kol neprakalbo, Greihamas jo net nepastebėjo.

– Laundsas paminėjo jūsų pavardę priimamajame, prieš įkišant vamzdelį.

– Buvote ten?

– Atvykau vėliau. Bet turiu įrašą, čia viskas, ką jis pasakė. Pirmiausia dar ugniagesiui padiktavo mašinos numerį. Po to atsijungė, jį išvežė greitoji, po elektrošoko kelioms minutėms atsigavo priėmime. Į ligoninę paskui greitosios pagalbos automobilį sekė keletas *Tattler* darbuotojų – jie ir buvo šalia, kai Laundsas atsigavo. Turiu įrašo kopiją.

– Norėčiau išgirsti.

Detektyvas vartė magnetofoną rankose.

– Manau, norėsite ausinių, – ištarė kiek galėdamas abejingiau. Tada paspaudė mygtuką.

Greihamas išgirdo balsus, ratukų bildėjimą, „...dėkite čia“, neštuvų stuktelėjimą į besisukančias duris, springimą, kostelėjimą ir galų gale švogždesį žmogaus, kuris bando kalbėti neturėdamas lūpų.

– *Dantuų Hėją.*

– Fredi, ar jį matei? Kaip jis atrodo, Fredi?

– *Vendė? Frašau Vendė. Griehanas akišo. Žinojo. Greihamas ane akišo. Tas niekšas nuotraukoj ane asikaino, kai sukruštą eilužį. Vendė?*

Garsas – lyg iš užsikimšusio vamzdžio. Pasigirdo gydytojo balsas:

– Kas čia darosi? Leiskite praeiti. Nešdinkitės visi. *Dabar.*

Ir viskas.

Kol Krofordas klausėsi juostelės, Greihamas stovėjo greta Laundso.

– Paskelbėme automobilio numerius, – pratarė detektyvas. – Ar supratote, ką jis ten švokščia?

– Kas toji Vendė? – klausimu į klausimą atsakė Krofordas.

– Ta kekšė koridoriuje. Blondinė plokščia krūtine. Labai trokšta jį pamatyti. Nieko nežino.

– Tai kodėl neįleidžiate? – nuo lovos neatsisukdamas paklausė Greihamas.

– Jokių lankytojų.

– Žmogus miršta.

– Manot, nesuprantu? Sėdžiu čia nuo sušiktos be penkioliktos šeštos – atsiprašau, sesele.

– Pailsėkite kelias minutes, – pasiūlė Krofordas. – Išgerkit kavos, nusiprauskit. Jis nieko negali pasakyti. Jei prabils, būsiu čia su diktofonu.

– Puiku, pasinaudosiu pasiūlymu.

Detektyvui išėjus, Greihamas prie lovos paliko Krofordą, o pats priėjo prie moters koridoriuje.

– Jūs Vendė?

– Aha.

– Jeigu esate tikra, jog norite ten įeiti, įleisiu.

– Noriu. Gal reikėtų susišukuoti?

– Nebesvarbu, – atsakė Greihamas.

Sugrįžęs pareigūnas nebandė jos išvyti.

„Vendės miesto“ Vendė laikė pajuodusią Laundso ranką ir žiūrėjo tiesiai į jį. Kartą prieš vidurdienį jis sudrebėjo.

– Viskas bus gerai, Rosko, – kartojo moteris. – Gyvensim kaip senais gerais laikais.

Laundsas dar kartą suvirpėjo ir mirė.

23 SKYRIUS

Pilkas Čikagos Žmogžudysčių skyriaus kapitono Osborno veidas priminė akmenyje iškaltą lapės snukutį. Visoje nuovadoje mėtėsi *Tattler* egzemplioriai. Vienas gulėjo ant rašomojo stalo.

Nei Greihamui, nei Krofordui atsisėsti Osbornas nepasiūlė.

– Neketinote susitikti ir padirbėti su Laundsu Čikagoje?

– Ne, jis turėjo atskristi į Vašingtoną, – atsakė Krofordas, – turėjo rezervuotą bilietą. Esu tikras, jog patikrinote.

– Aha, patikrinau. Iš redakcijos Laundsas išvyko vakar apie pusę antros. Užpultas savo namo požeminiame garaže galbūt apie dešimt po dviejų.

– Ką nors radote garaže?

– Laundso raktelius po automobiliu. Garaže nėra jokio budinčiojo – anksčiau buvo įsistatę radijo bangomis valdomus vartus, bet kai tie priplojo porą mašinyčių – išmontavo. Niekas nieko nematė. Šiuo metu tik tiek. Dar darbuojamės su jo mašina.

– Ar galime padėti?

– Gausite visus rezultatus, kai tik juos turėsiu. Geriau patylėkit, Greihamai. Jau ir taip laikraštyje pakankamai pripliauškėte.

– Ne ką kita išgirdau klausydamas jūsų.

– Ar jūs pykstate, kapitone? – paklausė Krofordas.

– Aš? Kodėl turėčiau? Susekame jūsų skambintoją ir sulaikom šitą suknistą žurnaliūgą. O tuomet atsiimate kaltinimus. Tada imate sukti kažkokius reikaliukus ir grąžinate jį keptą tiesiog prie to skandalingo laikraštpalaikio. Dabar visi gviešiasi Laundso straipsnių, jis – geidžiamiausias. Ir dabar Čikagoje turime nuosavą Dantukų Fėjos auką. Nuostabu! „Dantukų Fėja Čikagoje“, vaikinai. Iki vidurnakčio turėsime šešis netyčinius nužudymus, tipelis norės girtas nepastebėtas įslinkti į namučius, žmona išgirs, pykšt! O gal Dantukų Fėjai patiks Čikagoje, gal užsigeis čia pasisukinėti. Būtų smagu!

– Turime dvi išeitis, – ramiai ištarė Krofordas. – Galime suremti ragus, įtraukti vyriausiąjį komisarą, valstybės kaltintoją ir pakišti subines – tiek jūsų, tiek mano. Arba galime sutelkti jėgas ir pabandyti sučiupti tą šūdžių. Buvau atsakingas už šią operaciją ir

puikiai žinau, jog susišikau. Argi Čikagoje taip niekad nenutinka? Nenoriu kariauti, kapitone. Noriu nutverti žudiką ir važiuoti namo. O ko norite jūs?

Osbornas ant stalo lėtai perstatė porą daiktų: pieštukinę ir vaikiuko lapės snukučiu, vilkinčio dryžuotu kostiumėliu, nuotrauką. Tada atsilošė, išpūtė lūpas ir iškvėpė.

– Šiuo metu norėčiau kavos. O jūs, vaikinai?

– Norėčiau, – atsakė Krofordas.

– Ir aš, – pridūrė Greihamas.

Osbornas išdalijo putplasčio puodelius. Pasiūlė atsisėsti.

– Dantukų Fėja turėjo turėti furgoną ar sunkvežimiuką, kad galėtų atvežti Laundsą tame neįgaliųjų vežimėlyje, – pradėjo Greihamas.

Osbornas linktelėjo.

– Numeris, kurį įsiminė Laundsas, pavogtas nuo televizijos remontininkų sunkvežimio Ąžuolų parke. Niekšas nuėmė numerį, kuris tiktų ir ant furgono, ir ant sunkvežimio. O ant televizininkų sunkvežimio pritvirtino kitą, anksčiau pavogtą numerį, kad jie iš karto nieko nepastebėtų. Išradingas vyrukas. Tiksliai žinome vieną dalyką – numeris pavogtas vakar rytą po pusės devintos. TV vaikinukas vakar pylėsi degalus ir atsiskaitė kreditine kortele. Operatorius užsirašė tikrąjį numerį, vadinasi, nušvilpė po to.

– Niekas nematė jokio sunkvežimio ar furgono? – paklausė Krofordas.

– Niekas. Apsaugininkas ničnieko nepastebėjo. Galėtų teisėjauti sporto varžyboms – tiek mažai mato. Pirmieji prie *Tattler* atlėkė ugniagesiai. Bet stebėjo liepsnas. Apklausiame visus, naktį dirbusius *Tattler* kaimynystėje, ir tuos, kas vakar ryte buvo netoli TV remontininkų furgono. Tikimės, gal kas pastebėjo nusukinėjamą numerį.

– Norėčiau dar kartą pamatyti vežimėlį, – paprašė Greihamas.

– Vežimėlis laboratorijoje. Paskambinsiu, – Osbornas patylėjo. – Bet turime pripažinti, tas Laundsas buvo kietas vyrukas. Tokiu momentu įsiminti ir padiktuoti automobilio numerį! Ar klausėtės, ką kalbėjo ligoninėje?

Greihamas linktelėjo.

– Nenorėčiau sureikšminti, bet noriu įsitikinti, jog išgirdome tą patį. Kaip jums nuskambėjo tekstas?

– Dantukų Fėja. Greihamas pakišo. Žinojo. Greihamas mane pakišo. Tas niekšas apsikabino mane nuotraukoje kaip sukruštą meilužį, – monotoniškai pakartojo Greihamas.

Žiūrėdamas į federalą Osbornas negalėjo nesuprasti, kaip Greihamas jaučiasi. Todėl uždavė kitą klausimą.

– Kalba apie tą nuotrauką, kur judu drauge *Tattler?*

– Tikriausiai.

– Iš kur tai galėjo ištraukti?

– Laundsas ir aš esame keletą kartų susidūrę.

– Bet toje nuotraukoje atrodote toks draugiškas. Dantukų Fėja iš pradžių nužudė meilužį?

– Panašu. – „Tu labai skubi, laputaite“, – pagalvojo Greihamas.

– Blogai, kad reporterio nesekėte.

Greihamas nutylėjo.

– Galvojome, jog Dantukų Fėja pamatys *Tattler* tuomet, kai Laundsas jau bus su mumis, – atsakė Krofordas.

– Ar iš to, ką pasakė, būtų galima dar ką nors išpešti?

Greihamas tarsi atsipeikėjo ir prieš atsakydamas mintyse pakartojo Osborno klausimą.

– Iš to, ką Laundsas pasakė, galime spręsti, jog prieš užpuldamas rašeivą Dantukų Fėja jau matė *Tattler,* tiesa?

– Teisingai.

– Jeigu darysime prielaidą, jog jį užvedė *Tattler,* tai ar neatrodo, kad jis susiruošė pernelyg greitai? Tas dalykas buvo išspausdintas pirmadienio vakarą, o niekšas jau antradienį, ko gera, antradienio rytą kažkur Čikagoje nušvilpė automobilio numerį ir užgriuvo Laundsą antradienio popietę. Ką tai sako?

– Arba Dantukų Fėja pamatė laikraštį anksčiau, arba šlaistosi kažkur netoliese, – atsakė Krofordas. – Arba laikraštį pamatė Čikagoje, arba kažkur kitur, bet pirmadienio vakarą. Atminkite, žudikas laukė spaudinio pasirodymo, juk tikėjosi skelbimo.

– Arba jau buvo čia, arba atvažiavo automobiliu, – tęsė Greihamas. – Žaibiškai užpuolė Laundsą ir dar atsitempė tą seną krėslą. Tokio didelio, net nesudedamo vežimėlio lėktuvu neatskraidinsi. Dantukų fėja negalėjo atskristi, nuvaryti furgoną, pavogti numerį ir duotis po apylinkes ieškodamas senovinio neįgaliųjų vežimėlio. Būtent senovinio, nes šiuolaikinis jo tikslams netiktų, – Greihamas stovėjo sukiodamas rankose žaliuzių virvutę, įsistebeilijęs į sieną kitoje gatvės pusėje. – Tikriausiai turėjo tą vežimėlį arba žinojo, kur jis yra.

Osbornas išsižiojo klausti, bet sulaikė Krofordo veido išraiška.

Ant žaliuzių virvutės Greihamas raišiojo mazgus. Rankos virpėjo.

– Žinojo, kur yra vežimėlis, – priminė Krofordas.

– Uhu... – sumurmėjo Greihamas. – Dabar matote... mintis kilo nuo vežimėlio. Pamačius ar pagalvojus apie vežimėlį. Štai iš kur kilo idėja, kai niekšas galvojo, ką galėtų padaryti tiems pedikams. Liepsnojantis Fredis, riedantis gatve. Turėtų būti puikus reginys.

– Manai, jog jis stebėjo?

– Tikriausiai. Žinoma, prieš padarydamas visa tai matė vaizduotėje, dar kai tik planavo kerštą.

Osbornas stebėjo Krofordą. Krofordas buvo labai rimtas. Osbornas žinojo, jog Krofordas labai patikimas, ir jeigu taip rimtai klausosi...

– Jei Dantukų Fėja turėjo vežimėlį, arba žinojo, kur jis yra... Turime patikrinti visus netoliese esančius slaugos ir senelių namus, – pasiūlė Osbornas.

– Vežimėlis puikiai tiko, kad Laundsas ilgai išliktų nejudrus, – tarė Greihamas.

– Ganėtinai ilgai. Jo nebuvo penkiolika valandų ir dvidešimt penkias minutes. Maždaug, – papildė Osbornas.

– Jeigu žudikas būtų norėjęs tiesiog nudaigoti Fredį, galėjo ramiausiai tai padaryti garaže, – tęsė Greihamas. – Galėjo sudeginti jį automobilyje. Pamišėlis norėjo pasikalbėti su Fredžiu arba kažkaip sužaloti.

– Arba furgone, arba kažkur nusivežė, – pridūrė Krofordas. – Pagal tai, kiek užtruko, sakyčiau, jog kažkur nusivežė.

– Į kokią nors saugią vietą. Gerai subintavęs, į kokiuos nors slaugos namus įvažiuotų ir išvažiuotų nepastebėtas, – pasakė Osbornas.

– Neprasprūstų, – paprieštaravo Krofordas. – Tiksliai žinojo, ką darys. Turėjo vežimėlį, furgoną ir saugią vietą, kur galėtų ramiai darbuotis. Ar tai neprimena... namų?

Suskambėjo Osborno telefonas.

– Ką?.. Ne, aš nekalbėsiu su niekuo iš *Tattler*... Ką gi, tikiuosi, nemala šūdo. Sujunk... Taip, kapitonas Osbornas... Kada? Kas atsiliepė po komutatoriaus? Pakvieskite, prašau. Pakartokit dar kartą, ką pasakė?.. Už penkių minučių atvyks pareigūnas.

Osbornas padėjo ragelį ir įdėmiai pažiūrėjo į telefono aparatą.

– Prieš penkias minutes paskambino Laundso sekretorei, – pasakė. – Moteris prisiekinėja, jog tai Laundso balsas. Pasakė kažką, ką ji ne itin suprato, kažką apie „...Didžiojo Raudonojo Drakono jėgą“. Taip išgirdo.

24 SKYRIUS

Daktaras Frederikas Čiltonas stovėjo koridoriuje greta Hanibalo Lekterio vienutės. Čiltoną lydėjo trys stambūs sanitarai. Vienas laikė tramdomuosius marškinius ir įtaisą kojoms surakinti, antrasis – pipirinį balionėlį. Trečiasis ką tik užtaisė orinį šautuvą raminamųjų kapsule.

Lekteris skaitė statistikos suvestines ir kažką žymėjosi. Girdėjo žingsnius. Girdėjo visai greta trakštelint užtaisomą šautuvą, bet skaitė toliau ir niekuo neišsidavė, jog žino, kad Čiltonas stovi netoliese.

Po pietų Čiltonas perdavė Lekteriui laikraščius ir iki pat vakaro nesakė, kokia bausmė laukia už pagalbą Drakonui.

– Daktare Lekteri, – galų gale kreipėsi Čiltonas.

Lekteris atsisuko.

– Labas vakaras, daktare Čiltonai, – visiškai nekreipė dėmesio į sanitarus. Žiūrėjo tik į Čiltoną.

– Atėjau knygų. *Visų.*

– Matau. Ar galiu sužinoti, kiek laiko jų negrąžinsite?

– Priklausys nuo jūsų elgesio.

– Ar tai – *jūsų* sprendimas?

– Čia aš sprendžiu apie nuobaudas.

– Žinoma, jūs. Nepanašu, jog tokį metodą pasiūlytų Vilas Greihamas.

– Prie tinklo ir apsivilk šitą, daktare Lekteri. Nekartosiu dukart.

– Žinoma, daktare Čiltonai. Tikiuosi, marškiniai – trisdešimt devinto dydžio, nes trisdešimt septintasis man veržia.

Daktaras Lekteris tramdomuosius marškinius vilkosi tarsi vakarinį kostiumą. Įkišęs ranką pro pertvarą sanitaras užsagstė nugaros užsegimą.

– Padėkite ponui Lekteriui atsisėsti, – paliepė Čiltonas.

Kol sanitarai tuštino knygų lentynas, Čiltonas nusivalė akinius. Laikydamas rankose rašiklį, ėmėsi asmeninių Lekterio dokumentų.

Net ir su tramdomaisiais marškiniais atrodydamas keistai gracingai, Lekteris stebėjo Čiltoną iš tamsaus vienutės kampo.

– Po geltonu aplanku, – ramiai pratarė Lekteris, – rasite jums iš archyvo atsiųstą atmetimą. Per klaidą atneštas drauge su mano vokais. Įdėmiau nepažiūrėjau ir atplėšiau. Atsiprašau.

Čiltonas užsiplieskė.

– Manau, paimsime pono Lekterio klozeto sėdynę, – pasakė sanitarui.

Čiltonas žiūrėjo į statistikos lenteles. Viršuje Lekteris brūkštelėjo savo amžių: keturiasdešimt vieneri.

– O kas čia? – paklausė Čiltonas.

– Laikas, – atsakė daktaras Lekteris.

Skyriaus viršininkas Brajanas Celeris pastvėrė iš kurjerio lagaminėlį ir vežimėlio ratukus. Skuodė į analizės laboratoriją tokiu greičiu, jog gabardino kelnės tik švilpė.

Pavaldiniai, pasilikę antrai pamainai, puikiausiai žinojo, ką reiškia toks švilpesys: Celeris tikrai skuba.

Jau ir taip ilgai užtruko. Kurjeris nusiplūkė. Skrydį iš Čikagos iš pradžių atidėjo dėl blogo oro, po to lėktuvas priverstinai tūpė Filadelfijoje. Kurjeris išsinuomojo automobilį ir pats atvairavo į FTB būstinę Vašingtone.

Čikagos policijos laboratorija puiki, bet kai kurių dalykų atlikti negali. Kaip tik tai ir ruošėsi padaryti Celeris.

Prie spektrometro paliko dažų pavyzdžius nuo Laundso automobilio durelių.

Beverli Kac iš Plaukų ir audinių skyriaus paėmė vežimėlio ratus ir išsidalijo su bendradarbiais.

Pagaliau Celeris užėjo į mažą prikaitusį kambariuką, kuriame prie dujų chromotografo darbavosi Liza Leik. Moteris tyrė pelenus, atvežtus iš tyčinio padegimo Floridoje. Stebėjo, kaip ant judančios milimetrinio popieriaus juostelės adatėlė brėžia dantytą kreivę.

– Puikiausios rūšies skystas kuras, – pasakė. – Štai kuo padegė. – Buvo mačiusi tiek daug pavyzdžių, kad nebereikėjo pasitikrinti žinyne.

Celeris stengėsi nežiūrėti į moterį. Pyko ant savęs, jog vis traukia į šį kambarėlį. Atsikosėjęs padavė Lizai dvi blizgančias metalines skardines.

– Iš Čikagos? – paklausė tyrėja.

Celeris linktelėjo.

Liza patikrino skardines ir dangtelių sandarumą. Vienoje buvo vežimėlio pelenai, kitoje – sudegusių Laundso drabužių likučiai.

– Kiek laiko prabuvo skardinėse?

– Apie šešias valandas, – atsakė Celeris.

– Įvertinsiu.

Pradūrusi dangtelius storu švirkštu, ištraukė iš skardinės orą ir nukreipė į dujų chromatografą. Nustatė prietaisą. Mėginiui judant penkių šimtų pėdų ilgio prietaiso kolona, adatėlė brėžė kreivę.

– Be priemaišų... – pasakė Liza. – Švarus benzinas, be jokių priemaišų. Toks būna labai retai. – Gretai pervertė pavyzdinius grafikus. – Kol kas negaliu pasakyti markės. Padirbėsiu su pentanu, tuomet viską ir sužinosi.

– Puiku, – atsakė Celeris. Pentanas, ištirpinęs pelenuose likusį kurą, chromatografe atsiskirs, o degalai bus dar kartą tiksliau ištirti.

Pirmą nakties Celeris turėjo visus duomenis, kokius tik galėjo išpešti.

Liza Leik pasakė tikslią benzino markę: Fredis Laundsas buvo padegtas *Servco Supreme* rūšies benzinu.

Atidžiai ištyrus visus neįgaliųjų vežimėlio ratų griovelius, buvo aptikta dviejų rūšių kiliminio audinio atplaišų: vilnonio ir sintetinio. Pelėsis, rastas ratų nešvarumuose, leido manyti, jog vežimėlis buvo laikomas tamsioje šaltoje vietoje.

Kiti rezultatai džiugino mažiau. Dažų pavyzdys parodė, jog mašina perdažyta. Perleidus per spektrometrą ir sulyginus su turimais valstijų automobilinių dažų pavyzdžiais paaiškėjo, jog tai – aukštos kokybės *Duco* automobilinė emalė. Per pirmąjį septyniasdešimt aštuntųjų ketvirtį pagaminta ir keliuose automobilių dažymo tinkluose išplatinta daugiau nei šimtas aštuoniasdešimt šeši tūkstančiai galonų šios emalės.

O Celeris tikėjosi pagal dažus nustatyti automobilio markę ir bent apytikrę pagaminimo datą.

Nusiuntė rezultatus į Čikagą.

Čikagos policijos departamentas pareikalavo grąžinti ratukus. Supakuotus ratus kurjeriui nešti nebuvo patogu. Į krepšį Celeris dar įgrūdo laboratorijos ataskaitas, laišką ir siuntinį Greihamui.

– Šiaip tai nesu *Federal Express*, – įsitikinęs, jog Celeris jo nebeišgirs, sumurmėjo kurjeris.

Teisingumo departamentui priklausė keletas netoli Čikagos septintojo rajono teismo esančių butų. Teismo sesijų metu juose gyvendavo juristai ir garsūs ekspertai. Viename apsistojo Greihamas. Krofordas apsigyveno kitoje holo pusėje.

Greihamas, peršlapęs ir nusikalęs, grįžo devintą vakaro. Paskutinį kartą valgė lėktuve skrisdamas iš Vašingtono. Po pusryčių į burną nieko nebuvo įsimetęs. Dabar vien nuo minties apie maistą pykino.

Pagaliau baigėsi šis lietingas trečiadienis. Viena blogiausių, kiek gali atsiminti, dienų.

Mirus Laundsui atrodė suprantama, jog kitas bus Greihamas. Todėl Česteris visą dieną jį stebėjo: apžiūrinėjantį Laundso garažą, stovintį ant apsvilusio šaligatvio toje vietoje, kur padegė Laundsą. Švysčiojant fotoaparatų blykstėm Greihamas pareiškė reporteriams, jog „gedi savo draugo Frederiko Laundso".

Ketino eiti į laidotuves. Ir federalai, ir policijos pareigūnai tikėjosi, jog žudikas ateis pasižiūrėti į gedintį Greihamą.

Iš tiesų niekaip negalėjo įvardyti savo jausmų. Pasišlykštėjimas kaitaliojosi su nesveiko džiūgavimo, kad sudegė Laundsas, o ne jis, bangomis.

Greihamui atrodė, jog per keturiasdešimt metų taip nieko ir neišmoko. Tik pavargo.

Įsipylė taurę martinio ir besirengdamas ištuštino. Po dušo, žiūrėdamas žinias, išmaukė antrą.

(FTB pasala sužlugo. Federalai nesugebėjo sučiupti Dantukų Fėjos, žuvo puikus, patyręs reporteris. Netrukus daugiau detalių – laidoje „Liudininkų akimis".)

Prieš pasibaigiant žinioms žurnalistai jau vadino žudiką Drakonu. *Tattler* greitai paskleidė naujieną. Greihamo tai nė kiek nestebino. Ką gi, ketvirtadienio laikraštį tiesiog išgraibstys.

Prisipylė trečią taurę martinio ir paskambino Molei.

Molė žiūrėjo šeštos ir dešimtos valandos žinias, matė *Tattler*. Suprato, jog masalas buvo Greihamas.

– Turėjai pasakyti, Vilai.

– Gal. Bet nemanau.

– Ar dabar jis mėgins nužudyti tave?

– Anksčiau ar vėliau. Bus sunku, juk nesėdžiu vienoje vietoje. Be to, Mole, mane nuolat saugo, niekšas tai žino. Viskas bus gerai.

– Vos apverti liežuvį. Tikriausiai susiradai draugelį šaldytuve?

– Tik šiek tiek.

– Kaip jautiesi?

– Blogiau nebūna.

– Per žinias sakė, jog FTB to reporterio nesaugojo.

– Laundsas tikėjosi tuo metu, kai Dantukų Fėja pamatys laikraštį, būti su manimi ir Krofordu.

– Dabar žurnalistai vadina žudiką Drakonu.

– Jis pats save taip pavadino.

– Vilai, turiu kai ką pasakyti... Noriu su Viliu išvažiuoti iš čia.

– Įdomu, kur?

– Pas jo senelius. Jie jau seniai nematė vaikaičio, bus labai patenkinti.

– Aha, kaipgi.

Vilio tėčio tėvai turėjo rančą Oregono pakrantėje.

– Čia šiurpu. Žinau, jog tikriausiai saugu, bet mes beveik neužmiegame. Nežinau, gal taip paveikė tos šaudymo pratybos.

– Atleisk, Mole, – *norėčiau sugebėti išreikšti, kaip gailiuosi.*

– Ilgėsiuos tavęs. Abu ilgėsimės.

Ką gi, tvirtai apsisprendė.

– Kada išvyksti?

– Ryte.

– O kaipgi parduotuvė?

– Evelina sutiko viskuo pasirūpinti. Aš perrašysiu sutartis su tiekėjais, tiesiog šiaip, o po to galės pasilikti, kas jai patiks.

– O šunys?

– Paprašiau Evelinos paskambinti į apygardą, Vilai. Galbūt kelis kas nors paims. Man labai gaila, Vilai.

– Mole, aš...

– Jei pasilikdama galėčiau kaip nors tave apsaugoti, pasilikčiau. Bet tik pats gali apsisaugoti, Vilai, nesugebėsiu tau padėti. Kai mūsų čia nebebus, galėsi daugiau galvoti apie save. Nesiruošiu visą likusį gyvenimą tampytis to prakeikto pistoleto, Vilai.

– Galbūt reikėjo vykti į Oklendą, – *nereikėjo to sakyti. Oi, vaikine, ji tyli pernelyg ilgai.*

– Klausyk, paskambinsiu, – galiausiai pasakė Molė, – arba pats paskambinsi.

Greihamas sudrebėjo. Trūko oro.

– Leisk pasirūpinti nors išvykimu. Ar jau užsakei bilietus?

– Nepasakiau tikrosios pavardės. Pagalvojau, gal žurnaliūgos...

– Šaunuolė. Labai gerai. Susitarsiu biure, kad jumis pasirūpintų. Išeisit į lėktuvą pro kitus vartus, nė šuo nesulos. Ar sutinki? Leisk bent tai. Kelintą išskrenda lėktuvas?

– Devynios keturiasdešimt. Reisas – šimtas aštuoniolika.

– Puiku, pusę devintos... prie Smitsono fondo. Parkraite. Ten paliksi mašiną. Kažkas jus pasitiks. Prikiš laikrodį prie ausies, tarsi tikrindamas, ar tiksi, po to išlips iš mašinos, gerai?

– Puiku.

– Klausyk, ar persėdimas O'Here? Galėčiau...

– Ne. Persėsime Mineapolyje.

– Ach, Mole, ar, kai viskas pasibaigs, galėsiu atvykti jūsų pasiimti?

– Būtų labai malonu.

Malonu.

– Ar turi pakankamai pinigų?

– Bankas perves.

– Kur?

– Į Barklajaus skyrių, oro uoste, nesirūpink.

– Ilgėsiuos tavęs.

– Ir aš, bet lygiai taip pat ilgiuosi ir dabar. Vis bendraujame telefonu. Vilis perduoda linkėjimus.

– Ir jam perduok.

– Būk atsargus, mielasis.

Molė niekuomet anksčiau jo taip nevadino. Bet Greihamui buvo vis vien. Nesirūpino vardais, pravardėmis. Mielasis, Drakonas, koks skirtumas.

Vašingtone budintis pareigūnas mielai sutiko pasirūpinti Molės išvykimu. Prispaudęs veidą prie šalto lango stiklo, Greihamas stebėjo lietaus ruožus, pliekiančius kažkur apačioje riedančius automobilius. Žibintų šviesoje pilkas šlapias asfaltas mirguliavo neįtikėtinomis spalvomis. Ant stiklo liko veido atspaudas: kakta, nosis, lūpos, smakras.

Molė išvyko.

Diena praslinko. Laukė naktis ir nesiliaujantis belūpis šnabždesys.

Laundso moteris iki pat pabaigos laikė tai, kas liko iš jo rankos.

„Sveiki, tai Valeri Lids. Atsiprašau, šiuo metu negaliu atsiliepti..."

– Aš irgi atsiprašau, – sumurmėjo Greihamas.

Prisipylęs dar vieną taurę, Greihamas atsisėdo už stalo prie lango ir įsistebeilijo į tuščią kėdę kitoje pusėje. Žiūrėjo, kol sutirštėjęs oras įgavo žmogaus kontūrus. Kėdėje priešais sėdėjo tamsos ir dulkių vaiduoklis. Norėdamas pamatyti veidą, mėgino įsižiūrėti į šmėklą dar atidžiau. Vaiduoklis nekrustėjo. Neturėjo jokios išraiškos, buvo beveidis, bet Greihamas jautė, jog šmėkla įdėmiai stebi.

– Žinau, jog esi ryžtingas, – pratarė Greihamas. Buvo gerokai įkaušęs. – Bet turi prisiversti sustoti, bent jau kol tave surasime. Jeigu vis dėlto turi ką nors nudėti, tai, po velnių, ateik manęs. Aš nemalu šūdo. Po to bus tik geriau. Dabar yra daugybė priemonių, padėsiančių liautis. Neleisiančių geisti blogio. Padėk man. Nors truputį padėk. Molė išvyko, senasis Fredis numirė, likome tik mudu. Tik tu ir aš, seni.– Tiesiant ranką per stalą, vaiduoklis pranyko.

Pasikišęs ranką po skruostu, Greihamas padėjo galvą ant stalo. Ant stiklo matė veido atspaudą: kaktą, nosį, burną, smakrą ir už jo blyksinčias šviesas. Veidu tekėjo lietaus upeliukai. Beakiu veidu. Veidu, pilnu lietaus.

Greihamas turi labai pasistengti ir suprasti Drakoną.

Kartais kvapą užimančioje aukų namų tyloje kažką pajusdavo. Pajusdavo, lyg Drakonas priartėja ir mėgina kažką pasakyti.

Kartais Greihamas pasijusdavo labai panašus į Drakoną. Šiomis dienomis aplankė iš kitų tyrimų prisimenamas pojūtis. Toks pojūtis, tarsi jis ir Drakonas įvairiu dienos metu daro tuos pačius dalykus, o jų gyvenimai sutampa. Tuo pat metu valgo, prausiasi, skutasi, miega. Tuo pat metu, tik skirtingose vietose.

Greihamas labai stengėsi pažinti priešininką. Stengėsi išvysti pro akinantį mėgintuvėlių ir mikroskopo stikliukų švytėjimą, pamatyti tarp policijos ataskaitų eilučių, užčiuopti veido kontūrus atspaudų linijose. Stengėsi iš visų jėgų.

Bet tam, kad suprastų Drakoną, išgirstų šaltus lašus *Drakono* tamsoje, išvystų raudoname *Drakono* rūke išryškėjančius žodžius, Greihamui reikėtų pamatyti tai, ką net nenutuokia esant.

Reikėtų pasukti laiką atgal...

25 SKYRIUS

SPRINGFILDAS, MISURIO VALSTIJA, 1938-ųjų birželio 14.

Nukamuota skausmo ir pavargusi Mariana Dolarhaid Trevein išlipo iš taksi prie Miesto ligoninės. Lipant laiptais karštas vėjas adatėlėmis daigstė nuogas blauzdas. Lagaminas ir mažutė daili nerta vakarinė rankinė, kurią spaudė prie pilvo, atrodė kur kas geriau, nei nuskalbta laisva suknelė. Rankinėje nešėsi dvi monetas po ketvirtį dolerio ir dešimtpensį, pilve nešėsi Fransį Dolarhaidą.

Budinčiam medikui pasakė, jog jos vardas – Betė Džonson. Tai buvo melas. Dar pridūrė, jog jos vyras – muzikantas, ir nežino, kur jis šiuo metu. Šitai buvo tiesa.

Moterį paguldė labdaringo skyriaus motinystės palatoje. Ji nesidairė į šonus. Žiūrėjo į kažkieno pėdas už praėjimo.

Po keturių valandų atsidūrė gimdykloje. Čia ir gimė Fransis Dolarhaidas. Akušerė pastebėjo, jog kūdikis „panašesnis į lapanosį šikšnosparnį, negu į berniuką". Tai irgi buvo tiesa. Vaikelis gimė su abipusiais viršutinės lūpos bei minkštojo ir kietojo gomurių plyšimais. Centrinė viršutinio žandikaulio dalis buvo stipriai atsikišusi į priekį. Trūko nosies kaulo.

Ligoninės vadovybė nusprendė motinai iš karto vaikelio neparodyti. Norėjo pažiūrėti, ar kūdikis galės savarankiškai kvėpuoti. Paguldė jį nuošaliausioje kūdikių palatos vietoje, nusukę nuo stebėjimo lango. Kūdikis galėjo kvėpuoti, bet negalėjo valgyti. Dėl gomurio plyšimo nesugebėjo žįsti.

Kitą dieną Marianos kūdikis neverkė tiek, kiek paprastai verkia narkomanų vaikai, bet riksmas buvo veriantis.

Trečiosios dienos popietę tegalėjo inkšti.

Trečią valandą, pasikeitus pamainai, lovą uždengė platus šešėlis. Aukštai ant krūtinės sukryžiavusi rankas stovėjo ir žiūrėjo į jį Prinsė Ister Maiz. Moteris, sverianti du šimtus šešiasdešimt svarų, tvarkė motinystės palatą bei atliko visus pagalbinius darbus. Dirbdama slauge jau dvidešimt šešerius metus, buvo mačiusi apie trisdešimt devynis tūkstančius naujagimių. Suprato: jeigu pavalgys, šis gyvens.

Viešpats neliepė Prinsei Ister numarinti kūdikio badu. „Ko gera, neliepė nei vienam iš ligoninės personalo", – pagalvojo slaugė. Iš kišenės išsitraukė guminį kamštį, perdurtą lenktu stikliniu šiaudeliu. Tuo kamščiu užkišo pieno buteliuką. Vaikelis išsiteko ant sulenktos milžiniškos rankos. Moteris tol laikė prispaudusi prie krūtinės, kol pajuto, jog kūdikis girdi jos širdies plakimą. Apvertusi vaikelį ant nugaros, į gerklę įkišo stiklinį vamzdelį. Išgėręs beveik dvi uncijas, kūdikis užmigo.

– Štai taip, – sumurmėjo slaugė, užsiimdama įprastais šlapiais vystyklais.

Ketvirtąją dieną seselės perkėlė Marianą Dolarhaid Trevein į atskirą palatą. Emaliuotame ąsotyje prie praustuvo ankstesnioji pacientė paliko pamerktų, kuo puikiausiai išsilaikiusių piliarožių.

Patinimui ėmus slūgti pasirodė, jog Mariana – gana patrauklì mergina. Kol, laikydamas ranką jai ant peties, daktaras su ja kalbėjosi, Mariana žiūrėjo tiesiai jam į akis. Mergina jautė stiprų nuo rankos sklindantį muilo kvapą, matė raukšleles gydytojo akių kampučiuose. Tik vėliau suvokė, ką jis sako. Užmerkė akis ir, kol neatnešė kūdikio, neatsimerkė.

Galų gale išdrįsusi pažiūrėti, Mariana suklykė. Medikai uždarė duris. Vėliau suleido raminamųjų.

Penktą dieną merginą išrašė iš ligoninės. Be kūdikio. Ji nežinojo, kur eiti. Namo grįžti nebegalėjo. Motina kuo aiškiausiai tai pasakė.

Mariana Dolarhaid Trevein skaičiavo žingsnius tarp gatvės žibintų. Priėjusi trečią žibintą, atsisėsdavo ant lagamino pailsėti. Ačiū Dievui, bent turėjo lagaminą. O kiekviename mieste netoli autobusų stoties būdavo lombardas. Šitai sužinojo keliaudama su vyru.

Trisdešimt aštuntųjų vasarą Springfildas tikrai nebuvo plastinės chirurgijos centras. Su kokiu veidu gimdavai, su tokiu turėdavai ir gyventi.

Miesto ligoninės chirurgas Fransiui Dolarhaidui padarė viską, ką galėjo. Iš pradžių elastiniu raiščiu šiek tiek atitraukė atsikišusią centrinę žandikaulio dalį, vėliau plyšusią lūpą sukabino stačiakampiu skydeliu. Šiuo metu toks būdas visiškai nebemadingas. Šios operacijos veido nepadailino.

Ilgai galvojęs chirurgas nusprendė, jog tvarkyti kietąjį gomurį iki penkerių metų negalima. Operuodamas anksčiau, galutinai sudarkytų veido bruožus.

Vietos dantistas pasisiūlė pagaminti obturatorių, uždengiantį vaiko gomurį, kad valgant maistas nepatektų į nosies ertmę.

Pusantrų metų vaikelis praleido Springfildo kūdikių namuose, vėliau buvo išvežtas į Morgano Li našlaičių prieglaudą

Našlaičių namams vadovavo pastorius S. B. Lomaksas, pramintas Badžiu. Brolis Badis, sukvietęs visus berniukus ir mergaites, papasakojo, jog Fransis turi kiškio lūpą. Vaikai privalo stengtis niekada nesišaipyti ir jokiu būdu nepravardžiuoti kiškialūpiu.

Brolis Badis pasiūlė pasimelsti.

Per metus po gimdymo Fransio Dolarhaido motina puikiai sugebėjo savimi pasirūpinti.

Pirmiausia Mariana Dolarhaid įsidarbino mašininke Sent Luiso miesto Demokratų partijos rinkimų apygardos viršininko biure. Jo padedama anuliavo santuoką su niekada nesančiu ponu Treveinu.

Anuliavimo dokumentuose kūdikis nebuvo paminėtas.

Su motina nepalaikė jokių ryšių. („Tavęs nebepažinsiu, jei tapsi to airiško šunsnukio šliundra". – Tai buvo paskutiniai motinos žodžiai, pasakyti merginai išeinant iš namų su Treveinu.)

Kartą buvęs Marianos vyras, blaivus ir atgailaujantis, paskambino į biurą. Pasakė, jog susitvarkė gyvenimą ir norėtų žinoti, ar jis, Mariana ir jų kūdikis, kurio „neturėjo laimės pamatyti", negalėtų pradėti kurti naujo gyvenimo kartu. Buvo visai palūžęs.

Mariana pasakė, jog kūdikis gimė negyvas ir padėjo ragelį.

Girtas, lagaminu nešinas vyras pasirodė prie jos nuomojamo būsto. Kai Mariana liepė žmogėnui nešdintis, pareiškė, jog tai dėl jos kaltės sužlugo santuoka ir gimė negyvas vaikas. Suabejojo, ar tas vaikas išvis jo.

Įsiutusi Mariana Dolarhaid pasakė Mišeliui Treveinui tiesą. Papasakojusi, koks kūdikis gimė, jį pasveikino. Nesusilaikė neprikišusi, jog Treveinų giminėje buvo du žmonės su vilko gomuriais.

Išspyrė vyrą į gatvę ir liepė niekuomet daugiau nebeskambinti. Jis nebeskambino. Bet po metų, girtas kaip pėdas, prislėgtas sėkmingų Marianos vedybų su turtuoliu, paskambino jos motinai.

Papasakojęs poniai Dolarhaid apie išsigimusį kūdikį prikišo, kad dėl to kalta Dolarhaidų giminė ir atsikišę senelės priekiniai dantys.

Po savaitės Kanzas Sityje Mišelį Treveiną pervažiavo tramvajus.

Išgirdusi iš Treveino, jog Mariana turi sūnų, ponia Dolarhaid prasėdėjo beveik kiaurą naktį. Aukšta ir sudžiūvusi, senelė Dolarhaid sėdėjo krėsle ir stebeilijosi į židinį. Prieš auštant pradėjo lėtai ir ritmingai suptis.

Kažkur didelio namo viršuje pro miegus šūktelėjo kimus balsas. Virš senelės Dolarhaid sugirgždėjo grindys. Kažkas pėdino į vonią.

Kažkam nukritus, pasigirdo sunkus smūgis į grindis, po to – paniškas, prikimęs pagalbos šauksmas.

Senelė Dolarhaid neatitraukė akių nuo ugnies. Suposi vis greičiau. Pagaliau šauksmas liovėsi.

Prieš pat penktąjį gimtadienį Fransis Dolarhaidas našlaičių namuose sulaukė pirmo ir vienintelio lankytojo.

Berniukas sėdėjo riebalais pradvisusioje valgykloje, kai vyresnieji pakvietė jį ir palydėjo į Brolio Badžio kabinetą.

Brolio Badžio kabinete laukė aukšta vidutinio amžiaus moteris. Ryškiai pasipudravusi, plaukus tvirtai surišusi į kuodą, visiškai baltu veidu. Šiek tiek geltonio švietė tik žiluose plaukuose. Taip pat pageltę buvo akys ir dantys.

Fransis įsiminė ir niekuomet nepamiršo: pamačiusi jo veidą moteris maloniai nusišypsojo. Dar niekada taip nebuvo nutikę. Niekuomet taip nenutinka ir dabar.

– Tai tavo senelė, – pasakė brolis Badis.

– Sveikas, – pasakė moteris.

Brolis Badis prisidengė burną ranka ir sušnibždėjo:

– Sakyk: „Sveiki“. Drąsiau.

Fransis mokėjo ištarti kelis žodžius, uždengdamas šnerves viršutine lūpa, bet dar neturėjo progos pasimokyti tarti: „Sveiki.“

– Eihi, – tai buvo geriausia, ką sugebėjo.

Senelė atrodė visai patenkinta.

– Ar gali pasakyti: „Senelė“?

– Pamėgink pasakyti: „Senelė“, – siūlė brolis Badis.

Šnypščiamieji buvo visai beviltiški. Fransis vos neverkė.

Raudona vapsva zvimbė ir plakėsi prie lubų.

– Nesvarbu, – pasakė senelė, – tikiuosi, jog gali pasakyti savo vardą. Manau, tokie dideli berniukai turi mokėti pasakyti savo vardą. Pasakyk.

Vaiko veidas nušvito. Vyresnieji jį išmokė. Dabar galėjo pamaloninti tą ponią. Susikaupė:

– Išpera.

Po trijų dienų senelė Dolarhaid paskambino į našlaičių prieglaudą ir parsivežė Fransį į namus. Iš karto pradėjo mokyti kalbėti. Stengėsi gerai išmokyti vieną žodį: „Mama“.

Per dvejus metus po santuokos anuliavimo Mariana Dolarhaid susipažino ir ištekėjo už Hovardo Vogto, klestinčio teisininko, turinčio daugybę ryšių Sent Luiso partijoje ir senų pažįstamų Kanzas Sičio Pendergasto viršūnėse.

Vogtas buvo našlys su trimis paaugliais vaikais, malonus, ambicingas, penkiolika metų už Marianą vyresnis vyriškis. Mėgo visus ir viską, išskyrus Sent Luiso *Post-Dispatch,* trisdešimt šeštaisiais atskleidusį Vogto indėlį į rinkimų rezultatų klastojimą ir užtvėrusį kelią keturiasdešimtaisiais stoti prie Sent Luiso partijos vairo.

Keturiasdešimt trečiaisiais Vogto žvaigždė vėl buvo sužibusi. Politikas kandidatavo į valstijos įstatymus leidžiantį organą ir galėjo tapti artėjančio suvažiavimo delegatu.

Vyrui padėjo Mariana. Ji buvo daili ir maloni šeimininkė, todėl Vogtas nupirko puošnų pusiau rąstinį namą Alyvmedžių gatvėje, puikiai tinkantį priėmimams.

Senelė jau savaitę pas ją pragyvenusį vaikaitį ir nusivežė į dukters namus.

Nebuvo mačiusi Marianos namų. Tarnaitė, atidariusi duris, savaime suprantama, moters nepažino.

– Aš esu ponia Dolarhaid, – pasakė, braudamasi pro tarnaitę. Apatinis sijonas per tris colius lindo iš po suknelės. Nusitempė Fransį į didelę svetainę su puošniu židiniu.

– Kas ten, Viola? – iš antrojo aukšto pasigirdo moters balsas.

Senelė suėmė Fransio veidą delnais. Berniukas įkvėpė šaltos odinės pirštinės kvapo. Ponia Dolarhaid primygtinai sušnabždėjo:

– Bėk pas mamą, Fransi. Pas mamą, Fransi! Bėk!

Išgąsdintas dygliukų jos akyse, vaikas atsitraukė.

– Bėk pas mamą. Bėk!

Suspaudė jam petį ir pastūmėjo laiptais. Palypėjęs kelias pakopas Fransis sustojo ir vėl pažvelgė žemyn į senelę. Ši smakru parodė į viršų.

Užlipo. Nepažįstamas koridorius. Atviros miegamojo durys.

Motina sėdėjo prie lemputėmis aprėminto veidrodžio ir darėsi makiažą. Ruošdamasi į politinį mitingą neturėjo būti pernelyg ryški. Sėdėjo nugara į duris.

– Meme, – išlemeno Fransis. Labai stengėsi ištarti teisingai. – Meme.

Tada Mariana pamatė vaiką veidrodyje.

– Jei ieškai Nedo, tai jo nėra namuose nuo...

– Meme, – berniukas įžengė į apšviestą plotą.

Mariana išgirdo, kaip apačioje motina reikalauja arbatos. Išplėtė akis. Sėdėjo labai rami. Net neatsigręžė. Greitai išjungusi lemputes dingo iš veidrodžio. Tamsiame kambaryje, kartą suaimanavusi, ėmė raudoti. Galbūt gailėjosi Fransio. Galbūt savęs.

Po to senelė vedėsi Fransį į visus politinius mitingus. Visiems paaiškino, kas jis ir iš kur atsirado. Liepdavo su visais sveikintis. O tarti „Sveiki“ namuose nesimokė.

Ponas Vogtas pralaimėjo rinkimus tūkstančiu aštuoniais šimtais balsų.

26 SKYRIUS

Senelės namuose Fransį Dolarhaidą apsupo mėlynomis venomis išvagotų kojų miškas.

Ponia Dolarhaid atsivežė anūką į namus, kuriuose prieš trejus metus buvo įkūrusi slaugos įstaigą. Piniginės problemos iškilo trisdešimt šeštaisiais mirus vyrui. Ji buvo tikra ledi – neturėjo nė menkiausios prekybininkės gyslelės.

Moteriai buvo likęs tik didelis namas ir vyro paliktos skolos. Negalėjo priimti nuomininkų, namas stovėjo pernelyg nuošaly. Ją ketino iškeldinti.

Laikraštyje perskaičiusi apie Marianos santuoką su klestinčiu ponu Hovardu Vogtu pagalvojo, jog Viešpats ištiesė pagalbos ranką. Kelis kartus parašė dukteriai, maldaudama pagalbos, bet atsakymo negavo. Kiekvieną kartą paskambinus tarnai sakydavo, jog ponios Vogt namuose nesą.

Galų gale įsiutusi ir praradusi bet kokią viltį senelė Dolarhaid pasirašė sutartį su apygarda ir pradėjo globoti nusenusius skurdžius. Už kiekvieną jų iš apygardos gaudavo nustatytą sumą. Jei pavykdavo surasti senolių giminaičius, šiek tiek nereguliarių pajamų gaudavo ir iš jų. Kol nepradėjo globoti senstančių vidutinio luomo pacientų, buvo sunku.

Visą tą laiką Mariana galėjo padėti. Bet nepadėjo.

Dabar kojų miške ant grindų žaidė Fransis Dolarhaidas. Vietoj mašinėlių stumdė senelės *Madžongo* kubelius, apvažiuodamas tarsi gumbuota šaknis išsiklaipiusias pėdas.

Ponia Dolarhaid sugebėjo pasirūpinti gyventojų drabužių švara, bet niekaip nesugebėjo įpratinti avėti šlepetes.

Senučiukai visą dieną sėdėdavo svetainėje klausydamiesi radijo. Ponia Dolarhaid įrengė nedidelį akvariumą, o parketą paskubėjo uždengti linoleumu, nes kuris nors gyventojas būtinai nelaikė šlapimo.

Senukai sėdėdavo ant sofučių ar neįgaliųjų vežimėliuose klausydamiesi radijo, apsiblaususiomis akimis stebėjo žuveles arba kažką kitą, ką matė kadaise.

Fransis niekuomet nepamirš tų kaitrių gaudžiančių dienų, nuolatinio pėdų šliurenimo linoleumu, iš virtuvės sklindančio troški-

namų pomidorų ir kopūstų kvapo, tvaiko – lyg dvoktų ilgai saulėkaitoje pabuvusios žalios mėsos pakuotės – senų žmonių tvaiko ir nuolatinio radijo blerbimo:

Viskas bus švaru gaivu
Jei su „Rinso" skalbsi tu!

Kai tik galėdavo, Fransis tupėdavo virtuvėje. Ten turėjo draugę. Virėja Karalienė Motina Beili jau ilgai tarnavo Dolarhaidų šeimai. Kartais prijuostės kišenėje atnešdavo Fransiui slyvą, vadino jį „Mažuoju snaudalium oposumu". Virtuvėje buvo šilta ir saugu. Bet vakarais Karalienė Motina Beili išvažiuodavo namo...

1943, gruodis.

Penkiametis Fransis Dolarhaidas gulėjo lovoje savo kambaryje, antrajame senelės namo aukšte. Nuo japonų kambarys buvo visiškai užtemdytas juodomis užuolaidomis. Fransis nemokėjo ištarti „japonai". Norėjo siusiuko. Bijojo atsikelti tamsoje.

Senelės miegamasis buvo apačioje. Pašaukė:

– Eeve! Eeve! – mekeno kaip ožiukas. Šaukė, kol pavargo. Ir tada tai atsitiko. Ant šlaunų ir po sėdyne pajuto karštį, po to pasidarė šalta, naktiniai marškinėliai prilipo. Nežinojo, ką daryti. Giliai įkvėpė ir pasisuko veidu į duris. Nieko neatsitiko. Nuleido pėdas ant grindų. Stovėjo tamsoje – prie šlaunų prilipusiais naktiniais marškinėliais ir degančiu veidu. Bėgte pasileido prie durų. Antakiu trenkėsi į durų rankenos bumbulą, klestelėjo ant žemės, pajuto drėgmę, pašoko, pirštais braukdamas turėklą, nubėgo laiptais žemyn. Į senelės miegamąjį. Nosies tiesumu į jos lovą po antklode, į kūno skleidžiamą šilumą.

Senelė sukrutėjo, įsitempė, nugara prie vaiko skruosto sukietėjo. Senelė šnypštė: „Niekada nemašiau bjaurešnio..." Pasigirdo barškėjimas ant stalelio greta lovos, kol moteris susirado protezą. Įsistatant šis taukštelėjo.

– Niekada nemačiau bjauresnio ir purvinesnio berniūkščio. *Nešdinkis*, dink iš mano lovos!

Uždegė naktinę lempelę. Berniukas virpėdamas stovėjo ant kilimo. Perbraukė nykščiu jam per antakį. Nykštys buvo kruvinas.

– Ar ką nors sudaužei?

Fransis taip greitai papurtė galvą, jog keli kraujo lašai užtiško ant senelės naktinių baltinių.

– Į viršų. Mikliai!

Lipdamas laiptais niro į tamsą. Negalėjo užsidegti šviesos, nes senelė buvo įtaisiusi jungiklius labai aukštai ir tik pati galėjo pa-

siekti. Vaikas nenorėjo grįžti į šlapią lovą. Ilgai ilgai stovėjo tamsoje ant laiptų. Galvojo, jog senelė neateis. Tamsiausieji kambario kampai žinojo, jog neateis.

Atėjo. Įjungė šviesą. Atsinešė glėbį paklodžių. Kol klojo patalą, nesikalbėjo.

Sugriebusi berniuką už pečių, išstūmė atgal į koridorių, į vonią. Jungiklis buvo virš veidrodžio ir net senelė turėjo pasistiebti, norėdama įjungti šviesą. Padavė drėgną ir šaltą rankšluostį.

– Nusirenk marškinius ir nusišluostyk.

Pleistro kvapas, aštrus žirklučių čekštelėjimas. Senelė atkirpo pleistro juostelę, pastatė Fransį ant tualeto dangčio ir užklijavo žaizdelę virš akies. Staiga vaikas pajuto metalo šaltį.

– Dabar, – prie Fransio pilvo prispaudusi žirklutes pradėjo senelė, – žiūrėk. – Sugriebė berniuko pakaušį ir palenkė galvą žemyn. Tarp pražiotų žirklių ašmenų jis pamatė savo mažutį penį. Senelei pradėjus glausti žirkles, berniukui suskaudo.

– Ar nori, kad nukirpčiau?

Fransis norėjo pasižiūrėti jai į akis, bet senelė vis lenkė vaiko galvą žemyn. Berniukas sukūkčiojo, ant pilvo nutįso seilės.

– Ar *nori?*

– Ne, eeve. Ne, eeve.

– Duodu žodį, jei dar kartą suterši lovą, nukirpsiu. Supratai?

– Aih, eeve.

– Tikrai gali tamsoje nueiti į tualetą ir atsisėsti ant klozeto. Taip daro visi geri berniukai. Nesiusioja stovėdami. Dabar marš atgal į lovą!

Apie antrą valandą nakties pakilęs vėjas iš pietryčių ginė lietaus debesis, traškino sudžiūvusių obelų šakas, nuo dar tebegyvų medžių plėšė lapus. Šilto lietaus šuorai plakė namą, kuriame miegojo keturiasdešimt dvejų metų Fransis Dolarhaidas.

Gulėdamas ant šono čiulpė nykštį. Sudrėkę plaukai prilipo prie kaktos ir sprando.

Pabudo. Tamsoje klausėsi savo kvėpavimo, vos girdimo vokų klapsėjimo. Nuo pirštų sklido silpnas benzino kvapas. Pūslė buvo pilna.

Ant staliuko paieškojo stiklinės su protezu.

Prieš keldamasis Dolarhaidas visuomet įsideda dantis. Dabar eina į vonią. Nežiebia šviesos. Nuėjęs į tualetą, tamsoje sėdasi ant klozeto kaip geras berniukas.

27 SKYRIUS

Pirmuosius senelės pasikeitimus Fransis pastebėjo keturiasdešimt septintųjų žiemą, būdamas aštuonerių.

Ji nustojo drauge su Fransiu valgyti savo kambaryje. Jie įsikūrė prie bendro stalo valgomajame. Pietavo kartu su nusenusiais gyventojais.

Senelė, dar būdama panelė, buvo mokoma būti malonia šeimininke. Dabar susiradusi ir nublizginusi mažą sidabrinį varpelį, pasidėjo greta savo lėkštės.

Sekti, kad žmonės pietaudami lengvai bendrautų, tarnaitės būtų rūpestingos, pakreipti pokalbį tinkama linkme, skatinti kai kuriuos svečius pasakoti šmaikščias istorijas ir kelti nuotaiką kitiems – tai tikras menas ir labai gaila, jog šiais laikais nepelnytai pamirštas.

Savo laiku senelė buvo tikra šio meno virtuozė. Ir dabar pavyko sudominti du ar tris gyventojus, dar sugebančius bendrauti prie stalo. Pietūs šiek tiek pagyvėjo.

Fransis sėdėjo kitoje linksinčių galvų eilės pusėje – šeimininko vietoje. Ponia Dolarhaid stengėsi prašnekinti tuos, kurie dar įstengė šį tą prisiminti. Labai susidomėjusi išklausė ponios Flouders pasakojimą apie medaus mėnesio kelionę į Kanzas Sitį, kelintą kartą rūpinosi kažkada geltonuoju drugiu persirgusios ponios Iton sveikata ir maloniai klausėsi neiššifruojamų kitų pietaujančiųjų skleidžiamų garsų.

– Argi neįdomu, Fransi? – paklausė ir paskambino varpeliu, liepdama atnešti kitą patiekalą. Pietums patiekdavo daržovių ir mėsos pliurzą, bet vis tiek skirstydavo į patiekalus ir labai apsunkindavo virtuvės patarnautojus.

Prie stalo niekuomet neužsimindavo apie nesėkmes. Skambučiu ar rankos mostu sakinio viduryje atkreipdavo patarnaujančiųjų dėmesį į ką nors išpylusius, prisnūdusius ar iš viso užmiršusius, ką veikia prie stalo. Visą laiką turėjo daugybę patarnautojų – kiek tik galėjo išlaikyti.

Pradėjus silpti senelės sveikatai, ji prarado daug svorio ir galėjo vėl dėvėti seniausiai užmirštas sukneles. Kai kurios buvo tikrai

puošnios. Veido bruožai ir šukuosena darė senelę panašią į Džordžą Vašingtoną ant dolerio banknoto.

Pavasarį senelės elgesys vėl šiek tiek pakito. Dabar prie stalo ji tiesiog komandavo ir nepakentė jokio pertraukinėjimo. Ypač pasakodama apie jaunystę Sent Čarlyje arba minėdama senus įvykius, galinčius padaryti įspūdį ar ko nors pamokyti Fransį bei kitus, sėdinčius prie stalo.

Tiesa, jog senelė buvo tūkstantis devyni šimtai septintųjų aukštuomenės sezono gražuolė, kviesta į keletą garsiausių puotų Sent Luise, kitapus upės.

– Tai „tikra pamoka" visiems, – paaiškino senelė, įdėmiai pažiūrėdama į kojas po stalu sukryžiavusį Fransį.

– Aš augau tokiu metu, kai įgimtų žmogaus trūkumų buvo beveik neįmanoma pataisyti, – pasakė senelė. – Turėjau puikią odą ir plaukus, juos puoselėjau. Stipria valia ir gyvybiškumu nugalėjau fizinį trūkumą. Ir taip sėkmingai, jog dantys tapo mano „grožio esme". Manau, galėtumėte pavadinti juos savotiška „vizitine kortele". Nė už ką pasaulyje nebūčiau jų keitusi.

Senelė vengė gydytojų, teisinosi atstumu, bet paaiškėjo, jog dėl dantenų ligos gali iškristi visi dantys. Tuomet nusižiūrėjo garsiausią Vidurio Vakarų dantistą šveicarą daktarą Feliksą Bertlį. Tarp tam tikro luomo žmonių itin garsėjo daktaro Bertlio „šveicariški dantys". Senelė pabrėžė, jog gydytojas turėjo nepaprastą praktiką.

Operos solistai, pabūgę, jog nauja burnos forma gali pakeisti balsus, aktoriai ir kiti aukštuomenės nariai atvykdavo pas daktarą net iš San Francisko.

Daktaras Bertlis galėdavo pagaminti protezą, visiškai atitinkantį tikrus paciento dantis. Eksperimentavo su įvairiais junginiais, tyrė jų įtaką tarčiai.

Daktarui pabaigus protezą senelės dantys atrodė visiškai taip pat, kaip ir anksčiau. Ji vėl nepasidavė. Dygiai šypsodamasi senelė pridūrė: „Ponia Dolarhaid neprarado nė trupinėlio ankstesnio žavesio."

Šio pasakojimo pamoką Fransis perprato tik gerokai vėliau. Sužinojo, jog operuosis tik tuomet, kai už gydymą galės susimokėti pats.

Fransis ištverdavo pietus, nes laukdavo to, kas bus paskui.

Kiekvieną vakarą parsivežti Karalienės Motinos Beili atvažiuodavo vyras. Atriedėdavo mulų traukiamu vežimu, kuriuo dieną

vežiojo malkas. Jei senelė būdavo viršuje, Fransiui pavykdavo nuvažiuoti iki posūkio į pagrindinį kelią.

Vakarinio pasivažinėjimo berniukas laukdavo visą dieną. Iš anksto įsivaizdavo, kaip įsitaisys ant sėdynės tarp Karalienės Motinos ir aukšto sudžiūvusio, visuomet tylinčio ir tamsoje beveik nematomo jos vyro, girdėjo, kaip į žvirgždą gurgžda geležiniai vežimo ratai, kaip žvanga žąslai. Du rudi mulai lyg šepečiai styrančiais trumpai nukirptais gaurais sukiojo uodegas. Prakaituotų ir virintų medvilninių drabužių kvapas, uostomojo tabako aromatas, sušilusių pakinktų tvaikas. Kartais pakvipdavo ir laužo dūmais – jei ponas Beilis miške valydavo naują plotą. O kartais, jeigu į naująjį plotą ponas Beilis pasiimdavo ir šautuvą, vežimo dėžėje gulėjo pora triušių ar voveraičių. Gulėdavo išsitiesę, tarsi būtų nupilti šuoliuojantys.

Iki pat posūkio nesikalbėdavo, tik ponas Beilis šnekino mulus. Vežimo supamas berniukas maloniai priglusdavo prie Beilių. Iššokęs ties posūkiu, tvirtai pažadėjęs eiti tiesiai namo, stebėdavo nuriedančio vežimo švieselę. Girdėdavo juos besikalbančius. Kartais Karalienė Motina prajuokindavo vyrą ir pati juokdavosi drauge. Stovėdamas tamsoje berniukas mėgavosi juoku. Žinojo, jog juokiasi ne iš jo.

Vėliau Fransis savo nuomonę pakeitė...

Kartais Fransis Dolarhaidas žaisdavo su už trijų sklypų gyvenusio pusininko dukterimi. Senelė leisdavo mergaitei ateiti pažaisti, nes pati smaginosi, rengdama ją Marianos vaikystės suknelėmis.

Mergaitė buvo raudonplaukė, apatiška, greitai nuvargdavo. Net žaisti ilgai negalėjo.

Vieną karštą birželio popietę mergaitei pabodo vištų aptvare šiaudais kapstyti vabaliukus. Ji paprašė Fransio parodyti *kai kurias kūno dalis.*

Kamputyje tarp vištidės ir žemos tvorelės, užstojančios nuo pirmojo aukšto langų, jis ir parodė. Mergaitė neliko skolinga: paraitojo taškuotą medvilninį sijoną. Vos Fransis priklaupė pažiūrėti, iš už kampo iššoko begalvis gaidžiukas, nukrito ant nugaros ir, keldamas dulkes, ėmė trūkčioti. Mergaitė, pajutusi, jog kojos ir pėdos aptiško kraujais, atšoko atgal.

Pamiršęs užsimauti kelnes, Fransis pašoko. Tuo metu juos ir pamatė iš už kampo pasiimti viščiuko atėjusi Karalienė Motina.

– Klausyk, berneli, – ramiai pasakė, – norėjai pamatyti, kas yra kas, pamatei, dabar keliauk ir užsiimk kuo nors kitu. Raskit vaikiškų užsiėmimų ir apsirenkit. O dabar padėkit sugauti tą gaidžiuką.

Puolę gaudyti vis nenorinčio pasiduoti gaidžiuko vaikai greitai viską pamiršo. Tačiau pro antrojo aukšto langą stebėjo senelė...

Senelė matė, kaip Karalienė Motina sugrįžo į namą. Matė, kaip vaikai sulindo į vištidę. Palaukė penkias minutes, tuomet tyliai nusėlino. Su trenksmu pastūmusi duris pamatė, jog jie rankiojasi plunksnas skrybėlėms.

Išsiuntusi mergaitę namo, parsivedė Fransį.

Pasakė, jog nubaus, o po to išsiųs atgal į brolio Badžio našlaičių prieglaudą.

– Lipk į viršų. Eik į savo kambarį, nusimauk kelnes ir palauk, kol atsinešiu žirkles.

Valandų valandas Fransis laukė savo kambaryje. Be kelnių gulėdamas ant lovos, glamžė antklodės kraštą ir laukė žirklių. Laukė, iš apačioje sklindant vakarienės garsams, laukė, klausydamasis malkų vežimo girgždesio ir mulų prunkštimo.

Prieš rytą šiek tiek numigęs vėl pabudo laukti.

Senelė taip ir neatėjo. Tikriausiai pamiršo.

Fransis laukė visą kitą dieną, daugybę kartų prisimindamas šaltų geležčių sukeltą šiurpulį. Niekuomet nepaliovė laukti.

Berniukas ėmė vengti Karalienės Motinos. Nepasikalbėjo su ja ir niekuomet nepaaiškino, kodėl taip pasikeitė. Fransis apsiriko. Pagalvojo, jog senelei apie įvykį vištų aptvare papasakojo virėja. Dabar buvo įsitikinęs, jog sėdėdami nuriedančiame, menkos šviesėlės apšviestame vežime Karalienė Motina su vyru juokiasi iš jo. Niekuo nebegalėjo pasitikėti.

Buvo sunku ramiai gulėti ir užmigti, kai galvoje sukosi tiek daug minčių. Buvo sunku ramiai gulėti tokią šviesią naktį.

Fransis žinojo, jog senelė teisi. Taip smarkiai ją įskaudino. Darė moteriai gėdą. Tikriausiai visi, net iki Sent Čarliso žino, ką jis pridirbo. Nepyko ant senelės. Žinojo, jog labai ją myli. Norėjo elgtis tinkamai:

Berniukas įsivaizdavo, kaip, į namus įsilaužus vagims, jis apgina senelę, o ji atsiima savo žodžius, sakydama: „Dabar jau nesi velnio išpera, Fransi. Esi mano gerasis berniukas."

Daug mąstė apie vagių įsilaužimą. Įsibrovę į namus, niekšai gali parodyti senelei *kai kurias kūnų dalis.*

Kaip Fransis galėtų apginti senelę? Buvo per mažas, kad pajėgtų nugalėti suaugusius įsilaužėlius.

Ilgai apie tai mąstė. Sandėliuke Karalienė Motina laikė kirvuką. Nukirtusi viščiuką, nušluostydavo laikraščiu. Turėtų pamatyti tą kirvuką. Tai buvo galimybė. Nugalėtų tamsos baimę. Jei iš tiesų *myli* senelę, turi tapti tuo, kurio bijomasi tamsoje. Ne jis turi bijoti vagių. Įsilaužėliai turi bijoti Fransio.

Nušlepseno žemyn. Rado ant vinies pakabintą kirvuką. Įnagis keistai kvepėjo. Taip, nuplovus viščiuką, kvepia kriauklė. Kirvukas buvo aštrus. Rankoje jautė raminantį svorį.

Nusinešė kirvuką į senelės kambarį. Norėjo įsitikinti, jog įsilaužėlių nėra.

Senelė miegojo. Buvo labai tamsu, bet Fransis tiksliai žinojo, kur ji guli. Jeigu čia būtų vagis, išgirstų jo kvėpavimą taip, kaip dabar girdi senelės. Tiksliai žinotų, kur yra jo kaklas, taip, kaip dabar tiksliai žino, kur yra senelės kaklas. Šiek tiek žemiau, nei girdisi alsavimas.

Jei čia būtų vagis, Fransis galėtų tyliai, taip kaip dabar, prie jo prislinkti. Pakeltų kirvuką virš galvos abiem rankom, štai taip.

Fransis užkliuvo už prie lovos paliktų senelės šlepečių. Svaiginančioje tamsoje kirvukas nusviro ir dzingtelėjo į metalinį naktinės lempelės gaubtą.

Senelė, apsivertusi ant kito šono, sučepsėjo. Fransis stovėjo ramiai. Rankos virpėjo, besistengiant išlaikyti kirvuką. Senelė ėmė knarkti.

Mylintysis Fransis jautė deginantį karštį. Išsėlino iš kambario. Pašėlusiai norėjo apginti senelę. Privalėjo ką nors daryti. Dabar nebebijojo tamsaus namo. Namas tik slėgė.

Išėjęs pro galines duris, stovėjo spindinčioje naktyje, pakėlęs veidą į viršų, stengėsi sugerti mėnesieną. Mažutis mėnulis, išsiklaipęs užverstų akių baltymuose, nuleidus akis vėl suapvalėjo ir galiausiai tvirtai įsitaisė vyzdžiuose.

Fransio *meilė* nepakeliamai išaugo, berniukas nebegalėjo jos suvaldyti. Nudrožė į vištidę. Skubėjo. Pėdomis jautė šaltą žemę, prie blauzdos – irgi šaltus kirvuko ašmenis. Dabar jau bėgo...

Fransis, besiprausiantis su vištų gardo žarna, niekuomet anksčiau nebuvo jautęs tokios saldžios ir palaimingos ramumos. Siekė to jausmo palaipsniui. Dabar pajuto, kad begalinė ramybė – visur.

Prausdamasis suprato, jog tai, ko senelė maloniai teikėsi nenukirpti, irgi savotiška dovana. Galėjo mąstyti ramiai ir aiškiai.

Reikėjo kažką daryti su naktiniais marškiniais. Kol kas paslėpė po maišais rūkykloje.

Negyvas viščiukas užminė galvosūkį. Senelė pasakė, jog tai nė kiek neprimena lapės.

Po mėnesio, nuėjusi kiaušinių, Karalienė Motina surado dar vieną. Šį kartą galva buvo nusukta.

Prie pietų stalo senelė pareiškė, jog tai tikriausiai kurios nors neseniai atleistos tarnaitės kerštas. Sakė, jog pasiskųs šerifui.

Fransis tyliai sėdėjo savo vietoje, mintyse gniauždamas ir atleisdamas kumštį, prisimindamas delne mirksinčią akį. Kartais lovoje liesdavo save, norėdamas įsitikinti, jog senelė nieko nenukirpo. Liečiant save jam atrodydavo, jog viduje kažkas mirksi.

Senelė keitėsi tiesiog akyse. Tapo tokia priekabi, jog nebegalėjo sutarti nė su viena tarnaite. Patarnautojų ir taip trūko, o senelė dar nuolat sukiojosi virtuvėje, mokydama Karalienę Motiną, kaip reikia gaminti maistą. Karalienė Motina, dirbusi Dolarhaidams visą gyvenimą, buvo vienintelė pastovi tarnaitė.

Virtuvės karštyje išraudusiu veidu senelė puldinėjo iš vieno galo į kitą, dažnai palikdama maistą puszalį, netinkamą patiekti. Troškino lupenas, o daržovės vyto podėlyje.

Tuo pat metu pradėjo fanatiškai taupyti. Sumažino muilo ir balildio, kol galiausiai paklodės tapo purvinai pilkos.

Lapkritį pasamdė penkias juodaodes pagalbininkes. Nė viena nepasiliko.

Tą vakarą, kai išėjo paskutinioji tarnaitė, senelė visai pašėlo. Vaikščiojo po namus svaidydama prakeiksmus. Įėjusi į virtuvę pamatė, jog Karalienei Motinai užminkius tešlą, ant lentos liko arbatinis šaukštelis miltų.

Pilnoje garų karštoje virtuvėje, likus pusvalandžiui iki pietų, senelė priėjo prie Karalienės Motinos ir trenkė per skruostą.

Sukrėsta virėja išmetė samtį. Akyse pasirodė ašaros. Senelė vėl užsimojo, tačiau Didelis rožinis delnas ranką nustūmė.

– Niekuomet daugiau to nepadarysit. Jūs ne savam kailyje, ponia Dolarhaid, bet niekuomet daugiau taip nepasielgsit.

Svaidydama prakeiksmus, laisvąja ranka senelė pastūmė ant viryklės stovėjusį sriubos katilą. Skystis šnypšdamas išsipylė... Nulėkusi į savo kambarį, senelė užtrenkė duris. Fransis girdėjo ją viduje šėlstant ir svaidant į sieną viską, kas papuola po ranka. Tą vakarą senelė taip ir nepasirodė.

Karalienė Motina, išvaliusi sriubą, pamaitino senelius. Krepšin susirinko kelis savo daiktelius, apsivilko seną švarką ir užsimovė megztą kepuraitę. Ieškojo Fransio, bet niekur negalėjo rasti.

Jau sėdėdama vežime pamatė verandos kamputyje tūnantį berniuką. Fransis stebėjo, kaip sunkiai virėja ropščiasi iš vežimo ir eina artyn.

– Oposumai, aš išvykstu. Ir daugiau negrįšiu. Sironija, dirbanti maisto prekių parduotuvėj, paskambins tavo mamai. Jei, kol mama atvažiuos, manęs prireiks, ateik.

Norėjo paglostyti skruostą, bet berniukas nusisuko.

Ponas Beilis paragino mulus. Fransis žiūrėjo į tolstančią vežimo švieselę. Anksčiau ją stebėdavo apimtas liūdesio, jausdamas tuštumą. Paskui suprato, jog Karalienė Motina jį išdavė. Daugiau nebesijaudino. Buvo patenkintas. Silpnutė žibalinė vežimo šviesėlė, žybsinti kelyje, buvo niekis, palyginus su mėnuliu.

Pagalvojo, koks apimtų jausmas, užmušus mulą.

Paskambinus Karalienei Motinai, Mariana Dolarhaid neatvyko.

Ji atvažiavo po dviejų savaičių, paskambinus Sent Čarliso šerifui. Atvyko vidurdienį, pati vairavo prieškarinį *Pakardą*. Dėvėjo pirštines ir skrybėlę.

Šerifo pavaduotojas, pasitikęs ją prie posūkio, pasilenkė prie automobilio lango.

– Ponia Vogt, jūsų motina paskambino į nuovadą prieš vidurdienį, pranešė apie dingusius daiktus. Atvykau čia, bet atleiskit, senoji ponia kalba visiškas nesąmones ir atrodo, nieko aplink nebesuvokia. Šerifas nusprendė pirmiausiai susisiekti su jumis. Juk suprantate. Ponas Vogtas – visuomenės veikėjas.

Mariana kuo puikiausiai viską suprato. Ponas Vogtas tuo metu buvo Sent Luiso viešųjų statybų komisijos narys ir patekęs partijos nemalonėn.

– Kiek žinau, kol kas niekas nieko nesuuodė, – pasakė pareigūnas.

Mamą Mariana rado miegančią. Du senučiukai ramiai sėdėjo prie stalo, laukdami priešpiečių. Moteris vienais apatiniais slampinėjo kieme.

Mariana paskambino vyrui.

– Ar dažnai tokias vietas tikrina?.. Neturėjo ką nors pastebėti... *Nežinau*, ar kokie nors giminaičiai skundėsi, nemanau, jog šie žmonės išvis turėtų giminaičių... Ne, pasilik. Man reikia keleto negrų. Atsiųsk keletą negrų... Ir daktarą Votersą. Viskuo pasirūpinsiu.

Daktaras su baltai pasidabinusiais sanitarais pasirodė po keturiasdešimt penkių minučių. Netrukus atriedėjo dengtas sunkvežimis su Marianos tarnaitėmis ir kitais namų darbininkais.

Kai Fransis grįžo iš mokyklos, Mariana, gydytojas ir sanitarai buvo senelės kambaryje. Berniukas girdėjo senelės keiksmus. Kai ją išvežė neįgaliųjų vežimėlyje, akys buvo stiklinės, o aplink alkūnės linkį apvyniotas tvarstis. Veidas be protezo atrodė susmukęs ir neatpažįstamas. Marianos ranka taip pat buvo sutvarstyta: motina jai įkando.

Senelę išsivežė gydytojas. Senoji ponia sėdėjo ant galinės sėdynės tarp sanitarų. Fransis stebėjo išvykimą. Mėgino mojuoti, bet netrukus ranka nusviro.

Marianos tvarkdarių brigada šveitė ir vėdino, viską išplovė, išmaudė senelius. Mariana darbavosi drauge. Stebėjo paskubomis paruoštą vakarienę.

Kreipėsi į sūnų tik klausdama, kas kur padėta.

Kai viskas buvo baigta išsiuntė pagalbininkus ir paskambino apygardos atstovams. Paaiškino, jog ponia Dolarhaid patyrė insultą.

Labdaringos organizacijos darbuotojai išsivežti senelių mokyklos autobusu atvažiavo jau sutemus. Fransis galvojo, jog pasiims ir jį. Apie tai niekas net neprasitarė.

Namuose liko tik Fransis ir Mariana. Moteris sėdėjo ant kėdės valgomajame, galvą apglėbus rankomis. Berniukas, išėjęs į lauką, įsikorė į laukinę obelį.

Galų gale Mariana jį pašaukė. Į nediduką lagaminą sukrovė drabužius.

– Turėsi važiuoti su manimi, – pasakė, eidama link automobilio. – Lipk. Ir nekelk kojų ant sėdynės.

Jie išvažiavo *Pakardu*. Kieme liko stovėti tuščias neįgaliųjų vežimėlis.

Jokio skandalo nekilo. Apygardos atstovai pasakė, jog kokie nors nusiskundimai dėl ponios Dolarhaid tėra šmeižtas – ji tvarkėsi puikiai. Vogtai liko nesutepti.

Senelė buvo paguldyta į privačią psichiatrinę sanatoriją. Tik po keturiolikos metų Fransis vėl sugrįžo namo.

– Fransi, tai tavo įbroliai ir įseserės, – pasakė motina. Visi stovėjo Vogtų bibliotekoje.

Nedui Vogtui buvo dvylika, Viktorijai – trylika, Margaritai – devyneri. Nedas ir Viktorija žiūrėjo vienas į kitą. Margarita žiūrėjo į grindis.

Fransiui davė kambarį viršuje, tarnų pastogėje. Po pražūtingų keturiasdešimt ketvirtųjų rinkimų Vogtai niekuomet nebesamdė tiek daug tarnų.

Berniuką perkėlė į Poterio Džeraldo Pradžios mokyklą, pėsčiomis pasiekiamą iš namų, toli nuo privačios Episkopalinės mokyklos, kurioje mokėsi kiti vaikai.

Keletą pirmųjų dienų Vogtų atžalos ignoravo įbrolį kiek tik galėjo, bet pirmosios savaitės viduryje Nedas su Viktorija užlipo į jo kambarį.

Fransis girdėjo, kaip vaikai, prieš paspausdami rankeną, keletą minučių šnabždėjosi. Supratę, jog užrakinta, nesibeldė. Nedas paliepė:

– Atidaryk duris.

Fransis atidarė. Jie ir toliau nesikalbėjo, tik spintoje perkuitė visus drabužius. Nedas Vogtas atidarė mažo tualetinio staliuko stalčių ir dviem pirštais traukė daiktus: gimtadienio proga dovanotas nosinaites su išsiuvinėtais inicialais F.DI, gitaros plektrą, spalvingą vabalą buteliuke nuo vaistų, kažkada sušlapusią straipsnio kopiją iš beisbolo žurnalo, atviruką su palinkėjimais greičiau pasveikti, pasirašytą „klasiokė, Sara Hagis“

– Kas čia? – paklausė Nedas.

– Plektras.

– Kam?

– Gitarai.

– Turi gitarą?

– Ne.

– Tai kam jis reikalingas? – paklausė Viktorija.

– Tėvas jį naudojo.

– Negaliu suprasti. Ką sakai? Priversk jį pakartoti, Nedai.

– Sako, jog tai priklausė jo tėvui, – Nedas į vieną siuvinėtą nosinaitę išsišnypštė nosį ir įmetė ją atgal į stalčių.

– Šiandien išsives ponius, – pasakė Viktorija. Mergaitė sėdėjo ant siauros lovelės. Nedas prisėdo greta, atsirėmė į sieną, kojas susikėlė ant lovatiesės.

– Nebebus ponių, – pratęsė Nedas, – daugiau nebevažiuosime vasarą į vasarnamį prie ežero. Ar žinai, kodėl? Prašnek, mažas išsigimėli.

– Tėtis blogai jaučiasi ir nebegali uždirbti daug pinigų, – pridūrė Viktorija. – Kartais visai neina į tarnybą.

– Ar žinai, kodėl tėtis blogai jaučiasi, mažas išsigimėli? – paklausė Nedas. – Ir kalbėk taip, kad suprasčiau.

– Senelė sakė, jog jūsų tėvas geria. Ar dabar gerai supratai?

– Jis blogai jaučiasi dėl tavo šlykštaus snukio, – iškošė Nedas.

– Tai dėl to žmonės už jį nebalsavo, – pridūrė Viktorija.

– Nešdinkitės, – paliepė Fransis.

Kai pasisuko atidaryti duris, Nedas spyrė į nugarą. Fransis abiem rankom stengėsi apsaugoti inkstus, todėl išgelbėjo pirštus, nes Nedas spyrė į pilvą.

– Ach, Nedai! – sušuko Viktorija. – Ach, Nedai!

Nedas sugriebė Fransį už ausų ir perlenkęs per tualetinį staliuką prispaudė veidą prie veidrodžio.

– Štai kodėl tėčiui bloga, – Nedas trenkė Fransio veidą į stiklą. – Štai kodėl tėčiui bloga. – Vėl smūgis. – Štai kodėl tėčiui bloga. – Smūgis. Veidrodis išsiterliojo krauju ir snargliais. Nedas jį paleido. Fransis atsisėdo ant grindų. Viktorija žiūrėjo išplėtusi akis, prikandusi apatinę lūpą. Vaikai išėjo. Fransio veidas buvo šlapias nuo kraujo ir snarglių. Akys ašarojo nuo skausmo. Jis neverkė.

28 SKYRIUS

Kiaurą naktį Čikagoje lietus barbena į tentą virš atviro Fredžio Laundso kapo.

Griaustinis skaldyte skaldo ir taip iš skausmo plyštančią Vilo Greihamo galvą. Galų gale jis nuslenka į lovą ir užmiega, slegiamas sunkių dusinančių sapnų.

Pro lietaus šuorus į lango stiklą, pro griaustinio grumėjimą tarsi girdisi vėjo čaižomo seno ties Sent Čarlisu stūksančio namo dejonės.

Tamsoje sugirgždа laiptai. Leidžiasi ponas Dolarhaidas. Čeža kimono. Akys dar apsiblaususios nuo miego.

Plaukai drėgni ir rūpestingai sušukuoti. Nagai sutvarkyti. Dolarhaidas juda rūpestingai ir lėtai, tarsi bijodamas išlaistyti sklidiną indą.

Greta projektoriaus guli juostos. Dvi. Likusios ritės nusviestos į šiukšlių dėžę ir bus sudegintos. Dvi likusias, pasirinktas iš tuzinų mėgėjiškų filmukų, jis nukopijavo studijoje ir parsivežė namo peržiūrėti.

Patogiai įsitaiso atlenkiamame krėsle. Greta – sūrio ir vaisių lėkštė. Dolarhaidas pradeda.

Pirmasis filmukas – Liepos ketvirtosios savaitgalio piknikas. Daili šeima; trys vaikai, tėtis jaučio sprandu, putliais pirštais kažką graibantis marinato skardinėje. Ir mama.

Moteris geriausiai matoma bežaidžianti softbolą su greta įsitaisiusios šeimos vaikais. Vos penkiolika sekundžių; ji pasiekia antrąją bazę, pasisuka į kamuoliuko padavėją, kojos pražergtos, pasiruošusi sprintui. Kai palinksta pirmyn, pro megztuką matosi siūbuojančios krūtys. Ir tada pasimaišo vaikas, mojuojantis lazda. Vėl moteris, einanti prie žymos. Žymėti bazei panaudotos valties pagalvėles. Moteris uždeda koją ant bazės, stovi pakreipusi klubą, įtempusi raumenis.

Kadrą su moterimi Dolarhaidas peržiūri daugybę kartų. Koja ant bazės, dubuo pakreiptas, pro aptemptus nukirptus džinsus išryškėja tvirti raumenys.

Fransis sustabdo paskutinį kadrą. Moteris ir vaikai. Murzini, pavargę. Apsikabinę, tarp kojų nardo šuo.

Nuo siaubingo perkūnijos trenksmo suskamba senelės kambaryje stovintis briaunotas krištolas. Dolarhaidas pasiima kriaušę.

Antrasis filmas susideda iš kelių dalių. Pavadinimas „Naujas namas" užrašytas ant kartono. Kiekviena raidelė išvedžiota apskritime, vaizduojančiame monetą. Po kartoniniu užrašu – sudaužyta kiaulė taupyklė. Pačioje pradžioje tėtis ištraukia iš žemės lentelę su užrašu „Parduodama". Pakėlęs virš galvos, sumišęs šypsosi. Kišenės išverstos.

Labai ilgai – mama su trimis vaikais ant priekinių laiptelių. Tikrai dailus namas. Kamera nukrypsta į baseiną. Nedidukas glotniai sušukuotas vaikiščias pėdina aplink tramplino lentelę, ant plytelių palikdamas šlapius pėdsakus. Iš vandens išlindę tik galvos. Link dukters skuodžia mažas šunytis – ausys atgal, smakras pakeltas, akių baltymai net blizga.

Mama vandenyje, laikydamasi už laiptelių žiūri į kamerą. Jos garbanoti juodi plaukai žvilga, pusiau pridengtos drėgnos krūtys siūbuoja ir spindi, ilgos kojos lyg žirklės karpo vandenį.

Naktis. Prastas vaizdas iš apšviesto namo į baseiną. Vandenyje atsispindi namo šviesos.

Vidus. Viduje šeima šėlsta. Visur dėžės, pakavimo medžiagos. Senas lagaminas, dar nenutemptas į palėpę.

Mažoji dukrytė persirenginėja senelės drabužiais. Užsimaukšlina didžiulę sodininko skrybėlę. Tėtis guli ant sofos. Panašu, jog šiek tiek įkaušęs. Dabar tikriausiai jis paima kamerą. Vaizdas šiek tiek šokčioja. Veidrodyje – mamos su skrybėle atspindys.

Vaikai strykčioja aplink, berniukai juokiasi ir pešioja senus papuošimus. Mergaitė žiūri į motiną rimtai, tikriausiai jos vietoje įsivaizduodama save.

Vaizdas priartėja. Moteris pasisuka ir šelmiškai šypsodama, vieną ranką pakėlusi ant sprando, pozuoja. Labai miela. Ant kaklo pasikabinusi kamėją.

Dolarhaidas sustabdo kadrą. Atsuka atgal. Kelis kartus ji pasisuka nuo veidrodžio ir šypsosi.

Išsiblaškęs Dolarhaidas griebia juostą su softbolu ir šveičia ją į šiukšlių dėžę.

Išima ritę iš projektoriaus ir žiūri į *Geitvėjaus* etiketę ant dėžutės: Bobas Šermanas, Žvaigždžių gatvė 7, pašto dėžutė 603, Tulsa, Oklahoma.

Ką gi, nesunku nuvažiuoti.

Dolarhaidas laiko juostą ant delno, uždengia kita ranka, lyg tai būtų maža, gyva, ketinanti ištrūkti būtybė. Lyg delnuose šokinėtų žiogelis.

Įjungus šviesą, Lidsų namuose kilo suirutė. Reikėjo nudėti poną Lidsą prieš įjungiant kamerų šviesas.

Šį kartą norėtų padaryti geriau. Būtų puiku prislinkti su veikiančia kamera prie miegančių ir trumpam prisiglausti. Tuomet ir susidorotų tamsoje, ir palaimingai, tamsoje, gulėdamas tarp jų išsilietų.

Galėtų tai padaryti su infraraudonųjų spindulių juosta. Žino, kur gauti.

Projektorius vis dar įjungtas. Dolarhaidas tebesėdi krėsle su juosta delnuose. Ryškiame baltame ekrano kvadrate jis mato kitus, tarsi dejuojančio vėjo jam atpūstus vaizdus.

Netrokšta keršto, Dolarhaidą valdo vien *meilė* ir būsimos *šlovės* laukimas. Širdys apmirs, po to ims plakti greičiau, tarsi tyloje pasigirdę žingsniai.

Drakonas šėls. Drakonui šėlstant, *meilės* kupini Šermanai atsivers.

Dolarhaidui neberūpi praeitis. Vien tik artėjanti *šlovė*. Nebegalvoja apie motinos namus. Tai, kas išliko sąmonėje, – labai miglota ir nereikšminga.

Iki dvidešimties, palikdami pėdsaką pasąmonėje, atmintyje vis iškildavo kažkokie prisiminimai.

Žinojo, kad gyveno motinos namuose tik mėnesį. Neprisiminė, jog devynerių buvo išvarytas už tai, kad pakorė Viktorijos katiną.

Vienas iš nedaugelio išlikusių prisiminimų buvo paties namo, apšviestais langais žvelgiančio į žiemos sutemas, vaizdas. Iš Poterio Džeraldo pradinės eidamas ten, kur turėjo pastogę ir maisto, praeidavo pro motinos namą.

Prisimena Vogto bibliotekos kvapą, atidengtą pianiną. Motina pakvietė į tą kambarį, norėdama įteikti kalėdines dovanas. Bet visiškai nepamena veidų, iš antro aukšto stebinčių išeinantį, tolstantį apledėjusiu šaligatviu, rankose spaudžiantį nekenčiamas, deginančias, praktiškas dovanas. Fransis skubėdavo namo – į tą kertelę galvoje, taip besiskiriančią nuo visko aplinkui.

Vienuolikmečio Fransio vaizduotė reiškėsi aktyviai ir intensyviai. Kai *meilė* jį praaugdavo, berniukas išsiliedavo, kankindamas naminius gyvūnėlius. Šaltakraujiškai ir rūpestingai paslėpti visus pėdsakus nebuvo sunku. Tie padarėliai buvo labai jaukūs ir visai nebijojo. Pareigūnai niekuomet nesusiejo Fransio su nykiomis kraujo dėmėmis, susigėrusiomis į garažo grindų purvą.

Būdamas keturiasdešimt dvejų to nebeprisiminė. Niekuomet net nepagalvodavo apie motinos namuose gyvenusius žmones – motiną, įbrolį, įseseres.

Kartais, kamuojamas karštinės, regėdavo juos sapnuose. Pasikeitusius, aukštus, ryškiomis papūgiškomis spalvomis išdažytais veidais ir kūnais. Tie žmonės sklandė virš Fransio tarsi laumžirgiai.

Kai, labai retai, norėdavo pasinerti į praeitį, galvodavo apie malonius dalykus. Pavyzdžiui, apie tarnybą armijoje.

Septyniolikos Fransį sučiupo lipantį pro langą į moters namus. Kodėl – niekas niekuomet nenustatė. Pasiūlė dvi galimybes: arba stos tarnauti į kariuomenę, arba jam iškels kaltinimus. Vaikinas pasirinko armiją.

Po pagrindinio paruošimo Fransį išsiuntė į fotografijos specialistų mokyklą, o po to – į San Antonijų. Čia jis dirbo Bruko karo ligoninės fotolaboratorijoje.

Bruko chirurgai atkreipė dėmesį į Fransio veidą ir nusprendė šį tą pataisyti.

Panaudodami ausies kremzlę padarė plastinę nosies operaciją. O lūpą atstatė pasitelkdami įdomią naują *Abbe* metodiką. Operaciją stebėjo beveik visi ligoninės gydytojai.

Chirurgai didžiavosi rezultatais. Bet Dolarhaidas, atstūmęs veidrodį, pažvelgė pro langą.

Filmų laboratorijos užrašai rodė, jog Dolarhaidas domėjosi daugybe juostų, ypač apie traumas. Kartais pasilikdavo juostas iki ryto.

Penkiasdešimt aštuntaisiais atnaujino kontraktą dar vienam terminui. Šį kartą atrado Honkongą. Laboratorijoje Seule ryškino juostas, šeštojo dešimtmečio pabaigoje iš mažų žvalgybinių lėktuvų nufilmuotas virš trisdešimt aštuntosios paralelės. Štai tada, per atostogas, ir apsilankė Honkonge. Tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt devintaisiais Honkonge ir Kulune galima buvo rasti pramogų kiekvieno skoniui.

Senelę išrašė iš sanatorijos šešiasdešimt pirmaisiais. Dolarhaidas parašė atsistatydinimo prašymą ir sunkiai, bet buvo atleistas iš tarnybos likus dviem mėnesiams iki pasibaigiant sutarties laikui. Fransis išvyko namo pasirūpinti senele.

Tai buvo neįtikėtinai ramus metas. Įsidarbinęs *Geitvėjaus* firmoje, Dolarhaidas pasamdė moterį, kuri prižiūrėjo jo senelę dienomis. Vakarais jie drauge sėdėdavo svetainėje, bet nesikalbėdavo. Tylą trikdė tik seno laikrodžio tiksėjimas ir, retkarčiais, dūžiai.

Motiną išvydo tik kartą, aštuntajame dešimtmetyje, senelės laidotuvėse. Gelsvomis, taip stebėtinai į motinos panašiomis akimis vyras žvelgė pro ją kiaurai. Tarsi būtų svetima.

Sūnaus išvaizda motiną nustebino. Fransis buvo tvirto stoto, lieknas, tokios pat kaip jos spalvos plaukais ir dailiais ūsiukais. Spėjo, jog ūsiukai persodinti nuo galvos.

Kitą savaitę motina paskambino, bet išgirdo tik lėtai padedamą ragelį.

Devynerius metus po senelės mirties Dolarhaido niekas netrikdė. Ir jis niekam netrukdė. Jo galvoje brinko sėklelė. Jis žinojo, jog kažko laukia. Tik nežinojo – ko.

Kartą Dolarhaidas stovėjo prie šiaurinio lango, tyrinėjo kažkokią juostą ir staiga pastebėjo, kad rankos sensta. Jos vis dar laikė filmo juostą, bet toje šaltoje pro langą krintančioje šviesoje staiga išvydo, jog oda, nusėta mažučiais blizgančiais tarsi roplio žvynеliais, susiraukšlėjo. Ne kažin koks įvykis, kiekvienam taip nutinka. Bet būtent tada sėklelė galvoje suprato – *laikas.*

Pasuko rankas į šviesą, ir staiga šnerves sudirgino stiprus kopūstų ir troškintų pomidorų kvapas. Nors kambaryje buvo šilta, nukrėtė šiurpas. Tą vakarą vyriškis mankštinosi ilgiau nei įprastai.

Dolarhaido pastogės treniruočių kambaryje tarp svarmenų ir treniruoklių kabėjo žmogaus ūgio veidrodis. Vienintelis namų veidrodis. Su pasitenkinimu stebėdavo kūną, nes visuomet mankštindavosi su kauke.

Fransis nepaliaujamai treniravosi, kol iššoko raumenys. Būdamas keturiasdešimties galėjo sėkmingai dalyvauti regioninėse kultūrizmo varžybose. Bet vis dar nebuvo patenkintas.

Tą savaitę ir išvydo Bleiko piešinį. Stvėrė tučtuojau.

Pamatė piešinį ilgame spalvotame iliustruotame *Time* žurnalo straipsnyje, pasakojančiame apie Teito muziejuje Londone vykstančią Bleiko retrospektyvą. *Didįjį Raudonąjį Drakoną ir moterį, apsisiautusią saule* į parodą atsiuntė Bruklino muziejus.

Time kritikas rašė: „Nedaug demoniškų atvaizdų Vakarų mene turi tokį košmarišką seksualinės energijos užtaisą..." Kad tai suprastų, Dolarhaidui nereikėjo skaityti teksto. Nešiojosi tą piešinį keletą dienų. Vakarais tamsiame kambaryje fotografuodavo ir didindavo. Tuo metu buvo labai sudirgęs. Pasikabino piešinį sporto kambaryje greta veidrodžio ir mankštindamasis į jį žiūrėdavo. Sportuo-

davo, kol visiškai išsekdavo – tik tuomet galėdavo užmigti. Arba žiūrėdamas medicinines juostas, suteikiančias seksualinę iškrovą.

Nuo devynerių metų žinojo, kad tikrai yra vienišas ir visada liks vienišas. Dauguma tai suvokia būdami keturiasdešimties.

Dabar, keturiasdešimtmetis, buvo apsuptas žėrinčio fantazijų pasaulio – ryškaus, gaivaus, betarpiško, tarsi vaikystėje. Taip įveikė savo *vienatvę*.

Tuo metu, kai dauguma žmonių pirmą kartą suvokia ir išsigąsta savo vienišumo, Dolarhaidas suprato: jis vienas todėl, kad *vienintelis*. Su atsivertėlio aistra suvokė, jog jei labai stengsis, jei įsiklausys į tikruosius taip ilgai slopintus poreikius – o įkvėpimo tikrai netrūko, – įvyks *virsmas*.

Piešinyje Drakonas stovėjo atsukęs nugarą, tačiau palaipsniui Dolarhaidas suprato, kaip jis atrodo.

Stebėdamas medicinines juostas, kilnodamas svarmenis plačiai išsižiodavo ir įsistatydavo senelės protezą. Šis netiko pažeistoms dantenoms, žandikaulius ėmė traukti mėšlungis.

Būdamas vienas, treniravo žandikaulius. Kandžiodavo kietą guminę plytą, kol ant skruostų lyg riešutukai iššoko raumenys.

Septyniasdešimt devintųjų rudenį Fransis Dolarhaidas atsiėmė dalį gana gausių santaupų ir paprašė trijų mėnesių atostogų. Pasiėmęs senelės protezą, išvyko į Honkongą.

Kai grįžo, tiek raudonplaukė Eilina, tiek laboratorijos vaikinukai pasakė, jog atostogos išėjo į naudą. Dolarhaidas išliko ramus. Vargu, ar kas nors pastebėjo, jog jis daugiau niekada nebesinaudojo darbuotojų persirengimo kambariu ar dušu – ir anksčiau ne dažnai naudojosi.

Senelės protezas vėl atsidūrė stiklinaitėje prie lovos. Naująjį užrakino spintelėje antrame aukšte.

Jei Eilina pamatytų jį negailestingoje sporto kambario šviesoje stovintį prieš veidrodį: su naujais dantimis, nauja puikia tatuiruote – suklyktų. Kartą.

Dabar buvo laikas; dabar turėjo neskubėti. Jis turi amžinybę. Tai įvyko prieš penkis mėnesius, kai Dolarhaidas pasirinko Džeikobius.

Džeikobiai pirmieji jam padėjo, pirmieji pakylėjo jį link *virsmo šlovės*. Džeikobiai buvo geriausi, geriausi iš visų, kuriuos kada nors pažino.

Iki Lidsų.

Ir dabar, augant jėgai ir *šlovei*, naujame infraraudonųjų spindulių artume pasirodys Šermanai. Skamba daug žadančiai.

29 SKYRIUS

Norėdamas gauti tai, ko reikia, Fransis Dolarhaidas turėjo išeiti iš darbo vietos *Geitvėjaus* filmų ryškinimo studijoje.

Dolarhaidas buvo didžiausio – mėgėjiškų filmų – skyriaus viršininkas, bet buvo keli kiti skyriai.

Tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimtųjų ekonominis nuosmukis stipriai atsiliepė ir namų kino verslui, be to, atsirado vaizdo įrašų konkurencija. *Geitvėjus* turėjo persiorientuoti.

Kompanijoje atsirado skyriai, kuriuose filmai buvo perrašomi į vaizdo juostas, spausdinami iš lėktuvo fotografuotos vietovės žemėlapiai, teikiamos įvairios įprastos paslaugos smulkiems komerciniams filmuotojams.

Septyniasdešimt devintaisiais *Geitvėjui* tiesiog nuskilo. Kompanija pasirašė tiesiogines sutartis su Gynybos ir Energetikos ministerijomis naujų infraraudonosios fotografijos emulsijų kūrimui ir tyrimui.

Energetikos ministerijai jautrių infraraudonųjų juostų reikėjo šilumos tvermės tyrimams. Gynybos ministerijai – nakties žvalgybai.

Tų pačių metų rudenį *Geitvėjus* perpirko greta buvusią nedidelę įmonę, *Bederio chemiją*, ir joje įkūrė to projekto laboratoriją.

Dolarhaidas per priešpiečius nužingsniavo į *Bederį*. Dangus buvo švarutėlis, žydras. Žengė, vengdamas mirguliuojančių tepalo dėmių ant asfalto. Laundso mirtis puikiai nuteikė.

Atrodė, jog *Bederyje* visi išėję priešpiečių.

Koridorių labirinte galų gale rado reikiamas duris. Greta kabojo užrašas: „Naudojamos jautrios medžiagos. Jokių žiebtuvėlių. Nerūkyti. Jokių karštų gėrimų.“ Virš įėjimo degė raudona lemputė.

Dolarhaidas paspaudė mygtuką, ir po akimirkos užsidegė žalia. Palipo apšviestais laipteliais ir lengvai pabeldė į dar vienerias duris.

– Įeikite, – pasigirdo moters balsas.

Šalta. Absoliučiai tamsu. Vandens gurguliavimas, pažįstamas D-76 ryškalo kvapas ir šiek tiek kvepalų.

– Esu Fransis Dolarhaidas. Atėjau dėl džiovintuvo.

– A, gerai. Atsiprašau, kalbu pilna burna. Ką tik baigiau priešpiečius.

Dolarhaidas girdėjo lamdomo ir metamo į šiukšlių dėžę popieriaus garsą.

– Tarp kitko, džiovintuvo norėjo Fergiusonas, – tarė balsas tamsoje. – Jis atostogauja, bet žinau, kur reiktų pastatyti. Ar *Geitvėjuje* turite atliekamą?

– Turiu du. Vienas didesnis. Skelbime neminima, kokio dydžio patalpa.

Prieš savaitę Dolarhaidas pastebėjo skelbimą, jog reikia džiovintuvo.

– Parodyčiau, jei truputį palauktumėte.

– Gerai.

– Atsiremkite į duris, – moters balsas įgavo praktinį pamokomąjį toną, – ženkite tris žingsnius pirmyn, po kojomis pajusite plyteles. Šiek tiek į kairę bus kėdutė.

Surado. Dabar buvo arčiau. Galėjo girdėti laboratorinės prijuostės šnaresį.

– Ačiū, kad atėjote, – balsas buvo skaidrus, be lašelio ironijos. – Didžiajame pastate vadovaujate ryškinimo skyriui, tiesa?

– Aha.

– Tas pats ponas Di, laidantis prakeiksmus, pamatęs blogai užpildytas paraiškas?

– Tikrai tas pats.

– Esu Reba Maklein. Tikiuosi, pas mus viskas gerai?

– Tai jau nebe mano projektas. Nupirkus šį pastatą, tik tikrinau tamsių kambarių įrengimą. Nebuvau čia jau šešis mėnesius. – Ilga kalba. Bet tamsoje lengviau.

– Dar truputį, ir galėsime užsidegti šviesą. Reikės ruletės?

– Turiu.

Tamsoje kalbėdamasis su moterimi, Dolarhaidas nusprendė, jog ji – gana maloni. Girdėjo, kaip rausiasi rankinėje, išgirdo pudrinės dangtelio spragtelėjimą.

Buvo gaila, jog laikas prabėgo.

– Štai ir viskas. Tik įkišiu šį daikčiuką į juodąją skylę, – pasakė moteris.

Fransis pajuto šalto oro gūsį, išgirdo, kaip užsidaro gumuotos įrenginio durelės, vakuuminės spynos šnypštimą. Lengvas vėjelis. Moteriai judant pakvipo kvepalais.

Dolarhaidas po nosimi prispaudė sulenktą krumplį, nutaisė mąslią išraišką ir laukė šviesos.

Šviesa užsižiebė. Reba Maklein stovėjo prie durų, šypsodamasi ta kryptimi, kur turėjo sėdėti pašnekovas. Už užmerktų vokų šiek tiek judėjo akių obuoliai.

Dolarhaidas pamatė kampe pastatytą baltąją lazdelę. Patraukęs ranką nuo veido, nusišypsojo.

– Ar galėčiau paimti slyvą, – paklausė. Ant stalo, prie kurio prieš tai sėdėjo moteris, gulėjo keletas slyvų.

– Žinoma, tikrai skanios.

Rebai Maklein buvo maždaug trisdešimt. Dailus užaštrintų bruožų veidas rodė ją esant ryžtingą, tvirto charakterio. Ant nosies turėjo nediduką žvaigždutės formos randą. Plaukuose maišėsi kviečių ir raudonai gelsvi atspalviai, o trumpa šukuosena buvo šiek tiek senamadiška. Veidas ir rankos nusėti strazdanomis. Tarp nerūdijančio plieno ir koklių šiame kambaryje ji atrodė ryški kaip nuodėmė.

Galėjo kiek nori stebėti moterį. Fransio žvilgsnis galėjo judėti lengvai tarsi oras. Reba negalėjo išsisukti nuo žvilgsnio.

Kalbėdamas su moterimis Dolarhaidas dažnai jausdavo, jog kūną išmuša karštomis, deginančiomis dėmėmis. Deginimas slinkdavo kūnu ten, kur jautė moterų žvilgsnius. Net jei moteris nežiūrėdavo, Fransis galvojo, jog mato jo atvaizdą. Vengė visų atspindinčių paviršių, žinojo visus atspindžio kampus, kaip ryklys žino visas sąnašas.

Dabar jo oda buvo vėsi. Jos – šlakuota, tarsi perlai ant kaklo ir riešų.

– Parodysiu kambarį, kur reikėtų pastatyti džiovintuvą, – pasakė Reba. – Galėtume pamatuoti.

Mes galėtume.

– Labai norėčiau paprašyti paslaugos, – tarė Dolarhaidas.

– Žinoma.

– Man reikia kelių infraraudonųjų juostelių. Gerų juostelių, kokių tūkstančio nanometrų jautrumo.

– Turėsite laikyti jas šaldiklyje ir, vos baigęs filmuoti, vėl padėti šaltai.

– Žinau.

– Gal galėtumėte nupasakoti aplinkybes, pamėginčiau...

– Filmuosiu maždaug iš aštuonių pėdų, su pora *Vrateno* filtrų, – tai priminė tarnybinę ataskaitą. Pernelyg. – Zoologijos sode, – pasakė Dolarhaidas. – „Tamsos pasauliui" – nori naktinių žvėrių nuotraukų.

– Turėtų būti tikri vaiduokliai, jei nepakanka parduodamų infraraudonųjų.

– Aha.

– Manau, jog galėsiu padėti. Tačiau yra vienas dalykas. Žinote, jog beveik visas darbas atliekamas su Gynybos ministerijos žinia. Už viską, kas duodama kitiems, reikia pasirašyti.

– Gerai.

– Kada jų reikės?

– Apie dvidešimtą. Ne vėliau.

– Tikriausiai nereikia priminti – kuo jautresnė juostelė, tuo lepesnė. Laikykite šaldiklyje, sausame lede, kur nors. Apie ketvirtą valandą demonstruos kelis išryškintus pavyzdžius, jei norėtumėte pažiūrėti. Galėtumėte pasirinkti tinkamiausią emulsiją, kuria išgausite viską, ko norite.

– Ateisiu.

Išėjus Dolarhaidui, Reba Maklein suskaičiavo slyvas. Jis pasiėmė vieną.

Keistas vyriškis, tas ponas Dolarhaidas. Kai uždegė šviesą, balse nepajuto jokios vimdančios užuojautos, jokio pasikeitimo. Gal vyras jau žinojo, kad ji akla? O gal tiesiog nusispjaut, mato Reba ar ne?

Būtų puiku.

30 SKYRIUS

Čikagoje laidojo Fredį Laundsą. *The National Tattler* apmokėjo prašmatnią ceremoniją, skubino pasiruošimą, kad laidotuvės vyktų kitą dieną po mirties, ketvirtadienį. Tuomet į to paties vakaro *Tattler* suspės įdėti kuo puikiausias laidotuvių nuotraukas.

Tiek bažnyčioje, tiek prie kapo ceremonija truko labai ilgai.

Niekaip nesiliovė šleikščios radijo evangelistų panegirikos. Greihamas atvyko baisiai pagiringas. Bandė stebėti minią. Samdytas choras atidirbinėjo už visus pinigus, zvimbė *Tattler* fotoreporterių kilnojamos kameros. Atvyko dvi televizijos brigados – su stacionariomis kameromis, išsiraizgiusiais laidais. Policijos fotografai su žurnalistų akreditacijos kortelėmis ant krūtinių sąžiningai fotografavo atėjusiuosius.

Greihamas atpažino keletą civiliais drabužiais persirengusių Čikagos žmogžudysčių skyriaus pareigūnų. Tik veidai, bet jų buvimas Greihamui daug reiškė.

Taip pat čia buvo Vendė iš „Vendės miesto“, Laundso draugė. Ji sėdėjo po baldakimu, arčiausiai karsto. Greihamas ją vos atpažino. Mergina dėvėjo griežtą juodą kostiumėlį, šviesius plaukus buvo tvirtai susukusi į kuodelį.

Skambant paskutinei giesmei moteris staiga pakilo, žengė pirmyn kelis netvirtus žingsnius, tada suklupo, padėjo galvą ant karsto ir rankomis apglėbė jį gaubiantį chrizantemų kilimą. Tą pat akimirką sublyksėjo fotoaparatų blykstės.

Minia beveik tylomis per šlapią žolę patraukė link kapinių vartų.

Greihamas ėjo greta Vendės. Nekviestųjų minia spigino pro aukštos metalinės tvoros virbus.

– Ar viskas gerai? – paklausė Greihamas.

Jie stabtelėjo tarp antkapių. Vendės akys buvo sausos, žvelgė ramiai.

– Geriau, negu jums, – atsakė. – Gėrėte, tiesa?

– Aha. Ar jus kas nors saugo?

– Iš policijos nuovados atsiuntė porą žmonių. Farų bus ir klube. Padaugėjo darbo. Iškrypėlių – kaip niekada.

– Labai gaila, kad taip atsitiko. Jūs... Manau, puikiai tvardėtės ligoninėje. Mane sužavėjo.

Ji linktelėjo.

– Fredžiui tai buvo tarsi sportas. Neturėjo taip nutikti. Ačiū, kad įleidote mane į palatą. – Moteris žvelgė į tolį, mirksėdama, kažką galvodama, akių šešėliai tarsi akmenys slėgė jos vokus. Pasisuko į Greihamą. – Klausykit, *Tattler* šiek tiek sumokėjo, suprantat, tiesa? Už interviu ir spektakliuką prie karsto. Nemanau, jog Fredis būtų prieštaravęs.

– Aš manau, būtų pašėlęs, jei nebūtumėt sutikusi.

– Ir aš taip galvojau. Tie laikraštininkai iškrypėliai, bet užmoka. Žinot ką, jie labai nori, kad pasakyčiau, kad galvoju, jog sąmoningai užsiundėt tą išgamą ant Fredžio, meilikaudamas toje nuotraukoje. Nepasakiau. Jei išspausdins, kad pasakiau, žinokit, mala šūdą.

Kol Vendė žvelgė į jį, Greihamas tylėjo.

– Jo nemėgot, galbūt – nebesvarbu. Bet jei būtumėt galvojęs, jog tai gali atsitikti, juk nebūtumėt praleidęs progos nutverti Fėją?

– Taip, Vende, būčiau nutvėręs.

– Ar apskritai ką nors turit? Girdėjau tuos žmones pliauškiant, jog nieko neturit.

– Turime nedaug. Laboratorijoje išsiaiškinom keletą dalykų. Ką gi, švarus darbas, jam pasisekė.

– O jums?

– Kas man?

– Ar jums pasiseks?

– Gal taip. O gal ir ne.

– Fredžiui niekuomet nesisekė. Sakė, jog po šito viską užriš, nes daug užkals.

– Tikriausiai būtų.

– Klausykit, Greihamai, jeigu jūs, na, jei norėtumėte išgerti, ateikit pas mane.

– Ačiū.

– Bet gatvėje likit blaivus.

– Žinoma.

Du policininkai praskyrė minią žioplių už vartų, padarė Vendei praėjimą. Vienas vėpla dėvėjo marškinėlius su užrašu: „Dantukų Fėja – vienos nakties nuotykis“. Jis švilptelėto Vendei. Priešais stovinti moteris sudavė jam per veidą.

Paskui Vendę į *280ZX* įsiropštė stambus policininkas, ir jie įsiliejo į transporto srautą. Kitas policininkas nusekė juos automobiliu be skiriamųjų ženklų.

Čikagoje dvokė, tarsi vidurdienį kas būtų paleidęs signalinę raketą.

Greihamas jautėsi vienišas ir žinojo kodėl. Laidotuvės pažadina mumyse meilės geismą. Seksas – tarsi iššūkis mirčiai.

Vėjas po kojomis atrito sudžiūvusį gėlės stiebelį. Keletą akimirkų jis galvojo apie jūros vėjyje siūbuojančias palmių vėduokles. Norėjo grįžti namo. Norėjo per daug. Žinojo, jog negrįš ir negali grįžti, kol gyvas Drakonas.

31 SKYRIUS

Demonstravimo salė *Bederio chemijoje* buvo maža – penkios eilės sulankstomų kėdžių ir praėjimas per vidurį.

Dolarhaidas atėjo šiek tiek pavėlavęs. Stovėjo gale sukryžiavęs ant krūtinės rankas, kol ekrane keitėsi juodai balti kadrai, spalvoti kadrai, įvairiomis spalvomis apšviesti kubai, nufilmuoti su įvairiomis infraraudonųjų spindulių emulsijomis.

Jo dalyvavimas sutrikdė Dendridžą, jauną skyriaus vadovą. Šiame darbe Dolarhaidas buvo autoritetas, pripažintas tamsių kambarių ekspertas iš greta esančios motininės kompanijos. Visi žinojo, jog jis – perfekcionistas.

Dendridžas jau kelis mėnesius nebuvo nuėjęs pas jį pasitarti. *Geitvėjui* nupirkus *Bederio chemiją* prasidėjo šiokia tokia konkurencija.

– Reba, pasakyk mums... aštunto pavyzdžio duomenis, – paprašė Dendridžas.

Reba Maklein sėdėjo eilės gale, ant kelių pasidėjusi aplanką. Prietemoje braukdama per popierių pirštu mergina aiškiu balsu apibūdindavo ryškinimo ypatumus – reagentus, temperatūrą ir laiką, taip pat laikymą prieš ir po filmavimo.

Su infraraudoniesiems spinduliams jautria juosta reikia dirbti visiškoje tamsoje. Reba tamsiame kambaryje atlikdavo visą darbą, laikė pavyzdžius griežta tvarka, net užrašus padarydavo visiškoje tamsoje. Sunku buvo nepastebėti jos indėlio *Bederyje.*

Peržiūra baigėsi nustatytu laiku.

Visiems išėjus, Reba Maklein liko sėdėti. Dolarhaidas atsargiai prisiartino. Kol kambaryje buvo kitų, kalbėjosi per atstumą. Nenorėjo, jog pasijustų stebima.

– Pamaniau, jog neateisit, – pasakė moteris.

– Nuleido ratą. Todėl vėlavau.

Degė šviesa. Dolarhaidas stovėjo ir žvelgė į moterį iš viršaus. Pro plaukus matė prasišviečiančią galvos odą.

– Ar spėjote pamatyti 1000C pavyzdį?

– Taip.

– Sako, jog atrodo puikiai. Su juo daug lengviau dirbti nei su 1200-osios serijos. Manote, tiks?

– Taip.

Reba buvo pasiėmusi rankinę ir lengvą apsiaustą. Kai ieškodama kelio baltąją lazdele nuėjo praėjimo link, Fransis stovėjo nuošalyje. Neatrodė, jog ji tikisi pagalbos. Jis ir nepasiūlė.

Dendridžas vėl kyštelėjo galvą į salę.

– Reba, atleisk, Marsija turi lėkti. Ar susitvarkysi?

Moters skruostus išmušė dėmėmis.

– Kuo puikiausiai susitvarkysiu. Ačiū, Deni.

– Mielai pavežčiau, bet jau ir taip vėluoju. Sakykit, pone Dolarhaidai, jei nebūtų pernelyg sunku, gal galėtumėt...

– Deni, pati parvažiuosiu namo, – Reba stengėsi neparodyti pykčio. Balsą galėjo valdyti, taip pat ir veido išraišką, bet negalėjo kontroliuoti veidą užplūdusio raudonio.

Stebėdamas gelsvomis akimis, Dolarhaidas kuo puikiausiai suprato jos pyktį; žinojo, jog ta apgailėtina Dendridžo užuojauta – tarsi spjūvis į veidą.

– Nuvešiu jus, – pasakė šiek tiek patylėjęs.

– Nereikia, bet ačiū. – Prieš tai Reba galvojo, jog Dolarhaidas gali pasiūlyti, ir ketino sutikti. Tačiau nenorėjo, jog jis būtų priverstas. Prakeiktas Dendridžas, prakeiktas pliauškimas, po velnių, turės parvažiuoti tuo sušiktu autobusu. Turi nuolatinį bilietą, žino sušiktą kelią ir gali nusigauti, kur tik panorėjusi.

Gana ilgai pastovėjo moterų tualete, palaukė, kol visi išeis. Ją išleido sargas. Reba per stovėjimo aikštelę skiriamosios juostos pakraščiu pėdino į autobusų stotelę. Lietpaltį užsimetusi ant peties, lazdele baksnojo pakraštį ir kuo puikiausiai apeidavo balutę, kai į ją tekšteldavo lazdelė.

Dolarhaidas stebėjo moterį iš furgono. Jaudinosi. Dienos šviesoje tai buvo pavojinga.

Vieną akimirką pasirodė, jog besileidžianti saulė, automobilių stiklai, balutės, plieno skeveldros žybsi tarsi milžiniškos žirklės.

Baltoji lazdelė ramino. Nušlavė žirklių blyksėjimą, nušlavė žirkles, nuo Rebos pažeidžiamumo Dolarhaidui palengvėjo. Užvedė variklį.

Reba Maklein girdėjo už jos riedantį furgoną. Dabar jau greta.

– Dėkui, kad pakvietėt.

Ji linktelėjo, nusišypsojo ir pėdino toliau.

– Važiuojam.

– Ačiū, bet visuomet grįžtu autobusu.

– Dendridžas – šiknius. Važiuojam... – *ką reiktų pasakyti?* – Būtų labai malonu.

Ji sustojo. Girdėjo, kaip Dolarhaidas išlipa iš furgono.

Paprastai žmonės suima ją už peties ir nebežino, ką toliau daryti. Akliesiems nepatinka, kai kas nors, prisiliesdamas prie rankos virš alkūnės, sutrikdo pusiausvyros jausmą. Taip nemalonu, lyg balansuotum ant svarstyklių. Kaip niekas kitas aklieji nemėgsta būti pastumti.

Dolarhaidas jos nepalietė. Tada Reba pasakė:

– Bus geriau, jei atsiremsiu į jūsų ranką.

Buvo lietusi daug dilbių. Dolarhaido ranka jos pirštus nustebino – buvo tvirta it ąžuoliniai turėklai.

Moteris net neįtarė, kiek nervų jam kainavo šis prisilietimas.

Furgonas atrodė didelis ir aukštas. Apsupta rezonansų ir aidų, nebūdingų kitiems automobiliams, Reba atsilošė į sėdynę ir ramiai sėdėjo, kol Dolarhaidas prisegė saugos diržus. Skersinė juosta prispaudė krūtį. Ji judėjo, kol diržas nuslydo tarp krūtų.

Važiuodami beveik nesikalbėjo. Degant raudonai šviesoforo lemputei Dolarhaidas žiūrėdavo į moterį.

Ji gyveno kairiojoje dvibučio namo pusėje, ramioje gatvelėje netoli Vašingtono universiteto.

– Užeikite, ką nors išgersim.

Per savo gyvenimą Dolarhaidas lankėsi mažiau nei tuzine nuosavų namų ar butų. Per paskutinį dešimtmetį tebuvo keturiuose: savo paties, trumpai pas Eiliną, pas Lidsus ir pas Džeikobius. Kitų žmonių būstai jam buvo tikra egzotika. Reba Maklein pajuto, kaip vyriškiui išlipant susiūbavo furgonas. Jis atidarė dureles. Išlipti reikėjo iš aukštai. Vos vos į jį atsitrenkė. Tarsi būtų atsitrenkusi į medį. Vyriškis buvo daug sunkesnis, daug tvirtesnis, nei spėjo pagal balsą ir žingsnių aidą. Tvirtas ir grakštus. Reba prisiminė vieną futbolininką, kartą atvykusį į Denverį filmuoti kreipimosi su keliais aklais vaikais.

Įėjusi pro duris Reba Maklein pastatė savo lazdelę kampe ir staiga pasijuto laisva. Judėjo be jokių pastangų, įjungė muziką, pasikabino apsiaustą.

Dolarhaidas kelis kartus turėjo sau priminti, jog moteris tikrai akla. Buvimas bute jaudino.

– Džino su toniku?

– Tik toniko.

–Tai gal geriau sulčių?

– Toniko.

– Jūs – ne mėgėjas išgerti?

– Taip.

– Eime į virtuvę. – ji atidarė šaldytuvą. – O jeigu... – Reba greitai palietė rankomis ten gulinčius produktus, – gabalėlį pyrago? Su riešutais, baisiai skanus.

– Puiku.

Išėmusi iš dėžutės visą pyragą, padėjo ant baro. Abiejų rankų pirštais apvedė pyrago kraštus. Pajutusi, jog didieji pirštai yra ties trečia ir devinta valandomis, suglaudė nykščius ir nuleido, pasižymėdama pyrago centrą. Ten įsmeigė dantų krapštuką.

Dolarhaidas bandė kalbėti, kad ji nepajustų, kaip jis stebeilijasi.

– Kiek laiko dirbi *Bederyje?* – nė vienos „s“.

– Tris mėnesius. Nežinojai?

– Personalo skyrius kalba nedaug.

Reba Maklein nusišypsojo.

– Manau, užlipote ant nuospaudos, įrenginėdamas tamsiuosius kambarius. Užtat technikai jus dievina. Puikiai įrengtas vandentiekis ir kriauklės. Tikrai pakanka.

Kairiosios rankos didįjį pirštą uždėjo ant krapštuko, nykštį – ant lėkštės krašto, atpjovė gabalėlį pyrago, peilį kreipdama kairiuoju smiliumi.

Dolarhaidas žiūrėjo į blizgantį peilį. Keista į valias stebėti priešais esančią moterį. Ar dažnai draugijoje gali žiūrėti ten, kur nori?

Prisipylusi stiklinę džino su toniku, pakvietė svečią į svetainę. Palietusi ranka lempos gaubtą, nepajuto šilumos ir įjungė šviesą.

Dolarhaidas, prarijęs pyragą trimis kąsniais, dabar sėdėjo ant sofos įsitempęs kaip styga. Glotnūs plaukai žvilgėjo lempos šviesoje, rankos gulėjo ant kelių.

Ji atsirėmė krėsle. Kojas užkėlė ant otomanės.

– Kada filmuos zoologijos sode?

– Po keleto dienų. – Dolarhaidas džiaugėsi, kad paskambino į zoologijos sodą ir pasiūlė infraraudonąją juostelę: Deindridžas galėjo patikrinti.

– Tas zoologijos sodas – didžiulis. Buvome nuvykę su seserimi ir dukterėčia, kai jos padėjo man persikraustyti. Turbūt žinote,

yra voljerai, kur galima pabūti greta žvėrių. Glosčiau lamą. Jausmas nuostabus, bet tas *kvapas*, Dieve... atrodė, jog lama sekioja paskui mane visą dieną, kol nepersirengiau.

Tai vadinasi „palaikyti pokalbį". Jis turėjo ką nors atsakyti arba išeiti.

– Kaip patekai į *Bederį?*

– Personalo skyrius susisiekė su Reikerio institutu Denveryje. Aš ten dirbau. Kaip tik pastebėjau skelbimą lentoje ir susidomėjau tuo darbu. O iš tiesų, sudaręs sutartį su Gynybos ministerija, *Bederis* turėjo pasirinkti tam tikrus kadrus. Jie privalėjo pasamdyti šešias moteris: dvi juodaodes, dvi kines, paralyžiuotą azijietę, na ir mane, kad būtų pilnas komplektas. Kaip matai, mes skirstomi į dvi kategorijas.

– Puikiai tinki *Bederyje.*

– Kitos – taip pat. Mus vertina.

– O iki tol? – Dolarhaidas šiek tiek išprakaitavo. Pokalbis buvo sunkus. Tiesa, moteris atrodė dailiai. Turėjo gražias kojas. Dailias kulkšnis. Pajuto jos suglebusias kojas ant savo rankų.

– Baigusi vidurinę dešimtį metų Reikerio institute Denveryje mokiau neseniai apakusius žmones. Šis mano darbas – pirmasis išoriniame pasaulyje.

– Kokiame?

– Tikrame pasaulyje. Reikeryje buvome visiškai atskirti. Turiu galvoje, mokėme žmones elgtis matančiųjų pasaulyje, kuriame negyvenome patys. Per daug bendravome tarpusavyje. Pamaniau, jog turiu ištrūkti ir šiek tiek pasitrankyti. Iš tiesų norėjau būti logopedė, padėti vaikams, turintiems kalbos ir klausos sutrikimų. Manau, kurią nors dieną tą ir darysiu, – ji ištuštino stiklinę. – Klausyk, turiu keletą „Pono Polo" krabų kepsnelių. Visai neblogi. Be reikalo iš pradžių pasiūliau deserto. Ar norėtum?

– Aha.

– Ar gamini?

– Aha.

Reba suraukė kaktą. Nuėjo į virtuvę.

– O kavos? – sušuko.

– Aha.

Šiek tiek pakalbėjusi apie maisto kainas ir nesulaukusi jokio atsako, grįžo atgal į svetainę, atsisėdo ant sofos ir alkūnėmis atsirėmė į kelius.

– Pasikalbėkim minutėlę ir pamirškim, gerai?

Tyla.

– Nieko nebesakai. Iš tiesų nepasakei nei žodžio po to, kai užsiminiau apie logopediją, – Rebos Maklein balsas buvo malonus, bet tvirtas. Balse nebuvo nė trupučio užuojautos. – Kuo puikiausiai tave suprantu, nes kalbi pakankamai gerai, o aš moku klausytis. Žmonės paprastai atidžiai nesiklauso. Klausinėja: „Ką? Ką?“. Ir taip visą laiką. Jei nebenori kalbėtis, puiku. Bet tikiuosi, jog prašneksi. Todėl, kad gali, o man įdomu, ką sakai.

– Aha. Gerai, – švelniai pasakė Dolarhaidas. Aišku, jog ši trumpa prakalba jai buvo labai svarbi. Gal kvietė stoti į dviejų kategorijų klubą drauge su paralitike azijiete? Dolarhaidas galvojo, kuriai kategorijai priklauso.

Kitas Rebos poelgis buvo visiškai netikėtas.

– Ar galiu paliesti tavo veidą? Noriu žinoti, ar esi susiraukęs, ar šypsaisi, – ir kreivai šypsodamasi paaiškino: – Noriu žinoti, ar užsičiaupti, ar dar ne.

Ji pakėlė ranką ir laukė.

Įdomu, ar ponia galėtų gyventi su nukąstais pirštais? Dolarhaidas mąstė. Net su paprastais dantimis nukąstų pirštus lengvai, tarsi duonos lazdelę. Jei prispaustų pėdas prie grindų, užgultų visu svoriu ir surakintų abi rankas per riešus, ji tikrai neištrūktų. Krimst, krimst, krimst, krimst! Nykščius vertėtų palikti. Kad galėtų išmatuoti pyragą.

Nykščiu ir didžiuoju pirštu jis paėmė merginą už riešo, truktelėjo, apžiūrinėjo. Buvo matyti, jog ji nemažai dirba. Ant delno buvo keli nedideli randeliai, keletas nesenų įpjovimų ir nubrozdinimų. Maža žymelė kitoje pusėje galėjo būti nudegimas.

Per arti namų. Per anksti virsmui. Be to, ji to neišvys.

Paprašyti tokio neįtikėtino dalyko. Aišku, jog nieko apie jį nežino. Nesiklauso paskalų.

– Tiesiog patikėk, kad šypsausi, – pasakė. „S“ puikiai ištarė. Iš tiesų mokėjo šypsotis, parodydamas eilę dailių viešumai skirtų dantų. Laikė merginos riešą virš kelių ir paleido. Ranka nukrito ant jo šlaunies ir pusiau susigniaužė, pirštai čiuopė audinį. Regimčioji būtų nusukusi akis.

– Manau, kava paruošta, – tepasakė.

– Turiu eiti, – pasakė. Turėjo eiti. Namo, kad palengvėtų.

Ji linktelėjo.

– Jei įskaudinau, žinok, nenorėjau.

– Ne.

Moteris pasiliko ant sofos. Įsitikino, jog vyriškiui išėjus užraktas užsitrenkė.

Reba Maklein įsipylė dar vieną taurę džino su toniku. Uždėjusi Segovijos įrašą susirangė ant sofos. Ant sėdynės Dolarhaidas paliko šiltą įdubą. Jo buvimo pėdsakai vis dar sklandė ore – batų blizgiklio, naujo odinio diržo, puikaus skutimosi losjono kvapai.

Visiškai užsidaręs vyriškis. Tik kartą girdėjo kalbant apie jį darbovietėje. Tada Deindridžas vienam pakalikui pasakė: „Tas kalės vaikas Dolarhaidas“.

Uždarumas Rebai daug reiškė. Kai vaikystėje apakusi vėl mokėsi gyventi, visiškai negalėjo būti viena.

Dabar, būdama viešoje vietoje, negalėjo būti tikra, jog kas nors nestebi. Todėl Fransio Dolarhaido uždarumas buvo labai malonus. Nejautė nė krislelio užuojautos. Buvo nuostabu.

Dar turėjo džino.

Staiga Segovija pasirodė pernelyg rimta. Uždėjo mėgstamas dainas.

Trys sunkūs mėnesiai naujame mieste. Tuoj ateis žiema, reikės sniege ieškoti šaligatvio krašto. Reba Maklein, drąsi, ilgakojė, dabar savęs gailėjosi. Po velnių, savigaila netinka. Ilgai siuto dėl luošumo, buvo kupina pykčio, kol staiga suprato, jog gali jį pažaboti ir priversti tarnauti. Tas pyktis ir buvo jos nepriklausomybės, jos pasiryžimo iš kiekvienos dienos išspausti viską, ką tik gali, varomoji jėga. Buvo sau griežta. Gal ir yra kur pasaulyje koks teisingumas, bet tai – tik menka šviesele tamsią naktį. Vis tiek visų laukia tas pats galas: ant nugaros su vamzdeliu nosyje ir klausimu: „Ar tai ir viskas?“

Žinojo, jog niekuomet nepraregės, bet kai ką *galėjo* daryti. Buvo džiuginančių dalykų. Jautė malonumą padėdama savo mokiniams, bet tą malonumą tik stiprino žinojimas, jog gali ir nepadėti.

Rinkdamasi draugus stengėsi būti labai atsargi su apribojančiais nepriklausomybę, prisijaukinančiais žmonėmis. Keletu tokių buvo susižavėjusi – akluosius jie traukia, tačiau iš tiesų yra priešai.

Susižavėjimai... Reba žinojo, jog fiziškai vyrams atrodo patraukli – vienas Dievas žino, ką jie jaučia, laikydami ją už peties.

Rebai labai patiko mylėtis, bet prieš keletą metų sužinojo esminį dalyką: dauguma vyrų labai bijo įsipareigoti. Greta jos ši baimė dar sustiprėdavo.

Jai nepatiko vyrai, besiropščiantys į patalą ir sprunkantys iš jo, tarsi būtų susiruošę vogti viščiukų.

Kartais ją kviesdavo papietauti Ralfas Mendis. Bet jis taip bailiai inkšdavo apie gyvenimo sunkumus, atėmusius galimybę mylėti, ir pernelyg dažnai. Tai ją visiškai atšaldė. Ralfas gal ir buvo įdomus, bet būti su juo darėsi nebeįdomu.

Nebenorėjo matyti Ralfo. Nenorėjo jausti, kaip žmonės pertraukia savo pokalbius, stebėdami ją valgančią.

Būtų taip nuostabu, jei jos geistų žmogus, sugebantis išlikti savimi, galvoti apie save ir leidžiantis jai taip pat jaustis. Kas nors, kuris *nesigailėtų.*

Fransis Dolarhaidas – uždaras, tvirto kūno ir nemala šūdo.

Niekada nebuvo lietusi kiškio lūpos ir neįsivaizdavo, kaip ši gali daryti įtaką žmogaus tarčiai. Pagalvojo Dolarhaidą pamanius, jog supranta jį taip gerai dėl to, kad „aklieji girdi daug geriau, nei kiti žmonės". Tai dažna klaida. Galbūt turėjo paaiškinti, jog tai – netiesa, tiesiog aklieji teikia daug daugiau reikšmės tam, ką girdi.

Tiek daug klaidingų įsitikinimų apie akluosius! Nejaugi ir Dolarhaidas galvoja, jog aklųjų „siela švaresnė" nei daugelio, jog kančia daro juos vos ne šventaisiais. Reba Maklein nusišypsojo, nes žinojo, jog tai toli gražu ne tiesa.

32 SKYRIUS

Čikagos policininkai dirbo akylai stebimi laikraštininkų. Vakariniai leidiniai skaičiavo dienas, likusias iki pilnaties. Vienuolika.

Šeimos Čikagoje gyveno įsibaiminusios.

Tačiau žmonės plūste plūdo į siaubo filmus, tą savaitę rodomus beveik visuose lauko kino teatruose. Susižavėjimas ir siaubas. Verslininkas, papildęs šlamšto lentynas marškinėliais su užrašu: „Dantukų Fėja – vienos nakties nuotykis“ išleido naują seriją, kurioje „Dantukų Fėją“ pakeitė „Raudonasis Drakonas“. Tiek vieni, tiek kiti buvo labai paklausūs.

Po laidotuvių Džekas Krofordas drauge su vietos policijos pareigūnais turėjo pasirodyti spaudos konferencijoje. Gavo nurodymus „iš aukščiau“ padaryti federalų dalyvavimą „labiau pastebimą“. Nepadarė „labiau girdimą“ – nepasakė nieko.

Kai daugybė tyrėjų turi mažai medžiagos, kalba tą patį per tą patį, kapsto toje pat vietoje kelis kartus, kalba tuščiai. Visi kalbėjo aptakiai, kitaip tariant, nepasakė nieko.

Visur, kur tik ėjo, Greihamas matė detektyvus, kameras, skubančius uniformuotus vyrus, girdėjo nepaliaujamai traškančią raciją. Reikėjo ramybės.

Jau prietemoje ištrūkęs iš spaudos konferencijos Krofordas rado Greihamą ramiai besėdintį nenaudojamame prisiekusiųjų kabinete kaip tik virš Jungtinių Valstijų prokuroro biuro.

Žemi šviestuvai puikiai apšvietė žaliu fetru aptrauktą prisiekusiųjų stalą. Ant jo Greihamas buvo paskleidęs užrašus ir nuotraukas. Buvo nusivilkęs švarką, nusirišęs kaklaraištį. Sudribęs kėdėje spoksojo į dvi fotografijas. Priešais stovėjo įrėminta Lidsų nuotrauka, o už jos, prisegta prie į grafiną atremto bloknoto – Džeikobių.

Krofordui tos nuotraukos priminė sulankstomus toreadorų altorėlius, kuriuos galima įsirengti bet kuriame viešbučio kambaryje. Laundso nuotraukos nebuvo. Krofordas tikėjosi, jog apie įvykį su Laundsu Greihamas iš viso negalvoja. Nenorėjo rūpesčių su Greihamu.

– Panašu į biliardinę, – pastebėjo Krofordas.

– Tai gal išloši sausai? – Greihamas buvo išbalęs, bet blaivus. Rankoje laikė apelsinų sulčių pakelį.

– Jergutėliau, – Krofordas išsidrėbė kėdėje. – Mėginti rasti atsakymus sėdint čia tas pats, kaip pabandyti apmyžti važiuojantį traukinį.

– Yra naujienų?

– Komisaras gerai paprakaitavo atsakinėdamas į klausimus ir prieš kameras kasėsi kiaušus, bet daugiau nieko įdomaus nepastebėjau. Jei netiki, pasižiūrėk šeštos ir vienuoliktos žinias.

– Gal nori sulčių?

– Geriau praryčiau spygliuotą vielą.

– Puiku. Man daugiau liks, – Greihamo veidas įsitempė, akys pernelyg blizgėjo. – O ką sužinojai apie degalus?

– Telaimina Dievas Lizą Leik. Aplink Čikagą *Servco Supreme* prekiauja keturiasdešimt viena degalinė. Kapitono Osborno vyrukai jau nuskuodė, tikrina, ar kas nors, vairuojantis furgoną ar sunkvežimį, nesipylė benzino į kanistrą. Kol kas nieko, bet dar neapklausė visų pamainų. Aštuoniose valstijose yra dar šimtas aštuoniasdešimt šešios *Servco* degalinės. Prašiau, kad padėtų ten esančios nuovados. Šiek tiek užtruks. Jei Viešpats mane myli, žudikas sumokėjo kreditine. Turime šansą.

– Neturime, jei niekšas degalus išsiurbė žarnele.

– Paprašiau komisaro neprasitarti, jog Dantukų Fėja galbūt gyvena kur nors netoliese. Šie žmonės jau ir taip pakankamai prišnekėjo. Jei tą pasakytų, šiąnakt, girtuokliams pradėjus grįžinėti namo, pasijustume kaip Korėjoje.

– Vis dar manai, jog žudikas kur nors netoliese?

– Argi ne, Vilai? Juk turime pagrindo, – Krofordas išsitraukė Laundso skrodimo protokolą ir ėmė vartyti. – Mėlynė ant pakaušio senesnė nei burnos sužalojimai. Penkių aštuonių valandų senumo, tiksliau gydytojai negali pasakyti. O burnos sužalojimai atsirado dvi tris valandas prieš Laundsui patenkant į ligoninę. Apdegė, bet galėjo nustatyti pagal esančius burnos viduje. Išliko šiek tiek chroloformo... velnias, kvėpavimo organuose. Kaip manai, kai Dantukų Fėja kando, Fredis buvo be sąmonės?

– Nemanau. Žudikas norėjo, kad Laundsas būtų sąmoningas.

– Ir aš taip įsivaizduoju. Gerai, partrenkia auką smūgiu per galvą, tai dar garaže. Nuramina chloroformu, kol nuveža kažkur,

kur nesukelia jokio šurmulio. Atgaivina, o po poros valandų nuo įkandimo numeta čia.

– Galėjo visa tai padaryti furgono gale, tiesiog kur nors sustojęs, – pasakė Greihamas.

Krofordas pirštais masažavo nosies kraštelį, todėl balsas skambėjo lyg per garsiakalbį:

– Pamiršai vežimėlį. Beverli surado dviejų rūšių kilimo plaušo – vilnonio ir sintetinio. Sintetinis gal ir iš furgono, bet ar kada nors matei furgone vilnonį patiesalą? Kiek vilnonių kilimų matei vietose, kurias galima išsinuomoti? Sušiktai nedaug. Vilnoniai kilimai patiesti namuose, Vilai. O nešvarumai ir pelėsis iš tamsios vietos, kurioje laikė vežimėlį! Tik rūsys, rūsys purvinomis grindimis.

– Gali būti.

– Dabar pasižiūrėk štai čia.– Krofordas iš portfelio išsitraukė Rendžio Makneilo kelių atlasą. „JAV atstumų ir laiko“ žemėlapyje buvo nubrėžęs apskritimą. – Fredžio nebuvo šiek tiek daugiau nei penkiolika valandų, žaizdos gautos per tą laiką. Padariau keletą prielaidų. Nemėgstu to daryti, bet kartais tenka... Ko juokiesi?

– Tiesiog prisiminiau, mokei šito Kvantike, kai praktikantas pasakė, jog turi *prielaidą*.

– Neatsimenu. Štai...

– Privertei jį ant lentos parašyti „Prielaidą“. Tada paėmei kreidą, braukei ir skandavai į veidą: „Jei darai *prielaidą*, esi PRIE ir turi LAIDĄ, tada jau galima ir pasikarti, štai ką pasakei, kiek prisimenu.

– Anam reikėjo gerai įspirti į subinę, kad pradėtų mokytis. Dabar pažiūrėk štai čia. Įsivaizduokime, jog žudikas iš Čikagos, vežinas Laundsu, išvyko antradienio popietę. Tarkime, keletą valandų užsiiminėjo su Laundsu ten, kur nusivežė, po to turėjo parvežti atgal. Negalėjo iš Čikagos važiuoti ilgiau nei šešias valandas. Štai šis ratas ir rodo, kur iš Čikagos gali nuvažiuoti per šešias valandas. Matai, čia banga, nes kai kuriais keliais galima važiuoti greičiau.

– O gal niekšas tiesiog prabuvo čia.

– Žinoma. Bet šitos ribos – toliausia, kur jis *galėjo* būti.

– Taigi susiaurinai paiešką iki rato, kuriame yra Čikaga, Milvokis, Medisonas, Dubukė, Peorija, Sent Luisas, Indianapolis, Cincinatis, Toledas, Detroitas, ir tai dar ne viskas.

– Truputį geriau. Mes žinome, jog *Tattler* Dantukų Fėja gavo greitai. Tikriausiai jau pirmadienio vakarą.

– Galėjo nusipirkti Čikagoje.

– Žinau, bet jei nesi šiame mieste, pirmadienio vakarą *Tattler* gali gauti nedaugelyje vietų. Čia yra *Tattler* platinimo grafikas – surašytos vietovės, į kurias lėktuvais ar sunkvežimiukais *Tattler* išvežiojamas jau pirmadienio vakarą. Žiūrėk, lieka tik Milvokis, Sent Luisas, Cincinatis, Indianapolis ir Detroitas. Laikraščiai patenka į oro uostus, į kiaurą naktį dirbančius laikraščių kioskus, tokių yra apie devyniasdešimt, neskaičiuojant esančių Čikagoje. Paprašiau vietos pareigūnų patikrinti. Gal koks prekeivis prisimins keistą pirmadienio vakaro pirkėją.

– Galbūt. Tai geras ėjimas, Džekai.

Greihamo mintys aiškiai klaidžiojo kažkur kitur.

Jei Greihamas būtų nuolat dirbantis agentas, Krofordas pasirūpintų iki gyvenimo pabaigos paskirti jį kur nors į Aleutų salas. Tačiau dabar pasakė:

– Neseniai skambino brolis. Sakė, kad Molė išvažiuoja.

– Aha.

– Tikiuosi, į saugią vietą?

Greihamas buvo įsitikinęs, jog Krofordas tiksliai žino, kur Molė vyksta.

– Pas Vilio senelius.

– Ką gi, apsidžiaugs, išvydę vaikaitį, – Krofordas luktelėjo.

Greihamas nepakomentavo.

– Tikiuosi, viskas gerai?

– Dirbu, Džekai. Nesirūpink. Ji tiesiog nenorėjo būti su tuo susijusi.

Iš po laidotuvių nuotraukų krūvos Greihamas išsitraukė plokščią virvute perrištą paketą ir ėmė narplioti mazgą.

– Kas čia?

– Tai iš Bairono Metkalfo, Džeikobių advokato. Brajanas Celeris persiuntė. Viskas gerai.

– Palauk minutėlę, leisk man pažvelgti, – Krofordas pasukiojo paketą plaukuotose letenose, kol pastebėjo atspaudą ir parašą S. F. „Semper Fidelis"[1]. Einsvortas, FTB Sprogmenų skyriaus viršininkas, visada taip pasirašydavo, užtikrindamas, jog siuntinys patikrintas fluoroskopu.

---

[1] Visada patikimas *(lot.)*.

– Visada tikrink. Visada tikrink.

– Visada tikrinu, Džekai.

– Ar Česteris šitą padavė?

– Taip.

– Ar prieš įteikdamas parodė antspaudą?

– Patikrino ir tik tada padavė.

Greihamas perkirpo virvutę.

– Tai patvirtinta Džeikobio testamento kopija. Paprašiau Metkalfo atsiųsti. Noriu palyginti su Lidso, kai gausiu dokumentus.

– Bet tam reikia advokato.

– *Man* to *reikia.* Visai nepažįstu Džeikobių, Džekai. Jie neseniai atsikraustė į tą miestą. Nuvažiavau į Birmingemą po mėnesio. Visi pėdsakai buvo sumaišyti su šūdu ir pradingę. Šiek tiek jaučiu Lidsus. Bet nejaučiu Džeikobių. Man reikia juos pažinti. Man reikia susitikti su žmonėmis, kuriuos jie pažinojo Detroite. Turiu dar porai dienų nulėkti į Birmingemą.

– Bet tu reikalingas čia.

– Klausyk, Laundso nužudymas – atsitiktinumas. Mes privertėme Dantukų Fėją supykti ant Laundso. Vienintelis jo ryšys su Laundsu – mes. Tai *mes* žudikui pakišome Laundsą, o Lidsus ir Džeikobius jis išsirinko *pats.* Turime surasti ryšį. Tik taip sugebėsime sučiupti tą niekšą.

– Todėl reikia Džeikobio testamento, – pasakė Krofordas. – Ir ko gi ieškosi?

– Bet kokios prakeiktos smulkmenos, Džekai. Konkrečiai dabar – medicininės išvados, – iš paketo Greihamas išsitraukė draudimo blankus. – Laundsas sėdėjo neįgaliųjų vežimėlyje. Medicina. Šešios savaitės prieš mirtį Valeri Lids buvo operuota – ar atsimeni dienoraštį? Mažas augliukas krūtyje. Vėl medicina. Nenustebčiau, jei ponia Džeikobi taip pat būtų operuota.

– Iš skrodimo protokolo nieko neatsimenu apie operaciją.

– Ne, bet galėtų būti kas nors, ko nematyti. Viena medicininė kortelė buvo Birmingeme, kita – Detroite. Gal ką nors praleido? Gal rasiu kokią gydytojų išvadą ar draudimo ieškinį.

– Koks nors klajojantis sanitaras, taip manai? Dirbo abiejose vietose: Detroite ar Birmingeme ir Atlantoje?

– Jei esi psichiatrinėje ligoninėje, gali įgyti pakankamai patirties. Po to išlaikyti sanitaro egzaminus, o išėjęs iš ligoninės – imtis darbo, – atsakė Greihamas.

– Nori papietauti?

– Dar palauksiu. Sotus būnu niekam tikęs.

Išeidamas iš tamsaus tarpdurio Krofordas dar kartą atsisuko į Greihamą. Nepatiko tai, ką pamatė. Kabančios lempos dar labiau užaštrino Greihamo veido bruožus. Jis per nuotraukas bendravo su aukomis. Kambaryje sklandė nevilties šmėkla.

Ar tyrimui bus geriau, jei ištemps Greihamą į gatvę? Krofordas negalėjo leisti čia veltui susinaikinti. O jeigu ne veltui?

Krofordas, turintis puikią profesinę nuojautą, buvo visiškai praradęs gailesčio jausmą. Profesinė nuojauta pakuždėjo palikti Greihamą vieną.

33 SKYRIUS

Iki dešimtos valandos vakaro Dolarhaidas prakaitavo prie treniruoklių, žiūrėjo filmus ir bandė nusiraminti. Niekaip nepavyko.

Vos pagalvojus apie Rebą Maklein užplūsdavo susijaudinimo banga. Neturėtų galvoti apie Rebą Maklein.

Sutvirtėjusį, nuo mankštos paraudusį kūną ištiesė atlenkiamame krėsle. Stebėjo žinias. Rodė, kaip policija laidoja Fredį Laundsą.

Greta giedančio choro, netoli karsto stovėjo Vilas Greihamas. Greihamas buvo liesas. Stuburą perlaužti nebus sunku. Daug geriau negu nužudyti. Perlaužti stuburą ir dėl tikrumo dar pasukti. Į kitą tyrimą tyrėją atveš vežimėlyje.

Bet nereikia skubėti. Tegu Greihamas toliau baiminasi.

Dolarhaidas jau nebeabejojo savo galia.

Čikagos policijos departamento pareigūnai spaudos konferencijoje sukėlė šiek tiek triukšmo. Tarp pliurpalų apie tai, kaip sunkiai dirba, buvo aišku: į priekį nė kiek nepasistūmėta. Džekas Krofordas stovėjo grupėje už mikrofonų. Dolarhaidas atpažino jį pagal *Tattler* nuotrauką.

Reporteris iš *Tattler*, lydimas dviejų apsaugininkų, pasakė: „Šis žiaurus ir bejausmis veiksmas privers *Tattler* balsą skambėti dar garsiau."

Dolarhaidas prunkštelėjo. Gali būti. Šiaip jau „tas veiksmas" privertė Fredį Laundsą užsičiaupti.

Dabar diktoriai vadino jį Drakonu. Jo veiksmus vadino: „Tai, ką policija pavadino Dantukų Fėjos žmogžudyste."

Šioks toks progresas.

Teliko vietos naujienos. Kažkoks storžievis atsikišusiais dantimis komentavo reportažą iš zoologijos sodo. Aišku, siunčia jį bet kur, kad tik nematytų to snukio įstaigoje. Dolarhaidas jau pasiekė distancinio valdymo pultą, bet staiga ekrane pamatė žmogų, su kuriuo vos prieš valandą bendravo telefonu: zoologijos sodo direktorių daktarą Franką Vorfildą. Direktorius buvo labai pamalonintas Dolarhaido pasiūlymo.

Daktaras Vorfildas drauge su dantistu rūpinosi tigru, nusilaužusiu dantį. Dolarhaidas norėjo pamatyti žvėrį, bet šį užstojo reporteris. Galų gale žurnaliūga pasitraukė.

Atlošęs krėsle galingą torsą Dolarhaidas regėjo didžiulį tigrą, be sąmonės tysantį ant stipraus darbastalio.

Šiandien išlies dantį, po kelių dienų įstatys, mulkis reporteris.

Dolarhaidas stebėjo tarp grėsmingų pražiotų tigro nasrų ramiai besidarbuojančius žmones.

– *Ar galiu paliesti tavo veidą?* – *paklausė panelė Reba Maklein.*

Norėjo Rebai Maklein kai ką papasakoti. Norėjo, kad ji šiek tiek suvoktų, ką Dolarhaidas iš tiesų daro. Norėjo, kad ji išvystų *šlovės* atspindį. Bet Reba negali to išvysti ir likti gyva. Ji turi likti gyva: juos matė kartu, gyvena per arti jo namų.

Norėjo išsipasakoti Lekteriui, bet Lekteris išdavė.

Ką gi, vis tiek pamėgins. Parodys Rebai tik šiek tiek, tiek, kad galėtų likti gyva.

34 SKYRIUS

– Žinau, jog viskas – politika, ir tu žinai, kad viskas – politika, o tas, kuo dabar užsiimi, puiku, – vėlią popietę Steitstrito molu žingsniuojant Federalinio tyrimų biuro pastato link pasakė Krofordas Greihamui. – Daryk, ką darai, tik surašyk panašumus, likusį darbą padarysiu aš.

Čikagos policijos departamentas FTB Elgesio tyrimo skyriaus paprašė sudaryti trumpą aukų portretą. Sakė, jog naudosis planuodami patruliavimą ateinančios pilnaties metu.

– Nori pridengti savo šiknas, štai ką daro, – pyko Krofordas, siūbuodamas nudėvėtą portfelį. – Aukos buvo pasiturintys žmonės, reikės sustatyti patrulius turčių kvartaluose. Žino, kad dėl to kils daug triukšmo – o jau nuo Fredžio mirties miesto valdžia nori išsireikalauti daugiau etatų. Jei saugos aukštuomenės kvartalus, o Dantukų Fėja smogs kur nors pietinėje pusėje, saugok, Dieve, miesto tėvų šiknas. Bet, jeigu taip atsitiks, vietiniai galės durti pirštu į prakeiktus fedus. Tiesiog girdžiu sakant: „Mums liepė taip elgtis. Tai *jie* taip liepė."

– Nemanau, jog sulaukti Dantukų Fėjos Čikagoje didesnė tikimybė, nei kur nors kitur, – atsakė Greihamas. – Nėra jokio pagrindo taip galvoti. Tai tik dirginimasis. O kodėl Blumas neparašo portreto? Juk jis – Elgesio tyrimo skyriaus konsultantas.

– Nenori portreto iš Blumo, nori iš mūsų, kad po to niekas negalėtų Blumo kaltinti. Be to, jis vis dar ligoninėje. Gavau nurodymus tai padaryti. Kažkas nuo Kalvos[1] paskambino teisėsaugininkams. Nurodymas iš aukščiau. Ar padarysi?

– Padarysiu. Vis tiek tuo ir užsiimu.

– Žinojau, – pasakė Krofordas. – užsiimk tuo.

– Gal geriau grįšiu į Birmingemą.

– Ne, – paprieštaravo Krofordas. – Nepalik manęs šitame mėšle vieno.

Vakaruose lėtai geso penktadienio vakaras.

Liko dešimt dienų.

---

[1] Turima omenyje kalva, ant kurios stovi Kapitolijus, JAV kongreso būstinė.

35 SKYRIUS

– Gal vis dėl to man pasakysi, kur pagaliau važiuojame? – šeštadienio rytą paklausė Dolarhaido Reba Maklein. Jau dešimt minučių važiavo tylėdami. Ji tikėjosi, jog vyksta į pikniką.

Furgonas sustojo. Girdėjo, kaip Dolarhaidas nuleidžia langą.

– Dolarhaidas, – pasakė. – Daktaras Vorfildas turėjo pranešti mano pavardę.

– Taip, pone. Gal galėsite užkišti šitai už valytuvo, kai išlipsite iš mašinos?

Lėtai pajudėjo. Reba jautė, jog kelias šiek tiek vingiuoja. Pro langą padvelkė stiprus kvapas. Sutrimitavo dramblys.

– Zoologijos sodas, – pratarė moteris, – nuostabu. – Piknikas būtų labiau patikęs. Velniai rautų, viskas gerai. – Kas tas daktaras Vorfildas?

– Direktorius.

– Tavo draugas?

– Ne. Padėjom, davėm filmą, dabar atlygina.

– Kaip?

– Galima pačiupinėti tigrą.

– Labai didelė staigmena!

– Ar kada matei tigrą?

Jai patiko, kad Fransis galėjo to paklausti.

– Ne. Iš vaikystės teprisimenu pumą. Tiek ir tebuvo *Red Dyrio* zoologijos sode. Gal geriau papasakok.

– Gydytojai tvarko tigro dantį. Turi žvėrį užmigdyti. Jei nori, gali palie...sti.

– Ar bus minia laukiančių žmonių?

– Ne. Jokių lankytojų. Vorfildas, aš ir pora kitų. Televizija – po to, kai išvažiuo... sim. Tai ar nori? – klausimas nuskambėjo keistai primygtinai.

– Velniai rautų, taip! Ačiū... nuostabi staigmena.

Furgonas sustojo.

– Oi, o kaip sužinosiu, ar žvėris tikrai miega?

– Pakutenk. Jei pradės juoktis – bėk.

Žengdama tyrimų kambario grindimis Reba jautė linoleumo dangą. Kambarys buvo šaltas, didelis, nes aidas atsklido iš toli. Šilumą irgi spinduliavo tolimas šaltinis.

Pasigirdo ritmingi kažką sunkaus nešančių žmonių žingsniai. Dolarhaidas pavedėjo ją į šoną, Reba pajuto stovinti kampe.

Atnešė žvėrį. Moteris juto jo kvapą.

Balsai.

– Na, dabar. Švelniai. Leidžiam. Ar diržus galim palikti, daktare Vorfildai?

– Taip, tik apvyniokit tą pagalvėlę vienu iš žalių rankšluosčių ir padėkit po galva. Kai baigsime, pasiųsiu Džoną jūsų pakviesti.

Žingsniai nutolo.

Reba laukė, kol Dolarhaidas prašneks, bet jis tylėjo.

– Žvėris jau čia, – prašneko pati.

– Jį ant diržų atnešė dešimt vyrų. Milžiniškas. Dešimties pėdų. Daktaras Vorfildas dabar klauso jo širdį. Dabar pakėlė voką. Ateina.

Reba pajuto, jog kažkas prisiartino.

– Daktaras Vorfildas – Reba Maklein, – supažindino juos Dolarhaidas.

Ji pakėlė ranką. Daktaro ranka buvo didelė ir minkšta.

– Dėkoju, kad leidote atvykti, – pasakė mergina. – Tai didžiulis malonumas.

– Smagu, kad galėjote atvykti. Pagyvinsite dienotvarkę. Ir, tarp kitko, labai dėkoju už juostelę.

Žemas Daktaro Vorfildo balsas išdavė jį esant vidutinio amžiaus, išsilavinusį, juodaodį. „Iš Virdžinijos", – pamanė Reba.

– Dabar turime palaukti, kol kvėpavimas ir širdies ritmas sustiprės ir išsilygins. Tada pradės darbuotis daktaras Hasleris. Šiuo metu kaip tik ant galvos dedasi veidrodėlį. Tarp mūsų šnekant, nešioja tik todėl, kad perukas nenukristų. Eime jo pasitikti. Pone Dolarhaidai?

– Po jūsų.

Reba ištiesė Dolarhaidui ranką. Palietė ją šiek tiek padelsęs, švelniai. Vyriškio delnas šiek tiek sudrėko.

Daktaras Vorfildas paėmė merginą už parankės ir visi lėtai nuėjo pirmyn.

– Sprendžiant iš garso, žvėris miega. Ar gerai įsivaizduojate? Galiu nupasakoti, – Vorfildas nutilo, nežinodamas nuo ko pradėti.

– Atsimenu piešinukus iš vaikiškų knygučių, o kartą zoologijos sode netoli namų mačiau pumą.

– Šis tigras daug didesnis už pumą, – atsakė daktaras. – Stipresnė krūtinės ląsta, daug didesnė galva, daug masyvesni kaulai ir raumenys. Tai keturmetis patinas iš Bengalijos. Maždaug dešimties pėdų ilgio, nuo nosies iki uodegos galiuko, sveria aštuonis šimtus penkiolika svarų. Guli ant dešiniojo šono, stipriai apšviestas.

– Jaučiu lempų šilumą.

– Nepaprastas, oranžiniais ir juodais dryžiais, oranžinė tokia intensyvi, jog kartais atrodo, kad spinduliuoja, – staiga daktaras Vorfildas pabūgo, jog per daug žiauriai detalizuoja spalvas. Malonus merginos veidas nuramino.

– Jis už šešių pėdų. Ar užuodžiate?

– Taip.

– Pone Dolarhaidai, tikriausiai jau pasakojau, kad kažkoks mulkis sugalvojo prakišti pro virbus sodininko kastuvą ir stuktelėti žvėriui. Šis čiupo už metalo ir nusilaužė apatinį kairįjį iltinį. Kaip sekasi, daktare Hasleri?

– Puikiai. Po kelių minučių galėsime pradėti.

Vorfildas pristatė dantistą Rebai.

– Brangioji, esate pirmoji *maloni* Frenko Vorfildo staigmena per visą mūsų pažinties laikotarpį, – pasakė Hasleris. – Galite įvertinti mano darbą. Tai auksinis dantis, tikra iltis, – įdėjo jai į delną. – Sunkus, tiesa? Prieš kelias dienas išvaliau nulūžusį dantį ir nuėmiau atspaudą, o šiandien įstatysiu šitą. Žinoma, galėjau padaryti baltą, bet pagalvojau, jog taip bus žaismingiau. Daktaras Vorfildas tikriausiai jau pripliauškė, jog mėgstu išsidirbinėti. Ir niekaip neįprašau leisti pakabinti reklamos ant tigro narvo.

Jautriais pirštais Reba juto kūgio formą, aptakumą, aštrų galiuką.

– Tikrai kruopštus darbas, – greta buvo girdėti gilus, ramus alsavimas.

– Vaikai bus sužavėti, kai tigras žiovaus, – pradėjo Hasleris. – Ir nemanau, jog koks nors vagišius susigundys šiuo daikčiuku. Juokauju, žinoma. Betgi kažko nuogąstaujate. Raumeningasis palydovas visą laiką mus stebi. Gal jus čia jėga atitempė?

– Ne! Ne, norėjau.

– Žiūrime į nugarą, – pasakė daktaras Vorfildas. Tigras vis dar miega maždaug už dviejų su puse pėdų nuo jūsų, užkeltas ant

darbastalio. Siūlau štai ką: uždėsiu kairiąją – juk esate dešiniarankė, tiesa? – uždėsiu jūsų kairiąją ranką ant stalo krašto, ir tuomet galėsite laisvai elgtis dešiniąja. Užtrukite kiek norite. Visą laiką būsiu šalia.

– Ir aš, – pridūrė daktaras Hasleris. Atrodė, jog medikai mėgavosi tuo, kas vyksta. Kaitrioje lempų šviesoje merginos plaukai atsidavė saulėje džiūstančiomis pjuvenomis.

Reba ant pakaušio jautė karštį. Net perštėjo galvos odą. Jautė kaistančių plaukų kvapą, Vorfildo muilą, spiritą, dezinfekavimo priemones ir gyvūną. Šiek tiek supykino, bet greitai liovėsi.

Įsitvėrusi stalo krašto, atsargiai tiesė kitą ranką, kol palietė lempų sušildytą viršutinį kailio sluoksnį. Giliau kailis buvo vėsus. Dar giliau juto kitokią, jau nuo kūno sklindančią šilumą. Ištiesusi pirštus, švelniai judino ranką paplaukiui ir prieš plauką, jausdama, kaip kailis slysta po delnu.

Pabandė sugriebti kuokštą, bet plaukai išslydo iš pirštų. Esant taip arti tigro veidas paraudo, ir ji, kaip kartais nutinka akliesiems, nebegalėjo kontroliuoti savo veido išraiškos.

Vorfildas su Hasleriu džiaugėsi, jog mergina užsimiršo. Jos veido bruožai išsikreipė tarsi žmogaus, su jauduliu išvydusio ką nors kitapus lango ir prisispaudusio prie stiklo, kad galėtų geriau įsižiūrėti.

Dolarhaidas matė tarsi pro rūką, vos vos valdė virpančius raumenis. Jautė, kaip kūnu rieda prakaito lašai.

– Visas smagumas – kitoje pusėje, – beveik sušnibždėjo daktaras Vorfildas.

Vedė Rebą aplink stalą, jos rankai lengvai slystant uodegos link.

Dolarhaidui užėmė kvapą, kai mergina palietė gauruotas žvėries sėklides. Apčiuopė ir paleido.

Vorfildas pakėlė ir įdėjo į delną didžiulę leteną. Reba pajuto pagalvėlių šiurkštumą ir vos juntamą pjuvenomis pabarstytų narvo grindų kvapą. Daktaras paspaudė leteną, kad išlįstų nagai. Pajuto stiprius, lanksčius pečių raumenis.

Pajuto tigro ausis, galvos dydį, ir atsargiai, veterinarui padedant, apčiuopė šiurkštų liežuvį. Karštas alsavimas pašiaušė Rebos dilbio plaukelius.

Galiausiai daktaras Vorfildas merginai į ausis įkišo stetoskopą. Jos rankos – ant ritmiškai besikilnojančios krūtinės, veidas nuleistas. Reba Maklein buvo kupina tigro širdies plakimo.

Važiuojant atgal Reba Maklein buvo rami, nuraudusi, pakilios nuotaikos. Tik kartą pasisuko į Dolarhaidą ir lėtai ištarė:

– Ačiū... Labai ačiū. Jei nieko prieš, norėčiau išgerti martinio.

– Palauk čia minutėlę, – tarė Dolarhaidas, sustabdęs automobilį kieme.

Reba džiaugėsi, jog nereikia grįžti namo. Jos butas dabar atrodė toks tvankus ir nuobodus.

– Tik nesugalvok tvarkytis. Tiesiog veskis mane ir pasakyk, kad visur tvarka.

– Palauk truputį.

Dolarhaidas nusinešė maišelį iš gėrimų parduotuvės ir, kaip įpratęs, patikrino namą. Sustojęs virtuvėje sustingo, rankomis užsidengęs veidą. Nebuvo užtikrintas tuo, ką daro. Jautė pavojų, bet ne iš šios moters. Neprisivertė užlipti į viršų. Turėjo kažką padaryti, bet nežinojo, kaip. Turi ją parvežti namo.

Prieš *virsmą* neturėtų nieko baimintis.

Dabar suvokė, jog gali padaryti bet ką. Bet ką. Bet ką.

Išėjo į lauką, į vakaro žarą, kur ilgą mėlyną šešėlį metė furgonas. Kol kojomis palietė žemę, Reba Maklein laikėsi jam už pečių.

Mergina pajuto namo didumą. Suprato išgirdusi uždaromų furgono durelių aidą.

– Keturi žingsniai per žolę. Toliau – nuožulni plokštuma, – pasakė Dolarhaidas.

Ji paėmė jo ranką. Vyriškis sudrebėjo. Marškinėliai permirko prakaitu.

– Nuožulni plokštuma? Kam?

– Anksčiau čia gyveno senukai.

– Bet ne dabar.

– Ne.

– Šalta ir didžiulė, – pasakė Reba svetainėje. Oras – kaip muziejuje. O koks čia kvapas? Kažkur toli tiksi laikrodis. – Tai didžiulis namas? Kiek kambarių?

– Keturiolika.

– Tikriausiai senas. Ir daiktai jame seni, – ji netyčia užkliudė kutuotą lempos gaubtą ir palietė pirštais.

Drovusis ponas Dolarhaidas. Reba Maklein puikiausiai žinojo, kas nutiko, kai stebėjo ją su tigru. Kai išeinant iš tyrimų kambario paėmė jį už rankos, trūkčiojo kaip eržilas.

Puikus poelgis – paruošti tokią staigmeną. O gal savanaudiškas? Kol kas nebuvo tikra.

– Martinio?

– Leisk eiti kartu ir pačiai pasidaryti, – paprašė Reba, nusiaudama batelius.

Įsipylė per pirštą martinio, dvi su puse uncijos džino, įsimetė dvi alyvuoges. Netrukus name susirado atskaitos taškus – tiksintį laikrodį, lange įstatyto oro kondicionieriaus zvimbimą. Ant grindų netoli virtuvės durų buvo šiltas plotelis – matyt, čia krisdavo pro langą popiečio saulė.

Pasodino viešnią į didįjį krėslą. Pats atsisėdo ant kušetės.

Ore tvyrojo įtampa. Atrodė, jog oras juda – tarsi fluorescuojančios švieselės jūroje. Ant stalelio greta krėslo mergina susirado vietelę gėrimui pasidėti, Fransis įjungė muziką.

Dolarhaidui kambarys atrodė pasikeitęs. Reba buvo pirmas savanoriškas kompanionas šiuose namuose. Kambarys tarsi pasidalino į dvi dalis: jo ir jos.

Grojo muzika. Skambant Debiusi, nusileido saulė.

Jis paklausė apie Denverį, ji šiek tiek papasakojo, išsiblaškiusi, tarsi galvotų apie kažką kitą. Jis papasakojo apie namą ir didžiulį aptvertą kiemą. Nereikėjo daug kalbėtis.

Tyloje, keičiant plokšteles, mergina staiga pasakė:

– Tas nuostabus tigras, šitas namas, tu tiesiog kupinas staigmenų, Di. Nemanau, jog kas nors iš tiesų tave pažįsta.

– Ar klausinėjai?

– Ko?

– Bet ko.

– Ne.

– Tuomet iš kur žinai, jog niekas nepažįsta? – Dolarhaidas labai susikaupė, tardamas sunkius žodžius, todėl klausimas nuskambėjo neutraliai.

– Ką gi, keletas moterų iš *Geitvėjaus* matė mane sėdančią į furgoną. Dieve, kaip joms tapo smalsu! Taigi kitą dieną sulaukiau viso tunto nelauktų svečių.

– Ką norėjo sužinoti?

– Norėjo tiesiog šiek tiek paliežuvauti. Kai suprato, jog nėra apie ką, išėjo.

– O ką pasakė?

Reba norėjo, kad moterų smalsumo nupasakojimas atrodytų lyg pasišaipymas iš savęs pačios, bet suprato, jog nieko neišeis.

– Visko klausinėjo, viskas domino, – pasakė mergina. – Joms atrodai labai įdomus ir paslaptingas. Įsidėmėk, tai – komplimentas.

– Ar papasakojo, kaip atrodau?

Klausimas, ištartas tarsi netyčia, puikiai užmaskuotas, bet Reba žinojo, jog Fransiui tai ne juokais rūpi. Nusprendė neslapukauti.

– Neklausiau. Bet, taip, papasakojo kaip, jų manymu, atrodai. Nori išgirsti? Žodis žodin? Nepasakosiu, jei nenori. – Buvo tikra, jog jis paprašys papasakoti.

Jokio atsako.

Staiga Reba pasijuto viena kambaryje. Vieta, kur jis stovėjo, atrodė tuštesnė negu tuščia, juoda skylė ryte rijo viską, nieko nepraleisdama. Tačiau žinojo, jog vyriškis negalėjo išeiti jai negirdint.

– Manau, papasakosiu, – pradėjo. – Labai save prižiūri, ir tai žavi. Sakė, jog tavo kūnas puikiai išmankštintas, – suprato, jog nebegali nutilti. – Sakė, jog labai jaudiniesi dėl veido, o visai neturėtum. Ką gi, ten buvo viena paukštytė, rodos, Eilina?

– Eilina.

Aha, ženklas atsitraukti. Jautėsi lyg šikšnosparnis.

Reba buvo puiki parodistė. Galėjo stulbinančiai tikroviškai pamėgdžioti Eilinos kalbą, bet suprato, jog prie Dolarhaido geriau iš nieko nesišaipyti. Kartojo Eilinos žodžius tarsi skaitytų iš protokolo.

– „Jis visai neprastai atrodo. Dėl Dievo, esu draugavusi su daugybe daug prasčiau atrodančių vyrukų. Kartą susitikinėjau su ledo ritulininku – rodos, žaidė už *Žydruosius?* – tai tas turėjo duobutę ant lūpos, ten, kur ritulys prakirto žandikaulį. Visi ledo ritulininkai turi panašių trūkumų. Manau, jog tai tikro, žinote, *mačo*, bruožas. Manau, jog pono Di oda puiki, tačiau to nepasakyčiau apie plaukus“. Patenkintas? A, tiesa, klausė, ar tu tikrai toks stiprus kaip atrodai.

– Ir?

– Pasakiau, kad nežinau, – Reba ištuštino stiklinę. – Kur tu po velnių esi, Di? – suprato, kai Dolarhaidas pajudėjo nuo grotuvo. – Aha, štai kur. Nori žinoti, ką apie visa tai manau?

Pirštais užčiuopė burną ir pabučiavo. Lengvai prisilietė prie tvirtai sučiauptų lūpų. Buvo įsitikinusi, jog jis toks sustingęs iš drovumo, tikrai ne dėl to, kad jos nemėgsta.

Dolarhaidas apstulbo.

– Dabar gal parodyk, kur vonia?

Paėmė jo ranką ir drauge nuėjo per koridorių.

– Atgal grįšiu pati.

Vonios kambaryje pakedeno plaukus ir perbėgo pirštais kriauklės viršumi, ieškodama dantų pastos ar burnos skalavimo skysčio. Bandė surasti vaistų spintelės dureles. Suprato, jog durelių nėra, tik vyriai ir atviros lentynėlės. Atsargiai lietė daiktus, bijodama įsipjauti, kol surado buteliuką. Atsuko kamštelį, pauostė, įsitikino, jog tai – tikrai burnos skalavimo skystis ir šiek tiek paskalavo dantis.

Grįžusi į svetainę, išgirdo pažįstamą garsą – sukosi kino projektorius.

– Turiu šiek tiek padirbėti, – pasakė Dolarhaidas, duodamas ką tik paruoštą martinį.

– Žinoma, – atsakė mergina. Nežinojo, kaip tai suprasti. – Jei atitraukiu nuo darbo, gal geriau eisiu. Ar galiu išsikviesti taksi?

– Ne. Noriu, kad pabūtum. Tikrai. Reikia prasukti tik vieną juostą. Ilgai neužtruks.

Norėjo nuvesti Rebą į didįjį krėslą. Bet mergina, atsiminusi, kur stovi kušetė, nuėjo prie jos.

– Ar juosta su garso takeliu?

– Ne.

– Ar gali groti muzika?

– Aha.

Jautė jo susirūpinimą. Dolarhaidas norėjo, kad ji pasiliktų, tiesiog bijojo. Neturėtų. Ką gi. Ji atsisėdo.

Martinis buvo puikus: vėsus ir gaivus.

Dolarhaidas atsisėdo kitoje kušetės pusėje, nuo svorio stiklinėje sutilindžiavo ledo kubeliai. Projektorius vis dar sukosi tuščiai.

– Manau, išsitiesiu keletui minučių, jei nieko prieš, – pasakė mergina. – Ne, nesikelk, pilna vietos. Pažadink, jei užsnūsiu, gerai?

Ji prigulė ant kušetės. Stiklinę pasidėjo ant pilvo. Plaukų galiukai beveik lietė prie šlaunies prispaustą jo ranką..

Dolarhaidas spustelėjo perjungimo mygtuką. Filmas prasidėjo.

Iš pradžių drauge su šia moterimi norėjo pasižiūrėti Lidsų arba Džeikobių juostą. Norėjo žiūrėti tai į ekraną, tai į Rebą. Tačiau žinojo, jog tada moteris turės mirti. Kitos matė ją sėdančią į furgoną. *Net negalvok apie tai. Moterys matė ją sėdančią į furgoną.*

Taigi peržiūrės Šermanų juostą. Žmonių, kuriuos aplankys kitą kartą. Pajus atslenkančios palaimos pažadą, ir padarys tai, esant Rebai, stebėdamas ją kiek tik norės.

Ekrane pasirodė monetų apskritimuose išvedžiotas „Naujas namas“. Ilgas kadras su ponia Šerman ir vaikais. Linksmybės baseine. Ponia Šerman, laikydamasi už kopėtėlių žiūri į kamerą, spindi pusiau pridengta krūtinė, kojos lyg žirklės karpo vandenį.

Dolarhaidas didžiavosi, jog sugeba taip susivaldyti. Galvojo apie šį filmuką, ne apie ką nors kitą. Bet mintyse pradėjo kalbėtis su ponia Šerman taip, kaip kalbėjosi su Valeri Lids Atlantoje.

Dabar mane matai, taip

Taip jautiesi mane matydama, taip

Linksmybės su senais apdarais. Ponia Šerman dėvi plačią skrybėlę. Sėdi prieš veidrodį. Atsisuka šelmiškai šypsodamasi ir pozuoja prieš kamerą, pakėlusi ranką virš galvos. Ant kaklo – kamėja.

Reba Maklein išsitiesusi ant kušetės, stiklinę pastačiusi ant grindų. Dolarhaidas jaučia sunkumą ir šilumą. Padėjo galvą ant jo šlaunies. Rebos sprandas baltas, filmo švieselės žaidžia ant odos.

Jis sėdi labai ramiai. Vien tik nykščiu sustabdo juostą, atsuka. Ekrane ponia Šerman – maivosi su skrybėle prieš veidrodį, atsisuka į kamerą, šypsosi.

Dabar mane matai, taip

Taip jautiesi mane matydama, taip

Ar dabar mane jauti? taip

Dolarhaidas virpa. Trumpikės taip stipriai veržia. Jaučia karštį. Pro drabužius jaučia šiltą alsavimą. Reba supranta.

Jo pirštas konvulsiškai spragteli jungiklį.

Dabar mane matai, taip

Taip jautiesi mane matydama, taip

Ar dabar mane jauti? taip

Reba atsega kelnių užtrauktuką.

Jį nusmelkia baimė; dar niekada nebuvo erekcijos su gyva moterimi. Jis Drakonas, neturi bijoti.

Darbštūs pirštai jį išlaisvina.

O!

Ar dabar mane jauti? taip

Ar tai jauti? taip

Žinai, jog žinau. taip

Tavo širdis garsiai plaka, taip

Turi patraukti rankas nuo Rebos kaklo. Turi patraukti. Moterys matė ją furgone. Ranka slysta kušetės ranktūriu. Pirštai drasko gobeleną.

Tavo širdis garsiai plaka, taip
O dabar plazda
Plazda
Mėgina ištrūkti, taip
O dabar lengvai ir greitai lengvai ir greičiau ir lengvai ir...
Taip
O, taip

Reba paguldo galvą jam ant kelių ir atsuka spindintį skruostą. Vedžioja ranka po marškiniais ir palieka ranką ilsėtis jam ant krūtinės.

– Tikiuosi, nepribloškiau tavęs, – tyliai prataria moteris.

Dolarhaidą sukrėtė jos – gyvos – balsas. Įsigeidė pajusti, ar jos širdis tikrai plaka. Plakė. Moteris švelniai laikė jo ranką, prispaudusi prie širdies.

– Dieve mano, ar tu dar ne, argi tu?..

Gyva moteris. Labai keista. Kupinas jėgų, ar būdamas Drakonu, ar pačiu savimi, lengvai pakėlė ją nuo kušetės. Reba beveik nieko nesvėrė, dar lengvesnė nešti dėl to, kad nebuvo suglebusi. Ne į viršų. Tik ne į viršų. Greičiau. Bet kur. Greičiau. Senelės lova, slankiojanti atlasinė lovatiesė.

– Palauk, pati nusiimsiu. Ai, suplėšei! Nesvarbu. Eikš. Dieve mano, žmogau! Taip geeeera! Nenoriu apačioje, leisk ant viršaus, pasiimsiu.

Su Reba, vienintele gyva moterimi glėbyje, Dolarhaidas pirmą kartą gyvenime juto, jog viskas gerai: išleido į laisvę savo gyvenimą, nugalėjo mirtį ir pasiuntė kažkur tolyn į kosmoso tamsą, toliau nuo šios kenčiančios planetos, padovanojo žemei taiką ir žadėjo ramybę.

Gulėdamas greta tamsoje apsikabino ir švelniai prispaudė, tarsi užtverdamas kelią atgal. Jai užmigus Dolarhaidas, prakeiktas vienuolikos žmonių žudikas, vis klausėsi ir klausėsi moters širdies plakimo.

Vaizdiniai. Įmantrūs perlai, skrodžiantys svaigią tamsą. *Verio* signalinis pistoletas, kuriuo šaudė į mėnulį. Didžiulis fejerverkas, matytas Honkonge, vadinosi „Drakonas barsto perlus“.

Drakonas.

Dolarhaidas jautėsi apstulbęs, susidvejinęs. Visą ilgą naktį greta Rebos gulėjo įsibaiminęs, įsiklausydamas, ar neišgirs savo paties, su kimono besileidžiančio žemyn, žingsnių.

Tik kartą naktį ji sujudėjo ir mieguista ėmė ieškoti stiklinės prie lovos. Stiklinėje skambtelėjo senelės dantys.

Dolarhaidas atnešė vandens. Tamsoje jį apkabino. Kai vėl užmigo, Fransis nukėlė jos ranką nuo milžiniškos tatuiruotės ir užsidėjo ant veido.

Auštant sunkiai užmigo.

Reba Maklein pabudo devintą. Girdėjo ramų vyro kvėpavimą. Tingiai pasirąžė didžiulėje lovoje. Jis nesujudėjo. Mintyse atgamino namo išplanavimą: kur guli kilimėliai, kur tiksi didysis laikrodis. Aiškiai viską prisiminusi, ramiai atsikėlė ir susirado vonią.

Ilgai maudėsi po dušu, o jis vis dar miegojo. Suplėšyti apatiniai mėtėsi kažkur ant grindų. Sugraibiusi juos koja sugrūdo į rankinę, per galvą apsivilko medvilninę suknelę, pasiėmė baltąją lazdelę ir išėjo į lauką.

Dolarhaidas sakė, jog kiemas – didelis ir lygus, aptvertas gyvatvore, bet iš pradžių vis tiek vaikščiojo atsargiai.

Pūtė šaltas rytmečio brizas, bet saulė jau šildė. Reba stovėjo kieme ir leido vėjui plėšti iš rankų šeivamedžio sėklas. Vėjas glamonėjo visas neseniai dušo atgaivintas kūno kerteles. Iškėlė rankas, o vėjas šaldė ir gaivino krūtinę, delnus, kojas. Pro šalį skriejo bitės. Nebijojo. Bitės tiesiog praskrisdavo pro šalį.

Pabudęs Dolarhaidas akimirką galvojo, kodėl jis ne viršuje, ne savo kambaryje. Gelsvos akys lakstė iš kampo į kampą, kol prisiminė. Pasuko galvą, pažvelgė į gretimą pagalvę. Tuščia.

Ar Reba klaidžiojo po namus? Ką galėjo rasti? Ar kas nors nutiko naktį? Kas nors paaiškėjo? Jis kaip nors išsidavė? Gali tekti sprukti.

Paieškojo vonioje, virtuvėje. Net rūsyje, kur stovėjo antrasis neįgaliųjų vežimėlis. Nenorėjo lipti laiptais į antrą aukštą, bet turėjo apsidairyti. Lipant tatuiruotė judėjo. Iš nuotraukos virš lovos į jį pažvelgė Drakonas. Dolarhaidas negalėjo pasilikti kambaryje su Drakonu.

Pro antrojo aukšto langą ir pamatė kieme vaikštinėjančią Rebą.

– FRANSI.

Žinojo, jog balsas sklinda iš jo kambario. Žinojo, jog tai – Drakono balsas. Šis susidvejinimas trikdė. Pirmą kartą tai pajuto padėjęs ranką ant Rebos širdies.

Drakonas niekuomet anksčiau *su* juo nesikalbėjo. Tai gąsdino.

– FRANSI, ATEIK ČIA.

Stengėsi negirdėti kviečiančio balso, šaukiančio skubantį laiptais.

Ką Reba galėjo rasti? Senelės dantys buvo stiklinėje, bet juos išnešė, kai nešė vandens. Moteris neturėjo nieko pajusti.

Fredžio juostelė vis dar buvo magnetofone svetainėje. Atsukta į pradžią. Nesugebėjo prisiminti, ar atsuko pats, po to kai telefonu paleido *Tattler* redakcijoje.

Reba neturi grįžti į namą. Dolarhaidas neįsivaizdavo, kas gali atsitikti name. Ji gali labai nustebti. Gali nulipti Drakonas. Žinojo, kaip lengva būtų ją suplėšyti.

Moterys matė ją lipančią į furgoną. Vorfildas atsimintų juos buvus drauge. Skubėdamas apsirengė.

Vaikštinėdama kieme, Reba Maklein pajusdavo tai medžio lajos šešėlio vėsą, tai saulės šilumą. Visą laiką galėjo pasakyti, kur esanti pagal saulės šviesą ir oro kondicionieriaus dūzgesį. Navigacija tapo gyvenimo būdu ir puikiai sekėsi. Mergina suko ir suko ratus, braukdama rankomis krūmus ir gėles.

Saulę staiga užtemdžius debesiui sustojo, nebežinodama, į kurią pusę atsuko veidą. Pasiklausė kondicionieriaus. Išjungtas. Akimirką pasijuto bejėgė, po to suplojusi delnais sugavo nuo namo atsklidusį aidą. Spragtelėjusi laikrodžio detektorių, sužinojo laiką. Reikia greitai pažadinti Di. Laikas namo.

Trinktelėjo durys.

– Labas rytas, – sušuko Reba.

Einančiam per žolę vyriškiui linko keliai.

Tarsi vėjas būtų galėjęs Rebą nupūsti, Dolarhaidas atsargiai prisiartino ir pamatė, jog ji visai nebijo.

Neatrodė sutrikusi. Nebuvo panašu, jog gėdytųsi praeitos nakties įvykių. Neatrodė supykusi. Nebėgo, negrasino. Todėl, pagalvojo Fransis, jog nematė *kai kurių kūno dalių.*

Rankomis apsivijusi Dolarhaidą, Reba priglaudė galvą prie stiprios krūtinės. Jo širdis ėmė plakti stipriau. Fransis vos sugebėjo išspausti „labas rytas“.

– Buvo tikrai nenusakomai gera, Di.

Tikrai? Ką reikia atsakyti?

– Gerai. Man irgi.

Atrodo, viskas gerai. Greičiau vežk ją iš čia.

– Bet dabar reikia namo, – pasakė moteris. – Sesuo atvažiuos manęs pasiimti priešpiečių. Galėtum važiuoti drauge, jei nori.

– Reikia į laboratoriją, – atsakė, pakeisdamas prieš tai sugalvotą melą kitu.

– Tik pasiimsiu rankinę.

O, ne.

– Geriau atnešiu.

Beveik apakęs nuo naujo, tikro, beveik neįmanomo išreikšti jausmo, Dolarhaidas nesugebėjo suprasti, kas nutiko su Reba, kodėl. Buvo sutrikęs, kovojo su nauju priešu – *susidvejinimu.*

Ji kėlė grėsmę, tačiau kol kas niekas negrėsė, nes senelės lovoje buvo nepaprastai palanki.

Dažnai Dolarhaidas nesusigaudydavo, ką jaučia, kol nepradėdavo veikti. Nežinojo, ką jaučia Rebai Maklein.

Bjaurus incidentas, įvykęs vežant Rebą namo, įnešė šiek tiek aiškumo.

Lindbergo bulvare, prie įvažiavimo į septyniasdešimtą federalinį kelią, Dolarhaidas įsuko į *Servco Supreme* prisipilti degalų.

Patarnautojas buvo stambus, paniuręs, vynu dvokiantis vyrukas. Dolarhaidui paprašius patikrinti tepalą, nusiviepė.

Tepalas buvo žemiau reikiamo lygio. Į kanistrą įkišęs tepalo lataką, patarnautojas tą lataką įgrūdo kažkur į variklį.

Dolarhaidas išlipo sumokėti.

Patarnautojas ėmė entuziastingai blizginti priekinį stiklą. Keleivio pusėje valė itin uoliai. Blizgino ir blizgino.

Užkėlusi koją ant kojos, Reba Maklein sėdėjo aukštoje įgaubtoje sėdynėje, suknelės kraštas pakilo virš kelio. Baltoji lazdelė gulėjo tarp sėdynių.

Patarnautojas per stiklą spoksojo į moterį, tiesiog nurenginėjo akimis.

Pakėlęs akis nuo piniginės, Dolarhaidas viską suprato. Kyštelėjęs ranką pro langą visu greičiu įjungė valytuvus. Šie kaip reikiant trinktelėjo per patarnautojo pirštus.

– Ei, ramiau, – vyrukas vaidino užsiėmusį tepalo pildymu. Žinojo, jog jį pričiupo, ir kvailai vaipėsi, kol Dolarhaidas apėjo furgoną ir prisiartino.

– Tu, kalės vaike, – drąsiai ištarė žodį su „s“.

– Kas tau, po velnių, nepatinka? – patarnautojas buvo maždaug Dolarhaido ūgio ir svorio, bet perpus mažiau raumeningas. Buvo per jaunas turėti protezus, bet dantų baltumas apstulbino Dolarhaidą.

– Kas atsitiko dantims? – paklausė švelniai.

– O koks tavo reikalas?

– Ar išsirovei juos dėl meilužio, tu, suknistas pidere? – Dolarhaidas stovėjo pernelyg arti.

– Atsiknisk, po velnių!

Ramiai numetė:

– Kiaulė. Idiotas. Mėšlas. Žioplys.

Vienos rankos smūgiu Dolarhaidas nubloškė vyruką atgal prie furgono. Ant asfalto sutarškėjo tepalo kanistras ir vamzdelis.

Dolarhaidas juos pakėlė.

– Nebėk. Vis tiek pagausiu, – išlupęs vamzdelį iš kanistro, pažiūrėjo į aštrųjį galą.

Patarnautojas išbalo. Dolarhaido veide buvo kažkas, ko niekad anksčiau nebuvo matęs. Niekur.

Pro rausvą miglą Dolarhaidas išvydo vamzdelį, įsmeigtą į vyriškio krūtinę, tiesiai į širdį, siurbiantį iš jos kraują. Pro priekinį stiklą pamatė Rebos veidą. Mergina purtė galvą, kažką sakė. Stengėsi surasti rankenėlę ir atsukti langą.

– Ar turėjai kada lūžių, subingalvi?

Patarnautojas greitai papurtė galvą:

– Dievas mato, nenorėjau nieko užgauti.

Dolarhaidas, sulenkęs metalinį vamzdelį, abiem rankom laikė prikišęs vyriškiui prie veido. Lenkiant antrą kartą, iššoko krūtinės raumenys. Atitraukęs kombinezoną, sulankstytą vamzdelį įmetė patarnautojui už kelnių.

– Nustok vėpsoti kiaulės akutėmis, – pinigus už kurą įkišęs į patarnautojo marškinių kišenėlę, pasakė Dolarhaidas. – Dabar gali sprukti, sučiupsiu tave vėliau.

36 SKYRIUS

Vilui Greihamui adresuotą paketą su įrašo juostele į FTB centrinę būstinę Vašingtone atnešė šeštadienį. Paketas išsiųstas iš Čikagos Laundso nužudymo dieną.

Nei ant pakuotės, nei ant juostelės laboratorijoje ir Užslėptų atspaudų skyriuje nieko nerado.

Kopija su juosta į Čikagą atkeliavo popietinėje pašto siuntoje. Specialusis agentas Česteris Greihamui į prisiekusiųjų kambarį ją atnešė pavakarę. Pridėtame raštelyje Loidas Baumanas rašė:

Garso specialistai garantuoja, jog tai – Laundsas. Akivaizdu, jog kartojo diktuojamą tekstą. Tai nauja juostelė, pagaminta ne vėliau kaip prieš tris mėnesius ir niekada nenaudota. Elgesio tyrėjai aiškinasi turinį. Daktaras Blumas pasiklausys jos, kai pakankamai sustiprės – pats nuspręsi.

Žudikas aiškiai nori tave sutrikdyti.

Manau, ėmėsi to per dažnai.

Sausas, oficialus tonas. Greihamas tai labai vertino.

Žinojo, jog turi pasiklausyti įrašo. Palaukė, kol išėjo Česteris.

Nenorėjo su įrašu užsidaryti prisiekusiųjų kambaryje. Būtų geriau tuščioje teismo salėje – pro aukštus langus patenka nors šiek tiek saulės. Neseniai išėjo valytoja, saulės spinduliuose lėtai supsis dulkės.

Mažą pilką magnetofoną padėjęs ant tarėjo stalo, paspaudė mygtuką.

Pasigirdo monotoniškas techniko balsas: „Kasetės numeris 426238, įkaltis 814, pažymėta ir įrašyta, magnetofono kasetė. Čia įrašas."

Pasikeitė garso kokybė.

Greihamas abiem rankom įsitvėrė prisiekusiuosius atskiriančios tvorelės.

Fredis Laundsas atrodė pavargęs ir išgąsdintas.

– „Man suteikta didelė privilegija. Aš pamačiau... Aš pamačiau su nuostaba... nuostaba ir pagarba... pagarba... Didžiojo Raudonojo Drakono jėgą."

Originalus įrašas buvo dažnai stabdomas. Aparatas fiksavo kiekvieną stabdymo mygtuko paspaudimą. Greihamas matė pirštą ant mygtuko. Drakono pirštą.

„Melavau apie Jį. Viskas, ką parašiau, buvo iš Vilo Greihamo išgirstas melas. Jis liepė man tai parašyti. Burnojau... Burnojau prieš Drakoną. Tačiau... Drakonas yra gailestingas. Dabar noriu Jam tarnauti. Jis... padėjo suprasti... Jo didybę ir aš noriu Jam melstis. Laikraštininkai, kai tai spausdinsit, visas „J" žodyje „Jis" rašykit didžiąja raide.

Jis žino, jog vertei mane meluoti, Vilai Greihamai. Kadangi buvau verčiamas meluoti, Jis man bus gailes... gailestingesnis, negu tau, Vilai Greihamai.

Pasiek nugarą, Vilai Greihamai... ir užčiuopk mažus... atsikišimus dubens srities viršuje. Paliesk stuburą tarp jų... tai tiksli vieta... per kurią Drakonas trakštels tavo nugarą..."

Greihamas tvirtai suspaudė turėklus. Neduok, Dieve, pajusti. Įdomu, ar Drakonas nežino stuburo kaulų medicininių terminų, ar tyčia jų nevartoja?

„...tau reikia... daug ko bijoti. Iš... iš mano paties lūpų suprasi, kad reikia labiau bijoti."

Pauzė prieš skausmingą šauksmą. Dar blogiau, belūpės burnos verksmingas riksmas: „Rakeiktas išgaa, tu žadėjai!"

Greihamas nuleido galvą ir laikė suspaudęs tarp kelių, kol prieš akis nustojo šokinėti ryškios dėmelės. Išsižiojęs giliai įkvėpė.

Tik po valandos galėjo klausytis dar kartą.

Pasiėmė magnetofoną į prisiekusiųjų kambarį ir pamėgino pasiklausyti ten. Per daug uždara erdvė. Palikęs juostelę suktis, grįžo į teismo salę. Girdėjo pro atdaras duris.

„Man suteikta didelė privilegija..."

Prie teismo salės durų kažkas stovėjo. Greihamas, atpažinęs jauną FTB Čikagos skyriaus klerką, pamojo.

– Jums laiškas, – pasakė klerkas. – Ponas Česteris iš karto pasiuntė pas jus. Pasakė, jog būtumėt ramus, pašto inspektorius laišką fluoroskopavo.

Klerkas išsitraukė laišką iš priekinės kišenės. Storas rausvai violetinis laiškinis popierius. Greihamas tikėjosi, jog laiškas – nuo Molės.

– Yra atspaudas, matote?

– Ačiū.

– Taip pat šiandien mokėjimo diena, – klerkas padavė čekį.

Juostelėje suriko Fredis.

Jaunasis vyriškis krūptelėjo.
– Atleiskite, – pasakė Greihamas.
– Kaip tai ištveriate? – nusistebėjo jaunuolis.
– Keliaukit namo, – atsakė Greihamas.
Atsisėdo į prisiekusiųjų suolą skaityti laiško. Norėjo šiek tiek atsipalaiduoti. Laiškas buvo nuo Hanibalo Lekterio.

Mielasis Vilai,
Nuoširdžiausi sveikinimai taip puikiai susitvarkius su ponu Laundsu. Nepaprastai žaviuosi. Koks vis dėlto jūs klastingas vaikiščias!
Ponas Laundsas dažnai įžeisdavo mane nemokšiškais paistalais, bet vis dėlto šiek tiek apšvietė: sužinojau apie jūsų įkalinimą psichiatrinėje. Mano neišmanėlis advokatas tuo pasinaudos teisme, bet nesvarbu.
Žinote, Vilai, per daug jaudinatės. Jaustumėtės daug geriau, jei nors truputėlį atsipalaiduotumėt.
Negalime pakeisti prigimties, Vilai. Ji įaugusi į mus, kaip plaučiai, kepenys ir kiti organai. Kam su ja kovoti?
Noriu padėti, Vilai. Pradėsiu štai ko paklausdamas: juk, kai šūviu pasiuntėt į mirtį poną Garetą Džeikobą Hobsą ir taip giliai panirot į depresiją, juk prislėgė ne *veiksmas*? Iš tiesų juk prislėgė ta *puiki savijauta jį nudėjus?*
Pagalvokit apie tai, bet nesijaudinkit. Kodėl gi nepasijutus puikiai? Taip turėtų jaustis Dievas – juk Jis nuolat tą daro, o ar mes nesutverti pagal Jo paveikslą?
Gal užmetėt akį vakar į spaudą? Dievulis nuvertė bažnyčios stogą tiesiai ant trisdešimt keturių tikinčiųjų, tuo metu šlovinusių Jį giesme. Teksase trečiadienio vakarą. Ar manote, jog Jis pasijuto blogai?
Trisdešimt keturis. O jums Jis leido nudėti Hobsą.
Praeitą savaitę per lėktuvo katastrofą Jis pasiėmė šimtą šešiasdešimt filipiniečių – leido jums pasilaikyti vargana Hobsą. Jis nepavydi jums vienos niekingos žmogžudystės. Dabar dviejų. Viskas puiku.
Skaitykit spaudą. Dievas visada pasiruošęs.
Su geriausiais linkėjimais,
Hanibalas Lekteris, M. D.

Greihamas žinojo, jog Lekteris visiškai neteisus, rašydamas apie Hobsą, bet vieną akimirką pagalvojo, jog galbūt neklysta dėl Fre-

džio Laundso mirties. Priešas, tūnantis viduje, nesiginčydamas sutiko su visais kaltinimais.

Fotografuodamasis uždėjo ranką Fredžiui Laundsui ant peties tarsi patvirtinimą, jog tikrai pripliauškė visų tų nesąmonių apie Drakoną. Ar norėjo įstumti Fredį į pavojų? Bent truputėlį? Galvojo apie tai.

Tikrai žinojo, jog visai nesąmoningai pavyko atidėti numatytą Drakono bausmę.

– Visiškai nusikaliau, pamišę kalės vaikai, – garsiai iškošė Greihamas. Norėjo pertraukėlės. Paskambino Molei, bet Vilio senelių namuose niekas nepakėlė ragelio.

– Tikriausiai duodasi su tuo prakeiktu namu ant ratų, – sumurmėjo.

Nuėjo nusipirkti kavos. Norėjo įsitikinti, jog nesislapsto tame prisiekusiųjų kambarėlyje.

Juvelyrinės parduotuvės vitrinoje išvydo subtilią senovinę auksinę apyrankę, kainuojančią beveik visą atlyginimą. Supakavo ir užantspaudavo, ketindamas išsiųsti. Tik įsitikinęs, jog prie pašto dėžutės tikrai stovi vienas, išdrįso užrašyti Molės adresą Oregone. Greihamas net nenutuokė, jog dovanas dovanodavo tik būdamas įpykęs. Deja, Molė tai žinojo.

Labai nenorėjo grįžti į prisiekusiųjų kambariuką. Privalėjo. Jautė, jog Valeri Lids tarsi ragina:

„Atsiprašau, šiuo metu negaliu atsiliepti...“ – sakė Valeri Lids.

Labai troško tą moterį pažinti. Troško... Nebeįgyvendinamas, vaikiškas noras.

Greihamas buvo nuvargęs, įpykęs. Egoistiškai norėjo sugrįžti į vaikystę, į pasaulį, kur visi matavimo vienetai ir standartai buvo tokie, kokius išgirsdavo pirmiausiai. Toje šalyje kryptis „šiaurė“ reiškė „šešiasdešimt pirmas greitkelis“, o „šešios pėdos“ tebuvo tėvo ūgis.

Prisivertė bent trumpam prisėsti prie aukų portreto, kurį dėliojo iš daugybės ataskaitų ir paties pastebėjimų.

Pasiturintys. Pirmasis panašumas. Abi šeimos buvo pasiturinčios. Nepaisant to, jog Valeri Lids karpė pėdkelnes.

Greihamas pagalvojo, jog jos vaikystė tikriausiai buvo skurdi. Tikriausiai, nes jos vaikai turėjo visko šiek tiek per daug.

Vilo vaikystė buvo skurdi. Sekė paskui tėvą: nuo valčių prieplaukų prie Bilosi ir Grynvilio iki prieplaukos Erio ežere. Visą laiką naujokas mokykloje, visą laiką svetimas. Jis jautė turtingiesiems šiokią tokią pagiežą.

Valeri Lids vaikystė galėjo būti skurdi. Greihamas ketino teismo salėje dar kartą pažiūrėti mėgėjišką filmą. Ne. Lidsai galėjo palaukti. Šiek tiek žinojo apie Lidsus. Nieko nežinojo apie Džeikobius.

Žinių apie asmeninį Džeikobių gyvenimą stoka trikdė. Gaisre Detroite sudegė viskas – šeimos albumai, tikriausiai ir dienoraščiai.

Greihamas bandė pažinti žmones per daiktus, kurių jiems reikėjo, kuriuos pirko ir naudojo. Tik tiek ir tegalėjo.

Džeikobio testamentas buvo trijų colių storio. Daugiausia tai buvo nuosavybės aprašai – naujų namų apyvokos reikmenų, įsigytų jau atvykus į Birmingemą. *Pažiūrėk į visą šitą mėšlą.* Viskas buvo apdrausta, išvardyta su serijos numeriais, kaip reikalavo draudimo kompanija. Iš tiesų: žmogus, kuriam sudega viskas, gauna neblogą draudimo sumą naujai pradžiai.

Advokatas Baironas Metkalfas atsiuntė per kalkę padarytą draudiminės deklaracijos nuorašą, o ne kserografijos būdu padarytą kopiją. Nuorašas buvo išskydęs, sunku skaityti.

Džeikobiai turėjo vandens slides, Lidsai turėjo vandens slides. Džeikobiai turėjo motociklą su priekaba, Lidsai turėjo dviratį su priekaba. Greihamas palaižė pirštą ir pervertė puslapį.

Ketvirtasis daiktas kitame puslapyje buvo *Chinon Pacific* kino projektorius.

Greihamas sustingo. Kaip galėjo praleisti? Birmingemo saugykloje ant kiekvienos platformos apžiūrėjo kiekvieną dėžę, budriai ieškodamas bet ko, nors kiek praskleidžiančio Džeikobių asmeninio gyvenimo uždangą.

Kur buvo projektorius? Reikėtų sutikrinti šią draudimo deklaraciją su testamento vykdytojo Bairono Metkalfo sudarytu į saugyklą padėtų daiktų sąrašu. Juk saugyklos vedėjas prieš pasirašydamas saugojimo kontraktą tikrai patikrino kiekvieną dėžę.

Saugomų daiktų sąrašą peržiūrėjo per penkiolika minučių. Nei projektoriaus, nei kameros, nei filmų.

Greihamas atsilošė kėdėje ir įsistebeilijo į iš nuotraukos besišypsančius Džeikobius.

Ką, velniai rautų, su juo darėt?

Ar pavogtas?

Ar pavogė žudikas?

Jei pavogė žudikas, ar paslėpė?

Gerasis Dieve, tegu tai būna atrandama slėptuvė.

Greihamas jau nebebuvo pavargęs. Norėjo sužinoti, ar dingo dar kas nors. Ieškojo gal valandą, lygindamas saugykloje laikomų daiktų sąrašą su draudimo deklaracija. Buvo viskas, išskyrus kelis

nedidelius, bet brangius daiktus. Visi turėtų būti Bairono Metkalfo seife saugomų daiktų sąraše, sąraše daiktų, laikomų Birmingemo banko saugykloje.

Sąraše trūko dviejų.

„Krištolinė smulkmenų dėžutė, 4×3 colių, aukštos prabos sidabro dangteliu“ buvo deklaracijoje, bet nebuvo seife. „Aukštos prabos sidabro paveikslo rėmai, 9×11 colių, puošti vijokliais ir gėlėmis“ taip pat negulėjo banko saugykloje.

Pavogti? Pamesti? Maži daiktai, tokius lengva paslėpti. Dažniausiai pavogtas sidabras tučtuojau perlydomas. Bus sunku susekti. Bet kino aparatūra ir viduje, ir išorėje turi serijos numerius. Galima atsekti.

Ar vagišius – žudikas?

Žiūrint į Džeikobių nuotrauką, Greihamą užliejo saldus naujo pėdsako nujautimas. Bet dabar, kai jau žinojo atsakymą, visa tai atrodė taip menka, taip trapu ir aptriušę.

Prisiekusiųjų kambarėlyje stovėjo telefono aparatas. Greihamas paskambino į Birmingemo žmogžudysčių tyrimo skyrių. Kalbėjosi su nuo trečios iki vienuoliktos budinčiu pareigūnu.

– Aš pastebėjau, jog užantspaudavus Džeikobių namą registravote visus įeinančius ir išeinančius, tiesa?

– Leiskite išsiaiškinti, – atsakė budintis pareigūnas.

Greihamas žinojo, jog pareigūnai turi tokį sąrašą. Puiki procedūra – surašyti visus, įeinančius ir išeinančius iš žmogžudystės vietos. Greihamui buvo malonu, jog Birmingeme ją atliko. Palaukė penkias minutes.

– Gerai, turiu sąrašą, ką norite sužinoti?

– Ar sąraše yra Nailsas Džeikobis, nužudytojo sūnus?

– Tuojau, tuojau, aha. Liepos antrąją, septintą vakare. Buvo leista pasiimti asmeninius daiktus.

– Ten parašyta, ar vyrukas turėjo krepšį?

– Ne. Atleiskite.

Kai Baironas Metkalfas pakėlė ragelį, balsas buvo prikimęs, žmogus sunkiai kvėpavo. Greihamui buvo smalsu, ką jis veikė.

– Tikiuosi, nesutrukdžiau.

– Kuo galiu padėti, Vilai?

– Reikia šiek tiek pagalbos dėl Nailso Džeikobio.

– Ką šį kartą pridirbo?

– Manau, jog nušvilpė kelis daiktus iš Džeikobių namo po to, kai jie jau buvo nužudyti.

– Hmmmm.

– Seife saugomų daiktų sąraše nėra sidabrinio nuotraukų rėmelio. Kai buvau Birmingeme, Nailso bendrabučio kambaryje pastebėjau besimėtančią Džeikobių šeimos nuotrauką. Ta nuotrauka turėjo būti rėmelyje – ant kraštų buvo matyti įspaudai.

– Mažas niekšelis! Daviau leidimą, kad pasiimtų drabužius ir knygas, – pasakė Metkalfas.

– Nailsas turi prabangių draugužių. Dar ne viskas – dingo kino projektorius ir kino kamera. Noriu sužinoti, ar vaikinukas juos paėmė. Tikriausiai, bet jei ne – galbūt paėmė žudikas. Tokiu atveju reikėtų pranešti serijos numerį lombardams. Reiktų ieškoti visoje šalyje. Rėmai tikriausiai jau išlydyti.

– Nailsas netilps į „rėmus", kai su juo pasikalbėsiu.

– Dar kai kas – jei Nailsas paėmė projektorių, gal pasiliko ir juostą. Vis tiek už ją nieko negautų. Man reikia tos juostos. Turiu peržiūrėti. Jei paklausite tiesiai, viską neigs ir ištrenks juostą, net jei ir turi.

– Gerai, – atsakė Metkalfas. – Mašina dar nėra jo nuosavybė, todėl, kaip testamento vykdytojas, galiu ramiausiai ją apžiūrėti. O mano draugelis teisėjas tikriausiai brūkštels popierėlį kambario apžiūrai. Paskambinsiu.

Greihamas vėl įniko į darbą.

Turtas. *Įrašyk turtą į aukų portretą policijai.*

Greihamui buvo smalsu, ar ponia Džeikobi ir ponia Lids apsipirkinėdavo vilkėdamos teniso drabužėliais. Tam tikruose sluoksniuose tai madinga. Kvaila mada, nes provokuodavo dvigubai – sukeldavo klasinį apmaudą ir jaudulį vienu metu.

Greihamas įsivaizdavo šias moteris, stumiančias pirkinių vežimėlius. Trumpi plisuoti sijonukai plaikstosi aplink rudas šlaunis, mažučiai rutuliukai ant baltų kojinaičių tiesiog mirksi... Jos praeina pro stambų vyrą barakudos akimis, užkandžiui ką tik nusipirkusį šaltos mėsos, kurią suris automobilyje.

Kiek daug miegančių šeimų su trimis vaikais, naminiu gyvūnėliu ir tik menka spyna tarp jų ir Drakono!

Greihamas, aprašęs galimas aukas, išvydo protingus klestinčius žmones puošniuose namuose.

Bet žmogus, turėjęs dabar susikauti su Drakonu, buvo bevaikis, neturėjo naminio gyvūno. Šio žmogaus namai nebuvo puošnūs. Dabar su Drakonu ketino susikauti Fransis Dolarhaidas.

37 SKYRIUS

Po visą seną namą aidėjo į pastogės grindis dunksinčių svarsčių smūgiai.

Dolarhaidas kėlė, rovė, stūmė tokius svorius, kokių niekada anksčiau nebuvo kėlęs. Buvo ir kitaip apsirengęs. Tatuiruotę dengė treningo kelnės. Virš *Didžiojo Raudonojo Drakono ir moters, apsisiautusios saule* kabėjo treningo striukė. Kimono, dengiantis veidrodį, karojo ant sienos tarsi nuo medžio nusvirusi gyvatės išnara.

Dolarhaidas nedėvėjo kaukės.

Štai. Vienu ypu du šimtai aštuoniasdešimt svarų nuo grindų iki krūtinės. Dabar virš galvos.

– APIE KĄ GALVOJI?

Balso apstulbintas vos neišmetė svorio, susiūbavo. Žemyn. Svarsčiai dunkstelėjo ir skambtelėjo į grindis.

Pasisuko nukoręs didžiules rankas ir žiūrėjo sklindančio balso kryptimi.

– APIE KĄ GALVOJI?

Balsas sklido iš po striukės. Nuo gergždžiančio garso Dolarhaidui suspaudė gerklę.

– APIE KĄ GALVOJI?

Žinojo, kas kalba. Išsigando. Iš pradžių jis ir Drakonas buvo *vienis.* Dolarhaidas keitėsi, o Drakonas buvo galutinė *virsmo* fazė. Abiejų kūnai, balsai ir norai sutapo.

Bet ne dabar. Nebe – po Rebos. Negalvok apie Rebą.

– KO LAUKI? – paklausė Drakonas.

– Ponio... erman – šerman, – Dolarhaidui buvo sunku kalbėti.

– ŠNEKĖK. NEGALIU SUPRASTI. APIE KĄ GALVOJI?

Dolarhaidas, nuleidęs galvą, žiūrėjo į svarstį. Nagi. Virš galvos. Šį kartą daug sunkiau.

– Ponia... erman... vandenyje.

– GALVOJI APIE MAŽĄJĄ PAUKŠTYTĘ, TIESA? NORI, KAD JI BŪTŲ TAVO MAŽOJI PAUKŠTYTĖ?

Štanga dundėdama nukrito žemyn.

– Neturiu mažoio pauktyė, – išsigandęs nebegalėjo kalbėti. Turėtų užsidengti šnerves viršutine lūpa.

– KVAILAS MELAS, – Drakono balsas buvo tvirtas ir aiškus. „S“ tarė be jokių pastangų. – PAMIRŠAI *VIRSMĄ*. PASIRUOŠK ŠERMANAMS. PAKELK ŠTANGĄ.

Dolarhaidas pašnairavo į štangą ir įsitempė. Drauge su kūnu įsitempė ir protas. Iš paskutiniųjų stengėsi galvoti apie Šermanus. Liepė sau galvoti apie ponios Šerman svorį jo rankose. Kita buvo ponia Šerman. Tai buvo ponia Šerman. Kovojo tamsoje su ponu Šermanu. Laikė jį prispaudęs, kol Šermanas prarado daug kraujo, o širdis ėmė spurdėti kaip sugautas paukščiukas. Tai buvo vienintelė širdis, kurią girdėjo. Negirdėjo Rebos širdies. Negirdėjo.

Baimė Dolarhaidą susilpnino. Pakėlė štangą tik iki šlaunų, nesugebėjo kilstelti iki krūtinės. Galvojo apie Šermanus, išrikiuotus priešais, plačiomis akimis stebinčius Drakono pavidalą. Nebuvo geras. Buvo nenuoširdus, tuščias. Štanga su trenksmu nukrito.

– NELAUKI.

– Ponia...

– NET NEGALI IŠTARTI: „PONIA ŠERMAN“. NIEKADA NEKETINAI PASIIMTI ŠERMANŲ. NORI REBOS MAKLEIN. NORI, KAD JI BŪTŲ TAVO MAŽOJI PAUKŠTYTĖ, TIESA? NORI TURĖTI „DRAUGĘ“.

– Ne.

– MELAS!

– Tik trumpai...

– TIK TRUMPAI? ŠVEPLAS KIŠKIALŪPI, KAS NORĖS BŪTI TAVO DRAUGU? ATEIK ČIA. PARODYSIU, KAS ESI.

Dolarhaidas nesujudėjo.

– NIEKADA NEMAČIAU PURVINESNIO IR BJAURESNIO BERNIŪKŠČIO. ATEIK ČIA.

Dolarhaidas priėjo.

– NUIMK STRIUKĘ.

Nuėmė.

– ŽIŪRĖK Į MANE.

Ant sienos švytėjo Drakonas.

– NUIMK KIMONO. ŽIŪRĖK Į VEIDRODĮ.

Pažiūrėjo. Negalėjo sau padėti. Negalėjo nusisukti nuo deginančios šviesos. Matė save besiseilėjantį.

– PAŽIŪRĖK Į SAVE. KETINU PATEIKTI STAIGMENĄ TAVO MAŽAJAI PAUKŠTYTEI. NUSIMAUK ŠITĄ SKUDURĄ.

Prie treningo kelnių juosmens tarpusavyje kovojo abi Dolarhaido rankos. Kelnės perplyšo. Plėšė nuo savęs dešiniąja, prilaikė – kairiąja ranka.

Dešinioji ranka išlupo treningus iš drebančios, nusilpusios kairiosios. Dolarhaidas numetė kelnes į kampą ir grįžo ant kilimėlio, rangydamasis tarsi omaras perpjautu pilvu. Glėbdamas save rankomis, dejavo ir sunkiai kvėpavo. Negailestingoje sporto kambario šviesoje švytėjo tatuiruotė.

– NIEKADA NEMAČIAU PURVINESNIO IR BJAURESNIO BERNIŪKŠČIO. EIK PAS JUOS.

– eeve.

– PASIIMK JUOS.

Išslinko iš kambario ir grįžo su Drakono dantimis.

– PAIMK JUOS Į DELNUS. SUJUNK PIRŠTUS IR SUSPAUSK MANO DANTIS.

Iššoko Dolarhaido krūtinės raumenys.

– ŽINAI, KAIP SKAUDŽIAI JIE GALI KĄSTI. DABAR LAIKYK JUOS PRIE PILVO. APŽIOK SAVE.

– ne.

– PADARYK TAIP... DABAR ŽIŪRĖK.

Dantys ketino įkąsti. Ant skruostų pajuto snarglius ir ašaras.

– paau.

– ESI ATMATOS, LIKSIANČIOS PO *VIRSMO.* ESI ATMATOS. DUOSIU TAU VARDĄ. ESI IŠPERA. SAKYK.

– aš esu išpera. – Uždengęs šnerves viršutine lūpa, galėjo pasakyti tuos žodžius.

– NETRUKUS NUO TAVĘS APSIVALYSIU. – Be jokių pastangų pasakė Drakonas. – AR TADA BUS GERAI?

– gerai.

– KAS BUS KITI, KAI ATEIS LAIKAS?

– ponia... erman.

Dolarhaidą perrėžė aštrus skausmas, skausmas ir nenusakoma baimė.

– NUPLĖŠIU.

– reba. reba. duosiu tau rebą. – Dolarhaidas jau kalbėjo geriau.

– NIEKO NEDUOSI. JI JAU YRA MANO. VISI MANO. REBA MAKLEIN, O PO TO – ŠERMANAI.

– reba o po to – šermanai. kaip pasakysi.

– PASIRUOŠIAU TAI DIENAI. AR ABEJOJI?

– ne

– KAS TU TOKS?

– išpera.

– JAU GALI PATRAUKTI MANO DANTIS. ŠLYKŠTUS SILPNAS KIŠKIALŪPI, JUK PALAIKYSI SAVO MAŽĄJĄ PAUKŠTYTĘ MAN? JĄ SUPLĖŠYSIU, O GABALĖLIUS SVAIDYSIU Į TAVO ŠLYKŠTŲ SNUKĮ. SURIŠIU TAVE JOS ILGA ŽARNA, JEI PRIEŠINSIES. ŽINAI – AŠ GALIU. UŽSIDĖK ANT ŠTANGOS TRIS ŠIMTUS SVARŲ.

Dolarhaidas prie štangos pridėjo svorių. Iki šios dienos niekada nebuvo pakėlęs daugiau nė dviejų šimtų aštuoniasdešimt.

– PAKELK.

Jei nebus toks pat stiprus, kaip Drakonas, Reba mirs. Žinojo. Stengėsi, kol akys išsipūtė, kambarį užliejo raudonis.

– negaliu.

– NE, NEGALI. BET AŠ GALIU.

Dolarhaidas čiupo štangą. Pasilenkęs pajuto pečius užplūstančią jėgą. AUKŠTYN. Lengvai virš galvos.

– SUDIE, IŠPERA, – pasakė šviesoje virpantis išdidus Drakonas.

38 SKYRIUS

Pirmadienio rytą Fransis Dolarhaidas niekuomet nevėluodavo į darbą.

Išvažiavo iš namų tiksliai tuo pat metu, kaip visada. Nepriekaištingai išsičiustijęs, vairavo atidžiai. Pasukęs ant Misurio upės tilto užsidėjo tamsius akinius ir išriedėjo į ryto saulę.

Ant keleivio sėdynės sukiojosi ir girgždėjo polistirolo šaldiklis. Pasilenkė ir padėjo šaldiklį ant grindų. Prisiminė, jog turi prisikrauti sauso ledo ir pasiimti juostelę iš...

Kirto Misurio kanalą, apačioje tekėjo vanduo. Pažiūrėjęs į putotas bangeles upės tėkmėje staiga pajuto, jog tai jis slenka, o upė stovi vietoje. Užplūdo neatpažįstamas trikdantis neapibrėžtumo jausmas. Atleido akseleratorių.

Furgonas įsuko į kraštinę juostą ir sustojo. Už jo susigrūdę automobiliai ėmė signalizuoti. Jis negirdėjo.

Dolarhaidas sėdėjo atsukęs veidą ryto saulei, ramia upe lėtai slysdamas į šiaurę. Ašaros ritosi iš po akinių ir karštais lašais krito ant rankų.

Kažkas pastukseno į langą. Iš už furgono atsidūrusio automobilio išlipo dar patinusiomis nuo miego akimis, išblyškęs vairuotojas. Kažką aiškino pro stiklą.

Dolarhaidas, žiūrėdamas į vyriškį, pastebėjo iš kitos tilto pusės artėjančią mirksinčią mėlyną švieselę. Žinojo, jog vairuoti sugebės. Paprašė savo kūno užminti greičio pedalą, šis taip ir padarė. Vyriškis, stovėjęs greta furgono, saugodamas kojas atšoko atgal.

Dolarhaidas įsuko į didelio motelio stovėjimo aikštelę netoli du šimtai septyniasdešimto federalinio transporto mazgo. Aikštelėje jau stovėjo mokyklinis autobusiukas, prie kurio galinio lango šliejosi trimitas.

Dolarhaidas pagalvojo, ar tikisi įlipti į autobusą drauge su senoliais.

Ne, ne tai. Apsidairė, paieškojo motinos *Pakardo*.

– *Lipk. Tik nekelk kojų ant sėdynės,* – pasakė motina.

Čia motinos nebuvo.

Dolarhaidas stovėjo motelio aikštelėje vakarinėje Sent Luiso dalyje. Norėjo, bet nesugebėjo pasirinkti.

Po šešių dienų, jei sugebės taip ilgai išlaukti, nužudys Rebą Maklein. Garsiai sušvilpė pro nosį.

Gal Drakonas įsigeis pirma paimti Šermanus ir palaukti dar mėnesį?

Ne. To nebus.

Reba Maklein nežino apie Drakoną. Galvoja, jog buvo su Fransiu Dolarhaidu. Nori atiduoti kūną Fransiui Dolarhaidui. Senelės lovoje buvo tokia dosni Fransiui Dolarhaidui.

– *Buvo tikrai nenusakomai gera, Di,* – stovėdama kieme pasakė Reba Maklein.

Galbūt jai patiko Fransis Dolarhaidas? Tai žema, tai moteriai nepritinkantis iškrypimas. Suprato, jog niekina ją už tai, bet... Dieve, kaip buvo gera.

Reba Maklein buvo kalta, nes jai patiko Fransis Dolarhaidas. Akivaizdžiai kalta.

Jei tai nebūtų *virsmo* galia, jei ji nebūtų skirta Drakonui, niekada nebūtų parsivežęs jos namo. Nebūtų sugebėjęs mylėtis. O gal būtų?

– *Dieve mano, žmogau. Taip geeeera!*

Štai ką ji pasakė. Ji pasakė: „Žmogau".

Motelyje papusryčiavusi kompanija ėjo pro furgoną. Dykaduoniaujantys žvilgsniai ropinėjo Dolarhaidu tarsi skruzdėlytės.

Reikėjo pagalvoti. Namo važiuoti negalėjo. Prisiregistravęs motelyje, paskambino į laboratoriją ir pasakė, jog susirgo. Kambarys, kurį gavo, buvo nuobodus ir ramus. Vienintelės puošmenos buvo klaikios garlaivių nuotraukos. Ant sienų niekas nežėrėjo.

Dolarhaidas atsigulė apsirengęs. Matė suskilinėjusį lubų gipsą. Kas kelios minutės kėlėsi ir ėjo į tualetą. Krūpčiojo, išprakaitavo. Praėjo valanda.

Nenori Rebos Maklein atiduoti Drakonui. Galvojo, ką Drakonas jam padarys, jeigu jos neatiduos.

Bangomis užplūsdavo stipri baimė; kūnas negalėjo to ilgai tverti. Dolarhaidas tegalėjo galvoti sunkiomis ramybės minutėmis tarp baimės priepuolių.

Kaip išsisukti, neatiduodant Rebos Drakonui? Šmėstelėjo vienas būdas. Atsikėlė. Kokliais dengtoje vonioje garsiai spragtelėjo šviesos jungiklis. Dolarhaidas žiūrėjo į dušo užuolaidos karnizą, tvirtą colio storio vamzdį, prisuktą prie sienų. Nuėmęs dušo užuolaidą, užkabino ant veidrodžio.

Įsikibęs vamzdžio, viena ranka prisitraukė, kojų pirštai slinko vonios kraštu. Pakankamai tvirtas. Diržas taip pat buvo pakankamai tvirtas. Gali priversti save tai padaryti. *To* nebijo.

Iš sagties galo suformavęs kilpą, diržą ant karnizo užrišo jūreivišku mazgu.. Storas diržas nesiūbavo, standi kilpa ramiai karojo.

Atsisėdęs ant klozeto dangčio žiūrėjo į ją. Tikrai nesudrebės, galės ištverti. Nepakels rankų prie kilpos tol, kol bus per silpnas pakelti.

Bet ar galėjo būti tikras, jog jo mirtis paveiks Drakoną dabar, kai jie su Drakonu nebebuvo *vienis?* Gal ir nepaveiks. Ar gali būti tikras, jog po to Drakonas paliks merginą ramybėje?

Gali praslinkti kelios dienos, kol suras jo kūną. Reba Maklein galvos, kur jis dingo. Per tą laiką gali nuvažiuoti į jo namus ir ten pasisukioti. Užlipti į viršų ir rasti staigmeną?

Didysis Raudonasis Drakonas vienu spjūviu nutrenks ją nuo laiptų.

Ar Dolarhaidas turėtų paskambinti ir įspėti? Kaip Reba Jam pasipriešintų net ir įspėta? Niekaip. Tegalėtų tikėtis greitos mirties, tikėtis, kad įniršio apimtas Jis greitai įkąs pakankamai giliai.

Antrajame Dolarhaido namo aukšte, paties rankomis įrémintame paveiksle, laukė Drakonas. Drakonas laukė nesuskaičiuojamoje daugybėje meno albumų ir parduotuvių. Atgimdavo kiekvienoje fotografijoje... iš kur?

Mintyse Dolarhaidas girdėjo galingą Drakono balsą, keikiantį Rebą. Prieš įkąsdamas, prakeiks. Taip pat prakeiks Dolarhaidą – pasakys Rebai, jog jis yra niekas.

– Nedaryk to. Ne... daryk to, – pasakė Dolarhaidas ataidintiems kokliams. Klausėsi balso, Fransio Dolarhaido balso, balso, kurį Reba Maklein puikiai suprato, savo balso. Jis gėdijosi šio balso visą gyvenimą. Juo sakė kitiems žiaurius ir šlykščius dalykus.

Bet niekada negirdėjo, jog Fransio Dolarhaido balsas keiktų jį patį.

– Nedaryk to.

Balsas, kurį girdėjo dabar, niekuomet, niekada nekeikė. Kartodavo Drakono užgauliojimus. Atmintis užtraukė jam gėdą.

Dolarhaidas galvojo, jog kaip vyras nėra labai šaunus. Ir suprato, jog niekada gyvenime to tikrai ir neišsiaiškino, todėl dabar buvo smalsu.

Bet Reba Maklein pasakė, jog buvo puikus. Vadinasi, mirtis vonioje – nevykusi pabaiga.

Ką dar? Ką dar galima padaryti?

Buvo vienas būdas. Sugalvojęs suprato, jog tai – šventvagystė. Bet tai buvo galimybė.

Vaikščiojo po motelio kambarį, vaikščiojo tarp lovų, nuo durų iki langų. Vaikščiodamas mokėsi kalbėti. Jei tarp sakinių giliai įkvėpdavo ir neskubėdavo, žodžiai skambėjo puikiai.

Puikiai kalbėjo tarp baimės priepuolių. Dabar buvo blogai, dabar šveplavo. Ramybė atėjo vėliau. Laukė, ir, jai užplūdus, nuskubėjo prie telefono. Paprašė sujungti su Bruklinu.

Vidurinės mokyklos muzikantų grupė ruošėsi lipti į motelio aikštelėje stovintį autobusą. Vaikai matė ateinantį Dolarhaidą. Norėdamas įsėsti į furgoną, jis turėjo prasibrauti pro vaikus.

Storas apskritaveidis vaikinukas, susikūprinęs, su Semo Brauno diržu piktai dirstelėjo, o Dolarhaidui praėjus, išpūtė krūtinę ir sulenkė ranką, demonstruodamas raumenis. Pora mergiūkščių sukikeno. Tuo pat metu pro autobuso langą sutrimitavo trimitas. Dolarhaidas niekada nesužinojo, jog iš jo juokėsi.

Po dvidešimties minučių sustojo keliuke už trijų šimtų jardų nuo senelės namo.

Nusišluostęs veidą, tris keturis kartus giliai įkvėpė. Dešiniąja tebelaikydamas vairą, kairiąja ranka sugraibė namo raktus.

Šaižus garsas pro nosį. Dar kartą, garsiau. Garsiau, dar garsiau. Pirmyn.

Žvirgždo akmenukai daužėsi į furgono dugną. Namas augo tiesiog akyse, kol užpildė visą priekinį stiklą. Furgonas slįsčiodamas į šonus įriedėjo į kiemą. Dolarhaidas iššoko ir nubėgo.

Viduje nesidairė į šalis. Pasileido laiptais žemyn į rūsį, apgraibomis ieškojo užrakinto lagamino raktų.

Lagamino raktai buvo viršuje. Neleido sau galvoti. Šaižiai švilpčiodamas per nosį, taip garsiai, kaip tik galėjo, kad negalvotų, kad negirdėtų jokių garsų, bėgte pasileido laiptais į viršų.

Dabar kabinete graibė po stalčių, ieškodamas raktų. Nežiūrėjo į Drakono paveikslą, kabantį lovos kojūgalyje.

– KĄ DARAI?

Kur tie raktai, kur tie raktai?

– KĄ DARAI? LIAUKIS. NIEKADA NEMAČIAU BJAURESNIO IR NEŠVARESNIO BERNIŪKŠČIO. LIAUKIS.

Naršanti ranka sulėtėjo.

– ŽIŪRĖK... ŽIŪRĖK Į MANE.

Sugriebė rašomojo stalo kampą – stengėsi neatsisukti į sieną. Skausmingai nuleido akis, kai galva, nepaisydama pastangų, pati atsisuko.

– KĄ DARAI?

– nieko.

Skamba telefonas, skamba telefonas, skamba telefonas. Atsukęs piešiniui nugarą, pastvėrė ragelį,

– Sveikas, Di, kaip jautiesi? – suskambėjo Rebos Maklein balsas.

Jis atsikosėjo.

– Gerai, – sunkiai išspaudė.

– Mėginau prisiskambinti. Įstaigoje pasakė, jog susirgai. Balsas skamba baisiai.

– Pasikalbėkim.

– Žinoma pasikalbėsiu. Kaip manai, ko paskambinau? Kas nutiko?

– Sloga, – atsakė Dolarhaidas.

– Ar ketini eiti pas gydytoją?.. Alio? Sakau, ar neketinai eiti pas gydytoją?

– Kalbėk garsiau, – uždaręs vieną stalčių, mėgino kitame.

– Blogas ryšys? Di, neturėtum būti vienas sirgdamas.

– LIEPK ATVAŽIUOTI JAU ŠĮ VAKARĄ IR PASIRŪPINTI TAVIMI.

Dolarhaidas beveik laiku užspaudė ragelį ranka.

– Dieve mano, kas tai buvo? Ar kas nors pas tave yra?

– Radijas. Pasukau ne tą rankenėlę.

– Klausyk, Di, ar nori, kad ką nors atsiųsčiau? Neatrodo, jog gerai jaustumeisi. Pati atvažiuosiu. Paprašysiu Marsijos per priešpiečius pamėtėti.

– Ne. – Raktai buvo stalčiuje po diržo ritiniu. Grįžo į koridorių, nešdamasis telefoną. – Viskas gerai. Greitai pasimatysim. – Taip arti viena kitos dvi „s“ nustebino. Nubėgo laiptais žemyn. Telefono kištukas iššoko iš lizdo, aparatas nudardėjo laiptais.

Vijosi įniršęs riaumojimas:

– GRĮŽK ATGAL, IŠPERA!

Žemyn į rūsį. Lagamine, greta paketo su dinamitu, gulėjo nedidukė rankinė su grynaisiais, kredito kortelėmis, įvairiems asmenims išduotais vairuotojo pažymėjimais, jo pistoletas, peilis ir vėzdas.

Pačiupęs rankinę užbėgo į pirmąjį aukštą, greitai peršokdamas laiptelius, pasiruošęs kovoti, jei Drakonas nusileistų. Įšokęs į furgoną išdūmė, vinguriuodamas per žvyrą.

Atsidūręs autostradoje sustojo kelkraštyje ir išvėmė šiek tiek tulžies. Kartu su tulžimi atsikratė ir truputėlio baimės.

Važiuodamas leistinu greičiu, gerokai prieš posūkius įjungdamas signalą, atsargiai nuvairavo į oro uostą.

39 SKYRIUS

Dolarhaidas sumokėjo taksistui prie daugiabučio už dviejų kvartalų nuo Bruklino muziejaus. Likusį kelią nuėjo pėsčias. Jį lenkė parko link skubantys bėgikai mėgėjai.

Stovėdamas pėsčiųjų salelėje netoli IRT metro stoties galėjo puikiai apžvelgti graikų renesanso stiliaus pastatą. Anksčiau niekuomet nebuvo matęs Bruklino muziejaus, nors skaitė informacinį leidinį – įsigijo knygelę pirmą kartą pamatęs žodžius „Bruklino muziejus", smulkiomis raidelėmis išvedžiotus po *Didžiojo Raudonojo Drakono ir moters, apsisiautusios saule* nuotrauka.

Akmenyje virš įėjimo buvo iškalti didžiųjų mąstytojų – nuo Konfucijaus iki Demosteno – vardai. Greta impozantiško pastato buvo botanikos sodas. Tinkami namai Drakonui.

Po gatve sudrebindamas žemę po jo pėdomis pravažiavo metro traukinys. Pro groteles tvoskė gyvūnų šlapimu pradvisęs oras. Šis tvaikas maišėsi su įprastu ūsiukų dažų kvapu.

Iki uždarymo liko vos valanda. Perėjo per gatvę ir įėjo į vidų. Drabužinės patarnautoja paėmė lagaminėlį.

– Ar rytoj drabužinė dirbs? – paklausė Dolarhaidas.

– Rytoj muziejus uždarytas, – atsakė patarnautoja, sudžiūvusi moteris mėlynu chalatu ir nusisuko.

– Ar žmonės, kurie ateis rytoj, naudosis drabužine?

– Ne. Kai muziejus uždarytas, ir drabužinė uždaryta.

Gerai.

– Ačiū.

– Nėra už ką.

Dolarhaidas praplaukė pro didžiules stiklines vitrinas Okeanijos ir Amerikų salėse pirmame aukšte – Andų keramika, primityvūs aštrūs ginklai, įvairūs Šiaurinės pakrantės indėnų daiktai ir galingos kaukės.

Dabar iki muziejaus uždarymo tebuvo likusios keturiasdešimt minučių. Nebebuvo laiko domėtis pirmuoju aukštu. Žinojo, kur yra išėjimai ir viešas liftas.

Pakilo į penktą aukštą. Žinojo esąs arčiau Drakono, bet jautėsi gerai – juk pasisukęs už kampo su Juo nesusidurs.

Telefonu Dolarhaidas išsiaiškino, jog *Didysis Raudonasis Drakonas ir moteris, apsisiautusi saule* eksponuojamas labai retai. Buvo beveik dviejų šimtų metų senumo, tapytas akvarele. Šviesa jį galėjo lengvai sugadinti.

Dolarhaidas sustojo priešais Alberto Byrstado *Audrą Uolėtuose kalnuose – Rozali kalnas, 1866.* Nuo čia galėjo matyti užrakintas Paveikslų tyrimo ir Saugojimo skyriaus duris. Štai kur gyveno Drakonas. Ne kopija, ne nuotrauka: Drakonas. Štai kur ateis į rytoj paskirtą susitikimą.

Apėjo visą penktą aukštą. Visiškai nematydamas piešinių perėjo portretų galeriją. Domino išėjimai. Dolarhaidas rado atsarginį išėjimą gaisro atveju ir pagrindinius laiptus, įsiminė liftų vietas.

Apsaugininkai buvo malonūs pusamžiai vyriškiai storapadžiais batais – tekdavo daugybę laiko praleisti ant kojų. Nė vienas neturėjo ginklo. Vieną ginkluotą apsaugininką Dolarhaidas pastebėjo vestibiulyje. Galbūt tai buvo naktį patruliuojantis policininkas.

Per garsiakalbius pranešė apie uždarymo laiką.

Dolarhaidas, stovėdamas ant grindinio greta simbolinės Bruklino figūros, stebėjo į švelnų vasaros vakarą išeinančią minią.

Bėgikai turseno vietoje laukdami, kol žmonių srautas nueis šaligatviu į metro stotį.

Keletą minučių praleidęs botanikos sode, Dolarhaidas sustabdė taksi ir paprašė nuvežti į parduotuvę, kurios adresą surado geltonuosiuose puslapiuose.

40 SKYRIUS

Pirmadienį, devintą valandą vakaro, pastatęs lagaminą koridoriuje prie laikino buto Čikagoje durų, Greihamas ėmė kuistis kišenėse ieškodamas raktų.

Kiaurą dieną Detroite apklausinėjo personalą ir tikrino tarnautojų bylas ligoninėje, kurioje prieš išsikraustydama į Birmingemą savo noru dirbo ponia Džeikobi. Ieškojo sanitaro, ko nors, dirbusio ar Detroite ir Atlantoje, ar Birmingeme ir Atlantoje. Ko nors, galėjusio įsėsti į furgoną, gauti neįgaliųjų vežimėlį. Ko nors, galėjusio pamatyti ponią Džeikobi ir ponią Lids, prieš įsilaužiant į namus.

Krofordas galvojo, jog kelionė tėra laiko švaistymas, bet nusileido. Krofordas buvo teisus... Prakeiktas Krofordas, pernelyg dažnai būdavo teisus.

Greihamas girdėjo bute skambantį telefoną, bet raktai užsikabino už pamušalo. Truktelėjus stipriau, praplyšo pamušalas, pro skylę ant koridoriaus grindų barškėdamos pabiro monetos.

– Velniai rautų!

Buvo beveik prie aparato, kai šis liovėsi skambėjęs. Galbūt mėgino susisiekti Molė?

Greihamas paskambino į Oregoną.

Ragelį pakėlęs Vilio senelis kalbėjo pilna burna – Oregone buvo vakarienės metas.

– Tiesiog pasakykite Molei, kad paskambintų, kai baigs, – paprašė Greihamas.

Kai telefonas vėl suskambo, buvo duše, visas muiluotas. Nusipylė galvą ir visur taškydamas griebė ragelį.

– Sveika, saldžialūpe.

– Ach tu, saldžialiežuvi velnie, tai Baironas Metkalfas iš Birmingemo.

– Atsiprašau.

– Turiu gerų ir blogų naujienų. Neklydai dėl Nailso Džeikobio. Išvilko iš namų kelis daikčiukus. Norėjo paneigti, bet nutvėriau kambaryje turint žolės. Tai blogoji žinia – juk tikėjaisi, jog

vagišius bus Dantukų Fėja. Geroji žinia ta, jog yra keletas filmukų. Dar neturiu. Nailsas sako, jog po mašinos sėdyne pakištos dvi juostos. Vis dar jų reikia, tiesa?

– Reikia, žinoma reikia.

– Ką gi, mielas draugužis Rendis naudojasi mašina ir kol kas dar jo nesugavome, bet ilgai neužtruks. Nori, kad paskambinčiau, vos tik jas gausiu ir išsiųsčiau pirmu lėktuvu į Čikagą?

– Padarykite tai, prašau. Puiku, Baironai, Ačiū.

– Nėra už ką.

Molė paskambino vos Greihamui ėmus snūduriuoti. Ilgai įtikinėję vienas kitą, jog abiems viskas gerai, pamatė, jog daugiau nebeturi apie ką kalbėti.

Molė pasakė, jog Vilis tikrai puikiai leidžia laiką. Pakvietė berniuką palinkėti Viliui labos nakties.

Vilis turėjo naujienų ir be „labos nakties"– pasakė Greihamui pritrenkiančią žinią: senelis padovanojo ponį.

Molė to nepaminėjo.

41 SKYRIUS

Įprastiems lankytojams Bruklino muziejus antradieniais uždarytas. Įleidžiami tik dailės studentai ir menotyrininkai.

Muziejuje sudarytos puikios sąlygos rimtam tiriamajam darbui, darbuotojai – kvalifikuoti ir paslaugūs. Dažnai leisdavo menotyrininkams antradieniais iš anksto susitarus pamatyti viešai neeksponuojamus kūrinius.

Fransis Dolarhaidas iš *IRT* metro stoties išėjo maždaug antrą valandą. Turėjo visus darbo reikmenis. Po pažastimi pasigrūdo sąsiuvinį, Teito galerijos katalogą ir Viljamo Bleiko biografiją. Po švarku nešėsi devinto kalibro pistoletą, odinį vėzdą ir peilį su skutimosi peiliuko antgaliu. Ginklus prie plokščio pilvo pritvirtino elastine juosta. Sportinis švarkas užsisegė lengvai. Švarko kišenėje paslėpė chloroformu sudrėkintą ir plastikiniame maišelyje užsandarintą audeklo skiautę. Rankoje nešėsi naują gitaros dėklą

Rytinio Parko kelio viduryje, greta išėjimo iš metro, stovėjo trys taksofono būdelės. Vienas aparatas buvo išluptas. Vienas iš likusių dviejų veikė.

Dolarhaidas maitino jį ketvirčio dolerio monetomis, kol Reba pasakė:

– Klausau.

Fone Dolarhaidas girdėjo tamsiam kambariui būdingą triukšmą.

– Sveika, Reba, – pasakė.

– Sveikas, Di, kaip jautiesi?

Į abi puses riedantys automobiliai trukdė girdėti.

– Puikiai.

– Skamba taip, lyg būtum taksofono būdelėje. Maniau, jog esi namie ir sergi.

– Norėsiu vėliau su tavimi pasikalbėti.

– Puiku. Paskambink vėliau, gerai?

– Reikia... tave pamatyti.

– Norėčiau, kad pamatytum, bet šį vakarą negaliu. Turiu dirbti. Ar paskambinsi?

– Taip. Jei nieko...

– Atsiprašau?

– Paskambinsiu.

– Aš irgi noriu greitai su tavim susitikti, Di.

– Aha. Viso gero... Reba.

Viskas gerai. Baimė persmelkė nuo krūtinės iki pilvo apačios. Dolarhaidas susikaupė ir perėjo per gatvę.

Antradieniais į Bruklino muziejų galima patekti pro vienvėres duris pačioje dešinėje. Dolarhaidas įėjo paskui keturis dailės studentus. Studentai, savo kuprines ir krepšius sukrovę prie sienos, išsitraukė leidimus. Apsaugininkas už stalo juos tikrino.

Priėjo prie Dolarhaido.

– Ar esate susitaręs?

Dolarhaidas linktelėjo.

– Paveikslų tyrimai, panelė Harper.

– Prašom pasirašyti registracijoje, – apsaugininkas pasiūlė rašiklį.

Dolarhaidas buvo pasiruošęs rašiklį. Pasirašė: „Polas Kreinas".

Apsaugininkas vidiniu telefonu paskambino į viršų. Dolarhaidas nusisukęs žiūrinėjo virš įėjimo kabančią Roberto Bliumo „Derliaus šventę". Akies kampeliu pastebėjo, jog vestibiulyje yra dar vienas apsaugininkas. Taip. Tas pats, ginkluotas.

– Vestibiulio gale, prie kiosko, visai šalia pagrindinio lifto, yra suoliukas, – pasakė pareigūnas. – Palaukite tenai. Panelė Harper nusileis ir jus nusives. – Padavė Dolarhaidui baltai rausvą plastikinį ženkliuką.

– Ar gitarą galiu palikti čia?

– Užmesiu akį.

Išjungus šviesas muziejus atrodė visai kitaip. Tarp didžiulių stiklinių vitrinų tvyrojo prieblanda.

Dolarhaidas laukė ant suoliuko tris minutes. Panelė Harper nusileido viešu liftu.

– Ponas Kreinas? Aš – Pola Harper.

Buvo jaunesnė, negu Dolarhaidui pasirodė pasikalbėjus telefonu iš Sent Luiso. Patraukli moteris, netgi daili. Palaidinę ir sijoną dėvėjo tarsi uniformą.

– Jūs skambinote dėl Bleiko akvarelės, – pradėjo moteris. – Lipkime į viršų, parodysiu. Kilsime darbuotojų liftu – štai čia.

Pervedė jį per tamsią muziejaus krautuvėlę ir mažą, primityvių ginklų pilną kambarėlį. Jis greitai apsidairė, kad neprarastų orientacijos. Amerikų skyriaus kampe buvo koridorius, vedantis link nediduko lifto.

Panelė Harper paspaudė mygtuką. Pakėlė antakius ir laukė. Vaiskios mėlynos akys užkliuvo už prie Dolarhaido atlapo prisegto rausvai balto ženkliuko.

– Jums davė šešto aukšto leidimą, – pasakė ji. – Bet nesvarbu – šiandien penktame nėra nė vieno apsaugininko. Kokius tyrimus atliekate?

Iki šiol Dolarhaidas tik linkčiojo ir šypsojosi.

– Darbą apie Batsą, – atsakė.

– Apie Viljamą Batsą?

Jis linktelėjo.

– Nedaug teskaičiau. Batsas visuomet minimas tik išnašose ir komentaruose, kaip Bleiko globėjas. Ar jis įdomus?

– Dar tik pradėjau. Turėsiu vykti į Angliją.

– Man atrodo, Nacionalinėje galerijoje yra dvi akvarelės, kurias Bleikas nutapė būtent Batsui. Ar jau matėte?

– Dar ne.

– Geriau iš anksto parašykit.

Dolarhaidas linktelėjo. Atvažiavo liftas.

Penktas aukštas. Šiek tiek svaigo galva, zvimbė ausyse, bet sparčiai žingsniavo greta palydovės. Netrukus viskas išsispręs. Vienaip ar kitaip. Jei baigsis blogai, nepasiduos.

Moteris vedė svečią amerikiečių portretų galerija. Ne tuo keliu, kuriuo Dolarhaidas ėjo anksčiau, bet galėtų pasakyti, kur esąs. Viskas gerai.

Tačiau kai kas koridoriuje jo laukė. Vos pamatęs sustojo it įbestas.

Pola Harper pajutusi, jog vyriškis neseka, atsisuko.

Dolarhaidas buvo sustingęs priešais nišą portretų sienoje.

Moteris grįžo ir pamatė, į ką jis taip stebeilijasi.

– Tai Džilberto Stiuarto tapytas Džordžo Vašingtono portretas, – paaiškino muziejininkė.

Ne, tikrai ne.

– Būtent šį matote ant vieno dolerio banknoto. Vadinamas Lendsdauno portretu, nes Stiuartas jį nutapė Lendsdauno markizui, norėdamas padėkoti už paramą Amerikos revoliucijos metu... Ar gerai jaučiatės, pone Kreinai?

Dolarhaidas buvo išblyškęs. Tai buvo blogiau už visus dolerių banknotus, kuriuos kada nors matė. Iš rėmų žiūrėjo Vašingtonas, įdubusiomis akimis ir blogais dirbtiniais dantimis. Gerasis Dieve,

atrodė visai kaip senelė. Dolarhaidas pasijuto kaip vaikas su žaisliniu peiliuku.

– Pone Kreinai, kas jums?

Atsakyk arba viską pamiršk. Praeik pro čia. Dieve mano, žmogau, kaip geeeera! NIEKADA NEMAČIAU BJAURESNIO... ne.

Pasakyk ką nors.

– Aš geriu kobaltą, – atsakė pagaliau.

– Ar norite prisėsti kelioms minutėms? – nuo Dolarhaido *iš tiesų* šiek tiek dvelkė vaistais.

– Ne. Eikite. Aš irgi einu.

Nieko nenukirpsi, senele. Velniai rautų, nudėčiau, jei nebūtum mirusi. Jau mirusi. Jau mirusi. Senelė jau buvo mirusi! Mirusi dabar, mirusi visiems laikams... Dieve mano, žmogau, kaip geeeera!

Kitas dar nebuvo miręs. Dolarhaidas tai žinojo.

Sekė panelę Harper baimės tankumynu. Pro dvigubas duris įėjo į Paveikslų tyrimo ir saugojimo skyrių. Dolarhaidas greitai apsidairė. Ilgas, ramus kambarys buvo puikiai apšviestas ir prigrūstas besisukančių stelažų su kabančiais piešiniais. Palei sieną – nedidukų kabinetų eilė. Vieno tokio kabineto tolimajame kambario gale durys buvo praviros, buvo girdėti rašomosios mašinėlės taukšėjimas.

Dolarhaidas nematė nieko, išskyrus Polą Harper.

Moteris parodė rašomąjį stalą ir atnešė kėdutę.

– Palaukite čia. Atnešiu piešinį.

Muziejininkei pranykus už stelažų, Dolarhaidas atsegė sagą ant pilvo.

Panelė Harper artėjo, nešina plokščiu juodu dėklu, ne didesniu už aplanką. Iš kur mergina turi jėgos panešti piešinį? Dolarhaidas niekada nepagalvojo, jog piešinys – plokščias. Kataloge matė gabaritus – septyniolika ir viena aštuntoji bei trylika su puse colio, bet visiškai neatkreipė dėmesio. Tikėjosi, jog bus neaprėpiamas. Bet piešinys buvo mažas. Buvo mažas ir buvo čia, šiame ramiame kambaryje. Dolarhaidas net neįsivaizdavo, kiek jėgos Drakonas pasisėmė iš seno namo vaismedžių sode.

Panelė Harper kažką sakė:

– ...turiu laikyti šiame sandariame dėkle, nes šviesa gali pakenkti. Štai kodėl taip retai demonstruoja.

Padėjo dėklą ant stalo ir atrišo. Pasigirdo beldimas į dvigubas duris.

– Atsiprašau, turiu Džulijui palaikyti duris, – moteris vėl užrišo dėklą ir eidama prie stiklinių durų nešėsi jį kartu. Už durų laukė vyras su vežimėliu. Pola laikė duris, kol vyriškis įstūmė vežimėlį.

– Ar viskas gerai?

– Taip, ačiū, Džiulijau.

Vyriškis išėjo.

Nešina juoduoju dėklu panelė Harper sugrįžo.

– Atleiskite, pone Kreinai. Džulijus šiandien šluosto dulkes ir valo apnašas nuo kai kurių rėmų, – ji atvėrė dėklą ir ištraukė baltą kartoninį aplanką. – Suprantate, jog jums neleidžiama jo paliesti. Aš rodysiu piešinį – tokios taisyklės. Gerai?

Dolarhaidas linktelėjo. Negalėjo kalbėti.

Pola Harper, atvertusi aplanką, patraukė piešinį dengiantį plastikinį skydą ir kilimėlį.

Čia buvo jis, *Didysis Raudonasis Drakonas ir moteris, apsisiautusi saule*. Žmogus Drakonas, šėlstantis virš parblokštos, galingos uodegos gniaužtuose sučiuptos, pasigailėjimo maldaujančios moters.

Tiesa, piešinys buvo mažas, bet galingas. Pribloškiantis. Jokia reprodukcija teisingai negalėjo atkartoti tikrųjų spalvų.

Dolarhaidas viską aiškiai išvydo, išvydo akimirksniu – Bleiko ranka išvedžiotus užrašus pakraštyje, dvi rudas dėmes dešiniajame lakšto kampe. Piešinys smarkiai užvaldė. Buvo per daug... spalvos buvo per ryškios.

Žiūrėk į Drakono uodegoje supančiotą moterį. Žiūrėk.

Dolarhaidas matė, jog šios plaukai tokios pat spalvos kaip Rebos Maklein. Matė, jog yra už dvidešimties pėdų nuo durų. Stengėsi nuslopinti viduje kylančius balsus.

– *Tikiuosi, jog labai nepribloškiau*, – pasakė Reba Maklein.

– Atrodo, jog Bleikas naudojo tiek kreidą, tiek akvarelę, – ištarė Pola Harper. Stovėjo taip, kad galėtų matyti menkiausią lankytojo judesį. Iš akių nė akimirkai neišleido piešinio.

Dolarhaidas užkišo ranką už marškinių.

Kažkur suskambus telefonui, liovėsi rašomosios mašinėlės tarškėjimas. Iš tolimojo kabineto iškišo galvą moteris.

– Pola, tau skambina motina.

Panelė Harper nepasuko galvos. Jos akys nė akimirkai neatsitraukė nuo piešinio ir Dolarhaido.

– Gal gali paklausti, ko nori? – paprašė. – Pasakyk, jog paskambinsiu vėliau.

Moteris pasislėpė už pertvaros. Po akimirkos vėl pasigirdo spausdinimas.

Dolarhaidas ilgiau nebegalėjo laukti. Ką gi, dabar.

Bet Drakonas suskubo pirmas:

– NIEKADA NEMAČIAU...

– Ko? – paklausė panelė Harper, plačiai išplėtusi akis.

– Tokios didelės žiurkės! – rodydamas pirštu užbaigė Dolarhaidas. – Štai, kopia tuo rėmu!

– Kur? – pasisuko panelė Harper.

Iš už marškinių išsitraukė guminį vėzdą. Daugiau riešu nei visa ranka trenkė merginai per pakaušį. Ši susmuko. Dolarhaidas sugriebė Polos Harper palaidinę, prie veido prispaudė chloroformu sumirkytą skiautę. Moteris kartą plonai suinkštusi suglebo.

Dolarhaidas, palikęs ją gulėti ant grindų tarp stalo ir stelažų su paveikslais, nustūmė aplanką su akvarele ant grindų ir pritūpė šalia. Šnareno, lamdė, kimšo, kimiai kvėpavo. Suskambėjo telefonas.

Iš tolimojo kabineto vėl atėjo moteris.

– Pola?– moteris apsidairė po kambarį. – Tai vėl tavo motina, – pašaukė. – Nori su tavimi pasikalbėti *dabar.*

Ji apėjo aplink stalą.

– Pabūsiu su lankytoju, jei... – ir tada pamatė: ant grindų susitaršiusiais plaukais gulinčią Polą Harper, ir pritūpusį, su pistoletu rankoje, Dolarhaidą, į burną kemšantį paskutines akvarelės skiauteles. Tebekramtydamas pakilo ir puolė prie moters.

Darbuotoja, įlėkusi į kabinetą, užtrenkė fanerines duris, griebdama nusviedė telefoną ant grindų, suklupusi keturiomis, bandė skambinti. Užimta. Durys su trenksmu atsidarė. Aparatas žybtelėjęs suskilo į ryškių spalvų skeveldras. Ragelis tarškėdamas nukrito ant grindų.

Stovėdamas personalo lifte Dolarhaidas sekė lėtai slenkančius aukštų numerius. Ginklas, tvirtai prigludęs prie pilvo, buvo pridengtas knygomis.

Pirmas aukštas.

Greitai ėjo per ištuštėjusias sales. Sportbačiai ant terakotinių grindų šiek tiek girgždėjo. Pasukęs ne ten, pateko tarp didžiųjų galingųjų Sisuitų kaukių. Pasiklydo. Gaišdamas brangias sekundes, nubėgo aukštų Haido totemų ekspozicijos link, pažiūrėjo į kairę. Pamatęs primityviuosius ginklus jau žinojo, kur yra.

Iš už kampo pažvelgė į vestibiulį.

Pareigūnas stovėjo prie skelbimų lentos, už trisdešimties žingsnių nuo registracijos stalo.

Ginkluotas apsaugininkas stovėjo arčiau išėjimo. Kai pasilenkė nuvalyti dėmės ant bato noselės, girgžtelėjo ginklo dėklas.

Jei teks, su šituo pirmu reikės susidoroti. Dolarhaidas užkišo ginklą už diržo, užsisegė švarką. Nuėjo per vestibiulį, nusisegėdamas leidimą.

Išgirdęs žingsnius, pareigūnas atsisuko.

– Ačiū, – pasakė Dolarhaidas. Laikė leidimą už kraštų, tada numetė ant stalo.

Apsaugininkas linktelėjo.

– Gal pats galėtumėte įkišti leidimą į automatą?

Ant registratūros stalo suskambo telefonas.

Nuo stiklinio paviršiaus buvo taip sunku sugriebti leidimą.

Telefonas vėl sučirškė. Greičiau.

Dolarhaidas sučiupo leidimą, perbraukė per automatą. Iš kuprinių krūvos pastvėrė gitaros dėklą.

Apsaugininkas ėjo prie telefono.

Dabar pro duris, greitai į botanikos sodą. Pasiruošė apsisukti ir šauti vos išgirdęs persekiotojus.

Sode pasuko į kairę. Įlindęs į nedidelį tarpą tarp stoginės ir gyvatvorės, atidarė gitaros dėklą, išsitraukė teniso raketę, kamuoliuką, rankšluostį, sulankstytą pirkinių maišą ir didelę lapinių salierų gniūžtę.

Nusiplėšęs švarką ir marškinius, net sagos išlakstė, išnėrė iš kelnių. Apačioje dėvėjo Bruklino koledžo marškinėlius ir pašiltintas kelnes. Knygas ir drabužius sugrūdo į pirkinių krepšį, ant viršaus padėjo ginklus. Uždengė salierais. Nušluostęs dėklą ir rankenėles, pakišo po gyvatvore.

Kirsdamas kampą per botanikos sodą į Prospekto parką su rankšluosčiu ant kaklo išėjo į *Empaie* bulvarą. Priešais risnojo bėgikai. Sekdamas paskui išgirdo prakaukiant pirmą policijos automobilį. Nė vienas bėgikas nekreipė dėmesio. Dolarhaidas – taip pat.

Kaitaliodamas bėgimą ir ėjimą, nešėsi pirkinių krepšį, mušinėjo rakete teniso kamuoliuką. Kaip žmogus, vėstantis po sunkios treniruotės ir pakeliui į namus dar užšokęs į daržovių krautuvėlę.

Prisivertė sulėtinti: negalima bėgti pilnu skrandžiu. Dabar galėjo pasirinkti ėjimo tempą.

Dabar bet ką galėjo pasirinkti.

42 SKYRIUS

Greihamas nuleido teismo salės žaliuzes. Krofordas, sėdėdamas paskutinėje prisiekusiųjų ložės eilėje, kramsnojo žemės riešutus.

– Turi atiduoti aprašymą vėliausiai šią popietę, – pasakė Krofordas. – Pasakei – antradienį. Šiandien antradienis.

– Pabaigsiu. Pirmiausiai noriu peržiūrėti šitą.

Greihamas atplėšė skubiu paštu iš Bairono Metkalfo gautą paketą ir iškratė turinį – dvi dulkėtos mėgėjiško filmo ritės, kiekviena – plastikiniame sumuštinių maišelyje.

– Ar Metkalfas kels kaltinimus Nailsui Džeikobiui?

– Tik ne už vagystę – vis tiek viską būtų paveldėję jis ir Džeikobio brolis, – atsakė Greihamas. – O dėl hašišo – nežinau. Birmingemo apygardos prokuroras trokšta kraujo.

– Gerai, – pratarė Krofordas.

Nuo teismo salės lubų nusileido ekranas, pasuktas į prisiekusiuosius. Dėl šio įrengimo prisiekusieji lengvai galėjo susipažinti su filmuotais įkalčiais.

Greihamas įdėjo juostą į projektorių.

– Dėl tų laikraščių kioskų, kuriuose Dantukų Fėja taip greitai galėjo įsigyti *Tattler* – gavau raportus iš Cincinačio, Detroito ir daugybę – iš Čikagos, – pasakė Krofordas. – Atsirado įvairiausių keistuolių.

Greihamas paleido juostą. Filmukas apie žvejybą.

Džeikobių vaikai su bambukinėmis lazdelėmis ir plūdėmis stumdėsi prie tvenkinio pakraščio.

Greihamas stengėsi negalvoti apie tai, jog dabar tie vaikai – žemėje, mažuose karsteliuose. Stengėsi galvoti tik apie tai, kaip jie žvejoja.

Kamštinė mergaitės plūdė truktelėjo ir paniro. Užkibo.

Krofordas traškino riešutus.

– Indianapolis kaišo mums pagalius į ratus. Stabdo ir kioskų apklausą, ir *Servco Supreme* degalinių patikrą, – pasakė.

– Tai nori žiūrėti ar ne? – paklausė Greihamas.

Krofordas nutilo ir likusias dvi filmo minutes iškentė neprataręs nė žodžio. Tada pasakė:

– Neįtikėtina, pagavo ešerį. Dabar apie portretą...

– Džekai, buvai Birmingeme iš karto po įvykio. Aš nuvažiavau tik po mėnesio. Matei namą, kol tebebuvo jų namas – aš jau nebemačiau. Namas išdraskytas ir pertvarkytas. Dabar, dėl Dievo meilės, leisk pasižiūrėti į šiuos žmones, ir užbaigsiu aprašymą.

Greihamas paleido antrą juostą.

Teismo salės ekrane pasirodė gimtadienio vakarėlis. Džeikobiai sėdėjo aplink padengtą stalą. Dainavo.

Greihamas perskaitė iš lūpų: „Suu gimiiimo diena".

Kamera nukrypo į vienuolikmetį Donaldą Džeikobį, sėdintį stalo gale, priešais tortą. Akyse atsispindėjo žvakutės.

Vienoje stalo pusėje, greta, sėdėjo broliukas ir sesutė, žiūrėdami, kaip vyresnėlis pučia žvakutes.

Greihamas pasimuistė kėdėje.

Ponia Džeikobi palinko į priekį. Bangavo tamsūs plaukai. Moteris pačiupo katę ir numetė nuo stalo.

Dabar ponia Džeikobi įteikė sūnui didžiulį voką su ilgu karančiu kaspinu. Donaldas Džeikobis atplėšė voką ir išėmė didelį gimtadienio atviruką su užrašu: „Su gimtadieniu – sek paskui kaspiną".

Sekdama eiseną į virtuvę, kamera šokčiojo. Durys, užkabintos kabliuku. Laipteliais žemyn į rūsį. Donaldas pirmas, paskui – visi kiti, žemyn paskui kaspiną. Kaspino galas aprištas aplink dešimties bėgių dviračio rankenas.

Greihamas pamąstė, kodėl šeimynykščiai neįteikė dviračio kieme.

Staigus šuolis prie kito kadro į klausimą atsakė. Dabar lauke ir aišku, jog neseniai smarkiai palijo. Kieme pilna balų. Namas atrodė kitoks. Nekilnojamojo turto agentas Gihanas po žmogžudystės pasirūpino perdažymu. Atsidarė išorinės rūsio durys, ponas Džeikobis atsargiai išnešė dviratį. Vyras pirmą kartą pasirodė juostoje. Vėjas užmetė plaukus ant plikės. Atsargiai pastatė dviratį ant žemės.

Filmas baigėsi Donaldui atsargiai sukant pirmąjį ratą.

– Sušiktai liūdnas reikalas, – pasakė Krofordas – bet jau žinojom.

Greihamas iš naujo pradėjo žiūrėti gimtadienio juostą.

Krofordas papurtė galvą ir ėmė kažką skaitinėti iš dėklo, pasišviesdamas žibintuvėliu.

Ekrane ponas Džeikobis iš rūsio išnešė dviratį. Durys pasisuko ir užsidarė. Ant durų kabojo pakabinama spyna.

Greihamas sustabdė kadrą.

– Čia. Štai kam reikėjo replių, Džekai – nukirpti šitą kabančią spyną ir įeiti pro rūsį. Kodėl žudikas neįėjo šiuo keliu?

Krofordas išjungė žibintuvėlį ir pro akinius pasižiūrėjo į ekraną.

– Kas čia?

– Žinau, jog niekšas turėjo reples – replėmis nugnybo matyti trukdančias šakeles. Kodėl jų nepanaudojo ir neįėjo pro rūsio duris?

– Nes negalėjo, – Krofordas laukė, suktai šypsodamasis. Mėgdavo nustebinti sutrikusius žmones.

– Ar bandė? Paliko žymę? Nemačiau šitų durų. Kai nuvažiavau, Gihanas jau buvo įdėjęs plienines, su įleidžiamomis spynomis.

Krofordas pravėrė burną:

– Darai *prielaidą*, kad Gihanas pakeitė duris. Ne Gihanas. Plieninės durys ten jau buvo nužudymo naktį. Džeikobis privalėjo tokias įsidėti. Juk jis – vaikinas iš Detroito, dievina įleidžiamas spynas.

– Kada Džeikobiai įsistatė naujas duris?

– Nežinau. Akivaizdu, jog po vaiko gimtadienio. Data turėtų būti skrodimo protokole, jei atsinešei.

– Donaldo gimtadienis buvo balandžio keturioliktą, pirmadienį, – pasakė Greihamas, neatitraukdamas akių nuo ekrano, parėmęs smakrą ranka. – Noriu sužinoti, kada Džeikobiai pasikeitė duris.

Krofordo kakta susiraukšlėjo. Supratus ryšį, vėl išsitiesino.

– Manai, jog Dantukų Fėja nusižiūrėjo Džeikobių namą kol ten tebebuvo senosios durys su pakabinama spyna, – pasakė.

– Juk atsinešė reples. Kaip kur nors įsilaužtum su replėmis? – pradėjo Greihamas. – Perkirpdamas kabančią spyną, grotas ar grandinę. Džeikobių name nebuvo jokių grotų ir grandinių, tiesa?

– Taip.

– Taigi Dantukų Fėja atėjo tikėdamasis rasti pakabinamą spyną. Tokios replės pakankamai sunkios ir ilgos. Niekšas keliavo dieną. Nuo ten, kur pastatė automobilį, iki Džeikobių namo turėjo sukarti nemažą kelio galą. Ir buvo pasiruošęs greitai sprukti, jeigu kas nors nepavyktų. Tikrai nesineštų replių, jei nebūtų tikras, jog reikės. Dantukų Fėja tikėjosi rasti pakabinamą spyną.

– Manai, jog šią vietą žudikas pasirinko dar prieš Džeikobiams pasikeičiant duris? Tada susiruošia į kelią, laukia miške...

– Šios namo pusės iš miško nematyti.

Krofordas linktelėjo.

– Laukia miške. Žmonės suminga, tada galvažudys atslenka su replėmis ir randa naujas duris su įleistomis spynomis.

– Taigi randa naujas duris. Puikiai pasiruošė, o dabar viskas šuniui ant uodegos, – Greihamas išskečia rankas. – Dantukų Fėja iš tiesų sutrinka, susinervina, nekantrauja patekti į vidų. Todėl

elgiasi karštakošiškai, triukšmingai laužiasi pro užpakalines duris. Tai nepatogus įsilaužimo būdas – žudikas prižadina Džeikobį ir turi nudėti vyruką ant laiptų. Nepritinka Drakonui. Drakonas nesirenka blogo kelio. Drakonas atsargus ir nepalieka pėdsakų. Todėl, prieš patekdamas pas Lidsus, puikiai pasiruošė.

– Gerai, viskas puiku, – sutiko Krofordas. – Jei sužinosime, kada Džeikobiai pasikeitė duris, galbūt nustatysime intervalą tarp pasirinkimo ir nužudymo laiko. Bent jau *trumpiausią* prabėgusį laiką. Atrodo, verta sužinoti. Bent jau žinosime, kuriuo laikotarpiu tikrinti atvykėlius į Birmingemą. Reikės vėl pereiti automobilių nuomos punktus. Šį kartą ieškosime ir furgono. Persimesiu žodeliu su Birmingemo komisariatu.

Krofordo žodeliai, matyt, buvo svarūs: lygiai per keturiasdešimt minučių Birmingemo FTB agentas, vilkdamas iš paskos nekilnojamojo turto agentą Gihaną, susišūkavo su statybininkais, kaip tik keliančiais gegnes naujo namo stogui. Iš šių sužinota informacija radijo bangomis buvo perduota į Čikagą.

– Paskutiniąją balandžio savaitę, – pasakė Krofordas, padėdamas ragelį. – Štai kada Džeikobiai pasikeitė duris. Dieve mano, prieš du mėnesius iki žudynių. Kodėl niekšas aukas pasirinko net prieš du mėnesius?

– Nežinau, bet galiu prisiekti, jog ponią Džeikobs, arba visą šeimą matė prieš apžiūrėdamas namą. Jeigu neatsekė iš Detroito, pastebėjo ponią Džeikobs kažkada nuo balandžio dešimtos, kai šeima atsikraustė į Birmingemą, iki to mėnesio galo, kai pasikeitė duris. Kažkuriuo metu tuo laikotarpiu Dantukų Fėja buvo Birmingeme. Ar nuomos punktai paskambins tiesiog čia?

– Farai irgi, – atsakė Krofordas. – Paaiškink štai ką: iš kur galvažudys žinojo, jog iš rūsio yra durys į namo vidų? Juk šito tikėtis gali nebent Pietuose.

– Be jokios abejonės, matė namo vidų.

– Ar tavo draugužis Metkalfas turi Džeikobių banko ataskaitas?

– Esu tikras, turi.

– Pažiūrėkime, kokioms tarnyboms Džeikobiai mokėjo nuo balandžio dešimtos iki mėnesio galo. Žinau, jog patikrintos maždaug dvi savaitės prieš žmogžudystę. Galbūt mes patikrinome per trumpą laikotarpį? Taip pat ir Lidsų.

– Visą laiką manėme, jog Lidsų namą Dantukų Fėja apžiūrėjo iš lauko, – pasakė Greihamas. – Bet nuo skersgatvio nematyti stiklinių virtuvės durų. Duris užstoja pinučių veranda. O žudikas bu-

vo pasiruošęs stiklo rėžtuką. Per tris paskutiniuosius mėnesius Lidsai nekvietė jokių paslaugų tarnybų.

– Jeigu Dantukų Fėja rinkosi taip iš anksto, tai gal patikrinome nepakankamai. Dabar patikrinsim. O dėl Lidsų, tai gal, kai jis buvo skersgatvyje dvi dienos prieš žmogžudystę, neva tai tikrinti skaitiklių, gal matė juos, įeinančius į namą. Gal galėjo pasižiūrėti vidun, kol buvo atviros verandos durys.

– Ne, tos durys – ne vienoje linijoje, prisimeni? Pasižiūrėk.

Greihamas į kino projektorių įdėjo Lidsų juostą.

Pilkasis Lidsų Skotis pastato ausis ir skuodžia prie virtuvės durų. Valeri Lids su vaikais įeina, pirkinių krepšiais nešini. Pro duris matyti tik pinučiai.

– Gerai, manai, jog Metkalfas turėtų užsiimti balandžio mėnesio banko ataskaitomis? Reikia atsižvelgti į bet kokią iškvietimo tarnybą ar prekeivį, išnešiojantį prekes po namus. Ne – pasirūpinsiu tuo, kol baigsi portretą. Ar prisimeni Metkalfo numerį?

Išvydęs Lidsus, Greihamas susimąstė. Išsiblaškęs padiktavo Krofordui Metkalfo numerio skaičius.

Kol Krofordas skambino iš prisiekusiųjų kambarėlio, Greihamas vėl ėmė peržiūrinėti juostas.

Pirmiausia – Lidsų.

Štai Lidsų šuo. Be antkaklio, kaimynystėje pilna šunų, bet Drakonas žinojo, kuris – Lidsų.

Štai Valeri Lids. Nuo moters žvilgsnio Greihamui suspurdėjo širdis. Už nugaros durys, taip lengvai įveikiamas didžiulis stiklo lakštas. Teismo salės ekrane žaidžia vaikai.

Greihamas niekada nesijautė toks artimas Džeikobiams. O Lidsų juosta vėl sukrėtė. Trikdė, jog apie Džeikobius visą laiką galvojo tik kaip apie kreidos kontūrus ant kruvinų grindų.

Štai Džeikobių vaikai, susispietę aplink stalo kampą, akelėse žybsi gimtadienio žvakučių atspindžiai.

Akimirkai Greihamas išvydo žvakės vaško dėmę ant Džeikobių spintelės prie lovos, kraujo dėmes aplink Lidsų miegamojo kampą. Kažkas...

Grįžo Krofordas.

– Metkalfas prašė tavęs paklausti...

– *Nekalbėk su manim!*

Krofordas neįsižeidė. Ramiai laukė. Mažos akutės susiaurėjo ir nušvito.

Filmas tęsėsi, šviesos ir šešėliai žaidė ant Greihamo veido.

Štai Džeikobių katė. Drakonas žinojo, jog tai – Džeikobių katė.

Štai vidinės durys į rūsį.

Štai lauko durys į rūsį, su pakabinama spyna. Drakonas atsinešė reples.

Filmas pasibaigė. Galų gale visai nusisuko nuo ritės, o galas vis sukosi ir sukosi.

Viskas, ką Drakonui reikėjo žinoti, buvo juostose.

Juostos nebuvo rodomos viešai, nebuvo jokių kino klubų, kino festi...

Greihamas pažvelgė į paprastą žalią dėžutę, kurioje gulėjo Lidsų juosta. Ant dėžutės buvo pavardė ir adresas. Ir *Geitvėjaus* filmų laboratorija, Sent Luisas, Misuris, 63102.

Mintyse atgamino „Sent Luisas". Taip, kaip galėdavo atgaminti bet kokį kada nors matytą telefono numerį. Ką žinau apie Sent Luisą? Tai viena tų vietų, kuriose jau pirmadienio vakarą buvo galima įsigyti *Tattler*, tą pačią dieną, kai jis buvo išspausdintas – dieną prieš Laundso pagrobimą.

– Po paraliais, – pratarė Greihamas, – o, Dieve.

Susiėmė rankomis už galvos, tarsi saugodamas, jog mintys neišsisklaidytų.

– Ar Metkalfas vis dar prie telefono?

Krofordas ištiesė jam ragelį.

– Baironai, tai Greihamas. Klausykit, ar tos Džeikobių juostos, kur atsiuntėt, ar nebuvo kokiose nors dėžutėse?.. Žinoma, suprantu, jog būtumėt atsiuntęs. Man reikia pagalbos. Ar turite kur nors netoliese Džeikobių banko ataskaitas? Puiku, noriu sužinoti, kur Džeikobiai ryškindavo juostas. Galbūt parduotuvė ataskaitas atsiųsdavo. Jei nėra jokių čekių iš vaistinių ar fotoprekių parduotuvių, vis tiek turime surasti, kur tai darė. Tai labai skubu, Baironai. Pasakysiu, jog tai vienintelis pirmas tikras kabliukas. Birmingemo FTB dabar pradės tikrinti parduotuves. Jei ką surasit, praneškit tiesiai jiems, o po to mums. Padarysit? Nuostabu. Ką? *Ne*, aš *nesupažindinsiu* jūsų su saldžialūpe.

Birmingemo FTB skyriaus darbuotojai patikrino keturias fotoprekių parduotuves, kol surado tą, kurioje apsipirkinėdavo Džeikobiai. Savininkas pasakė, jog visų klientų juostos siunčiamos ryškinti į tą pačią vietą.

Krofordas jau buvo peržiūrėjęs juostą dvylika kartų, kai vėl paskambino iš Birmingemo. Išklausė pranešimą.

Neįprastai ceremoningai ištiesė ranką Greihamui ir pratarė:

– *Geitvėjuje.*

43 SKYRIUS

Krofordas plastikinėje stiklinaitėje maišė *Alka-Seltzerį*, kai pro 727 lainerio garsiakalbį pasigirdo stiuardesės balsas:

– Keleivi Krofordai!

Kol rangėsi iš atlenkiamos sėdynės, stiuardesė priėjo artyn.

– Pone Krofordai, gal galėtumėte ateiti į lakūnų kabiną?

Krofordo nebuvo keturias minutes. Grįžęs įslydo į sėdynę greta Greihamo.

– Šiandien Dantukų Fėja pabuvojo Niujorke.

Greihamas suvirpėjo ir sukando dantis.

– Ne. Tik Bruklino muziejuje stuktelėjo porai moterų per galvas ir, įsiklausyk, *suvalgė* piešinį.

– Suvalgė?

– Suvalgė. Meno padalinys Niujorke pašėlo, kai pamatė, ką jis suvalgė. Bet rado du dalinius atspaudus ant jam išduoto leidimo ir iš karto išsiuntė Praisui. Kai Praisas atspaudus sudėjo ekrane, neįsivaizduoji, kokia sėkmė. Žinoma, neidentifikuoti, bet tai to paties nykščio atspaudai, kaip ir ant Lidsų vaiko akies.

– Niujorkas, – pratarė Greihamas.

– Nieko daugiau, tiesiog Dantukų Fėja šiandien buvo Niujorke. Jis vis dar gali darbuotis *Geitvėjuje*. Jei tikrai buvo Niujorke, tai šiandien nebuvo darbe. Gerokai palengvina užduotį.

– O ką surijo?

– Tai buvo piešinys, pavadintas *Didysis Raudonasis Drakonas ir moteris, apsisiautusi saule.* Sakė, kad Viljamo Bleiko.

– O moterys?

– Stuktelėjo vėzdu. Jaunesnioji vis dar stebima ligoninėje. Vyresniajai – keturios siūlės. Vidutinis sutrenkimas.

– Ar galėjo jį apibūdinti?

– Jaunesnioji galėjo. Santūrus, augalotas, tamsiais plaukais ir ūsiukais, ko gera – perukas. Apsaugininkas prie durų tą patį pakartojo. Vyresnioji neatsimena nieko – žmogėnas galėjo būti nors ir su triušio kostiumu.

– Bet jis nieko nenužudė.

– Keista, – pritarė Krofordas. – Būtų buvę daug patogiau abiem moterimis atsikratyti. Ne tik turėtų pakankamai laiko pasprukti, bet ir nebūtų jokių išvaizdos aprašymų. Elgesio tyrėjai paskambino Blumui į ligoninę. Žinai, ką pasakė? Blumas mano, kad galbūt jis mėgina liautis.

44 SKYRIUS

Lėktuvas palengva ėmė leistis. Po juodais sparnais iš lėto slydo Sent Luiso šviesos. Kojomis pajuto lengvą stuktelėjimą – išleido važiuoklę.

Dolarhaidas lėtai pasukiojo galvą – pamankštino aptirpusį galingą sprandą.

Grįžta namo.

Smarkiai rizikavo ir laimėjo. Prizas – galimybė rinktis. Gali pasirinkti palikti Rebą Maklein gyvą. Gali rinktis pokalbius su ja, gali rinktis stulbinantį ir nekaltą merginos šėlsmą lovoje.

Nebereikia bijoti namo. Dabar Drakonas – jo pilve. Dolarhaidas gali įžengti į namus, nueiti prie kabančios ant sienos Drakono kopijos ir, jei tik panorės, netgi sužiaumoti.

Nebeturi jaudintis dėl bundančios *meilės* Rebai. Jei pajus *meilę* Rebai, Drakonui mestels Šermanus, grįš pas Rebą ramus, lengvas ir gerai pasilinksmins.

Iš oro uosto paskambino Rebai į namus. Niekas neatsiliepė. Pabandė į *Bederio chemiją*. Užimta. Mąstė apie Rebą, einančią po darbo į autobuso stotelę, baksnojančią baltąja lazdele, persimetusią per petį apsiaustą.

Vakare eismas nebuvo intensyvus. Į laboratoriją nuvažiavo mažiau nei per penkiolika minučių.

Autobusų stotelėje nieko nebuvo. Sustojo gatvėje greta *Bederio chemijos*, prie arčiausiai tamsiųjų kambarių esančio įėjimo. Norėjo pasakyti Rebai, jog yra čia, jog laukia, kol ji baigs darbus, kad parveš namo. Didžiavosi nauja galimybe rinktis. Norėjo ja naudotis.

Kol lauks, gali iš savo laboratorijos pasiimti keletą daiktų.

Bederio chemijoje švietė tik keletas langų.

Rebos tamsusis kambarys buvo užrakintas. Šviesėlė virš durų nebuvo nė žalia, nė raudona. Nedegė. Dolarhaidas paspaudė skambutį. Jokio atsako.

Gal Maklein paliko žinutę jo kabinete?

Koridoriuje išgirdo žingsnius.

Pro tamsiuosius kambarius nesidairydamas praėjo *Bederio* valdytojas Deindridžas. Žengė greitai, po pažastimi nešdamas nemažą šūsnį asmens bylų.

Dolarhaido kaktoje susimetė nedidelė raukšlelė.

Deindridžas jau buvo perkirtęs pusę stovėjimo aikštelės. Ėjo link *Geitvėjaus* pastato. Dolarhaidas išėjo iš *Bederio* paskui jį.

Aikštelėje stovėjo pora furgonų ir tuzinas lengvųjų automobilių. Šitas *Biuikas* priklausė Fiskui, *Geitvėjaus* personalo direktoriui. Ką visi čia veikia?

Geitvėjuje nebuvo naktinės pamainos. Didžioji pastato dalis skendėjo tamsoje. Eidamas savo kabineto link Dolarhaidas orientavosi pagal raudoną išėjimo lemputę koridoriuje.

Šviesos plieskė tik už matinių stiklinių personalo skyriaus durų. Dolarhaidas girdėjo balsus. Išskyrė Deindridžo ir Fisko.

Pasigirdo artėjantys moters žingsniai. Priešais Dolarhaidą iš už kampo į koridorių pasuko Fisko sekretorė. Virš plaukų suktukų ryšėjo skarelę, iš buhalterijos nešėsi sąskaitų knygas. Skubėjo. Knygos buvo sunkios, jų daug. Į Fisko kabineto duris pabaksnojo koja.

Duris atidarė Vilas Greihamas.

Dolarhaidas sustingo tamsiame koridoriuje. Ginklą paliko furgone.

Kabineto durys vėl užsidarė.

Dolarhaidas skuodė, sportbačiai slydo lygiomis grindimis. Prispaudęs veidą prie stiklinių išėjimo durų, nužvelgė stovėjimo aikštelę. Kažkas judėjo, pasišviesdamas žibintuvėliu. Kažkoks žmogus vaikščiojo aplink vieną tiekimo furgoną ir švietė žibintuvėliu. Kažkas pliaukštelėjo. Žmogus barstė šoninį veidrodėlį, ieškodamas pirštų atspaudų.

Už Dolarhaido, kažkur koridoriuje, pasigirdo žingsniai. *Traukis nuo durų.* Spruko už kampo ir žemyn laiptais į rūsį, į katilinės patalpą priešingoje pastato pusėje.

Pasilipęs ant suolelio galėjo pasiekti aukštai esančius langus, atsiveriančius prie pat žemės, už krūmokšnių. Persisvėrė per palangę ir nuropojo pakrūmėm, pasiruošęs bėgti arba kautis.

Šioje pastato pusėje niekas nejudėjo. Dolarhaidas atsistojo, įsikišo ranką į kišenę ir nužingsniavo per gatvę. Ten, kur šaligatvis buvo tamsus, bėgo, pro šalį riedant automobiliams ėjo. Apsuko didelį lankstą aplink *Geitvėjų* ir *Bederio chemiją.*

Jo furgonas vis dar stovėjo prie šaligatvio krašto greta *Bederio chemijos.* Vieta gana atvira, pasalos neturėtų būti. Puiku. Perskuodęs per gatvę, įšoko į automobilį ir griebė lagaminėlį.

Apkaba pilna. Įstūmė šovinį į lizdą ir padėjo pistoletą ant prietaisų skydo, pridengęs marškinėliais.

Lėtai nuvažiavo – kad tik neužstrigus degant raudonai – lėtai pasuko už kampo ir įsiliejo į negausų automobilių srautą.

Privalėjo galvoti. Galvoti buvo sunku.

Šitai turėtų būti dėl juostų. Greihamas kažkaip suprato apie juostas. Greihamas žinojo – *kur.* Bet nežinojo – *kas.* Jei būtų žinojęs, argi būtų reikėję personalo bylų? Bet kam reikalingos buhalterijos knygos? Dėl išeiginių, štai dėl ko. Sulyginti išeigines su dienomis, kai smogė Drakonas. Ne, tai buvo šeštadieniais, išskyrus Laundsą. Laisvadieniai prieš tuos šeštadienius, štai ko ieškos. Na ir sėkmės – už viršvalandžius duodamų laisvadienių vadovybė nežymi.

Dolarhaidas lėtai važiavo Lindbergo prospektu, pamąstymus palydėdamas energingais rankų mostais..

Farai ieško pirštų atspaudų. Bet jis nepaliko pirštų atspaudų, galbūt tik ant plastikinio leidimo Bruklino muziejuje. Skubėdamas griebė bet kaip, nors iš pradžių laikė tik už kraštelių.

Argi farai turi atspaudų? Kam ieškoti atspaudų, jei neturi su kuo jų palyginti?

Ieškojo atspaudų ant furgono. Neturėjo laiko pasižiūrėti, ar farus domino ir lengvieji automobiliai.

Furgonas. Su furgonu atvežė prie vežimėlio pririštą Laundsą – štai už ko anie užsikabino. O gal kas nors Čikagoje pastebėjo furgoną? *Geitvėjuje* buvo daugybė furgonų – tiek tarnybinių, tiek asmeninių.

Ne, Greihamas tiesiog žino, jog Drakonas turi furgoną. Greihamas žino dėl to, kad žino. Greihamas žino. Greihamas žino. Tas kalės vaikas – tikras monstras.

Rytoj turės visų *Geitvėjaus* ir *Bederio* darbuotojų atspaudus. Jei nesuseks jo šį vakarą, suseks rytoj. Dabar privalės amžinai slapstytis. Jo *veidą* iškabins kiekvienoje paieškos lentoje, kiekviename pašte, kiekvienoje policijos nuovadoje. Viskas byra į gabalus. Prieš farus jis buvo niekingas ir menkas.

Reba, – ištarė garsiai. Dabar Reba nebegalėjo išgelbėti. Farai artinosi, o jis tebuvo niekingas kiškial...

– DABAR GAILIESI, KAD IŠDAVEI MANE?

Drakonas suriaumojo kažkur iš gilumos, iš vidurių, kur buvo sumaitotas paveikslas.

– Neišdaviau. Tik norėjau pasirinkti. Vadinai mane...

– DUOK MAN, KO NORIU, IR IŠGELBĖSIU TAVE.

– Ne. Pabėgsiu.

– DUOK MAN, KO NORIU, IR IŠGIRSI GREIHAMO STUBURO TRAKŠTELĖJIMĄ.

– Ne.

– AŠ SUŽAVĖTAS TUO, KĄ ŠIANDIEN PADAREI. DABAR MES DAR ARTIMESNI. VĖL GALIME BŪTI *VIENIS.* AR JAUTI MANE VIDUJE? JAUTI, ARGI NE?

– Taip.

– IR ŽINAI, JOG GALIU TAVE IŠGELBĖTI. JUK ŽINAI, JOG JIE TAVE ĮKIŠ Į DAUG BLOGESNĘ VIETĄ, NEI PAS BROLELĮ BADĮ. DUOK MAN, KO NORIU, IR BŪSI LAISVAS.

– Ne.

– TAVE NUŽUDYS. TEBŪSI MĖSGALIS ANT ŽEMĖS.

– Ne.

– KAI TAVĘS NEBELIKS, JI DULKINSIS SU KITAIS, JI...

– Ne! Užsičiaupk.

– SULĖTINK, IR TAIP NEBEKALBĖSIU.

Dolarhaidas patraukė pėdą nuo akseleratoriaus.

– DABAR GERAI. DUOK MAN, KO NORIU, IR NIEKO NEATSITIKS. DUOK, IR VISADA LEISIU TAU RINKTIS, GALĖSI VISADA RINKTIS, PUIKIAI KALBĖSI, NORIU, KAD PUIKIAI KALBĖTUM, LĖČIAU, VISKAS GERAI, MATAI REMONTO DIRBTUVES? PASUK TENAI, NORIU SU TAVIM PASIKALBĖTI...

45 SKYRIUS

Greihamas išėjo iš kabineto, kad koridoriaus prietemoje pailsėtų akys. Buvo sudirgęs, nepatenkintas. Viskas truko per ilgai.

Krofordas tris šimtus aštuoniasdešimt *Geitvėjaus* ir *Bederio* tarnautojų tikrino taip greitai, kaip tik įmanoma – jautėsi, jog žmogus patyręs – bet laikas slinko ir paslaptį išlaikyti darėsi vis sunkiau.

Darbo grupę *Geitvėjuje* Krofordas sumažino iki minimumo. („Norime žudiką surasti, o ne išgąsdinti, – pasakė darbuotojams Krofordas. – Jei pavyks šią naktį, galėsime sulaikyti ne laboratorijoje, galbūt namuose arba stovėjimo aikštelėje.")

Bendradarbiavo ir Sent Luiso policijos departamentas. Leitenantas Fogelis ir vienas seržantas iš Žmogžudysčių tyrimo skyriaus skubiai atvyko automobiliais be skiriamųjų ženklų. Atsivežė fakso aparatą.

Prijungtas prie *Geitvėjaus* telefono, faksas per kelias minutes persiuntė duomenis apie darbuotojus tiek FTB Identifikavimo skyriui, tiek Misurio transporto departamentui.

Vašingtone pavardės turėjo būti patikrintos tiek kriminalinėje, tiek civilinėje pirštų atspaudų kartotekoje. Kad darbas paspartėtų, *Bederio* darbuotojų, dirbančių su slapta informacija ir jau patikrintų saugumo, pavardės buvo atmestos.

Transporto departamentas turėjo surasti furgonų savininkus.

Į darbą buvo įtraukti tik keturi tarnautojai – personalo direktorius Fiskas, jo sekretorė, Deindridžas iš *Bederio chemijos* ir *Geitvėjaus* vyriausiasis buhalteris.

Į šį naktinį susirinkimą darbuotojai buvo sukviesti ne telefonais. Agentai vyko į namus ir asmeniškai paaiškindavo reikalą. („Atidžiai stebėkite, prieš paaiškindami, ko norite, – pasakė Krofordas. – O po to neleiskite prieiti prie telefono. Tokios rūšies naujienos greitai pasklinda.")

Pareigūnai tikėjosi greitai atsekti pagal dantis. Tačiau nė vienas darbuotojas tokio sąkandžio neatpažino.

Greihamas žvelgė į ilgą, tik raudonos išėjimo lempelės teapšviestą koridorių. Jautė, jog neklysta.

Ką dar galėtų nuveikti šiąnakt?

Krofordas pasirūpino, kad moteris iš Bruklino muziejaus – panelė Harper – būtų atskraidinta, vos tik daktarai leis keliauti. Galbūt net ateinantį rytą. Sent Luiso policijos departamentas turi puikų sekimo furgoną. Sėdėdama jame, moteris galės stebėti visus atvykstančius darbuotojus.

Jei nenutvers žudiko šią naktį, visi operacijos pėdsakai turės būti panaikinti prieš *Geitvėjuje* prasidedant darbo dienai. Greihamas neturėjo vilčių – pasisektų, jei galėtų padirbėti bent dieną prieš laboratorijoje pasklindant gandams. Drakonas labai įtarus. Jis išskris.

46 SKYRIUS

Vėlyva vakarienė su Ralfu Mendžiu, atrodo, pavyko. Reba Maklein žinojo, jog kažkuriuo metu turės pasiaiškinti, be to, nemėgo, kai reikalai likdavo neišspręsti.

Tiesą sakant, moteris galvojo, kad Mendis susipras, kai ji užsispyrė, jog kiekvienas mokės už save.

Pasakė automobilyje, Ralfui vežant ją namo. Kad tai nieko nereiškia, kad puikiai praleido laiką, kad norėtų likti draugais, bet šiuo metu susitikinėja su kai kuo kitu.

Ko gera, truputį įskaudino, bet žinojo, jog jam šiek tiek ir palengvėjo. „Galų gale, – pagalvojo Reba, – vyriškis laikėsi puikiai“.

Palydėjo iki durų, nepasisiūlė užeiti. Paprašė atsisveikinimo bučinio, Reba maloniai sutiko. Atidarė duris, atidavė raktus. Palaukė, kol Reba įėjo, uždarė duris ir užsirakino.

Ralfui apsisukus, Dolarhaidas šovė jam į gerklę, po to du kartus į krūtinę. Trys šūviai iš pistoleto su duslintuvu. Ne ką garsiau, negu motorolerio burzgimas.

Dolarhaidas lengvai nuvilko Mendžio kūną ir paliko gulėti tarp krūmų ir gatvės.

Matant Rebos ir Mendžio bučinį Dolarhaidą pervėrė aštrus skausmas, bet greitai palengvėjo.

Jis tiesiog atrodė kaip Fransis Dolarhaidas. Ir kalbėjo jo balsu – Drakonas puikus aktorius.

Puikiai vaidino Dolarhaidą.

Reba prausėsi veidą, kai išgirdo durų skambutį. Kol nuėjo, skambutis suskambėjo keturis kartus. Ji palietė grandinėlę, bet dar nenuėmė.

– Kas čia?

– Fransis Dolarhaidas.

Ji pravėrė duris. Paliko tik grandinėlę.

– Pasakyk dar kartą.

– Dolarhaidas. Tai aš.

Žinojo. Nuėmė grandinėlę.

Reba nemėgo staigmenų.

– Maniau, sakei, jog paskambinsi, Di.

– Turėjau. Bet tai ypatingas atvejis, tikrai, – pasakė, žengdamas vidun ir išsitraukdamas chloroformu sumirkytą audeklą.

Gatvėje buvo tuščia. Dauguma namų – tamsūs. Nešdamas ją į furgoną matė iš krūmokšnių kyšančias Ralfo Mendžio pėdas. Juo Dolarhaidas nebesirūpino.

Reba pabudo važiuojant. Gulėjo ant šono, skruostu jautė dulkėtą furgono kilimėlį, ausyse garsiai zvimbė perdavimo svirtis.

Pamėgino rankomis paliesti veidą. Nuo judesio sugėlė krūtinę. Rankos buvo surištos.

Palietė rankas veidu. Jos buvo supančiotos nuo alkūnių iki riešų kažkuo minkštu, tarsi audeklo juostelėmis. Taip pat nuo kelių iki čiurnų buvo apibintuotos ir kojos. Kažkas spaudė burną.

Kas... kas?.. prie durų buvo Di, o tada... Ji prisiminė, jog mėgino pasukti veidą ir milžinišką trukdančią jėgą. O, Dieve... kas tai buvo?.. Prie durų buvo Di, po to nupurtė kažkas šaltas, ji stengėsi nusukti veidą, bet galvą spaudė baisinga jėga.

Dabar Reba buvo Di furgone. Atpažino variklio gausmą. Furgonui riedant jos baimė augo. Instinktas kuždėjo išlikti ramiai, bet gerklę graužė garai, benzinas ir chloroformas. Moteris pro kamšalą sužiaukčiojo.

Pasigirdo Di balsas:

– Pakentėk, ilgai netruks.

Pajuto posūkį. Dabar važiavo žvyrkeliu, akmenukai daužėsi į taukšą ir dugną.

Jis išprotėjo. Puiku. Taip ir yra: jis – beprotis.

„Beprotis“ – kaip baisiai tas žodis skamba.

Kas atsitiko? Ralfas Mendis. Di pamatė ją su Ralfu Mendžiu prie namų. Tai ir įsiutino Di.

Jėzau Kristau, reikia būti pasiruošusiai. Kartą Reikerio Institute Rebą norėjo sučiupti vyriškis. Bet ji tupėjo ramiai kaip pelytė ir tas nesugebėjo jos rasti. Tiesa, anas taip pat buvo aklas. O šitas velniškai gerai mato. Būk pasiruošusi. Būk pasiruošusi kalbėti. Dieve, Dolarhaidas gali mane nudėti net neištraukęs kamšalo iš burnos. Dieve, žudys ir net nesupras, ką sakau.

Būk pasiruošus. Būk pasiruošus ir jokių „Ką?“ Pasakyk, jog jei liausis, niekam nepasiskųsi. Nekalbėk. Būk pasyvi, kiek tik gali, jei negalėsi būti pasyvi, palauk, kol suprasi, kur jo akys.

Furgonas sustojo. Susiūbavo vyriškiui išlipus. Atsidarė šoninės durelės. Žolės ir įkaitusių padangų kvapas. Svirpliai. Dolarhaidas įlipo į furgoną.

Nelauktai sau pačiai Reba cyptelėjo pro kamšalą ir nusisuko, kai jis ją palietė.

Lengvas prisilietimas prie peties nenuramino. Nustojo inkšti gavus antausį.

Stengėsi kalbėti pro kamšalą. Ją kėlė, nešė. Dolarhaido žingsniai nuaidėjo nuožulniąja plokštuma. Dabar Reba buvo tikra, kur esanti. Di namuose. Kur? Laikrodis tiksi dešinėje. Kilimas, po to grindys. Miegamasis, kur tai darė. Vyro rankose buvo suglebusi, po nugara pajuto lovą.

Mėgino kalbėti į kamšalą. Dolarhaidas išėjo. Triukšmas kažkur kitur. Užsidarė furgono durelės. Jis atėjo. Pastatė kažką ant grindų – metalinį daiktą.

Ji užuodė benzino kvapą.

– Reba, – tai tikrai Di balsas, bet toks ramus. Toks gąsdinančiai ramus ir keistas. – Reba, nežinau, ką tau... pasakyti. Taip gerai jauti, bet nežinai, ką padariau. Suklydau, Reba. Susilpninai mane, o po to sužeidei.

Ji bandė kalbėti į kamšalą.

– Jei atrišiu ir leisiu atsisėsti, ar gerai elgsiesi? Nemėgink pabėgti. Galiu tave pagauti. Ar gerai elgsiesi?

Moteris pasuko galvą balso pusėn ir linktelėjo.

Šaltas metalas prie odos, peilio drykstelėjimas per audinį. Jos rankos buvo laisvos. Dabar kojos. Ištraukė kamšalą. Skruostai buvo drėgni.

Reba lėtai ir atsargiai atsisėdo lovoje. *Gerai nusitaikyk.*

– Di, – pradėjo, – nežinojau, jog taip smarkiai tau rūpiu. Labai džiaugiuosi, bet, žinok, šiek tiek mane įskaudinai taip pasielgdamas.

Jokio atsako. Ji žinojo, jog Di yra šalia.

– Di, ar tave įsiutino tas senas mulkis Ralfas Mendis? Ar matei jį prie mano namų. Juk taip, tiesa? Pasakiau, jog daugiau nenoriu jo matyti. Todėl, kad noriu matyti tave. Neketinu daugiau susitikti su Ralfu.

– Ralfas mirė, – pasakė Dolarhaidas. – Nemanau, jog buvo labai patenkintas.

Fantazuoja. Duok Dieve, tikiuosi, jog taip ir yra.

– Niekada neįskaudinsiu tavęs, Di. Ir niekuomet neketinau. Būkime draugai, pasimylėkime, puikiai praleiskime laiką ir pamirškime visa tai.

– Užsičiaupk, – ramiai ištarė Dolarhaidas. – Dabar aš kai ką pasakysiu. Svarbesnio dalyko nesi girdėjusi. Svarbiau už Kalno pamokslą. Svarbiau už Dešimt Dievo Įsakymų. Pagavai?

– Taip, Di, aš...

– Sakiau, užsičiaupk. Reba, Birmingeme ir Atlantoje atsitiko svarbūs įvykiai. Ar žinai, apie ką kalbu?

Ji papurtė galvą.

– Daugybę kartų pranešė per žinias. Pasikeitė dvi grupės žmonių. Lidsai. Ir Džeikobiai. Policija galvoja, jog buvo nužudyti. Ar dabar žinai?

Reba buvo bepurtanti galvą, bet staiga susivokė ir palinksėjo.

– Ar žinai, kaip pavadino *tą*, kuris aplankė tuos žmones? Gali pasakyti.

– Dantukų...

Jos veidą sugriebė ranka, užgniauždama garsą.

– Gerai pagalvok ir atsakyk teisingai.

– Tai kažkoks Drakonas. Drakonas... Raudonasis Drakonas

Dolarhaidas buvo labai arti. Jautė jo alsavimą.

– TAI AŠ ESU DRAKONAS

Išgąsdinta garso ir baisaus balso tembro moteris atsilošė ir atsitrenkė į galvūgalį.

– Drakonas nori tavęs, Reba. Ir visada norėjo. Nenorėjau tavęs Jam atiduoti. Šiandien padariau kai ką, kad Jis negalėtų tavęs turėti. Bet apsirikau.

Tai buvo Di, su Di ji galėjo kalbėti.

– Prašau, prašau, neleisk jam mane gauti. Juk nenori, prašau, ne, juk nenori – juk esu *tavo*. Pasilik mane. Aš tau patinku, žinau.

– Dar neapsisprendžiau. Galbūt negalėsiu tau padėti. Nežinau. Ketinu pažiūrėti, ar darysi viską, ką liepsiu. Ar darysi? Ar galiu tavim pasikliauti?

– Pabandysiu. Pasistengsiu. Negąsdink manęs taip labai, neištversiu.

– Kelkis, Reba. Stok šalia lovos. Ar žinai, kurioje kambario vietoje esi?

Ji linktelėjo.

– Ir žinai, kurioje namo vietoje esi? Juk slampinėjai po namą, kol miegojau, tiesa?

– Miegojai?

– Nekvailiok. Kai kartu praleidome naktį. Juk vaikščiojai po namą. Ar radai ką nors keisto? Ar paėmei tai ir kam nors parodei? Ar tu tai padarei, Reba?

– Tiesiog išėjau į lauką. Miegojai, o aš išėjau į lauką. Prisiekiu.

– Tuomet žinai, kur yra paradinės durys, tiesa?

Ji linktelėjo.

– Reba, paliesk mano krūtinę. Lėtai pridėk rankas.

Pabandyti akis?

Dolarhaido nykštys ir pirštai lengvai apglėbė moters kaklą.

– Nedaryk to, ką pagalvojai, arba spustelsiu. Tiesiog paliesk mano krūtinę. Netgi gerklę. Jauti raktą ant grandinės? Nuimk per galvą. Atsargiai... Gerai, dabar ketinu pažiūrėti, ar galiu tavimi pasitikėti. Eik tiesiai prie paradinių durų, užrakink ir atnešk raktą atgal. Pirmyn. Laukiu čia. Nemėgink bėgti. Galiu tave sugauti.

Reba Maklein laikė raktą rankoje. Grandinė daužėsi į šlaunį. Su batais orientuotis buvo sunkiau, bet nenusiavė. Padėjo laikrodžio tiksėjimas.

Kilimas, grindys, vėl kilimas. Sofos atkaltė. Suk į dešinę.

Koks geriausias pasirinkimas? Kuris? Sutikti ar pasipriešinti? Ar kiti jam pakluso? Ji giliai kvėpavo, net apsvaigo. Neapsvaik. Nemirk.

Priklausys nuo to, ar durys atviros. Kaip suprasti, kur jis stovi?

– Ar einu teisingai? – ji žinojo, jog eina teisingai.

– Dar kokie penki žingsniai. – Balsas atsklido nuo lovos. Puiku.

Veidu pajuto lauko orą. Durys buvo pusiau praviros. Atsistojo tarpdury. Įkišo raktą į spyną po rankena. Iš išorės.

Dabar. Per duris, kuo greičiau prasprūsti ir tuo pat metu pasukti raktą. Žemyn nuožulniąja plokštuma, be baltosios lazdelės, bandant prisiminti, kur stovi furgonas, bėgte. Bėgte. Į kažką – gal krūmą – dabar spiegti. Spiegti: „Pagalbos. Pagalbos. Pagalbos, pagalbos“. Bėgte žvyrkeliu. Kažkur toli – sunkvežimio signalas. Vadinasi, greitkelis – ten, greitu žingsniu, vėl bėgte, taip greit, kaip tik gali, pasisukus žolė vietoj žvyro, kaip trūksta lazdelės.

Paskui žvyrkeliu ataidi sunkūs ir greiti žingsniai. Sustojusi prisirenka pilną glėbį akmenų, palaukia, kol vyras priartėja ir ima svaidyti, taikydama į veidą. Girdi, jog akmenys į kažką atsimuša.

Rebą parbloškia smūgis į petį, didžiulė letena po smakru, aplink kaklą, spaudžianti, spaudžianti, kol ima spengti ausyse. Ji spiria, bet tik pasitempia kulkšnį, tada pamažu nurimsta.

47 SKYRIUS

Po dviejų valandų buvo sudarytas baltaodžių vyriškos lyties tarnautojų nuo dvidešimties iki penkiasdešimties, vairuojančių furgoną, sąrašas. Sąraše buvo dvidešimt šešios pavardės.

Misurio transporto departamentas nurodė ir plaukų spalvą, bet tai nebuvo skiriamasis bruožas – Drakonas galėjo dėvėti peruką.

Fisko sekretorė, panelė Trilman, padarė ir išdalino sąrašo kopijas.

Leitenantas Fogelis kaip tik ketino peržiūrėti sąrašą, kai suzvimbė pranešimų gaviklis.

Fogelis trumpai persimetė telefonu su štabu, tada pridengė ragelį delnu.

– Pone Krofordai... Džekai, toks Ralfas Mendis, baltasis, trisdešimt aštuonerių, prieš kelias minutes buvo rastas nušautas Universiteto miestelyje – tai centre, prie Vašingtono universiteto – gulėjo kieme prie namo, kuriame gyvena moteris, vardu Reba Maklein. Kaimynai sakė, jog dirba *Bederyje.* Durys užrakintos, jos nėra namuose.

– Deindridžai, – šūktelėjo Krofordas. – Ką žinote apie Rebą Maklein?

– Dirba tamsiame kambaryje. Akla. Iš kažkokio miestelio Kolorade...

– Ar pažįstate Ralfą Mendį?

– Mendį? – perklausė Deindridžas. – Rendį Mendį?

– *Ralfą* Mendį. Jis čia dirbo?

Patikrinus sąrašą pasirodė, kad ne.

– Gal sutapimas, – spėjo Fogelis.

– Galbūt, – atsakė Krofordas.

– Tikiuosi, Rebai nieko nenutiko, – pasakė panelė Trilman.

– Ar ją pažįstat?– paklausė Greihamas.

– Kalbėjausi keletą kartų.

– O ką žinote apie Mendį?

– Nepažįstu. Su Reba mačiau vienintelį vyriškį, mačiau ją lipančią į pono Dolarhaido furgoną.

– Pono Dolarhaido furgoną, panele Trilman? Kokios spalvos pono Dolarhaido furgonas?

– Leiskit pagalvoti. Tamsiai rudas, galbūt juodas.

– Kur dirba ponas Dolarhaidas? – paklausė Krofordas.

– Jis – gamybos vadovas, – atsakė Fiskas.

– O kur jo kabinetas?

– Koridoriumi į dešinę.

Krofordas atsisuko į Greihamą, bet šis jau ėjo.

Pono Dolarhaido kabinetas buvo užrakintas. Pasitarnavo remontininko visraktis.

Greihamas pasiekė jungiklį ir įjungė šviesą. Tebestovėjo tarpduryje, apžvelgdamas patalpą. Kabinetas buvo ypatingai tvarkingas. Niekur nebuvo matyti jokių asmeninių daiktų. Knygų lentynose stovėjo tik techniniai leidiniai.

Stalinė lempa stovėjo kairėje kėdės pusėje, vadinasi, Dolarhaidas buvo dešiniarankis. Reiktų rasti šito dešiniarankio kairiojo nykščio atspaudą.

– Patikrinkime bloknotą, – pasakė koridoriuje tebestovinčiam Krofordui. – Turėtų gnybtuką spausti kairiuoju nykščiu.

Ėmė raustis stalčiuose, kol Greihamui į akis krito stalinis kalendorius. Pervertė atgal prirašytus puslapius iki šeštadienio, birželio dvidešimt aštuntosios, Džeikobių nužudymo dienos.

Prieš šį savaitgalį nė ketvirtadienį, nė penktadienį kalendoriuje nebuvo jokių įrašų.

Jis pavertė pirmyn, iki paskutiniosios liepos savaitės. Ketvirtadienis ir penktadienis buvo tušti. Trečiadienį buvo pasižymėta: „Am 552, 3:45–6:15“.

Greihamas nukopijavo užrašą.

– Noriu sužinoti, kur šitas skrydis.

– Leisk man, tvarkykis čia, – pasiūlė Krofordas. Nuėjo prie telefono.

Greihamas žiūrinėjo protezų klijus apatiniame rašomojo stalo stalčiuje, kai nuo durų pašaukė Krofordas:

– Tas skrydis – į Atlantą, Vilai. Čiupkime.

48 SKYRIUS

Vanduo atvėsino Rebos veidą, nutekėjo plaukais. Galva vis dar svaigo. Nugara jautė kažką kieto, nuožulnaus. Pasuko galvą. Medis. Šaltas šlapias rankšluostis sudrėkino veidą.

– Ar jau geriau, Reba? – pasigirdo ramus Dolarhaido balsas.

Stengėsi išvengti garso.

– Aha.

– Giliai kvėpuok.

Praėjo minutė.

– Kaip manai, ar galėsi atsistoti? Pamėgink atsistoti.

Prilaikoma galėjo atsistoti. Supykino. Jis palaukė, kol spazmai praeis.

– Rampa aukštyn. Ar atsimeni, kur esi?

Linktelėjo.

– Ištrauk raktą iš durų, Reba. Eik į vidų. Dabar užrakink ir užkabink raktą man ant kaklo. Užkabink man ant kaklo. Gerai. Dabar įsitikinkim, ar tikrai užrakinai.

Reba išgirdo pasukiojamą rankeną.

– Puiku. Dabar – į miegamąjį, kelią žinai.

Suklupo, parkrito ant kelių, nuleido galvą. Dolarhaidas ją pakėlė ir padėjo nusigauti į miegamąjį.

– Sėskis į šią kėdę.

Atsisėdo.

– DABAR ATIDUOK JĄ MAN.

Reba Maklein mėgino pakilti; didžiulės letenos spaudė pečius.

– Sėdėk ramiai, arba nesuturėsiu Jo nuo tavęs, – pasakė Dolarhaidas.

Pamažu ji viską prisiminė. Di nenorėjo.

– Prašau, pamėgink, – paprašė moteris.

– Reba, man galas.

Jis vaikščiojo, kažką darė. Pasklido stiprus benzino kvapas.

– Uždėk rankas, pajusk. Negriebk, tik pajusk.

Ji pajuto kažką, panašų į plienines šnerves, maloniai glotnų viduje. Ginklo žiotys.

– Tai šautuvas, Reba. Dvylikto kalibro *magnum*. Ar žinai, kam jis skirtas?

Linktelėjo.

– Nuleisk ranką.

Šaltas vamzdis įsitaisė Rebos gerklės duobutėje.

– Reba, taip tikėjausi, jog galėsiu tavimi pasikliauti. Taip norėjau tavimi pasitikėti.

Skambėjo taip, lyg jis verktų.

– Buvo taip gera su tavim.

Dolarhaidas verkė.

– Ir man su tavim buvo gera, Di. Labai patiko. Prašau, nesužeisk manęs dabar.

– Man galas. Negaliu tavęs Jam palikti. Ar žinai, ką Jis padarys?

Dabar Dolarhaidas jau rėkė.

– Ar žinai, ką Jis padarys? Mirtinai tave sukandžios. Geriau eik su manimi.

Reba išgirdo brėžiamą degtuką, pakvipo siera, pasigirdo švilpesys. Karštis kambaryje. Dūmai. Ugnis. Šito bijojo labiausiai visame pasaulyje. Ugnies. Bet kas buvo geriau negu tai. Tikėjosi, jog pirmas šūvis bus skirtas jai. Kojos pačios įsitempė bėgti.

Dolarhaidas raudojo.

– O, Reba, negaliu stovėti ir žiūrėti, kaip degi.

Vamzdis pasitraukė nuo gerklės.

Vos ji pašoko ant kojų, abu šautuvo vamzdžiai iššovė vienu metu.

Užgulė ausis, moteris galvojo, jog nušauta, galvojo, jog mirusi, labiau pajuto, negu išgirdo, kaip kažkas sunkus dunkstelėjo ant grindų.

Pilna dūmų, traška liepsna. Ugnis. Ugnis padėjo atsipeikėti. Jautė kaitrą ant veido ir rankų. Laukan. Žengtelėjo, suklupo atsitrenkusi į lovos koją.

„Pasilenk žemiau, – pasakė sau, – ten mažiau dūmų. Nebėk, atsitrenksi į daiktus ir mirsi“.

Užrakinta. Užrakinta. Vaikščiojo pasilenkusi, rankomis grabaliodama grindis. Rado kojas – kur kitas galas? – rado plaukus, plaukuotą dangalą, uždėjo rankas ant kažko minkšto šiek tiek žemiau plaukų. Tik košė, aštrios kaulų skeveldros ir vieniša akis.

Raktas aplink kaklą... paskubėk. Abiem rankom už grandinės, truktelėjo. Grandinė trūko, moteris griuvo atgal, vėl pašoko. Su-

trikusi apsisuko. Bandė susivokti, bandė pro liepsnų traškesį įsiklausyti užgultomis ausimis. Lovos kraštas... kuris kraštas? Suklupo ant kūno, bandė įsiklausyti.

DIN-DON, išmušė laikrodis. DIN-DON, į didįjį kambarį, DIN-DON, dešinėn.

Dūmai graužė gerklę. DIN-DON. Durys štai čia. Po rankena. Nepamesk. Pasuk spyną. Atplėšk duris. Oras. Žemyn nuožulniąja plokštuma. Oras. Nugriuvo ant žolės. Vėl pakilo, nuropojo.

Atsiklaupusi suplojo delnais, sugavo aidą nuo namo ir vėl šliaužė tolyn, giliai kvėpavo, pagaliau pajėgė atsistoti, ėjo, bėgo, kol į kažką atsitrenkė, vėl bėgo.

49 SKYRIUS

Surasti, kur stovi Dolarhaido namas, nebuvo taip lengva. *Geitvėjuje* tebuvo užrašytas pašto dėžutės Sent Čarlise numeris.

Net Sent Čarliso šerifo būstinės pareigūnai turėjo pasitikrinti elektros kompanijos paslaugų tiekimo žemėlapyje.

Šerifo žmonės sutiko Sent Luiso specialaus padalinio vyrus kitoje upės pusėje, ir visa vilkstinė pajudėjo devyniasdešimt ketvirtuoju valstijos greitkeliu. Pirmoje mašinoje šalia Greihamo sėdėjo šerifo pavaduotojas ir rodė kelią. Tarp jų palinkęs nuo galinės sėdynės įsitaisė Krofordas, vis traukiantis orą pro dantų švarplę. Šiaurinėje Sent Čarliso dalyje eismas buvo nedidelis, sutiko pilną vaikų pikapą, greitąjį tarpmiestinį autobusą, vilkiką.

Išvažiavę iš miesto, pamatė švytėjimą.

– Tai *ten!* – sušuko šerifo pavaduotojas. – Tai ten, kur važiuojame!

Greihamas nuleido kojas. Kol kaukdami lėkė greitkeliu, švytėjimas ryškėjo ir plito.

Krofordas sugniaužė mikrofoną.

– Visiems padaliniams! Tai Dolarhaido namas dega. Reikia stebėti. Jis gali bėgti. Šerife, leiskite šitoje vietoje užblokuoti kelią.

Aukštas žiežirbų ir dūmų stulpas, nešamas pietryčių link, jau kabėjo virš automobilių.

– Čia, – pasakė šerifo pavaduotojas, – sukite į šitą žvyrkelį.

Tada išvydo moterį. Juodą siluetą ugnies fone. Moteris išgirdo variklių gaudesį ir pakėlė rankas.

Staiga namo vidų sudrebino stiprus sprogimas, liepsnos šoko į visas puses ir į viršų. Degančios sijos ir langų rėmai naktiniame danguje lėtai brėžė švytinčius lankus, liepsnojantis furgonas nuvirto ant šono, staigiai išryškėjo ir vėl aptemo oranžinis smilkstančių medžių ornamentas. Sprogimo banga sujudino žemę, kilstelėjo net atokiau stovėjusius policijos automobilius.

Moteris kniūbsčia parkrito ant kelio. Krofordas, Greihamas ir šerifo pavaduotojas iššoko iš automobilio, per kibirkščių liūtį nubėgo prie jos. Paskui paruoštais ginklais bėgo kiti pareigūnai.

Krofordas prilaikė šerifo pavaduotojo pakeltą Rebą, atsargiai braukė jai iš plaukų kibirkštis.

Laikė jos rankas savosiose, pasilenkė prie raudonai liepsnų nutvieksto veido.

– Fransis Dolarhaidas, – pasakė. Atsargiai ją papurtė. – Fransis Dolarhaidas, kur jis?

– Ten, – atsakė Reba Maklein, pakeldama purviną ranką kaitros pusėn ir leisdama jai nukristi. – Ten, negyvas.

– Ar tikrai tai žinote? – Krofordas spitrijo į nematančias akis.

– Buvau su juo.

– Prašau, pasakykite.

– Nusišovė. Į veidą. Įkišau į tai ranką. Padegė namą. Nusišovė. Įkišau į tai ranką. Jis gulėjo ant grindų. Įkišau į tai ranką... ar galiu atsisėsti?

– Žinoma, – atsakė Krofordas. Nusivedęs moterį ant galinės policijos mašinos sėdynės, apsikabino ir leido raudoti, įsikniaubus į petį.

Greihamas stovėjo ant kelio ir stebėjo liepsnas, kol veidas paraudo ir ėmė perštėti.

Aukštai, blaškomi vėjo, mėnulio fone draikėsi dūmai.

50 SKYRIUS

Šiltas ir drėgnas rytmečio vėjas supūtė debesų tumulus virš pajuodusių Dolarhaido namo degėsių. Virš laukų dar sklandė lengvas dūmelis.

Pirmieji lietaus lašai šnypšdami krito į apanglėjusias liekanas, keldami lengvučius dūmų ir pelenų stulpelius.

Greta stovėjo gaisrininkų automobilis su besisukančiu švyturėliu.

FTB Sprogmenų skyriaus viršininkas S. F. Einsvortas stovėjo šalia Greihamo ir iš termoso pilstė kavą.

Einsvortas susiraukė pamatęs su žarstekliu į pelenus pėdinantį vietos gaisrininkų komandos viršininką.

– Ačiū Dievui, čia dar per karšta, – puse lūpų burbtelėjo. Stengėsi būti mandagus su vietos autoritetais. Greihamui gi sakė, ką galvoja. – Turiu pradėti, velniai rautų. Po to, kai čia supuls visi specialieji atstovai ir konstebliai, baigs kepti blynus ir susirinks savo mėšlą, ši vieta atrodys kaip prakeiktas kvailių ūkis. Jie gi turi teisę padėti.

Belaukdamas, kol iš Vašingtono atvyks sprogmenų paieškos furgonas, Einsvortas turėjo darbuotis su tuo, ką galėjo atsiskraidinti lėktuvu. Iš patrulių automobilio bagažinės išsitraukęs jūrų pėstininkų krepšį, išsiėmė *Nomex* drabužius, asbestinius batus ir kombinezoną.

– Kaip tai atrodė, Vilai?

– Stiprus šviesos blyksnis – ir nuslopo. Tada prie centro patamsėjo. Išlėkė daugybė šlamšto: langų rėmai, plokšti stogo gabalai vartydamiesi nuskriejo į laukus. Buvo smūgio banga, tada – vėjas. Išpūtė, vėl įtraukė. Atrodė, jog išpūtė visą ugnį.

– Kai sprogo, ugnis sustiprėjo?

– Aha, plykstelėjo pro stogą, pro langus ir pirmam, ir antram aukšte. Užsidegė medžiai.

Einsvortas du vietos gaisrininkus pastatė su žarnomis, o trečią greta savęs su keltuvu, tam atvejui, jeigu kas nors kristų. Nusivalė dabar jau iš kiemo matomus rūsio laiptus ir nusileido į juodų med-

galių raizgalynę. Vienu kartu tegalėjo išbūti kelias minutes. Lipo žemyn aštuonis kartus.

Viskas, ką pelnė šitaip besistengdamas, tebuvo sudraskytas metalo gabalas, bet Einsvortas atrodė visiškai patenkintas.

Paraudusiu veidu, šlapias nuo prakaito išsinėrė iš asbestinių drabužių ir atsisėdo ant gaisrininkų automobilio kopėtėlių. Ant pečių užsimetė gaisrininkų lietpaltį.

Paguldė plokščią metalo gabalą ant žemės ir nupūtė pelenų sluoksnį.

– Dinamitas, – pasakė Greihamui. – Pažiūrėk štai čia: ar matai ant metalo raštą, panašų į paparčio lapus? Šitas daikčiukas puikiausiai tiktų lagaminui ar kareiviškai skrynutei. Tikriausiai ji ir bus. Dinamitas kareiviškoje skrynutėje. Manau, jog sprogo ne rūsyje. Man atrodo, pirmame aukšte. Žiūrėk, kaip prakirstas medis čia, kur nukrito marmurinis stalviršis? Sprogo kažkur šalia. Dinamitas buvo kažkur, kas iš pradžių jį saugojo nuo liepsnos.

– O likučiai?

– Daug nebus, bet visada ką nors surandam. Reiks viską kruopščiai persijoti. Surasime. Atnešiu vyruką mažame dailiame maišelyje.

De Polio ligoninėje, paveikta raminamųjų, Reba Maklein auštant pagaliau trumpam užsnūdo. Prašė, kad prie lovos nuolat sėdėtų policijos pareigūnė, moteris. Kelis kartus buvo pabudusi ir siekė policininkės rankos.

Kai paprašė pusryčių, valgyti atnešė Greihamas.

Kaip elgtis? Kartais būna lengviau, kai pareigūnas neprisistato. „Bet ne šiuo atveju", – pagalvojo Greihamas.

Pasisakė, kas esąs.

– Ar pažįstate jį? – paklausė Reba Maklein policininkės.

Greihamas ištiesė pažymėjimą, bet neprireikė.

– Pažįstu šį federalinį pareigūną, – atsakė moteris.

Galiausiai mergina viską papasakojo. Viską apie kartu su Fransiu Dolarhaidu praleistą laiką. Perštėjo gerklę, laikas nuo laiko pertraukusi pasakojimą, pačiulpdavo smulkinto ledo.

Greihamas uždavinėjo nemalonius klausimus. Ji atsakinėjo. Tik kartą pamojo jam išeiti, o pareigūnė laikė dubenį, į kurį Reba išvėmė pusryčius.

Kai grįžo atgal į palatą, mergina buvo išbalusi, tačiau švari, veidas tarsi spindėjo.

Uždavęs paskutinį klausimą, užvertė sąsiuvinį.

– Nenorėčiau, kad dar kartą viską išgyventumėt, – pasakė Greihamas. – Bet norėčiau dar kada užeiti. Tiesiog pasisveikinti ir paklausti, kaip laikotės.

– O kam? Na, žinoma, aš juk tokia žavi.

Jis pirmą kartą pamatė ašaras ir suvokė, kaip ašaros ją graužė.

– Atsiprašau, palikite trumpam mus vienus, pareigūne, – paprašė Greihamas ir paėmė Rebos rankas. – Paklausykit. Dolarhaidas pridirbo daug bjaurių dalykų, bet juk jūs visai kitokia. Sakėte, kad jis buvo malonus ir rūpestingas. Tikiu. Tai jūs suteikėte tuos bruožus. Galiausiai jis nebegalėjo jūsų nužudyti, negalėjo ir matyti mirštančios. Žmonės, tyrinėjantys tokį elgesį, pasakė, jog galbūt niekšas mėgino liautis. Kodėl? Nes jam padėjote. Galbūt išgelbėjote keletą gyvybių. Nepakvaišote. Jūs pakvaišusį vyruką paguldėt ant menčių. Viskas gerai, mieloji. Jei manysite kitaip, būsite tiesiog kvaila. Rytoj vėl užsuksiu jūsų aplankyti. Visą laiką žiūriu tik į farus, reikia ir pailsėti – tik pamėginkite pasirūpinti savo plaukais.

Reba Maklein papurtė galvą ir mostu paliepė išeiti. Galbūt net truputį šyptelėjo. Greihamas nebuvo tikras.

Greihamas paskambino Molei iš Sent Luiso FTB biuro. Ragelį pakėlė Vilio senelis.

– Skambina Greihamas, Mama, – išgirdo Vilas. – Sveiki, pone Greihamai.

Vilio senelis visą laiką vadino Vilą „ponu Greihamu".

– Mama sakė, jog niekšas pats nusižudė. Žiūrėjo *Donahju šou.* Staiga laidą pertraukė ir paskelbė pranešimą. Velniškai pasisekė. Jūsų vyrukai išvengė pavojaus suiminėdami žudiką. Ir išgelbėjo mus, mokesčių mokėtojus, nuo dar kai kokių papildomų išlaidų. Ar galvažudys tikrai buvo baltasis?

– Taip, pone. Blondinas. Panašus į skandinavą.

Vilio senelis buvo skandinavas.

– Atsiprašau, gal galėčiau pasikalbėti su Mole?

– Ar dabar ketinate grįžti į Floridą?

– Netrukus. Ar Molė yra?

– Mama, jis nori pasikalbėti su Mole. Ji vonioje, pone Greihamai. Vaikaitis vėl valgo pusryčius. Išalksta jodinėdamas tokiame gryname ore. Turėtumėt pamatyti jį valgantį. Kertu lažybų, sudoroja dešimt svarų. Štai ir Molė.

– Klausau.
– Sveika, šaunuole.
– Geros naujienos, ar ne?
– Ko gera.
– Buvau sode. Mamama atėjo ir pasakė po to, kai pamatė per teliką. Kada?
– Vakar vėlai vakare.
– Kodėl nepaskambinai?
– Mamama, ko gera, miegojo.
– Ne, žiūrėjo Džonį Karsiną. Negaliu net nusakyti, Vilai, kaip džiaugiuosi, kad nereikėjo jo suiminėti.
– Dar šiek tiek čia pabūsiu.
– Keturias penkias dienas?
– Nesu tikras, gal ne tiek ilgai. Labai noriu pamatyti tave, mažute.
– Aš irgi noriu tave pamatyti. Bet pirma užbaik viską, ką turi padaryti.
– Šiandien trečiadienis. Tikiuosi, iki penktadienio...
– Vilai, kitą savaitę Mamama laukia iš Sietlo atvykstančių Vilio tetų ir dėdžių ir...
– Velniai rautų tą Mamamą. Ir kodėl, po galais, „Mamama"?
– Kai Vilis buvo visai mažiukas, negalėjo pasakyti...
– Važiuok su manim namo.
– Vilai, *aš tavęs* laukiau. Giminaičiai niekada nematė Vilio ir keletas dienų...
– Viena atvažiuok. Palik Vilį tenai, o tavo buvusi anyta tegu įsodina į lėktuvą kitą savaitę. Žinai ką siūlau: apsistokime Naujajame Orleane. Ten yra tokia vietelė, vadinama...
– Nemanau, jog tai – gera mintis. Aš dirbau – ne visą darbo dieną – miesto kaubojiškų prekių parduotuvėje ir turiu įsipareigojimų.
– Kas atsitiko, Mole?
– Nieko. Nieko neatsitiko... Man taip liūdna, Vilai. Žinai, atvažiavau čia po Vilio tėvo mirties, – Molė visuomet sakydavo „Vilio tėvas", tarsi tai būtų kokios pareigos. Niekuomet nevadindavo buvusio vyro vardu. – Ir visi buvome kartu – atsipeikėjau, nusiraminau. Ir dabar čia atsipeikėjau, ir...
– Mažutis skirtumas: aš nenumiriau.
– Nebūk toks.

– Koks? Nebūk koks?
– Pakvaišęs.
Greihamas akimirkai užsimerkė.
– Klausau?
– Nesu pakvaišęs, Mole. Elkis kaip nori. Paskambinsiu, kai čia viskas susitvarkys.
– Galėtum tiesiog atvykti čia.
– Nemanau.
– Kodėl? Čia daugybė kambarių. Mamama...
– Mole, jie manęs nemėgsta, ir puikiai žinai, kodėl. Kiekvieną kartą, žiūrėdami į mane, prisimena.
– Tai nesąžininga ir toli gražu netiesa.
Greihamas buvo labai pavargęs.
– Gerai. Jie pilni mėšlo ir mane nuo to pykina – dabar jau geriau?
– Nekalbėk taip.
– Seneliams reikia berniuko. Tikriausiai ir tu jiems patinki, jei išvis kada apie tai galvoja. Bet nori berniuko, todėl pasiims ir tave. Manęs šiems žmonėms nereikia, ir man tai mažiausiai rūpi. Bet man reikia *tavęs*. Floridoje. Taip pat ir Vilio, kai pavargs nuo ponio.
– Išsimiegojęs pasijusi geriau.
– Abejoju. Klausyk, paskambinsiu, kai jau ką nors žinosiu.
– Žinoma, – Molė pakabino ragelį.
– Šuns šūdas, – pasakė Greihamas. – Šuns šūdas.
Pro duris įkišo galvą Krofordas.
– Man pasigirdo, ar sakei „Šunio šūdas“?
– Sakiau.
– Gerai, pralinksmėk. Iš vietos skambino Einsvortas. Kažką turi. Sakė, jog galėtume atvažiuoti: kažkokie trukdžiai su vieti-
niais

51 SKYRIUS

Kai Greihamas su Krofordu priėjo prie pajuodusių buvusio Dolarhaido namo griuvėsių, Einsvortas rūpestingai pylė pelenus į naują dažų skardinę.

Buvo visas suodinas, prie ausies pūpsojo didžiulė pūslė. Sprogmenų paieškos skyriaus specialusis agentas Janovičius darbavosi apačioje, rūsyje.

Greta dulkėto *Oldsmobilio* ant kelio nerimęs aukštas pilvūzas pastojo kelią kiemą kertantiems Krofordui ir Greihamui.

– Ar jūs – Krofordas?

– Teisingai.

– Esu Robertas L. Daleinis. Esu koroneris, tai – mano jurisdikcijoje, – parodė kortelę su užrašu: „Balsuokite už Robertą L. Daleinį".

Krofordas laukė.

– Jūsų žmogus surado kažkokių įkalčių, kurie turi būti perduoti tiesiai man. Jis verčia mane laukti beveik valandą.

– Atsiprašau už nepatogumus, pone Daleini, bet ponas Einsvortas vykdo mano instrukcijas. Kodėl jums neatsisėdus į mašiną? Tuojau išsiaiškinsiu.

Daleinis vilkosi paskui.

Krofordas atsisuko.

– Atsiprašau, pone Daleini. Turite palaukti mašinoje.

Skyriaus vadas Einsvortas šypsojosi, suodiname veide švytėjo balti dantys. Tikriausiai visą rytą žarstė pelenus.

– Kaip skyriaus viršininkui man didelė garbė...

– Atiduoti jums priešo skalpą, visi tai jau girdėjo, – pasakė Janovičius, išlipdamas iš tamsaus rūsio keturkampio.

– Tylėt, kai kalba aukštesnis pareigūnas, raudonodi Janovičiau. Atnešt vertingus radinius, – ir švystelėjo kolegai raktų ryšulį.

Iš FTB sedano bagažinės Janovičius atnešė ilgą kartoninę dėžę. Prie dėžės dugno buvo pritvirtintas šautuvas sudegusia buože ir nuo karščio išsiklaipiusiu vamzdžiu. Mažesnėje dėžėje gulėjo pajuodavęs automatinis pistoletas.

– Pistoletas mažiau nukentėjo, – pasakė Einsvortas. – Balistikai galės net atlikti palyginamąją ekspertizę. Nagi, Janovičiau, atiduokim.

Iš Janovičiaus Einsvortas paėmė tris šaldiklio paketus.

– Lygiuot, ramiai, Greihamai, – vienai akimirkai šypsena dingo iš Einsvorto veido. Įkalčių perdavimas priminė seną medžiotojų ritualą. Greihamui atrodė, jog jam, tarsi jaunam kariui, tuojau kaktą pateps krauju.

– Niekšelis buvo tikrai pašėlusiai gudrus, išpera, – Einsvortas padavė paketus Greihamui.

Pirmame pakete buvo penki coliai apanglėjusio žmogaus šlaunikaulio ir dubens sąnarys. Antrame – rankinis laikrodis. Trečiame gulėjo dantys.

Plokštelė buvo pajuodusi, sulūžusi, teliko pusė, bet būtent toje pusėje buvo nesupainiojamas smailus šoninis kandys.

Greihamas suprato, jog turi kažką pasakyti.

– Ačiū. Labai ačiū.

Dabar jau galėjo lengviau atsikvėpti, atsipalaidavo.

– ... į muziejų, – kalbėjo Einsvortas. – Ir dabar mes viską turime atiduoti vietiniams, Džekai?

– Šiaip tai taip. Bet žinai, Sent Luise dirba keletas tikrų specų. Jie galėtų atvykti ir pasidaryti liejinius. O originalą pasiliktume.

Krofordas drauge su kitais susispietė aplink koronerio automobilį.

Greihamas liko vienas prie griuvėsių. Klausėsi kamine švilpaujančio vėjo. Tikėjosi, jog pasveikęs Blumas čia atvažiuos. Turėtų atvažiuoti.

Greihamas troško daugiau sužinoti apie Dolarhaidą. Geidė išsiaiškinti, kas nutiko, kaip užgimė Drakonas. Bet dabar jau gana.

Ant kamino nutūpė amerikinis strazdas. Ėmė švilpauti.

Greihamas antrino.

Važiuos namo.

52 SKYRIUS

Greihamas nusišypsojo pajutęs, kaip didžiulis laineris kelia jį aukštyn ir tolyn nuo Sent Luiso. Saulės nušviestu dangumi iš pradžių į pietus, po to – posūkis į rytus. Tiesiai namo.

Ten lauks Molė su Viliu.

– Netempkime gumos besiaiškindami, kuris buvo įskaudintas ir kodėl. Sutiksiu tave Maratone, mažiuk, – pasakė žmona telefonu.

Dabar tikėjosi, jog teatsimins keletą puikių šio tyrimo momentų: pasitenkinimą dirbant su patyrusiais, puikiai darbą išmanančiais ir jam atsidavusiais žmonėmis, pasitenkinimą matant dirbančius specialistus. Tikėjo, jog visur tokių žmonių galima sutikti, tik reikia atidžiai įsižiūrėti.

Buvo pernelyg drąsu dėkoti Loidui Baumanui ir Beverli Kac. Tiesiog paskambino ir pasakė, jog buvo be galo malonu vėl dirbti drauge.

Truputį nerimavo tik dėl jausmo, apėmusio, kai Čikagoje Krofordas pasisuko nuo telefono ir ištarė: „Geitvėjuje."

Galbūt tai buvo pats stipriausiais, tiesiog laukinis džiaugsmas. Tokio anksčiau nebuvo pajutęs. Nepatiko, jog patį stipriausią gyvenimo jausmą patyrė tvankioje teismo salėje Čikagoje. *O juk ir prieš tai žinojo, žinojo.*

Neaiškino Loidui Baumanui, kaip jaučiasi. Nereikėjo.

– Žinai, Pitagoras, įrodęs teoremą, paaukojo Mūzai šimtą jaučių, – pasakojo Baumanas. – Nėra nieko saldesnio, tiesa? Neatsakyk – daug daugiau pasakysi tylėdamas.

Kuo arčiau namų ir Molės buvo Greihamas, tuo labiau nekantravo. Majamio angaro aikštelėje turėjo persėsti į „Tetulės Lulos", senutėlio DC–3, skrendančio į Maratoną, bortą.

Jam patiko DC–3. Šiandien Viliui viskas patiko.

„Tetulė Lula" buvo sukonstruota, kai Greihamui tebuvo penkeri. Lėktuvėlio sparnai visuomet buvo padengti atgal iš variklių išpurškiamo tepalo plėvele. Labai juo pasitikėjo. Nubėgo prie „Tetulės Lulos", tarsi ji ką tik būtų sklandžiusi virš džiunglių ir išgelbėjusi jam gyvybę.

Po sparnais praplaukė Islamorados šviesos. Vis dar bolavo baltos bangų keteros Atlante. Po kelių minučių leisis Maratone.

Lygiai taip pat, kaip ir pirmąjį kartą atvykstant į Maratoną. Tą kartą irgi atskrido „Tetule Lula". Nuo tada ne kartą sutemose keliavo prie nusileidimo lauko pažiūrėti, kaip ji atskrenda, lėtai ir tolygiai, nuleistais sparnų skydeliais, iš išmetamojo vamzdžio žybsi liepsnos liežuvėliai. O visi keleiviai – už apšviestų langų stiklų. Saugūs.

Mėgdavo žiūrėti ir kaip mažasis lėktuvėlis kyla. Tačiau šiam ore nubrėžus didelį lanką šiaurės pusėn, tapdavo liūdna ir tuščia. Oras, pripildytas ką tik ištartų „sudie", erzino ir dilgino. Labiau patiko stebėti nusileidimus ir pasisveikinimus.

Taip buvo prieš sutinkant Molę.

Baigėsi takas, lėktuvas pasuko prie angaro. Greihamas matė prie tvorelės po prožektoriumi stovinčius Molę su Viliu.

Vilis lyg įbestas stovėjo Molės priešaky. Tol, kol priėjo Greihamas. Tiktai tada vaikas nuklydo pasidairyti, pasižiūrėti to, kas domino jį. Greihamui labai patiko toks berniuko elgesys.

Molė buvo tokio pat ūgio, kaip Greihamas: penkių pėdų dešimties colių. Todėl bučiniai viešoje vietoje visada maloniai sujaudindavo, nes primindavo bučinius pataluose, kai nė vienam nereikia lenktis.

Viliui pasisiūlius nešti krepšį, Greihamas akimirksniu padavė.

Pakeliui į Cukraus galvą vairavo Molė. Greihamas prisimindavo iš tamsos automobilio žibintų išplėštus daiktus. Įsivaizdavo, kaip ilsėsis.

Kieme, atidaręs mašinos dureles, išgirdo jūros ošimą.

Vilis nuėjo į namą, krepšį nešdamas ant viršugalvio.

Greihamas stovėjo kieme. Viena ranka abejingai vaikė nuo veido uodus.

Molė paglostė skruostą.

– Gal vis dėlto eime į vidų, kol uodai galutinai nesugraužė.

Greihamas linktelėjo. Akys buvo drėgnos.

Molė dar minutėlę palaukė, palenkė galvą ir pakėlusi antakius įsistebeilijo:

– Tankerėjaus martinis, didkepsnis, glamonės ir visa kita. Tiesiog čia... ir sąskaita už šviesą, sąskaita už vandenį ir ilgas pokalbis su mano sūnumi, – pridėjo puse lūpų.

53 SKYRIUS

Greihamas ir Molė norėjo, kad viskas liktų kaip buvę. Norėjo per daug.

Pajuto, kad viskas nebėra taip pat. Neišsakyti žodžiai apsigyveno namuose tarsi nekviesti svečiai. Savitarpio supratimas sugrįždavo tik tamsoje. Dienos buvo kupinos keistos įtampos ir vertė ilgėtis sutemų.

Molė niekada neatrodė tokia graži. Per skausmingą atstumą Greihamas stebėjo natūralų, nesuvokiamą žmonos grakštumą.

Molė stengėsi būti maloni. Bet, pabuvusi Oregone, prikėlė mirtį.

Vilis, visa tai jausdamas, buvo su Greihamu šaltas, perdėtai mandagus.

Atėjo Krofordo laiškas. Molė, nepasakiusi nė žodžio, numetė voką į pašto krūvą.

Laiške gulėjo Šermanų šeimos nuotrauka, išryškinta iš kino juostos. „Ne viskas sudegė“, laiške aiškino Krofordas. Apieškoję aplinkinius laukus surado šią nuotrauką bei keletą daiktų, sprogimo banga nublokštų tolyn nuo ugnies.

„Šie žmonės tikriausiai buvo žudiko maršruto tęsinys“, – rašė Krofordas. – „Dabar jau saugūs. Norėjau, kad žinotum.“

Greihamas parodė nuotrauką Molei.

– Matai? Štai kodėl, – pasakė. – Štai kodėl buvo verta.

– Žinau, – atsakė moteris. – Patikėk, tikrai suprantu.

Mėnesienoje pliaukšėdavo melsvažuvės. Molė atnešdavo vakarienę, jie žvejodavo, kurdavo laužus, bet niekas nedžiugino.

Senelis ir senelė atsiuntė Viliui ponio nuotrauką. Berniukas nuotrauką pasikabino savo kambaryje ant sienos.

Penktoji diena namuose buvo paskutinė prieš Molei su Greihamu grįštant į darbus Maratone. Nužingsniavę pakrantės lanku ketvirtį mylios nuo namų, jie žvejojo vietoje, kurioje anksčiau būdavo taip gera drauge.

Greihamas buvo nusprendęs pasikalbėti su jais abiem kartu.

Iškyla prasidėjo nekaip. Vilis demonstratyviai atidėjo Greihamo paruoštą meškerę ir pasiėmė naują, atsivežtą iš senelių.

Tris valandas meškeriojo tylėdami. Greihamas kelis kartus buvo beprasižiojąs, bet vis pasirodydavo, jog dar ne laikas.

Jis pavargo būti nepatenkintas.

Ant kabliuko maudamas krevetes Greihamas sugavo keletą lynų. Vilis nesužvejojo nieko. Gaudė su senelio duotu tris trijų atšakų kabliukus turinčiu didžiuoju *Rapala*. Žvejojo per greitai, vis užmesdavo ir užmesdavo, per anksti tikrindavo, kol visas nusvilo, o marškinėliai pradėjo trinti.

Greihamas įsibrido į vandenį, pakapstė smėlį ten, kur baigiasi bangų mūša, ir grįžo su dviejomis krevetėmis. Krevečių kojelės karojo pro lukštus.

– Ką manai, partneri? – paklausė rodydamas krevetes Viliui.

– Naudosiu didįjį *Rapalą*. Jis mano tėvo. Ar žinojai?

– Ne, – atsakė Greihamas ir pašnairavo į Molę.

Ši sėdėjo apsikabinusi kelius ir stebėjo iš aukštai žvejojančią paukštę.

Pašoko, nusipurtė smėlį ir pasakė:

– Einu, paruošiu keletą sumuštinių.

Kai Molė nuėjo, Greihamas ketino pasišnekėti su berniuku vienas. Ne. Vilis jaučiasi taip pat, kaip ir motina. Vilas palauks, kol ji grįš, ir pamėgins prašnekti abiems kartu. Šį kartą sugebės.

Molė trumpai teužtruko. Grįžo be sumuštinių. Greitai žengė bangų suplūktu smėliu.

– Skambina Džekas Krofordas. Pasakiau, kad perskambinsi, bet sakė, jog labai skubu, – ištarė, atidžiai tyrinėdama nagų galiukus. – Geriau paskubėk.

Greihamą perliejo karštis. Įsmeigęs meškerykotį į smėlį, pasileido per kopas. Pro čia daug greičiau, negu daryti lankstą pakrante, ypač jei nesineši nieko, kas galėtų įsipainioti krūmokšniuose.

Vėjas atnešė keistą švilpesį. Saugodamasis barškuolės, Greihamas, prieš žengdamas į kadagių brūzgyną, atidžiai apžiūrėjo žemę.

Tarp krūmų išvydo batus, optinio taikiklio blykstę ir kylantį chaki uniformą dėvintį žmogų.

Pažvelgus į gelsvas Fransio Dolarhaido lėliukes, širdis ėmė daužytis kaip pašėlusi.

Spragtelėjo gaidukas. Greihamas spyrė į ginklą. Žiotys saulėje švystelėjo balsvai geltonu blyksniu, pistoletas nuskriejo į krūmus. Greihamas virto ant nugaros, kairiąją krūtinės pusę degino skausmas. Slydo nuo kopos galva žemyn.

Dolarhaidas abiem kojom užšoko Greihamui ant pilvo. Išsitraukė peilį. Visiškai nekreipė dėmesio į nuo pakrantės sklindantį garsų klyksmą. Prispaudė Greihamą keliais, pakėlė peilį, smogdamas kriuktelėjo. Ašmenys įsmigo giliai į skruostą, bet nepalietė akies.

Dolarhaidas pakilo, ketindamas visa jėga užgulti peilio rankeną ir perrėžti aukos galvą.

Švystelėjo meškerė. Stipriai užsimojusi, Molė taikėsi Dolarhaidui į veidą. Didžiojo *Rapalos* kabliukas įsmigo giliai į skruostą. Suzvimbė ritė. Molė bandė sukti, kad užmestų vėl.

Dolarhaidas suurzgė, čiupo už veido. Kitas didžiulis kabliukas įsmigo į ranką. Vyras ištraukė peilį ir puolė prie Molės.

Greihamas šiaip taip apsivertė, atsiklaupė, po to atsistojo, paklaikęs, krauju pasruvusiomis akimis. Bėgo, bėgo, bėgo nuo Dolarhaido, kol turėjo jėgų, kol nenugriuvo.

Molė skuodė per kopas, Vilis – priešais. Tempdamas meškerę, artėjo Dolarhaidas. Meškerė kibo už krūmų ir stabdė, kol žudikas susiprotėjo nupjauti valą.

– Bėk, mažyli, bėk, mažyli, bėk! Nesidairyk, – dusdama švokštė Molė. Nejausdama kojų stūmė pirmyn berniuką. Traškesys krūmuose vis artėjo.

Dolarhaidas buvo už šimto jardų, kai baigėsi kopos. Kai pribėgo prie namo, žudikas teatsiliko septyniasdešimčia. Abu užsiropštė laiptais. Molė uždarė sūnų sieninėje spintoje.

Nulipo žemyn, pasitikti žudiko. Žemyn į virtuvę, nepasiruošusi, krapštėsi užtaisinėdama.

Pamiršo stovėseną, pamiršo taikiklį, bet tvirtai laikė pistoleto rankeną abiem rankom. Kai durys su trenksmu išlūžo, pirmą šūvį paleido į šlaunį.

– Meme! – suinkštė tas, o Molė šovė jam į veidą, vyras slydo siena pasisukęs į duris, o ji vėl šovė jam į veidą, kai tas jau sėdėjo ant grindų, moteris pribėgo ir dar du kartus šovė į veidą. Dolarhaidas sudribo prie sienos, galvos vietoje teliko skalpas su apsvilusiais plaukais ant smakro.

Vilis suplėšė paklodę ir nuėjo ieškoti Greihamo. Kojos tebedrebėjo. Eidamas per kiemą, kelis kartus suklupo.

Greitoji pagalba ir policija atvyko Molei dar net nespėjus paskambinti. Kai pareigūnai su paruoštais ginklais įsiveržė į namą, moteris maudėsi duše. Ji vis šveitė ir šveitė nuo veido kraujo, plaukų ir kaulų bruzgus, o kai šerifo pavaduotojas pro dušo užuolaidą bandė kalbinti, negalėjo nieko atsakyti

Vienas pareigūnas galų gale susiprato pakelti tebesisupantį telefono ragelį. Kitame laido gale, Vašingtone, tebelaukė Krofordas. Tai jis, išgirdęs šūvius, iškvietė pagalbą.

– Nežinau, dabar kaip tik neša, – pasakė šerifo pavaduotojas. Dirstelėjo pro langą į neštuvus ir pridūrė: – Atrodo nekaip.

54 SKYRIUS

Ant sienos lovos kojūgalyje kabėjo laikrodis. Skaičiai ant ciferblato buvo pakankamai dideli, kad juos galėtų įžiūrėti vaistų pripumpuotas ir skausmo kamuojamas žmogus.

Kai Vilas Greihamas pajėgė atmerkti dešiniąją akį, pamatė laikrodį ir iš karto suprato, kur esąs – intensyvios terapijos palatoje. Žinojo, jog turi žiūrėti į laikrodį. Slenkančios rodyklės tikino, kad viskas pasibaigė, turėjo pasibaigti.

Štai dėl ko laikrodis kabėjo čia.

Rodė ketvirtą valandą. Koks skirtumas, dienos ar nakties, kad tik rodyklės judėtų. Vėl prarado sąmonę.

Kai dar kartą atsimerkė, laikrodis rodė aštuonias.

Kažkas buvo greta. Atsargiai pasuko akį. Pro langą žiūrėjo Molė. Buvo labai sulysusi. Greihamas pabandė kalbėti, bet, vos pajudino žandikaulį, kairiąją galvos pusę nusmelkė baisus skausmas.

Galva ir krūtinė nebesidarbavo sutartinai. Molei einant pro duris, Greihamas bandė sujudėti.

Kai jį stumdžiojo ir traukiojo, pro langą liejosi šviesa. Tada dar kažką darė, aplink kaklą styrojo kieti tvarsčiai.

Pro geltoną šviesą pamatė palinkusį Krofordą.

Greihamas sugebėjo mirktelti. Krofordui nusišiepus, tarp dantų pamatė špinato gabalėlį.

Keista. Krofordas paprastai vengdavo daržovių.

Ant apkloto Greihamas ranka padarė keletą judesių, tarsi rašytų.

Krofordas pakišo jam užrašų knygutę. Tarp pirštų įkišo rašiklį.

„Vilis gerai“, – parašė.

– O taip, jis jaučiasi puikiai, – atsakė Krofordas. – Taip pat ir Molė. Buvo čia, kai miegojai. Dolarhaidas negyvas, Vilai. Prisiekiu, negyvas. Pats paėmiau atspaudus, atitiko Praiso rastuosius. Nebekyla klausimų. Jis tikrai negyvas.

Ant lapo Greihamas užrašė klaustuką.

– Viską sužinosi. Būsiu čia, galėsiu viską papasakoti, kai tik pasijusi geriau. Man skyrė tik penkias minutes.

„Dabar“, – parašė Greihamas.

– Ar gydytojas su tavimi kalbėjosi? Ne? Pirmiausiai – apie tave. Pasveiksi. Akis užtinusi nuo gilios durtinės žaizdos veide. Susiuvo, bet šiek tiek užtruks. Pašalino blužnį. Bet kam reikalinga blužnis? Praisas savąją paliko keturiasdešimt pirmaisiais Birmoje, ir nieko.

Į stiklą pabeldė seselė.

– Turiu eiti. Jokie pažymėjimai čia negalioja. Pasibaigus laikui tiesiog išspiria laukan. Pasimatysim vėliau.

Molė sėdėjo laukiamajame. Ten buvo daugybė pavargusių žmonių.

Krofordas priėjo prie jos.

– Mole...

– Sveikas, Džekai, – tarė ji. – *Tu* tikrai puikiai atrodai. Ar galėsi Vilui duoti šiek tiek veido transplantacijai?

– Nereikia, Mole.

– Ar jį matei?

– Taip.

– Nemaniau, jog galėsiu pažvelgti. Bet sugebėjau.

– Viską sutvarkys. Gydytojas sakė. Gali viską sutvarkyti. Gal nori, kad kas nors su tavimi pabūtų, Mole? Atsivežiau Filisę, ji...

– Ne. Man daugiau nieko iš tavęs nereikia.

Traukdama nosinaitę Molė nusisuko. Kai atvėrė rankinę, Krofordas pamatė laišką: brangų standartinio dydžio voką. Tokį jau buvo kartą matęs

Krofordas to nekentė. Bet privalėjo padaryti.

– Mole?

– Ko dar?

– Vilas gavo laišką?

– Taip.

– Ar tau jį davė seselė?

– Taip, man jį *davė* seselė. Taip pat pas seselę yra daugybė gėlių nuo *draugų* iš Vašingtono.

– Gal galėčiau pažiūrėti laišką?

– Atiduosiu Vilui, kai pasijus geriau.

– Prašau, leisk pažiūrėti.

– Kodėl?

– Todėl, kad Vilui nereikėtų gauti žinių iš... tam tikro asmens.

Kažkas Džeko veido išraiškoje privertė Molę pažvelgti į laišką. Vokas iškrito iš rankų, viskas iškrito. Grindimis nusirito lūpdažis.

Rinkdamas Molės daiktus, Krofordas girdėjo greitą tolstančių kulniukų kaukšėjimą.

Rankinę atidavė budinčiai seselei.

Krofordas žinojo, jog gauti tai, ko reikėtų Lekteriui, beveik neįmanoma. Bet rizikuoti nenorėjo.

Rentgeno kabinete paprašė interno laišką peršviesti. Lenktiniu peiliuku atsargiai perbraukė visus voko šonus, tada atidžiai apžiūrėjo vidų ir žinutę. Nebūtų praspūdusi jokia dėmelė ar dulkelė. Česapiko ligoninėje valymui naudojo šarmus, ten buvo ir medikamentų.

Galiausiai apsiraminęs perskaitė:

Brangus Vilai,

Dabar mudu abu liūdime ligoninės palatose. Jūs kenčiate skausmą, aš kenčiu be savo knygų – gudrusis daktaras Čiltonas puikiai pasistengė.

Gyvename primityviais laikais – argi ne, Vilai? – lyg ir ne pirmykščiais, bet ir ne civilizuotais. Šių dienų matas – vidutinybė. Bet kuri išsivysčiusi visuomenė arba nudėtų mane, arba atiduotų knygas.

Linkiu jums greitai sustiprėti ir tikiuosi, jog nebūsite labai bjaurus.

Dažnai apie jus galvoju.

Hanibalas Lekteris.

Internas žvilgterėjo į laikrodį.

– Ar dar būsiu reikalingas? – paklausė.

– Ne, – atsakė Krofordas. – Kur galėčiau šitai sudeginti?

Kai po keturių valandų, sekančio lankymo metu, Krofordas sugrįžo, Molės nebuvo nė laukiamajame, nė intensyvios terapijos palatoje.

Greihamas nemiegojo. Bloknote iš karto brūkštelėjo klaustuką.

„Kaip mirė Di?“ – parašė po juo.

Krofordas papasakojo. Greihamas gulėjo ramiai gal minutę. Tada parašė: „Kaip paspruko?“

– Ką gi, – atsakė Krofordas. – Sent Luisas. Dolarhaidas tikriausiai ieškojo Rebos Maklein. Atėjo į laboratoriją, kai ten buvome, pastebėjo mus. Dolarhaido pirštų atspaudų rado ant atviro katilinės lango stiklo – iki vakar dienos dar nebuvo pranešta.

Greihamas išvedžiojo: „Kūnas?“

– Manome, jog tai vyrukas vardu Arnoldas Lengas – jis laikomas dingusiu. Jo mašiną surado Memfyje. Buvo švariai iššluostyta. Po minutės mane išspirs. Leisk pasakoti viską iš eilės.

– Dolarhaidas žinojo, kad esame ten. Parodęs mums nosį laboratorijoje, nuvažiavo į *Servco Supreme* degalinę du šimtai septyniasdešimtajame federaliniame mazge. Ten dirbo Arnoldas Lengas.

– Reba Maklein papasakojo, jog praeitą šeštadienį Dolarhaidas apsipyko su degalinės patarnautoju. Galvojame, jog tai ir buvo Lengas. Nudėjęs Lengą, parsivežė kūną namo. Tada nuvažiavo Rebos Maklein. Prie durų ši apsikabino su Ralfu Mendžiu. Nušovęs Mendį, nutempė į krūmus.

Įėjo seselė.

– Dėl Dievo meilės, tai tarnybiniai reikalai, – protestavo Krofordas. Už rankovės tempiamas prie durų greitakalbe tebebėrė: – chloroformu apsvaiginęs Rebą Maklein, parsivežė namo. Kūnas jau buvo ten, – iš koridoriaus pridūrė Krofordas.

Tęsinio Greihamui teko laukti keturias valandas.

– Dolarhaidas visko Rebai pripliauškė, pats žinai, „Nužudysiu tave ar ne?“, – pradėjo Krofordas, vos įžengęs pro duris. – Žinai viską apie raktus ant kaklo – tai buvo tam, kad moteris tikrai paliestų kūną. Todėl galėjo *mums* pasakyti, kad tikrai jautė negyvą kūną. Ką gi, ir taip, ir kitaip, „Negaliu žiūrėti, kaip degi“, – pasakė Dolarhaidas ir ištaškė Lengo lavono galvą dvylikto kalibro dvivamzdžiu

– Lengas puikiai tiko: jau neturėjo dantų. Galbūt Dolarhaidas žinojo, kad viršutinio žandikaulio skliautas praktiškai nedegus – kas dabar supaisys, ką tas išgama žinojo. Žodžiu, kai Dolarhaidas jį patvarkė, Lengas nebeturėjo jokio žandikaulio skliauto. Iššovė negyvam Lengui į galvą ir parvertė gal kėdę, gal kažkokį kitą sunkų daiktą, imituodamas krintančio kūno bumptelėjimą. Užkabino raktus Lengui ant kaklo.

– Taigi Reba graibo aplink, ieškodama raktų. Dolarhaidas iš kampo viską stebi. Jos ausys tebeužgultos po šūvio, negali girdėti niekšelio skleidžiamo silpno triukšmo.

– Dolarhaidas jau padegė namą, bet dar degalų neužpylė, tik atnešė į kambarį. Reba puikiai išsigavo iš namo. Jei būtų supanikavusi, pasiklydusi ar suakmenėjusi, manau, ponas Di būtų ją apsvaiginęs ir ištempęs į lauką. Tikrai nebūtų susigaudžiusi, kaip ten

atsidūrė. Reba Maklein būtinai turėjo ištrūkti, toks buvo planas. Velniai rautų, jau ateina seselė.

Greihamas greitai brūkštelėjo: „O mašina?"

– Nustebsi, – atsakė Krofordas. – Dolarhaidas žinojo, jog furgoną turės palikti prie namo. Negalėjo atvairuoti dviejų automobilių, be to reikėjo vieno sprukti.

– Štai kaip padarė: privertė *Lengą* prikabinti furgoną prie techninės pagalbos vilkiko. Nudėjęs Lengą, užrakino stotį ir pats nuvilko furgoną prie namo. Tada paliko vilkiką purviname keliuke laukuose, grįžo į furgoną ir nuvažiavo Rebos. Moteriai išsigavus iš namo, atitempė dinamitą, aplink liepsnas palaistė benzinu ir spruko pro užpakalinę pusę. Nuvairavo vilkiką atgal į degalinę, paliko, o pasiėmė Lengo mašiną. Jokių palaidų galų.

– Vos neišsikrausčiau iš proto, kol susigaudžiau. Dabar tikrai žinau, kad neklystu, nes ant vilkiko juostos radome porą Dolarhaido atspaudų.

– Gali būti, jog važiuodami prie namo, susitikome jį pakeliui... Taip pone. Jau einu. Taip, pone.

Greihamas dar norėjo paklausti, bet buvo jau per vėlu.

Per kitą penkių minučių lankymą atėjo Molė.

Ant Krofordo bloknoto Greihamas užrašė: „Myliu tave".

Ji linktelėjo. Laikė Vilo ranką.

Po minutės jis vėl parašė: „Kaip Vilis?"

Molė linktelėjo.

„Čia?"

Ji per greitai pakėlė akis nuo bloknoto. Lūpomis pasiuntė bučinį ir parodė į besiartinančią seselę.

Greihamas nepaleido jos nykščio.

„Kur?", – primygtinai klausė, pabraukė du kartus.

– Oregone, – galų gale prisipažino žmona.

Paskutinį kartą tą dieną atėjo Krofordas.

Greihamas jau buvo pasiruošęs. Lapelis klausė: „Dantys?"

– Dolarhaido senelės, – atsakė Krofordas. – Tie, kuriuos suradome namuose, buvo senelės. Sent Luiso policijos departamentas atsekė tokį Nedą Vogtą – Dolarhaido motina buvo to Vogto pamotė. Vogtas, būdamas vaikas, kartą matė ponią Dolarhaid ir niekuomet nepamiršo jos dantų.

– Štai dėl to ir skambinau, kai užsirovei ant Dolarhaido. Prieš akimirką paskambino iš Smitsono. Galų gale atgavę dantis iš Mi-

surio policijos, tyrinėjo savo malonumui. Pastebėjo, jog viršutinė dalis pagaminta iš vulkanito. O dabar visur naudojamas akrilas. Niekas jau trisdešimt penkerius metus nebegamina vulkanito plokštelių.

– Dolarhaidas turėjo tokį patį akrilinį protezą, pritaikytą kaip tik jam. Naujieji ir buvo Dolarhaido burnoje. Smitsone įsižiūrėjo į kai kurias detales – dengimą, rifliavimą. Kinų gamybos. Senieji buvo šveicariški.

– Su savimi ponas Di turėjo raktą nuo banko seifo Majamyje. Ten radome storą albumą. Lyg ir dienoraštį – pilnas pragariškų dalykėlių. Atnešiu, kai norėsi pasižiūrėti.

– Klausyk, šaunuoli, turiu grįžti į Vašingtoną. Jei tik galėsiu, atskrisiu savaitgalį. Viskas bus gerai?

Greihamas brūkštelėjo klaustuką, tada užbraukė ir parašė: „Žinoma".

Krofordui išėjus atėjo seselė. Ji į veną suleido šiek tiek *Dimedrolio.* Laikrodžio kontūrai išskydo. Greihamas niekaip negalėjo sugaudyti sekundinės rodyklės.

Mąstė, ar *Dimedrolis* galėtų nuslopinti jausmus. Su tokiu veidu Molę išlaikys labai trumpai. Tik tol, kol jį visiškai sulopys. Ir tik iš gailesčio. O ir kam ją laikyti? Greihamas ėmė snūduriuoti ir tikėjosi, jog nesapnuos.

Tai buvo klajonė tarp prisiminimų ir sapnų, bet ne tokia jau ir bloga. Nesapnavo, nei kaip Molė jį palieka, nei Dolarhaido. Tai buvo ilgas sapnas-prisiminimas apie Šailą[1], įkvėptas į veidą plieskiančios šviesos, oro trūkumo, kraujo spaudimo matavimo aparato šnypštimo...

Greihamas lankėsi Šaile pavasarį. Neseniai buvo nušovęs Garetą Džeikobą Hobsą.

Buvo šilta balandžio diena. Jis perėjo asfaltuotą kelią, nuėjo prie Kruvinojo tvenkinio. Šlaitus buvo apaugusi jauna žolytė, vis dar vaiskiai žalia. Švarus skaidrus vanduo buvo pakilęs iki žolės, žolės kuokštai kyšojo iš vandens, vandenyje žolė leidosi žemyn, atrodė, kad žole apaugęs visas tvenkinio dugnas.

Greihamas žinojo, kas atsitiko Šaile tūkstantis aštuoni šimtai šešiasdešimt antrųjų balandį.

Atsisėdo ant žolės. Per kelnes jautė smelkiančią žemės drėgmę.

[1] Mūšis prie Šailo – vienas didžiausių Amerikos pilietinio karo mūšių.

Pravažiavo turistų automobilis. Ant kelio Greihamas pamatė keistą judėjimą. Automobilio pervažiuota agonijoje raitėsi jauna gyvačiukė. Ant asfaltuoto kelio ji raitė begalines aštuoniukes, atsukdama tai juosvą nugarą, tai balsvą papilvę.

Greihamas jautė bauginančiai stiprią vietovės įtaką, tarsi gaubė vėsus gaubtas, nors švietė šilta pavasario saulė. Atsistojo. Kelnės buvo sudrėkusios. Šiek tiek svaigo galva.

Gyvatė pasismaugė savo pačios kilpoje. Pažiūrėjo į ją iš viršaus, tada pačiupo už glotnios sausos uodegos ir smarkiai užsimojęs plojo žemėn tarsi botagu.

Smegenys nutiško į tvenkinį. Pajutę maistą iškilo karšiai.

Anksčiau galvojo, jog Šaile pilna vaiduoklių, kad vietovės grožis – pikta lemiantis.

Dabar, klajodamas tarp prisiminimų, sunkiame vaistų sukeltame sapne Vilas Greihamas suprato, jog Šailas nebuvo pikta lemiantis. Buvo abejingas. Šailo grožis nieko neliudija. Nepamirštamas grožis dar labiau pabrėžia gamtos, *žaliojo mechanizmo,* abejingumą. Šailo žavesys tiesiog mus pašiepia.

Kilstelėjo galvą, stebėjo bereikšmį laikrodį, bet niekaip negalėjo liautis galvojęs:

„*Žaliajame mechanizme* nėra gailestingumo; gailestingumą sugalvojo žmonės. Gailestingumas evoliucionavo, kaip ir mes – nuo reptilijos iki žmogaus.

Nėra žmogžudystės. Tai mes žudome, žmogžudystė priklauso tik mums.“

Greihamas per daug gerai žinojo, jog turi visas savybes, kurių reikia, kad galėtum nužudyti. Ko gera, ir gailestingumą.

Puikiai suprato, jog per daug gerai išmano žmogžudystės prigimtį. Galvojo, jog galbūt dideliame žmogaus kūne, civilizuoto žmogaus smegenyse lindi žiaurūs potraukiai, kuriuos mes stengiamės kontroliuoti. Instinktyvus šių potraukių buvimo žinojimas tarsi virusas mutantas, kuriam kūnas iš visų jėgų priešinasi.

Pagalvojo, jog pirminiai siaubingi potraukiai ir yra medžiaga, iš kurio gaunama vakcina.

Taip, jis klydo. Šaile šmėklos negyvena – šmėklų pilna žmoguje. Šailui į mus nusispjaut.

Harris, Thomas
Ha331 Raudonasis Drakonas: romanas / Thomas Harris; iš anglų kalbos vertė Giedrė Tartėnienė. – Kaunas: „Obuolys" („Obuolys" yra UAB „MEDIA INCOGNITO" registruotas leidybinis ženklas), 2007. – 304 p.

ISBN 978-9955-700-23-4

Vilas Greihamas gali pasigirti bauginančia Dievo dovana... Dirbdamas FTB jis sugavo du žudikus maniakus. Dabar agentas vėl išsiruošė į medžioklę.

Ritualinis žudikas smogė du kartus – išžudytos dvi šeimos. Greihamas turi sučiupti jį iki kitos pilnaties, kol nežuvo dar viena šeima.

Sugauti rafinuotą maniaką padės kitas blogio genijus. Ir jo vardas jums bus pažįstamas...

UDK 820(73)-3

Thomas Harris
RAUDONASIS DRAKONAS

Iš anglų kalbos vertė *Giedrė Tartėnienė*
Viršelio dizaineris *Andrius Morkeliūnas*

19 sp. l. Užsakymas Nr. 7125
Išleido „Obuolys", tel.: +370 699 37779
Spausdino „Mažoji poligrafija", Vokiečių g. 187,
LT-45251 Kaunas, tel.: 8-37 345698